

31

24. Β. Α. 41.

Φ. ΠΟΛΙΤΗ
ΚΑΡΑΓΚΙΟΥΖΗΣ
Ο ΜΕΓΑΣ

31

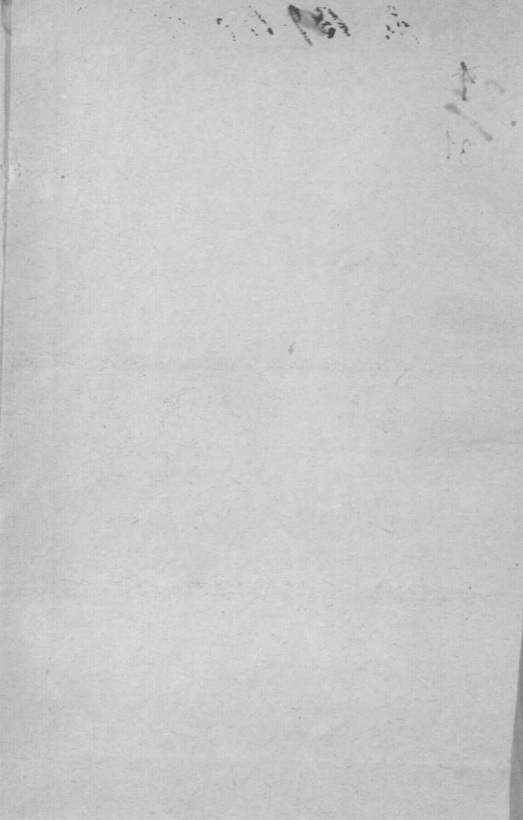

Καραγιούζης

9

34
—
31

M. B. Zepher

ΦΩΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

437

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ

ΣΑΤΙΡΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Χ. ΓΑΡΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ
3—Σοφοκλέους—3
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΘΑΝΟΥ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

1.— Έν ὁδῷ Ἀριστείδου — 1.

Κάθε αγώνας έχει χίλιον λογιών όπλα. "Ενα όπλο κ' ή σάτιρα. "Ο «Καραγκιόζης ό Μέγας» μ' όλο πού παρουσιάζεται σαν έργο θεατρικό, είναι ως τόσο συνέχεια πολυχρονης προσπάθειας, πού φανερωνότανε με κριτική. Δείχνει τó έργο τούτο σ' άλλο φώς— με σατιρικό ύφος—τή βάση τής προσπάθειας αυτής και τó σκοπό της. Είναι ό,τι θα ήτανε, σέ μιá κινή κουβέντα, ή παροιμιακή παρένθεση, νά πούμε, ή ή αφήγηση καμμιás ιστορίας, κανενός ανέκδοτου, ή παραμυθιοϋ, από κείνα πού δε ίχνουσε, χοντρά κι' ώμά, τίς τύχες τής ανθρώπινης τής ύπαρξης και τήν εικόνα της.

Δέ μοϋ πέρασε, βέβαια, από τó νοϋ, πώς μπορω νά φανερώσω σ' όλον της τόν πλοϋτο τήν εικόνα τής ελληνικής ζωής μας. "Η φύση, και στα παιχνίδια της ακόμα, είναι πηγή άστέρυετη. "Ενα μονάχα πάσκισα : νά μήν πώ ψέματα. Τήν όψη τής ζωής πού δείχνει τó έργο αυτό, τή βλέπω κάθε μέρα και με κάθε φώς. Και για νά φέρω ένα παράδειγμα : μη δέ μιλοϋμε τάχα έδω συχνά για *πρόοδο* ; "Η λέξη είναι καλή, κ' ή έννοια καλύτερη. "Ως τόσο, στην πραγματικότητα, τó μεγαλύτερο κακό τó κάνουν «οί προοδευκοί» μας άντρες. Μόνο μ' αυτούς ό τόπος δέν προκόβει. Τά ξεπλασμένα τους μυαλά θαρροϋνε πώς ή ευτεριά κ' ή προκοπή βρίσκονται πάρα πολϋ εύκολα, φτάνει νά τσακίσουμε κάθε μας βάθρο και νά μαγαρίσουμε όλα τά ιερά. Για νάσαι πλέρια «έξελιγμένος» άνθρωπος πρέπει νά θέλγς τή γυναίκα χειραφετημένη, νά βρίσκης τούς οικογενειακούς δεσμούς τυραννικούς, ν' άρνίεσαι τó Θεό και νά καταφρονάς κάθε παράδοση, νά δέχεσαι πώς ή ύλη κυβερνά τó νοϋ και νάχης τήν ιδέα πώς ή "Ελληνική "Επανάσταση ήτανε κίνημα άστικό. Με τέτοια και παρόμοια καραγκιοζιλίκια παίρνει χρώμα έδω και «συχρονίζεται» κ' ή *πρόοδο*. "Όσο λιγότερη άντοχή μπορείς νά δείξης στη ζωή σου, όσο πιό άδειος και πιό κούριος γίνεσαι κι'

άνικανος νά νοιώσης τήν άξία τής ήθικής κληρονομιάς, πού οί πρόγονοι σου άφήσανε, τόσο πιό «προοδευμένος» άνθρωπος λογιάζεσαι. Κι' όμως ή *πρόοδο* δέν είναι και δέν ήτανε ποτέ έννοια γελοία.

Και μήπως ήταν τάχα ιδέα γελοία ή τάση μας πρós τούς άρχαίους; 'Απ' τή ζωή μας μέσα φούντωσε άξαφνα ένας πόθος, ένα ιδανικό—νά μοιάσουμε μ' εκείνους. Είχε κ' ευγένεια κι' όμορφιά ό πόθος μας. Μπορούσε νά μās φέρη σ' ένα δρόμο προκοπής κ' έμās, όπως σέ τέτοιο δρόμο έφερε κι' άλλους. 'Ως τόσο, μόλις και ξεπρόβαλε, πήρε με μιās τήν πιό γελοία μορφή. Με τόν πιό εύκολο τρόπο, δίχως πολλή σκέψη, δίχως νά φέρη κάνε αντίσταση ή ζωή μας, άψε-σβήσε στοχαστήκαμε, πώς ζυγώνουμε πιό γρήγορα τούς προγόνους μας, σάν αλλάξουμε τόν τρόπο πού μιλούμε. Και ξεκινώντας για νά φτάσουμε στη γλώσσα τών άρχαίων, κολλήσαμε στην καθαρεύουσα. Κούφια ρητορεία, ψευτιά, άκυρολεξία, κι' άλλα χίλια-δυό μασκαραλίκια μαράνανε έτσι τή ζωή μας. Κι' όμως ό πόθος μας ήταν άγνός.

Τί φταίει σέ τούτα; 'Ο άτομισμός μας, ή εύκολη φαντασία, ή λίγη πίστη κι' ό πιό λίγος άντρισμός; Μέσα του άς βρῆ ό καθένας τήν άπόκρισή του. Μα όποια κι' άν είναι ή άπόκριση, θά μολογᾶ τó πλάνεμα άπ' τήν άβαθη χαρά κι' άπ' τό μεθῆσι πού χαρίζουν οί αίσθησες στόν άνθρωπο. Και τό πλάνεμα τούτο κάνει τή ζωή μας, πού έτρεχε κι' αύτή πρós τή δική της τήν αλήθεια, νά στέκεται άξαφνα, κι' ασάλευτη νά μαζμαρώνη, μακρυνά άπό τόν προορισμό κι' άπ' τό σκοπό της.

Φ. Π.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ

Σ Α Τ Ι Ρ Α

I want a hero: an uncommon want,
When every year and month sends forth a new one,
Till, after cloying the gazettes, with cant,
The age discovers he is not the true one;
Of such as these I should not care to vaunt,
I'll therefore take our ancient friend Don Juan —
We all have seen him, in the pantomime,
Sent to the devil somewhat ere his time.

BYRON, «Don Juan»

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο ΕΜΙΡΗΣ
ΜΟΥΧΤΑΡ, ὁ Βεζύρης.
ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ
ΟΜΑΡ
ΓΙΟΥΣΟΥΦ
ΧΑΛΗΛ
ΣΕΛΗΜ
ΧΑΪ-ΡΕΝΤΙΝ } Ἄρχόντοι παλα-
τιανοί.
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ, γυιὸς του
ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ, Δερβέναγας,
ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς.
ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ
Ο ΜΑΓΕΡΑΣ ΤΟΥ ΣΑΡΑΓΙΟΥ
Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ
Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ
Ο ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ
Ο ΜΠΟΓΙΑΣ
ΣΑΛΟΜΩΝ, ἓνας Ἑβραῖος.
Ο ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Ο ΧΟΥΣΕΪΝ - ΑΓΑΣ μὲ τὰ
τρὶα παιδιὰ του.

Ο ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ
Ο ΜΑΓΟΣ
ΜΠΑΡΜΠΑ—ΓΙΩΡΓΟΣ, τσο-
πάνης, θεῖος τοῦ Καραγκιόζη.

ΧΑΪ-ΡΙΓΙΕ, κόρη Ἐμίρη.

ΓΚΙΟΥΛΝΑΡ } κόρες τοῦ
ΑΪ-ΣΕ } Μουχτάρ.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΧΑΤΖΗ-
ΒΑΤΗ

ΕΣΜΕ, γυναίκα τοῦ Χαλήλ.

ΦΑΤΙΜΕ, γυναίκα τοῦ Σελήμ.

ΛΑΤΙΦΕ, κόρη τοῦ Σελήμ.

ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ, ἓνα λα-
δικό.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΛΩΤ, φάν-
τασμα.

Ἄρχόντοι, τσοπάνηδες, ὑπηρέτες, γυναῖκες, λαός.

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Στὸ παλάτι τοῦ Ἐμίρη.

Ἡ σάλα τοῦ θρόνου. Ὁ ἄρχοντας κάθεται στὸ βᾶθος. Γύρω του, σταυροπόδι ἀπάνω σὲ ντιβάνια στρωμένα μὲ περσικά χαλιά, ἀπιθώνοντας στὸ πάτωμα, μπροστά τους, τὰ μακριὰ τσιμπούκια τους, οἱ μεγάλοι ἀφεντᾶδες κι' ἀγάδες. Ἀντίκρου στὸν Ἐμίρη, ὀρθός, ἀκουμπώντας στὸ ραβδί του, ὁ Ἀβδουλλάχ.

ΕΜΙΡΗΣ

Σὲ κράξαμε, σοφὲ γέροντα, φίλε
παλιέ, στερνὸ γενιᾶς ἀπομεινάρι
ξακουστῆς, νὰ συντρέξεις σὲ ὄρες μαῦρες
τὸν ἀφέντη σου κι' ὄλους τοὺς πιστοὺς του.
Μόνον ἐσὺ ἀκόμα χαίρεσαι τὸν ἥλιο
ἀπ' τὴν πλούσια σπορὰ τῶν πολεμάρχων,
πὺν ὄρθρος λιτὸς ἀχοῦσε στὴν ψυχὴ τους
ἢ εὐλογία, κάθε αὐγὴ, τῆς λευτεριᾶς.
Τὰ λόγια ἀπλᾶ, καὶ στῆς ζωῆς τίς τύχες
ὁ νοῦς τους τῆ θεία πρόνοια ἀναζητοῦσε.
Ἔτσι, ἀνοῖξαν τὰ στήθη κι' ἄντρας σὲ ἄντρα
κεροῦσε τὴ σεμνὴ χαρὰ τοῦ ἀνθρώπου,
κι' ἀλαφριὰ ὁ χάρος πέρασε, τί ἦταν πλήθεια
γι' αὐτοὺς ἢ κάθε μέρα τοῦ Θεοῦ.
Μὲ μπροστὰ τὸν πατέρα μου, στοὺς ἴσιους
πρῶτον, νεῖδ τότε παλληκάρι, διώξαν
μακριὰ τὸν ξένο τύραννο, κ' ἢ χώρα
λυτρώθη ἀπὸ σκλαβιὰ βαρεῖα καὶ μαύρη.
Λεύτερο ἀγέρα ἀνασάναμε οἱ γιοί σας.

Μὰ ἡ ψυχὴ μας βουβή. Δὲ λειτουργιέται.
Τὰ στήθεα εἶναι κλειστὰ καὶ διψασμένα.
Τώρα σ' ἔρμια πυρὴ σταλίζει ὁ πόθος.
Μοῦργα ἀκάθαρτη κάθησε στὶς κοῦπες
ποῦ πρὶν ἀφρίζαν ξέχειλες. Ἐγίνη
πεῖσμα ἢ θέληση, ἢ κλίση πάθος, νεῦρο
ἢ ὄρμη, τὸ δίκιο καιχησιὰ, βλαστήμια
ἢ ὄργη, χολὴ τὸ μῖσος, ὡς κ' ἡ ἀγάπη
ἔρωτας. Ἔτσι ἀγάλια ἐχάθη ἡ πίστη
ποῦ στάζει ἀπὸ τ' ὄγρὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου,
καὶ μαζί της τοῦ Πλάστη ἔσβησε ὁ φόβος.
Καὶ ρωτᾶς, γιατί εὐρέθης μέσα σ' ἄλλους ;
Ποιὰ ἀκριτὴ τύχη κυβερνᾷ ; Καὶ λείπει
γύρω ὁ Θεός.

Ζητοῦμε τὴ βουλή σου,
σοφὴ Ἀβδουλλάχ. Χρόνια ἑκατὸ κι' ἀπάνω
ὁ ἥλιος σὲ λούζει. Στραγγίξε βαθειά σου
τοῦ κόσμου αὐτοῦ ὁ χυμὸς καὶ σοῦ μιλοῦνε
τὰ πουλιὰ τ' οὐρανοῦ, τ' ἀστέρ.α, ὁ κάμπος,
τ' ἄνθια κ' ἡ λάμψη ἀπ' τὴ μορφὴ τοῦ ἀνθρώπου.
Στερονὸς ἀπ' τὴ γενιά σου, μ' ἄλλα μάτια
μᾶς θωρεῖς. Πές μας πῶς θὰ γιάνη ὁ τόπος.
Προσταγὴ εἶναι γιὰ μᾶς κάθε σου κρίση.
Κι' ἂν δὲ ρθοῦνε ξανὰ οἱ καιροὶ οἱ δικοὶ σας,
ἢ ὄρμηνεια σου ὅμω; καρτερῶ νὰ φέρῃ
κ' ἐδῶ τὴ γλύκα ἀδερφικῆς ζωῆς.

ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ

Τὶ ζητᾶς; Τώρα πιά οἱ στερονές μου μέρες,
σὰν πουλιὰ ποῦ ξυπνοῦν στὴ φυλλωσιά,
μιὰ — μιὰ, τὰ μάτια ἀνοίγουνε χτυπώντας
τὰ μουδιασμένα τὰ φτερά. Τραγοῦδια
τὸ χάραμα στ' ἀγνά λαρύγγια φέρνει,
κι' ἀπ' τὰ κλώνια βαθειά ἀρχινᾷ δροσαῖτος

κελαϊδισμός, κι' ὄρμα, ξεχύνεται ἴσια
στά οὐράνια ψηλά, ἀπάνω, ὡς σὲ φλογαῖτα
ροδοσύννεφα αὐγῆς θεοῦς γεμᾶτα.
ὦ! ἀλλ' ἴσῃσ, ἀλλ' στὸν ὄριμο ἄντρα,
ποῦ ἐντὸς του δὲν ἀκούει τὸ ξάφνιασμα, οὔτε
τὴ λαχτάρα παιδιάτικης ψυχῆς.
Μή με κρατᾶς. Σοφία γιὰ σὲ δὲν ἔχω.

ΕΜΙΡΗΣ

Δὲ θ' ἀρνηθῆς νὰ μᾶς φωτίσης. Μόνο
τῆς χώρας τὸ καλὸ γυρεύουμε ὅλοι.

ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ

Φτωχοί! Τὸ λόγο τὸν πιὸ πλείριο ἂν κράξω
ποῦ ἔφεξε ἐντὸς μου, θὰ σᾶς πῶ μονάχα :
«Ζῆ ὁ Θεός. Πνέει ὀλοῦθε». Μὰ ποῦ, ὦ μαῦροι,
θὰ βρῆτε αὐτιά ν' ἀκοῦστε, ἂν τὴν πνοή του
δὲν τὴ νοιώσατε κιόλας νὰ σᾶς πλάθῃ ;
Ἔτσι κι' ἄλλιῶς ἀχρείαστος εἶμαι. Φεύγω.

ΧΑΛΗΛ

Πῶς ; Ἄλτ ! Γιὰ στάσου. Ποῦ τραυᾶς ; Ἀφέντη,
προστάτεψέ με, Ἐμίρη μου. Τεφτέρει
καινούργιο ἔχω τοιμάσει καὶ καλέμια
πλήθος, καταλεφτῶς γιὰ νὰ κρατήσω
τὰ πραχτικά. Δές, ἔχω γράψει κιόλας :
«Σύσκεψη πρώτη». Πρέπει νὰ γεμίσω
τὸ λάχιστο ἐνὸ — τρία κατεβατά,
κι' ἄλλα τόσα γιὰ δευτέρα καὶ τρίτη.
Γιὰ ποῦ τῶβαλες, μπάρμπα ; Χρέος, μάθε, ἔχεις
πραχτικά νὰ μιλήσης καὶ σταραῖτα,
γιατὶ οἱ θεοὶ σου κ' οἱ πνοὲς κ' οἱ ἀγέρεις,

ὄστριες, γαρμπῆδες, γρέγοι, τραμουντᾶνες,
δὲν εἶναι—διάλογος νὰ μὲ βρῆ!—κουβέντες
ποὺ γράφονται σ' ἐπίσημα κιτάπια.
Πὲς ὅποια θὲς παραξενιά, δὲ βλάπτει,
μὰ νὰ τὴν πῆς στρωτὰ, μὲ ὕφος καὶ χάρη,
γιατὶ ἔχω χρέος ἐγὼ κ' εὐθύνη ἀγνάπια
στὴν ἱστορία, νὰ γράφω θετικά.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Στάσου, Ἀβδουλλάχ, καὶ τὸ Βεζύρη σου ἄκου,
δυσὸ λόγια νὰ σοῦ πῆ πρὶν φύγης. Ξέρω,
ὁ Ἐμίρης σὲ τιμᾷ. Μὰ ἡ γνώμη του εἶναι
σπίθα ἀπ' τὴ θράκα τῆς ψυχῆς του, ποὺ ὁ ἴδιος
μὲ πείσμα τὴ σκαλίζει καὶ γελιέσαι
γι' ἀφορμὴ νὰ τὴν παίρνῃς ξιπασιάς.
Ἄν μὲ λόγια παχειὰ καὶ φουσκωμένα
παινοῦμε ἐσᾶς καὶ τῆς γενιάς σας τὰ ἔργα,
εἶναι γιὰ νὰ φαινώμαστε ὅλοι οἱ γυιοὶ σας
περισπούδαστοι κάποτε στὰ ξένα
καὶ στὰ δικά μας μάτια. Ὅμως στραβοὶ
δὲ μένουμε. Τὸ νοιώθουμε τί ἀξίζει
ὁ ἀγώνας σας στ' ἀλήθεια. Αἷμα καὶ σάρκα
ἀπ' τὴ σάρκα σας εἴμαστε. Τὰ πλάνα
τῶν παρασμένων πέπλα ὁ σοφὸς ξέρει
νὰ σκίζῃ, καὶ μὲ ὠραίαν αὐτοθυσία
νὰ σκαλίξῃ τὴν ἴδια τὴ βρωμιὰ του
γιὰ νὰ εἰκάσῃ τὴ λήδα τῶν προγόνων.
Τί ἔχετε κάμει τόσο τρανὸ τάχα,
ποὺ δίκια νὰ παινεύεστε; Τὸν ξένο
κατακτητὴ διώξατε δῶθε. Πράξη
λαμπρὴ κανένας δὲν τ' ἀρνιέται. Ὡς τόσο
ὁ λυτρωμὸς ἀπὸ τυράννους ξένους
πρῶτη εἶναι σκέψη κάθε ἀντροῦς, ποὺ θέλει

νά λογιάζεται γι' ἄνθρωπος. Ποιὸς τάχα
θὰ σᾶς θυμόταν, ἂν δὲν εἴσαστε ἄξιοι
μῆτε τόση νὰ δείξετε ἀνθρωπιά ;
Γιὰ τὴν ἀντρεία σας δὲ μιλῶ. Σαστίζουν
παιδιά ἢ γυναῖκες μόνο μὲ νταϊλίγια.
Στὰ παζάρια σωροὶ οἱ παλληκαρᾶδες
πὺν γιὰ ἓνα κίχ λαρύγγια στρίβουν. Μὰ ὄρνια
τοὺς λέν, σκυλιά, τραμπούκους, — ἤσως ὄχι.
Τί ἄλλο κάματε ; Κράτος τάχα ; ἀνθρώπους ;
πολιτες ; Διάολε! Ἄπ' τὴν ὥρα πὺν ὁ τόπος
λευτερώθη αὐτός, πρόσωπο δὲν εἶδε
θεοῦ ! Στέριο ἔργο ἂν δώσατε, τί ἐγίνη ;
Κληρονομιά ἂν εἶχατε ἀφήσει ἀνθρώπων
λευτερωτῶν σπέρμα, ποιὸς σήμερα θὰ ἦταν
σκλάβος τοῦ κέρδους, τοῦ παρᾶ ; Διωγμένους
τοὺς πειρασμοὺς ἂν εἶχατε, ποιὸς τότε
θὰ τοὺς εὔρισκε μπρὸς του τὴν πᾶσα ὥρα ;
Κλέφτης ποιὸς θὰ ἦταν καὶ στεγνὸς καὶ ψεύτης ;
Σὲ ρωτῶ κι' ἀποκρίσου μου.

ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ

Δίκιο ἔχεις.

Μὰ γιὰ νὰ δώσουμε ἔργο τόσο πλέριο,
ὁ θεὸς μας κεφάλι ἔπρεπε νᾶχε
γουρουνίσιο. Θὰ πλάθαμε ἔτσι ἀνθρώπους
ὁμοίους μ' αὐτόν, νᾶναι ἄξιοι νὰ γουλλίζουν
σὲ βοῦρκο ἀνεμελιάς καὶ ξεγνοιασιάς.
Κι' ὁμως, δροσιὰ ἀπαλόχαδη, τίς νύχτες,
καλωσυνεύει τὰ φριμένα δέντρα,
κ' εἶδῃ ἀγγέλων τὸν ὕπνο ξαστερώνει
τοῦ βαρύμοχτου ἀντρός. Κ' ἡ αὐγὴ χαράζει —
βλέμμα Κυρίου στ' ἀβόηθητα βλαστάρια
τῶνπραγμάτων. Βαθειά, στὰ δίκαια στήθεια,

ἄχραντη, θεία σταλίζει κοινωνιά.
Κι' ἀπ' τὸν κόρφο τοῦ Χιῆς παίρνουν τὰ χέρια
τ' ἀπαλὰ τῶν Ὁρῶν τὸ Σήμερα, ὅμοιο
βρέφος μὲ ὑγρὰ καὶ ξαφνισμένα μάτια.
Κύκλος ζωῆς τῆς μέρας εἶναι ὁ γῦρος.
Ὡ! ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ δὲ μ' ἀπολείπει :
προσταγὴ ἀκούω καὶ στίς στερνές μου τώρα
στιγμές, τῆ σιχασιὰ ἐντός μου νὰ πνίξω
πὺρ ἐσὺ γενναῶς, Βεζύρη, κ' οἱ ὅμοιοι σου ὄλοι.

ΕΜΙΡΗΣ

Σοφὲ φίλε, συχώρα ἄκριτα λόγια,
πὺρ τὰ φέρνει ὁ βραχνᾶς τοῦ ξεπεσμοῦ.

ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ

Σὲ λυποῦμαι κατάκαρδα, ἄρχοντά μου,
πὺρ συχωρνᾶς πρὶν κάνε ὀργή νὰ νοιώσης.
Δίκιο δὲν πλάθει ἀγάπη ἀβάσκαντη, οὔτε
καρδιά ἀντρίκια ἢ ἀνόργωτη μορφή.
Νοιώθω, πονᾶς βαθειὰ γιὰ τὴν κατάντια
τῆς χώρας σου, μὰ ὠϊμέ!, ἡ γιαιτρειά θ' ἀργήση.
Καλόβολο εἶναι ζῶο ὁ Σατανᾶς
γιὰ τὸ λαό σου, πὺρ ἀντικρῦζει μόνο
τὴν τριχωτὴ του ράχη ἢ τὴν οὐρά του,
κι' ὄχι τὴν ὄψη ξεπεσμένου ἀγγέλου.
Ἐμίρη, τί ζητᾶς ; Θεσμοὶ καὶ νόμοι
θερμοὶ εἶναι πόθοι, πὺρ ἀχνοσβύνουν μόλις
γραφοῦν στὴ στραφετρὴ τοῦ χρόνου πλάκα,
σὰν τοῦ κουπιοῦ ἀφρομάτια σὲ γαλήνιο
πέλαο, στὸ δρόμο πὺρ ἢ βαρκοῦλα λάμπει.
Ἄλί σας, πὺρ παιδιοῦ λαχτάρα ἐντός σας,
παιδιοῦ καρδιά, παιδιοῦ ψυχὴ δὲ λάμπει.
Τὰ στήθεια δὲ δροσιζετε στῆς νειότης

τὴν πηγὴν, πὸν βαθειά, ἀπ' τοὺς πλατιοὺς κόρφους
τ' οὐρανοῦ κελαϊδόχαρη ἀναβρῦζει,

καὶ τοῦ κάκου ζητᾶτε, ἀνεργοί, πλάνοι,
δροσιὰ τριγύρω, ἐρμωσπίτες, ζητιᾶνοι.

Γιὰ σᾶς μαράθη τ' ἄνθος τῆς εἰρήνης,
θεῖο δῶρο στοῦ πρωτόπλαστου τὰ χέρια.

Τί με κράζετε ἐμὲ νὰ σᾶς βοηθήσω ;

Τῇ χρυσῇ πόρτᾳ τῆς αὐγῆς τάγματα οὐράνια ἀνοίγουν

κ' ἡ πλάση γλυκοξύπνητη χαμογελᾶ στὸν Πλάστη,

κι' ἀπ' τὰ λειβάδια οἱ καταχνιές, κ' οἱ μυρουδιές ἀπ' τ'

[ἄνθη,

ἢ ἄχνα ἀπ' τὰ ρεῖθρα, ἢ προσευκὴ ἀπ' τὰ στήθη τῶν

[ἀνθρώπων,

στὰ ὕψη ἀνεβαίνουν, σὰν πνοὴ χαρούμενη τοῦ κόσμου,

γεμίζοντας τὸ φοβερὸ τὸ χάος μὲ μιᾶς, καὶ ξάφνου

μὲς στῶν πλασμάτων τίς ψυχές τὸ ἀπέραντο Αὔριο ἀσ-

[τράφτει.

Σκυφτὴ στὴν κούνια, ἀπάντεχα, νοιώθει νὰ σμίγῃ ἡ μάννα

τῆς ὄριμης ζωῆς βουλή μὲ ἀπὸ παιδιάτικο αἶμα·

τοῦ νειοῦ ἢ καρδιὰ φτεροκοπᾶ, τὰ χεῖλια κλεῖ ἀντρω-

[σύνη,

βαθειὰ ἢ ματιὰ του, ἀνέγνωρη, σὰν τὸ γαλήνιο πόντο,

δέχεται τὸν πλατὺ οὐρανὸ κ' ἀντιφεγγᾶ τὸν ἥλιο·

καὶ σὲ κρυφὰ διανέματα καὶ συντυχιές ἀγάπης

δείχνουν τὰ μάτια τῆς καλῆς φίλιωμα μὲ τὸ Χάρο·

χώρια τ' ἀδέρφια ἂν τρύγησαν χαρὲς κ' ἀνάντιες

[τύχες,

σὲ συναπάντημα ἀργινό, στὰ γερατειά, ξανοίγουν

ὁμοιο τὸ μῦθο τῆς ζωῆς στὸ φεγγερό τους βλέμμα·

ὅσα ἂν ρωτοῦν τὰ χεῖλια, μιά, παλιὰ ἢ ἀπόκριση εἶναι·

κι' ἀνθοῦν οἱ τάφοι, στὴ στοργή, μὲς στὸ χλιδὸ χάδι τοῦ

[ἥλιου.

Φεύγω. — Κ' εἶμαι ἀσφαλῆς, πὼς θὰ ἡσυχάσῃ

μακαρία στὸν Παράδεισο ἢ ψυχὴ μου.

Κινεῖ ἐντός μου ἡ ὀπτασία κάθε μου φράση,
κ' εἶναι ὥρα ἀγνῆς ζωῆς ἢ πρόγνωσή μου.
Πίστη ἦταν τοῦ εἶναι μου ὅλου ἢ στέρεη λάμψη.
Ἀνάλλαχτη ἢ θεία Εἰδὴ στὸ νοῦ μου ἐπλάστη,
καὶ γνώριμη ὄψη ἀπάνω μου θὰ λάμψη
στὸν κόρφο σὰ θὰ χάνουμαι τοῦ Πλάστη.
Τότε, ὅπως κόρης μάγουλο ἀπὸ δάκρυ
χαρᾶς, πυρὸς ὁ μυστικὸς ἑαυτός μου
ἀπ' τὴ θεία δόξα, στοῦ οὐρανοῦ τὴν ἄκρη
θὰ περνᾷ κάθε αὐγή, στὴ θεά τοῦ κόσμου,
σὰ ροδονέφι μ' ὅλα τ' ἅγια πλήθη,
ὅταν βουβὸς ἐδῶ ὁ ξωμάχος μένει,
σὲ μάντεμα γαλήνης, καὶ τὰ στήθη
τῆς προσευκῆς ἢ ἀχτίνα τοῦ θερμαίνει.

(Φεύγει)

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ὁ ἡρωϊκὸς πρόγονος ἦρθε τὸ λοιπὸν μονάχα γιὰ νὰ
μᾶς κηρύξῃ, πὼς θ' ἀγίασῃ.

ΧΑΛΗΛ

Μοῦ μυρίζεται νᾶναι ἰδεολόγος.

ΕΜΙΡΗΣ

Βιάζεστε, φίλοι. Συχνὰ ἀγγίξαν τὴν καρδιά μου τὰ λό-
για τοῦ σοφοῦ γέροντα. Ἄς τὰ ξετάσουμε ἡρεμα.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Νὰ πῶ κ' ἐγώ, ἀφέντη, μιὰ γνώμη ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μίλα, Γιουσούφ, τιμῶ τὸ συνετὸ μυαλό σου.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἄν δὲ γελιοῦμαι, ὁ Ἄβδουλλάχ μᾶς ἔδωσε νὰ νοιώσου-
με, πὼς μ' ἐμᾶς ὁ τόπος δὲν προκόβει. Χρέος μας τὸ λοι-
πὸν ν' ἀφήσουμε τὴν ἐξουσία σ' ἄλλους, ἀξιώτερους.

ΧΑΛΗΛ

Δὲν εἶπε τέτοιο πράμα ὁ Ἄβδουλλάχ.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Φαντασίες δικές σου! Δὲν εἶπε τέτοιο πράμα ὁ
Ἄβδουλλάχ.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἥρεμα, φίλοι, γι' ἀγάπη τῆς χώρας.

ΧΑΪ-ΡΕΝΤΙΝ

Ἀδέρφια, μιὰ γνώμη πέταξε ὁ Γιουσούφ. Τί χολοσκᾶ-
τε; Κάθε γνώμη ἂς εἶναι καλοδεχάμενη, γιὰ νὰ παίρνη
δρομό κ' ἡ κουβέντα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ναί. Μὰ νᾶναι ἡ κάθε τέτοια γνώμη λογική. Τοῦ λό-
γου σου ὅμως, Γιουσούφ-ἐφένιη, παραλογίζεσαι. Κανένας,
φυσικά, δὲν ἔχει ἀντίρρηση, πὼς ἐγὼ εἶμαι πατριώτης
μέγας καὶ σκοτώνουμαι γιὰ τὸν τόπο αὐτόν. Καὶ μήτε ἐπι-
τρέπω σὲ κανέναν νὰ μοῦ τ' ἀρνηθῆ. Κανένας τὸ λοιπὸν δὲ
θα νομίση, πὼς ταπεινὸ αἰσθημα τάχα μὲ κινᾷ, ἅμα λέω,
πὼς ἡ χώρα κυβερνιέται σήμερα ἀπὸ τὰ πιὸ φτωιινὰ μυα-
λά, τὰ πιὸ μελετημένα κεφάλια, τοὺς πιὸ σοφοὺς καὶ διαλε-
χτοὺς ἀνθρώπους.

ΧΑΛΗΛ

Σωστά, σωστά!

ΜΟΥΧΤΑΡ

“Αμα λέμε τὸ λοιπὸν νὰ ρηθοῦν ἄλλοι νὰ ἐξουσιάσουνε, δὲ λέμε τίποτα. Γιατὶ ἄλλοι, ἀξιώτεροι ἀπὸ μᾶς, δὲ βρῖσκονται. Καὶ τὸ διαλαλῶ τοῦτο μ’ ὄλο τὸ θάρρος, ποὺ μοῦ δίνει ἢ γνῶση ποὺ ἔχω, χάριη στὴ θέση μου, ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων.

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο ποὺ νοιώθω ἐγώ, εἶναι πὼς σωστὰ μιλάς κ’ ἐσύ, Βεζύρη, σωστὰ μίλησε κι’ ὁ Γιουσούφ, σωστὰ μᾶς τᾶπε κι’ ὁ Ἀβδουλλάχ, σωστὰ κάνει κι’ ὁ Ἐμίρης μας ν’ ἀκούη τίς γνῶμες ὄλων.

ΟΜΑΡ

Λές, Σελήμ, πὼς σωστὰ τὰ εἶπε ὁ Ἀβδουλλάχ. “Ἄν εἶναι λοιπὸν ν’ ἀκούσουμε τοῦ Ἀβδουλλάχ τὴ συμβουλὴ—κι’ ὁ Ἐμίρης μας τέτοιο σκοπὸ εἶχε σὰν τὸν ἔκραξε...

ΕΜΙΡΗΣ

Καὶ τὸν ἴδιο σκοπὸ ἔχω καὶ τώρα.

ΟΜΑΡ

“Ὡραϊα ! “Ἄν εἶναι λοιπὸν ν’ ἀκούσουμε τοῦ Ἀβδουλλάχ τὴ συμβουλὴ, τότε πρέπει τὰ μελετημένα ἴσια ἴσια τὰ κεφάλια καὶ τοὺς πολύξερους τοὺς ἀνθρώπους νὰ διώξουμε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Σταθῆτε ! Δὲ θέλω διακοπές. — Ὁ σοφὸς ὁ γέροντας ἔλεγε, πὼς καταντήσαμε ξεροὶ καὶ ταπεινοί, γιατί μᾶς λείπει τοῦ παιδιοῦ ἢ ἀφέλεια. — Προσοχὴ τώρα ! Πρωτῶ τί εἶναι τὸ παιδί ; — Σιωπὴ ! Δὲ δέχουμαι διακοπές. — Τί εἶναι τὸ παιδί ; Τί τὸ χαρακτηρίζει ; Ἀπαντῶ : Πρωτὰ ἀπ’ ὄλα, ἢ ἀμάθεια. Ἐπειτα, ἢ ξεγνοιασιά. Τρίτον, ἢ φρεσκάδα. Τέταρτον, ἢ παιχνιδιάρα φύση του. Πέμπτον, ἢ ἀέναη χασρά του. Ἐχτον, ἢ αἰώνια καλὴ του διάθεση. Σταματῶ.

Καὶ ρωτῶ πάλι : Παιδί θὰ μᾶς κυβερνήσῃ ; Ὅχι βέβαια. Δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀβδουλλάχ. Καὶ πρέπει τὸ πνεῦμα ν' ἀναζητοῦμε πάντα, ποτὲ τὸ γράμμα. Λοιπὸν ; Τί ἐννοοῦσε ὁ Ἀβδουλλάχ ; Ἀπαντῶ : Ἐννοοῦσε, πῶς πρέπει νὰ γυρέψουμε νέους ἄντρες νὰ μᾶς κυβερνήσουνε, ἀλλιώτικους ἀπὸ μᾶς, πὺν πράματα πολλὰ νὰ μὴ νοιώθουν, γνῶσεσ, πλούσιες νὰ μὴν ἔχουνε, καὶ νᾶναι ἀπλοί, καλόβολοι, φρέσκοι, καὶ μὲ ψυχὴ ἀφελέστατη.

ΧΑΛΗΛ

Σωστά, Ὁμάρ, σωστά ! Κι' ἂν εἶναι ἔτσι, μὲ προθυμίᾳ καὶ μ' αὐταπάρνηση προσφέρνω τὸν ἑαυτό μου στὴ δουλειῆ τῆς χώρας. Ὅσο γι' ἀφελέστατος, εἶμαι κάπου· κάπου — τὸ καταλαβαίνω. Αὐτὸ μου τὸ λέει συχνὰ κ' ἡ γυναῖκα μου.

ΕΜΙΡΗΣ

Καρτέρα, Χαλήλ, ν' ἀκούσουμε τὸν ἄνθρωπο ὡς στὸ τέλος.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Καὶ δὲ μου λέε, σοφὲ Ὁμάρ, ποῦ θὰ τότε βρῆς τὸν κυβερνήτη, πὺν γυρεύεις ; Λέε, πῶς κανεῖς ἀπὸ μᾶς δὲν πρέπει νᾶναι — τὸ εἶπες τοῦτο καθαρά. Μά, ὄξω ἀπὸ μᾶς, τί ξέρεις ;

ΟΜΑΡ

Ἀκοῦστε. — Τί εἶμαι ; Τίποτα ! Μιὰ μικρὴ κι' ἀχνὴ ἀνεμίδα, πὺν ἓνα βράδυ αὔγουστιάτικο τὴν τινάζει τὸ ἀγέρι στὸ θολὸ τὸ ρέμα μέσα, καὶ πάει, καὶ πάει μαζί του, νοσταλγικὰ θυμούμενη τὸ στάχυ πὺν τὴν ἔφερε στὸ φῶς. Εἶμαι ἓνας μέγας ἀνήμπορος τῆς ζωῆς. Μὰ ἐντὸς μου φέγγει εὐγενὴς πόθος. Κ' ἔτσι, συχνὰ, πότε τὸ σούρουπο, πότε στὴ γλυκειὰ κάψα τοῦ μεσημεριοῦ, κυνηγὸς ἀγιάτρευτος τοῦ

δνειρου, ὡς εἶμαι, παίρνω τὸ κομπολόϊ μου καὶ βγαίνω στὸ
σεργιάνι. Γυρνῶ τὶς γειτονιές, τὰ στενοσόκκακα καὶ τ' ἀνηφο-
ρικὰ τὰ καλντιρίμια, ὅπου μιλιοῦνι βουίζει ἡ μυῖγα κ' οἱ
κόττες κακκαρίζουνε καὶ βυζανιάρικα μωρὰ σέρνονται στὴν
κοπριά τοῦ δρόμου. Τὴν παίρνω βόλτα ὅλη τὴ χώρα. Μιλῶ
μὲ μανάβηδες, σαράφηδες,πραματευτᾶδες καὶ χαλκιᾶδες,
μὲ κουντουρᾶδες καὶ μὲ γύφτους. Καὶ βαρυνθιμὰ μὲ πνίγει
μπρὸς στὴ φτώχεια τους καὶ στὴ μιζέρια. Γκρίνια καὶ
βρωμιὰ καὶ δυστυχιὰ βοχᾶ ἀπὸ τὰ ρημάδια. Μοῦτρα ἐδῶ
ὄργωμένα ἀπὸ τὴν ἔγνοια, βλοσυρὰ μάτια ἐκεῖ, βαθου-
λωτὰ, κοιτοῦν σὰ φίδια ἀπὸ τὴν τρύπα τους. Κι' ὁ μουε-
ζίνης, σὰν ἀρχίζῃ τὸν ψαλμό, θαρρεῖς πὼς κλαίει κι' αὐ-
τὸς τὴ μοῖρα του. — Σ' αὐτὰ μου τὰ περιδιαβάσματα μὲ
καρτερᾶ ὅμως πάντα τὸ ἴδιο ξάφνιασμα, στερνά. Στὸ κατῶ-
φλι ἑνὸς σαράβαλου, πὺν τρίζει σὰ διαβαίνω, κι' ὄλο, λές,
θὰ πέση, στέκει γελαστός, ἄφοβος στὸν κίντυνο πὺν κρέ-
μεται πάνω ἀπ' τὴν κεφαλή του, ὁ ἴδιος πάντα ὁ ἄνθρωπος
καὶ τραγοῦδᾶ. Διοβατάρικο, θαρρεῖς, πουλί, πὺν τραμπα-
λιέται σ' ἑνὸς βούρλου βέργα, πάνω ἀπὸ τὸ σάπιο βάλτο
καὶ κελαῖδει τοὺς οὐρανοὺς καὶ τοὺς ἀνέμους. Στέκω καὶ τὸν
κοιτάζω καὶ λέω μέσα μου : « Εὐτυχισμένο παιδί τῆς φύσης!
Ποῦ νὰ ἤξερες, πὼς ὁ σεβαστὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, πὺν περ-
νᾶ πλαῖ σου σκυφτός, βαρυνμένος ἀπ' τὴ γνώση κι' ἀπ' τὴ
σκέψη τὴν πολλή, λαχταρᾶ τὴν ξυπολυσιά σου καὶ τὸ κέφι
σου ! » Ποῦ τὸν εἶπα, μὰ εἶναι θερίο ἀλλόκοτο. Ποτέ δὲν
εἶδα τέτοια κεφάλια μουλαρίσια σ' ἀνθρωπινὸ κορμί, τέτοια
γουρλωμένα μάτια κουκουβάγιας σὲ ζωντόβολον καύκαλο.
Μιὰ πιθαμὴ εἶναι ἀλάκερος, κι' ἄλλο θαρρεῖς δὲν ἔχει ἀπὸ
μιὰ κούτρα κι' ἀπὸ δυὸ πατοῦσες. Ξυπόλυτος πηγαινόρχε-
ται καὶ τὰ πόδια του βροντοῦν στὶς πλάκες σὰν πενήντα
κόπανοι. Καὶ τραγοῦδᾶ. Τί τρώει, τί πίνει ; Τίποτα ! Δου-
λειὰ δὲν κάνει, τσακιστὸν παρᾶ δὲν ἔχει, τ' ἀντερά του
γουργουρίζουνε καὶ τραγοῦδᾶ. Ποῦ τὴ βρῖσκει τὴν δρεξη,
τό τόσο κέφι ; Ρώτησα καὶ μοῦλανε, τόνε λέν Καραγκιόζη.

ΧΑΛΗΛ

Περίφημα !

ΟΜΑΡ

Τὸν ξέρεις κ' ἐσύ ;

ΧΑΛΗΛ

"Οχι, μάτια μου, ὄχι ! Μὰ μὲ συγκίνησες.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Λοιπὸν ; Προχώρα, Ὅμάρ !

ΟΜΑΡ

Λοιπὸν δὲν ἔχει. Καρτερῶ ν' ἀκούσω κι' ἄλλη γνώμη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δὲν πιστεύω νὰ μᾶς πῆς, στερνά, νὰ κάμουμε Βεζύρη
τὸ μουλαροκέφαλό του.

ΟΜΑΡ

Τὸ λέω ! Μιὰν ἰδέα, ἅμα τὴ δεχόμαστε, κι' ἅμα μᾶς
συγκινῆ, πρέπει νὰ τὴν τραουῦμε ὡς στὴ στερνὴ τῆς ἄκρη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Κοροϊδεύεις, ἢ μουρλάθηκες ; Μωρὲ δὲν μπήγετε τίς
φωνές ;

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Μιὰ γνώμη, ἀδερφέ, εἰπώθηκε ! "Ἄς τῆνε, νὰ πάρη
θρόμο κ' ἡ κουβέντα.

ΧΑΛΗΛ

Δὲ μοῦ λές, Ὅμάρ, εἶναι ἀπαραίτητο τὸ μουλαρίσιο
τὸ κεφάλι ; Γιατί, ὅσο γιὰ γουρλομάτης, εἶμαι κ' ἐγώ.

ΜΟΥΧΤΑΡ

(Στὸν Ἑμίρη)

Ἄφέντη μου, δὲ μιλάς καὶ τοῦ λόγου σου ;

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄγάλια - ἀγάλια, φίλοι μου ! Ἄφῆστε με πρῶτα νὰ συνεφέρω.

ΟΜΑΡ

Ὁ Ἀβδουλλάχ εἶπε : Οἱ νόμοι εἶναι πόθοι. Μόλις τοὺς πῆς, πρέπει νὰ σβήσουνε. Ρωτῶ : ποιὸ εἶναι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ λόγου ; Ἰδού : μᾶς χρειάζονται ἄνθρωποι, πού δὲ θ' ἄνοιξουνε κιτάπια, καὶ δὲ θὰ γράφουνε νόμους μὲ τὸ σκοπὸ νὰ μείνουν ἀτράνταχτοι. Προχωρῶ. Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ; Ἀπαντῶ : Ἐκεῖνοι, πού τῆ ζωῇ τὴν παίρνουν ἀλαφριά, πού τοὺς ἄλλους δὲν τοὺς μετροῦνε μὲ τὸν πῆχυ τῆς αἰωνιότητος, ἐκεῖνοι, πού ξέρουνε πῶς ἤρθανε γιὰ νὰ περάσουν, κ' ὄχι γιὰ νὰ μείνουν. Καὶ σᾶς λέω : ἰδού ὁ ἄνθρωπός σας. Τραγουδᾷ μὲ κέφι πάνω ἀπ' τὴ μιζέρια κ' ἀπὸ τὴ λιγοψυχιά. Μὲ συγκινεῖ. Αὐτὸ φτάνει ! Τὸ σπιτικό του εἶναι ὄλο χαρά. Τὸ γυιό του—ἐναν τὸν ἔχει—ἔφτυσε, λές, καὶ τὸν ἔκαμε. Νά, λοιπόν, μιὰ ψυχὴ ὅλη νιάτα, πού ἀντιστέκεται στὴν πλήξη καὶ τὴ νικᾷ. Τὸ σπῖτι του κυβέρνησε ὡς τώρα μόνο, καὶ τὸ γέμισε τραγοῦδι καὶ ξεγνοιασιά. Δὲ θὰ σκορπίση τάχα καὶ στὴ χώρα ἀλάκερη τὰ νιάτα τῆς ψυχῆς του σὰ θὰ τὴν κυβερνήσῃ ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μπρὲ Ὁμάρ, παιδί μου, δίκιο μπορεῖ ν'ἄχῃς. Μὰ σὲ νὰ θαρρῶ πῶς πολλοὺς σάλτους παίρνει ἢ σκέψη σου.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἄπορῶ—τὸ ξαναλέω—ἀπορῶ πῶς μπορεῖ καὶ κουβέν-

τα νὰ γίνεται γιὰ τέτοια χωρατιά. Καί, πρῶτα ἀπ' ὅλα, δὲ βλέπω γιὰ ποῖο λόγο ἐπιμένετε ὅλοι σας νὰ λέτε, πῶς ὁ τόπος δὲν κυβερνιέται καλά...

ΕΜΙΡΗΣ

Στάσου, μάτια μου, μὴ μ' ἀντραλεύης περισσότερο κ' ἐσύ ! Πῶς σᾶς ἀρέσει, βρὲ παιδιά, νὰ τὰ φέρνετε ὅλα ἀπάνω κάτω ; Εἶπαμε, ὁμορφα -ὁμορφα, νὰ κράξουμε τὸν Ἀβδουλλάχ, ἀφοῦ ὁ κόσμος γκρινιάζει καὶ τὰ βάζει μ' ἐμᾶς. Πάσκισα νὰ τοῦ φτιάσω μιὰ προσφώνηση, ὅπου τὰ παρᾶ-σταινα ὅλα καθαρὰ καὶ ξάστερα, γιὰ νᾶχουμε τὴ γνώμη του. Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τί τοῦρθε τοῦ βλογημένου καὶ σηκώθη ἄξαφνα κ' ἔφυγε. Ὡς τόσο — πάει καλά ! Μὲ ὅ,τι νοιώσαμε καὶ δὲ νοιώσαμε ἀπὸ τὰ λεγόμενά του, θὰ κοιτάξουμε κάτι νὰ φτιάξουμε, νὰ γιάνη ὁ τόπος. — Τί θές τὸ λοιπὸν, παιδί μου, ἐσὺ καὶ μᾶς βγάζεις ἄλλα τώρα ντράβαλα στὴ μέση ; Δὲν εἶναι ἀρρωστημένη, λές, ἡ χώρα. Κ' ὕστερα ; Ἀρρωστη θές, γερὴ θές, ὅ,τι νᾶναι, ἐμεῖς τ' ἀποφασίσαμε πιά νὰ τὴ γιαιτρέψουμε. Ἄς τα τὸ λοιπὸν τοῦτο. Μὴ μᾶς μπερδεύης. Μὴ με συχίλης, μάτια μου. Μὴ με κάνεις, πὸν νὰ σὲ πάρη ἡ εὐκὴ, νὰ πῶ κᾶνα σκληρὸ λογάκο : ἔτσι σὰ νὰ ποῦμε δηλαδή : τόσα χρόνια πὸν κυβερνοῦσες ἡ ἀφεντιά σου, γιατί μαθὲς δὲ μᾶς ἔπεισες, πῶς ὁ τόπος πάει πρῦμα ; Σωσιὰ δὲ μιλῶ, παιδιά μου ;

ΟΜΑΡ

Μὴν τρέμης λοιπὸν τὴν ἀπόφαση τὴν ἀπόκοτη, τὴν ἄξαφνη, πὸν χυμᾶ σὰ χεῖμαρρος καὶ σκάζει σὰν τ' ἀστροπελέκι. Ἄς μείνη πίσω μας, σιὰ σκοτεινὰ τὰ βᾶθη, ὁ κόσμος τοῦ βραχνᾶ καὶ τοῦ ὕπνου. Ἡ ἀπόφαση ! Τί λέξη ! Μύρια λόγια μπορῶ νὰ σοῦ πῶ, γιὰ νὰ σοῦ δείξω τί εἶναι ἡ ἀπόφαση. Βροντή ! Σεισμός ! Σιμούν ! Φωτιά ! Πλημύρα ! Τόλμησε, Ἐμίρη, τόλμησε, τόλμησε, λέω !

ΕΜΙΡΗΣ

Στάσου, βρέ παιδί μου ! 'Αγάλια αγάλια, μωρέ μάτια μου. Μήν ἀγριεύης !

ΟΜΑΡ

Τόλμησε ! Πρέπει νὰ τολμήσης ! Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ τί εἶναι κ' ἡ τόλμη ;

ΕΜΙΡΗΣ

"Ὅχι, μάτια μου, ὄχι ! Σπουδαιγμένος ἄνθρωπος εἶσαι, μὰ κάλλιο τῶχῳ νὰ μὴ μοῦ λὲς τίποτα.

ΟΜΑΡ

Κι' ὅμως θὰ σοῦ πῶ τοῦτο, κι' ἂν εἶναι ἀκόμα νὰ μοῦ φύγῃ, λέγοντάς το, κ' ἡ στερνὴ πνοή, κ' ἔτσι νὰ κυλιστῶ μπροστά σου ἐδῶ, στὰ πόδια σου, νεκρός. Μιλλιούνια κι' ἂν συναχτῆτε, κι' ἂν μοῦ σφαλήσετε ὅλοι σας τὸ στόμα, κι' ἂν μπήγοντας φωνὲς μαζί, οὐρλιάζετε σὰ χίλιοι λυσσασμένοι λύκοι, δὲ θὰ φοβηθῶ, δὲ θὰ πάω βῆμα πίσω.

ΧΑΛΗΛ

(σφίγγοντας τὸ γρόθο του, μὲ θαυμασμό)

Δυνατὸς ἄνθρωπος.

ΟΜΑΡ

Στὸ μῖσος σας, τὸ φῶς τοῦ νοῦ μου, στὴ λύσσα σας, τῆς ψυχῆς μου ἢ γαλήνη, στὴ μοχθηρία τῶν ταπεινῶν, ἢ ἀπειρὴ καταφρόνια τῶν ἄξιων, κι' ἄς πέσω ἐδῶ ἄψυχος, στὴ γῆν αὐτῆ, πού τόσο τὴν αγάπησα. Ναί. Τοῦτο θὰ σοῦ πῶ, λαμπρὲ καὶ θαυμαστὲ μου Ἐμίρη : Τόλμησε, τόλμησε νὰ πῆς τὸν ὠραῖο λόγο : τόπο, τόπο στοὺς νέους !

ΧΑΛΗΛ

Είναι ὁ Καγκιόζης νέος ;

ΟΜΑΡ

Στὸ διάολο, Χαλήλ ! Τί μὲ κόβεις στὴ μέση τοῦ λόγου μου ;

ΧΑΛΗΛ

*Ἦθελα νὰ πῶ : ὄν εἶναι νέος, κ' ἐγώ, ὅσο νᾶναι, βα-
στιοῦμαι ἀκόμα.

ΟΜΑΡ

Τόπο καὶ πάλι, τόπο στοὺς νέους !

ΕΜΙΡΗΣ

Πάει καλά, μὰ γιατί ἀνάβεις, μάτια μου ; Μάρτυς μου
ὁ Θεός, δὲ σὲ πείραξε κανεὶς μας.

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Δὲ βλάπτει, ἀφέντη. *Ἄς φωνάζη, γιὰ νὰ πάρη δρόμο
κ' ἢ κουβέντα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

*Ένας λόγος εἶναι πὼς δὲν τότε πειράξαμε...

ΕΜΙΡΗΣ

Γιατί, Βεζύρη μου ; Τί θέλεις νὰ πῆς ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

*Έγώ ; Τίποτα ! Μόνο, πὸν καμμιά φορὰ δὲ γίνονται
ὄλοι κορόϊδα...

ΟΜΑΡ

*Έξηγήσου.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί νὰ ξηγηθῶ ; Εἶπα τίποτα ; Φταίω ὅμως ἐγώ, ἂν τοῦτο τ' ἀφιλότιμο νιονιὸ δουλεύη ; Κάτι μικρομανουῆβρες θὰ εἶδανε καὶ τὰ καταραμένα τὰ ματάκια μου τὸν τελευταῖον καιρό, δὲ γίνεται !

ΟΜΑΡ

Ἄλλάχ ! Ὁρκίζουμαι στὴν ψυχὴ μου, πὼς μήτε μὲ εἶδε, μήτε μὲ ξέρει ὁ Καραγκιόζης, μήτε τοῦ μίλησα ποτέ !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Σώπα, Ὅμαρ, σώπα ! Τόσο χοντρά μὴ μᾶς τὰ λές ! Κάτι χαμπαρίζουμε κ' ἐμεῖς οἱ δόλιοι !

ΧΑΛΗΛ

Χέ, χέ, χέ ! Κάτι χαμπαρίζουμε, βέβαια.

ΟΜΑΡ

ὦ, ἀνομία ! Στὴν ἄκρη κάθε τίμιου δρόμου μᾶς προσμένει ἡ κρεμάλα ἢ ὁ σταυρός. Σταυρῶστε με ! Σταυρῶστε με λοιπόν !

ΕΜΙΡΗΣ

Σὲ καλὸ σου, παιδί μου. Πὼς σοῦ περνοῦνε τέτοια πράματα ἀπ' τὸ νοῦ ; Γιὰ σταθῆτε, ψυχοῦλες μου. Ἔχει κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ μᾶς δεῖξη ἄλλον κανέναν ; Ὅχι ; Ὡς τόσο ὁ Ὅμαρ διαφεντεύει μὲ τέτοια θέρημη τὸ ζήτημά του, πὺν τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατο νὰ μὴν ἔχη κάποιο δίκιο ὁ ἄνθρωπος. Σωστά δὲ μιλῶ ; Κανεὶς σας δὲν ἀποκρίνεται. Κανεὶς σας δὲν τοῦ ἀντιγνωμεύει σοβαρά. Κανεὶς σας δὲν ἔχει τίποτα νὰ πῆ. Τὸ λοιπὸν βλέπω, πὼς ἦρθε πιά ἡ στιγμή νὰ τρανήξω θαρραλέα μπροστά, δείχνοντας πὼς εἶμαι ὀλόγελα

ἀποφασισμένος νὰ κάμω ὅ,τι μπορῶ γιὰ τὸ καλὸ τῆς χώρας
μας. Καὶ βέβαια ! Ὀλότελα ἀποφασισμένος. Σωστά ! Θέλω
μὲ τοῦτο νὰ πῶ, πὼς δὲ μένει, παρὰ νὰ τὸν κραξοῦμε αὐτόν.
—Μὴ συχίζεσαι Ὀμάρ !—...Παρὰ νὰ τὸν κραξοῦμε αὐτόν.
Σωστά ! Θὰ μοῦ πῆτε, βέβαια, πὼς δὲν τὸν ξέρουμε. Ναί,
ναί, ὦραϊα. Κι' ὁμως, ψυχούλες μου, κάλλιο νὰ μὴν τὸν ξέ-
ρουμε, θαρρῶ,—χί, χί ! —παρὰ νὰ τὸν ἔχουμε γνωρίσει.—
Μὴ συχίζεσαι Ὀμάρ. Πές μου μοναχά, παιδί μου, ποῦ
κάθεται αὐτὸς ὁ... πὼς τὸν εἶπες ;

ΟΜΑΡ

Ὁ Καραγκιόζης ; Ἐδῶ κοντὰ στὸ σαράϊ σου, στὴ βο-
ρεινὴ τὴν πόρτα ἀντίκρου.

ΕΜΙΡΗΣ

Θὰ στείλω τὸ Βελῆ Γκέκα νὰ μᾶς τόνε φέρῃ. Τί νὰ
γίνῃ ; Ἄς τὴν κάμουμε κι' αὐτὴν τὴ δοκιμὴ, δὲ βλάπτει.
Δίχως δοκιμές, μποροῦμε νὰ πετύχουμε κείνο ποῦ θέλουμε ;
Σήμερα τοῦτον, αὔριο τὸν ἄλλον, κ' ἔτσι πάντα, ὅς ποῦ—
ἂν θέλῃ ὁ Θεός—νὰ βρεθῇ ὁ καλύτερος.—Μόνο μιὰ μι-
κρούλα ἔγνοια ἔχω : μὴ μᾶς εἶπε ἄλλα, βρὲ παιδιά μου, ὁ
Ἄβδουλλάχ, κι' ἄλλιῶς τὰ πῆρε τὸ δικό μας τὸ κεφάλι. Ἄς
εἶναι !—Χαλήλ, σύρε νὰ πῆς τοῦ Δερβέναγα νὰ ρθῇ ἐδῶ,
ποῦ τόνε θέλω.

ΧΑ.Ι-ΡΕΝΤΙΝ

Ἄει, γειά σου, Χαλήλ, γοργά-γοργά, νὰ πάρῃ δρόμο
κ' ἦ κουβέντα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Πλατεία.

Στὸ βάθος ἡ βορεινὴ πλευρὰ τοῦ ἑσαραγιοῦ. Ἀριστερά, τὸ καλύβι τοῦ Καραγκιόζη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Κοιμάται ξαπλωμένος σὲ δυὸ τρεῖς κάσσες πετρελαίου, μπροστὰ στὴν πόρτα του. Ὁ ὕπνος του ταραγμένος. Χτυπᾷ τίς κάσσες ποῦ καὶ ποῦ μὲ τὰ ποδάρια του, ντούπ ντούπ. Κλαίει βραχνὰ καὶ σιγανὰ μὲς στὸν ὕπνο του, καὶ πότε-πότε σκούζει).

Μὴ βαρᾶς, ρέ... Οὐχ, οὐχ, μὴ βαρᾶς, ρὲ μπάρμπα...
Ἄχου, ἄχου, μή... Μή, μή, δὲν τὸ λυλᾶσαι τὸ χεράκι σου;..
Οὔ, οὔ.... Μὴ βαρο... οὔ. οὔ...

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(προβάλλοντας στὴν πόρτα)

Πατέρα, ἔ, πατέρα! (Πάει κοντά του καὶ τὸν τραντάζει δυνατά). Σήκω, πατέρα, καὶ μεσημεριάστηκες. Ἔ! Ξύπνα, ξύπνα, (σκουζοντας) ξύπνα!—Κάβο δὲν παίρνει! Βρὲ πατέρα;—Τίποτα! (Τοῦ τρανᾶ μ' ὄρμη τὴ μιὰ τὴν κάσσα τοῦ πετρελαίου. Ὁ Καραγκιόζης πέφτει χάμω καθιστός). Πατέρα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὴ βαρρρρρρρ., οὔ, οὔ!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραντάζοντάς τον ὀλοένα)

Ξύπνα! Κοντεύει μεσημέρι!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μισανοίγοντας τὰ βλέφαρα)

Μή, μωρέ, μὴ βαρρρρ... (Ἀνανογιέται) Ἄ ; Τί ; (Τρίβει τὰ μάτια του). Τί θές, ρέ ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Σήκω. Κοντεύει μεσημέρι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί λές, μωρέ ; Μεσημέρι ! Φτοῦ, νὰ πάρη ἡ ὀργή !
Χού, χού, χού ! Ρέ, τὸ φουκαῖ τὸ Χασάν, τὸ μανάβη !
Ἔρες θὰ μὲ προσμένῃ, ὁ ἔρμος, νὰ πάω νὰ τοῦ σουφρώσω
κἄνα δυὸ κρεμμύδια. Φτοῦ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Φώναζα, κ' ἐσύ χαμπάρι !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χαμπάρι, ἔ ; (Στέκει λίγο συλλογισμένος). Ρέ Κολλητή-
ρη, μίλα μου ἔτσι ντόμπρα καί τίμια: πῶς σοῦ φαίνουμαι;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τί πάει νὰ πῆ, πῶς μοῦ φαίνεσαι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Θέλω δηλαδῆς νὰ πῶ : Εἶσαι, μωρέ, σίγουρος πὼς εἶμαι
ὁ πατέρας σου ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἐμένα ρωτᾷς ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ διάολο, λέρα ! Ποῦ πάει ὁ νοῦς σου, ρέ ἄφι-

λότιμο ; Θέλω μωρὸς νὰ πῶ : Γιὰ κοίτα με καλά. Εἶμαι ἐγὼ
ὁ ἔμαυτός μου, ἢ ὁ ἔμαυτός μου εἶναι ἄλλος ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄχούχα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(χαϊδεύοντας τὴν κούτρα του)

Φτοῦ, νὰ πάρῃ ἡ ὀργή ! Παράξενα ὄνειρατα πὺν σοῦ
βλέπει κάποτες ὁ ἄνθρωπος ! (Γελᾷ). Χού, χού ! Ἄκου ρὲ νὰ
κάμῃς χάξι. Ἐβλεπα, πὺν λές, στὸν ὕπνο μου, πὺς ἐγὼ
ἦμουνα ὁ Βελῆ Γκέκας, καὶ πὺς ὁ Βελῆ Γκέκας ἦτανε ἐγὼ,
πάει νὰ πῆ ὁ Καραγκιόζης. Ὡς τόσο, μ' ὄλο πὺν ἦμουνα
ἐγὼ ὁ Βελῆ Γκέκας, πάλι τίς ἔτρωγα — σὰ Βελῆ Γκέκας — ἀπὸ
τὸν ἔμαυτό μου τὸν Καραγκιόζη. Ἐ, ρέ μυστήριο πρᾶμα,
ἀξήγητο ! Κ' ἐκεῖνο πὺν μὲ σκάζει, εἶναι πὺν δὲν μπορῶ
στερνὰ νὰ ξεδιαλύνω, ἂν ἐγὼ τίς ἔφαγα, ἢ ἂν ὁ ἔμαυτός μου
μπαγλαρώθηκε. Φτοῦ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τ' ὄνειρό σου εἶναι καλό,

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλό ; Ἐ, ρέ μυστήριο ! Καλό, λές ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Καλό, βέβαια. Ὅ,τι ξύλο εἶχες νὰ φᾶς ἰὸ ξόφλησες στὸν
ὕπνο σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ διάολο, μπαγάσικο !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραγουδώντας σιγαλά, καθὼς μαζεῦει τίς κάσσεσ
τοῦ πετρελαίου)

Γιὰ δὲς μαλλιά, γιὰ δὲς μαλλιά

βαμμένα με καραμπογιᾶ.

Πατέρα — ὄξω ἀπὸ κοροϊδία — ζηλεύω τὴν τύχη σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(συνεχίζοντας ἄθελά του τὸ τραγουδι τοῦ Κολλητήρη)

Ἄχά, ἄχά, βρὲ ρῖχτε κουμπουριές...

Σκασμός. Δὲν ἔχω κέφι σήμερα. Τὸ πρεπούμενο εἶναι νὰ συλλογίζουμαι πῶς θὰ ξεδιαλύνη τ' ὄνειρο.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Αὐτὸ νὰ τῶλεγες ἂν εἶχες καμμιά πενηνταριά ἔμαυτούς... (Τραγουδᾷ)

Ἄχά, ἄχά, στὶς πράσινες ποδιές.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Τὸ ἴδιο. Τραγουδοῦν τώρα κ' οἱ δύο μαζί).

Ἄχά, ἄχά, βρὲ ρῖχτε κουμπουριές,

Ἄχά, ἄχά, στὶς πράσινες ποδιές.

Μήπως ξέρη κανεὶς, μωρέ, πόσους ἔμαυτοὺς ἔχει; Μά, σκασμός, εἶπα. Ἡ ἰδέα μου εἶναι, πῶς τούτη τὴ στιγμή ἔπρεπε νὰ ἦμουνα πεσμένος σὲ βαθειὰ σκέψη. — Ἐγὼ ὄνειρατα δὲ βλέπω ποτέ μου. Τοῦτο τὸ λοιπὸν τ' ὄνειρο... μυστήριον πράγμα! Φτοῦ!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(δίνοντάς του μιὰ ντομάτα)

Μάσσα κάτι, πατέρα, νὰ συλλογιέσαι μὲ χουζοῦρι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί εἶναι αὐτό; Ντομάτα; Ποῦ τήνε πέτυχες, μωρέ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χί, χί. Χτὲς ἔκλωθα ὡς στὰ μεσάνυχτα γύρω ἀπ' τὴν

ταβέρνα τοῦ Σταμάτη. Σοῦχω φυλάξει κολατσὸ πρώτης γιὰ
σήμερα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μασουλώντας τὴ ντομάτα)

Χού, χού! Τοῦτο πὺν νοιώθω γιὰ σένα τώρα, Κολλη-
τήρη, δὲν μπορεῖ νᾶναι ἄλλο ἀπὸ πατρικὴ ἀγάπη. Τὸ λοι-
πὸν, εἶμαι ἀκόμα ἐγώ, εἶμαι ὁ ἔμαυτός μου σίγουρα.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραγουδώντας)

Ποιὸς εἶδε νέο σεβνταλῆ,
Ποιὸς εἶδε νέο κλέφτη;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου. Γιὰ πές μου, ρὲ σπλάχνο, τὰ ὄνειρα ξεδιαλύ-
νουνε τὴν ἴδια μέρα, ὡς στὸ βράδυ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ξέρω γώ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Θέλω δηλαδῆς νὰ πῶ, ἂν εἶναι ἔτσι, ἔχω καιρὸ νὰ πέσω
κι' ἀργότερα σὲ σκέψη βαθειά. Δὲ βιάζει.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(ἐξασκολουθώντας νὰ τραγουδᾷ)

Ρουμπαλιά, γαρουφαλιά,
σὲ τριγυρνοῦνε τὰ πουλιά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου, μωρέ, δός μου ἀπόκριση, σοῦ λέω, νᾶχω ἀνα-
παμένη τὴ συνείδησή μου. Δὲν ἀκοῦς, μωρέ; (Τραυτώντας
μὲ μιὰ δαγκωματιὰ ἓνα κομμάτι ντομάτα). "Ἄχ! κι' ἂν

μοῦρθη τίποτα, τὸ κρῖμα μου ἀπάνω σου, θεομπαίχτη. Ὡ !..
(Ἐξακολουθεῖ μὲ κέφι τὸ τραγοῦδι, καὶ τραγουδοῦνε τώρα κ' οἱ
δὺο μαζί μερακωμένοι).

Γιὰ νὰ ξυπνήη μὲ τὸ «ἄχ»,
καὶ μὲ τὸ «βὰχ» νὰ πέφτη ;
Ρουμπαλιά μου Χιώτισσα,
σ' εἶδα ψὲς κι' ἀρρώστησα.

(Καθὼς τραγουδοῦνε ἀκόμα περνᾷ ὁ Χατζηαβάτης, τραυώντας
γιὰ τὸ σπίτι του).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸν βλέπει καὶ ξεφωνίζει)

Βρὲ καλῶς μου τον τὸ Χατζατζάρη. Γειά σου, μούμια,
τσίρο, ἀμπελοφάσουλο, σκοινιασμένη μπάμια, γυμνοσά-
λιαγκα, σκουληκι ἀποβροχάρικο, ὦχ! νὰ ζήση ὁ Θεὸς πού
σ' ἔπλασε, λεβέντη μου.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Εἶσαι ἀχρεῖος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶμαι χριστιανός, Χατζηαβάτη μου, καὶ τόσο σ' ἀγαπῶ,
πού σὰ θὰ πάω στὴν Ἑδὲμ, θὰ φέρνω βόλτες κι' ὡς στὴν
Κόλαση, γιὰ νὰ κοιτῶ πῶς τσουρουφλιέται ὁ μπάμ-τρελε-
λές σου.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

*Ατιμε, παλιάνθρωπε, ξεβράκωτε...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μοῦ λές μὲ τόση θέρμη τὰ καλημερούδια, πού σωστὸ
εἶναι νὰ δεχτῆς τὴ χειραψία σου σήμερα. (Τοῦ δίνει μιὰ
σβερκιά).

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Γαῖδαρε, βρωμόσκυλο. Τρέχω ὀλόϊσια στὴν ἀστυνομία
νὰ σὲ καταγγείλω.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πατέρα, στάσου μιὰ στιγμή. Για κοίτα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Στὸν Κολλητήρη)

Τί θές ἐσὺ καὶ σκούζεις ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(δείχνοντας τὴν πόρτα τοῦ σαραγιού)

‘Ο μπάτσος πλάκωσε, δὲ βλέπεις ; ‘Ο Δερβέναγας βγαίνει ἀπ’ τὸ σαράϊ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τινάζεται τρομαγμένος)

Τί λές, μωρέ !

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(κοιτάζοντας τρομαγμένα κατὰ τὸ σαράϊ)

Ποιός ; ‘Ο ἄστυνόμος ; (Τὸ σκάει τρεχάτος γιὰ τὸ σπίτι του).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σπρώχνοντας μπροστά του τὸν Κολλητήρη)

Οὔστ, καὶ μᾶς μπάνισε, μωρὲ ὄρνιο !.. στὰ τέσσερα ! (Μπαίνει κι’ αὐτὸς τρεχάλα μὲ τὸν Κολλητήρη στὸ σπίτι του. ‘Η φωνή του ἀκούγεται τώρα ἀπὸ μέσα). Μὴν ξεδιαλύνη τ’ ὄνειρο καὶ γίνῃ κάποιος ἑμαυτὸς μου μπαγλαμαῆς.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(Βγαίνει ἀργὰ ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σαραγιού, ἀρματωμένος ἀπὸ τὴν κορφή ὡς στὰ νύχια, καὶ στέκει μιὰ στιγμή στὸ κατῶφλι ἀκίνητος, μὲ κεφάλι σκυφτὸ κι’ ὄψη συλλογισμένη. “Υστερα τραυᾶ σιγά-σιγά, μὲ σταθμούς, κατὰ τὴν καλύβα τοῦ Καραγκιόζη).

Πρᾶ, ὦρέ, πρᾶ ! Πῶ, πῶ, πῶ, ὦρέ ! Σαράντα. δυὸ πιστόλες κ’ ἑκατὸν πενήντα τόπια, ὦρέ, νὰ σκάζανε μὲ μιᾶς μὲς στὴν κοιλιὰ μου, ὦρέ, τῶχα καλύτερα... Πῶ, πῶ, πῶ, πῶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βγάζοντας φοβισμένα τὸ κεφάλι του ἀπ' τὸ παραθύρι του)

Τί κάνει, ρὲ Κολλητήρη ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(βγάζοντας πάρα ὄξω τὸ δικό του τὸ κεφάλι)

Παραχαρμάνιασε ὁ σκύλος καὶ γυρίζει στὸ μπουκά-
ρισμα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μονολογώντας πάντα)

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ, ὦρέ, κεῖνο τὸ μπεξεβέγκ', ὦρέ ; Νὰ τὸ
πιάκης, ὦρέ, νὰ τὸ στίβης τσίφ-τσούφ, ὦρέ, χλόπ-χλόπ νὰ
τοῦ ρουφᾶς τὸ γαῖμας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γιὰ μένα μιᾶ, ρὲ Κολλητήρη ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ντερβέναγα, λέει Ἐμίρ, γιόκ, λέει, γιόκ, Ντερβέναγα,
γιόκ !... Πρᾶ, πρᾶ, ὦρέ, νὰ τὸ φέρνης ἐδῶ, λέει, σὰν ἀφεν-
τικό σου, λέει ! (Ξεθυμαίνει μ' ὀργή). Μπούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(κλείνοντας τρομαγμένος τὸ παράθυρο)

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ... Μπούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι του)

Ἄει στὸ διάολο, σπλάγνο, κοίτα, ρέ, ποῦ βρίσκεται.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(μισανοίγοντας σιγά τὸ παράθυρο)

Κατὰ δῶ μπουκάρει. (Κλείνει μ' ὄρημ τὸ παντζουρι).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀπὸ μέσα)

Δρόμο, δρόμο. Ἐπάνω στὴ σκεπή... Τί παθαίνουν τὰ ποδάρια σου καὶ πεδουκλώνονται τέτοιες ὥρες... Ἐκόμα λίγο... Ἰσια, μωρέ, γειά σου, ἴσια...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Γιόκ, λέει, γιόκ! Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ... Μπούφ

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀπὸ μέσα πάντα)

Γάντζωνε ἀκόμα, γρήγορα...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(στέκει μπρὸς στὸ σπίτι τοῦ Καραγκιόζη καὶ σκούζει)
Καρκαγκιόζο!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐμένα δηλαδῆς ἔννοεῖ, ρὲ Κολλητήρη;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(προβάλλει τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὴ σκεπή)

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου! (Γρέμοντας) Ἐδῶ εἶναι, μωρέ, ἔφτασε!

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ ὦρέ, τὸ μπεζεβέγκ' Καρκαγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν Κολλητήρη)

Χαθήκαμε καὶ μοῦ μυρίζει στρωμάτσα ἀπόψε μέσα στὴ στενή. Καταγγελία θᾶκαμε ὁ Χασάν γιὰ τὰ κρεμμύδια, ἢ ὁ 'Ετέμ γιὰ τὶς ἐλιές—καὶ δὲν τοῦ σούφρωσα μῆτε δυὸ χοῦφτες...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸ ἴδιον)

Γιὰ κοίτα πίσω ἐκεῖ, ρε Κολλητήρη, δίπλα στὴν καμινάδα, σύρριζα στὸ κιοῦγκι, κοντὰ σ' ἐκείνη τὴ γωνιά στέκει θαρρῶ ἓνα κεραμύδι ἀκόμα...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὡρὲ νὰ τὸ πιάκης, νὰ τὸ...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ψάξε μωρὲ ἀκόμα, ψάξε θὰ τὸ βρῆς.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τὸ βρῆκα, πατέρα, τὸ βρῆκα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γειά σου, μωρὲ, φέρ' το δῶ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πῆς τώρα τὰ πατερμά σου. (Ρίχνει ἀπ' τὴ σκεπὴ ἓνα κεραμίδι στὸ κεφάλι τοῦ Βελῆ Γκέκα). Ἄρπα την ! — Γιατὶ εἶναι ἄδικο, μωρέ, νὰ φάω φυλάκα γιὰ μιὰ χούφτα σαλωνίτικες.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(Τὸ κεραμίδι ἔσπασε στὸ κεφάλι του κ' ἔγινε θρούμματα. Στέκει μιὰ στιγμὴ σιωπηλός).

Πρᾶ, ὦρέ, πρᾶ. Λὲς κ' ἔπεσε ψιχάλα, ὦρέ. (Ἀπλώνει τὸ χέρι νὰ δῆ μήπως βρέχη καὶ ξετάζει μὲ τὸ βλέμμα τὸν οὐρανό).
Ψιχάλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τ' εἶναι τοῦτος ! — Ἐ, ρὲ Παναγίτσα μου, κοτρώνα ποῦ τὴ θέλει ἢ κούτρα του γιὰ νὰ νοιώση χαλάζι !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄει, σβέλτα. (Χτυπώντας τὴν πόρτα τοῦ Καραγκιόζη καὶ τραντάζοντάς την). Καραγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ νὰ χοροπηδοῦμε, Κολλητήρη. Στάσου, μὴ μᾶς τὸ φέρη τούμπα ὅλο τ' ἀκίνητο. (Καμώνεται πὸς κλαίει). Οὐ, οὐ, οὐ, ὁ ἔρμος ! Μὲ φώναξες, Δερβέναγά μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄει, ὦρέ, ποῦ 'σαι, ὦρέ ; Ἐλα νὰ σὲ βλέπης ψύχα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἡ καλωσύνη σου, ἀγᾶ μου. Οὐ, οὐ, οὔ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(Ξαναχτυπώντας δυνατά τὴν πόρτα τοῦ καλυβιοῦ)

Ἔλα, φρέ, λέω !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στοὺς ὀρισμούς σου, ἀφέντη μου.— Κολλητήρη ἄς βάλῃ ὁ θεὸς τὸ χέρι του κι' ὁ διάολος τὴν οὐρά του. (Πηδᾷ κάτω ἀπὸ τὴ σκεπὴ μὲ τὸ γιό του). Στοὺς ὀρισμούς σου, ἀγᾶ μου παινεμένε. Οὐ, οὐ, οὐ, ὁ ἔρμος ἐγὼ, ὁ σκλάβος σου, ὁ φτωχὸς ὁ φαμελίτης, οὐ, οὐ, οὐ ! Λιόρδα, ἀγᾶ μου ξακουσμένε, λιόρδα ἐγὼ καὶ τὸ σόι μου, ὁ πατέρας μου, ἡ μάννα μου, ὁ παπποῦς μου, ὁ μπάρμπας μου, ὁ κουμπάρος μου...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀφοῦ τὸν κοιτάξῃ ἀμίλητος ἀπὸ πάνω ὡς κάτω)

Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμ καὶ βέβαια πρᾶ, πὸν λὲς κ' ἡ ἀφεντιά σου. Ἔτσι εἶναι, γειά σου, ἀγᾶ μου, ἔτσι ὅπως τὸ λές. Πρᾶ καὶ πρᾶ καὶ πάλι πρᾶ, λιόρδα μ' ἄλλα λόγια.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀγριεύοντας περισσότερο)

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ. Μπούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πετιέται τρομαγμένος πέρα)

Μαννούλα μου !—Πρᾶ, βέβαια, πρᾶ—μὰ τί τὰ θέλεις τὰ φουρνέλλα ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μονολογώντας)

Νά τὸ πιάκης, τὸ λωποδύτη, νά τὸ πνίγης, νά τὸ στίβης τσίφ-τσούφ, τσίφ-τσούφ, τσίφ-τσούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στὸν Κολλητήρη)

Λύσσαξε ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Γιόκ, σὲ λέει, γιόκ, γιόκ, γιόκ, γιόκ, γιόκ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Λόξυγγα ἔχει, τὸ μπουλντόκ.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἤσυχώτερος)

Καρκαγκιόζο. Πρᾶ, ὦρέ, ζύγωνε, λέω, ζύγωνε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἀκούω κι' ἀπ' ἀλάργα, ἀγᾶ μου.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὠρὲ ζύγωνε, λέω, ζύγωνε... (Ὁ Καρκαγκιόζης ζυγώνει τρέμοντας. Ὁ Δερβέναγας τὸν κοιτᾷ καλὰ καλὰ, ἄφωνος γιὰ λίγη ὥρα). Πρᾶ, ὦρέ, ποῦθελα νᾶμουνα χριστιανός, ὦρέ, μόνο γιὰ νὰ κάμω ὀγδόντα φορὲς τώρα τὸ σταυρὸ μου !... Πρᾶ!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(παίρνοντας κουράγιο)

Τοῦτο σὲ σεκλειτίζει, ἀγᾶ μου ; Τὸν κάνω ἐγὼ γιὰ σένα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ὦρέ, κάμε, κάμε...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σταυροκοπιέται μὲ θέρμη)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄκόμα, ὦρέ, ἀκόμα ὦρέ...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σταυροκοπιέται ἀκόμα δυνατώτερα)

Ξαλάφρωσες λιγουλάκι, ἀγᾶ μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Κάμε, ὦρέ, κάμε ἀκόμα, ὦρέ... Πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σταυροκοπιέται δαιμονισμένα.—Στὸν Κολλητήρη)

Σταυροκοπήσου, μωρέ, κ' ἐσύ, μὴ σ' ἀλλάξω τὴν πίστη !
Δὲ βοηθᾶς τὸν πατέρα σου ; (Ὁ Κολλητήρης σταυροκοπιέται
κι' αὐτὸς μὲ θέρμη). Πῶς τὰ πᾶς, ἀγᾶ μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(κάνοντας νόημα νὰ ἐξακολουθήσουν)

Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάμε καὶ μὲ τ' ἀριστερό, ρὲ Κολλητήρη ! Ἄει, λίγο
ἀκόμα καὶ τὸ φάγαμε !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(κάνοντάς τους νόημα νὰ σταματήσουν)

Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πετώντας με τὸ δάχτυλο τὸν ἴδρωτα ἀπ' τὸ μέτωπό του)

Οὐφ ! Ζόρι πού τῶγε, τ' ἄτιμο !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὁρὲ Καρκαγκιόζο, ἄκου τώρα, ὦρέ, νὰ σὲ λέω. Τὸ ἀφέντης ἐμένα, Ἐμίρ, Μεγάλο Ἐμίρ, κράζει ἐσένα στὸ σα-
ραϊ καὶ χαιρετᾷ σε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τ' εἶπες ; Πῶς ; Τ' εἶπες ; Τί ἔκαμε, λείει ;—Τί τσαμ-
πουνᾷ τοῦτος, ρὲ Κολλητήρη ;— Πῶς τὸν εἶπες αὐτὸν τὸ
λόγο, ἀγᾷ μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Τὸ ἀφέντης ἐμένα, Ἐμίρ, Μεγάλο Ἐμίρ, κράζει ἐσένα
στὸ σαράϊ, ὦρέ, στὸ σαράϊ....

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Ρὲ Κολλητήρη, μὴ μᾶς πῆρε ὁ κράχτης τοῦτος γιὰ κο-
ρούδα καὶ πάει νὰ μᾶς τραυήξῃ κατὰ τὰ στέκια του ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Βρωμοδουλειὰ μοῦ μυρίζεται κ' ἐμένα. Τέσσερα τὰ μά-
τια σου.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

*Αει, ὦρέ, γοργὰ-γοργὰ, ὦρέ, ἄει, πᾶμ', πᾶμ', πᾶμ'...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Αγᾷ μου, σίγουρα γελάστηκες. Μήτε ὁ Ἐμίρης μὲ ξέ-

ρει ἐμένα, μήτε ἐγὼ τοῦχω μιλημένα ποτές. Τί νταραβέρια θέλεις τὸ λοιπὸν νᾶχουμε οἱ δυό μας ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὅγώ, ὦρέ, γελάστηκες ; Καρκαγκιόζο γυρεύει. Γοργά-γοργά, λέει, νὰ τὸ φέρνης, λέει.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ τί μὲ θέλει ἴσια-ἴσια ἐμένα ; Δὲν τοῦ πᾶς κάναν ἄλλονε, νὰ κάμη καὶ τὴ δουλειά του ὁ ἄνθρωπος ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο γυρεύει, λέω. Κουβέντα θέλει, πρᾶ ! Τρανὸ ἄνθρωπο νὰ σὲ κάμη θέλει. Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(κρυφὰ στὸν Κολλητήρη)

Ρὲ Κολλητήρη... μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου ! Ἡ μοῦ-στριψε ἄξαφνα, ἢ κάποιος τρανὸς κολπαδόρος μᾶς διπλά-ρωσε. (*Υποχωρεῖ σιγά-σιγά).

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀκολουθώντας τον καὶ κρατώντας δλοένα τὴν ἴδια μεταξύ τους ἀπόσταση)

Νὰ τὸ φέρνης, λέει, στὸ σαράϊ, λέει, σὰν ἀφεντικό σου, λέει. Τὸ Καρκαγκιόζο, λέει, νᾶναι ἀφεντικό σου, Ντερβένα-γα, ἀφεντικό σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ὑποχωρώντας τρομαγμένος, καὶ μιλώντας κρυφὰ πάντα στὸν Κολλητήρη)

Κολλητήρη... Ἄμάν !... Τί διάολο τρέχει ; Τὸ νοῦ σου ! Κοντοζυγώνει μουλωχτά !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Νὰ τότε προσκυνᾶς, λέει. Σκλάβος του, Ντερβέναγα, νὰ γίνῃς, λέει. Πῶ, πῶ, πῶ, πῶ, λέει, τὸ χῶμα πὺν παιῶ, λέει, νὰ φιλᾶς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κολλητήρη... γυρίζει ὁ κόσμος ! Κύριε ἐλέησον ! Κολλητήρη, κάτι κακὸ μᾶς ἔρχεται ! Ἄμάν ! (*Ἄξαφνα) Τ' ὄνειρο, Κολλητήρη, τ' ὄνειρο ! Ζωντανεύει τάχα τ' ὄνειρο ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄφέντη μου, νὰ τοῦ λές, πολυχρονεμένε ἀφέντη μου, στοὺς ὀρισμοὺς σου, πρᾶ ! Τεμενᾶδες νὰ τοῦ κάνῃς, λέει. Πρᾶ

(Σκύβει μπρὸς στὸν Καραγκιόζη καὶ στέκει ἀκίνητος. Ὁ Καραγκιόζης καὶ ὁ Κολλητήρης σταματοῦν κ' ἐκεῖνοι. Τὸν κοιτάζουσε μ' ἀπορία. Ἐπειτα φέρνουνε μικρὲς βόλτες γύρω του καὶ τότε ξετάξουν ἀπὸ παντοῦ μὲ κάποιο φόβο. Ὁ Κολλητήρης προχωρᾶ ὡς τόσο λίγο περισσότερο καὶ πάει νὰ τὸν ἀγγίξῃ μὲ τὸ δάχτυλο).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μή, μή !... Μὴν τ' ἀγγίξῃς μωρῶ. Τὸ νοῦ σου ! Ἄς το !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραυλῶντας φοβισμένα τὸ χέρι)

Φοβᾶσαι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ποιὸς εἶδε τὸν ἑμαυτό του ζωντανὸ μπροστά του καὶ δὲν τότε φοβήθηκε ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τῶδεσες κιόλας στὸ ψιλὸ μαντῆλι πὼς εἶσαι ἐσύ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μαννούλα μου. Ὁ Θεὸς βοηθός μου. Μωρὲ δὲ βλέπεις πὼς μὲ προσκυνᾷ ; Τί εἶναι τοῦτο ; (Ὁ Κολλητήρης σκουντᾷ ἀλαφριά τὸ Βελῆ Γκέκα). Μὴν τ' ἀγγίξεις, σοῦ λέω. Μή !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Στάσου νὰ χαζέψουμε. (Σκουντᾷ πάλι τὸ Βελῆ Γκέκα).
Ἔ ! ἔ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Δὲ μοῦ λές, ἢ ἀφεντιά σου, ποιὸς εἶσαι ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἔρθώνεται περήφανα)

Δὲ μοῦ τὸ γουρνίζεις ἐμένα, ὦρέ ; Ὅγὼ εἶμαι Ντερβέναγα, ὦρέ, ἀστυνόμο, πὸν ρίχνεις τὸ πιστόλα μπὸμ μπουμ, ὦρέ, στὰ πέντε βιλαέτ, πῶ, πῶ, πῶ, ὦρέ, πὸν κάνεις τὸ βούρδουλα νὰ σφουρίζης βζζζζζίγκ !..... Πῶ, πῶ, πῶ, βζζζζζίγκ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄχ ! καὶ ποιὸς ἔχει ὄρεξη νὰ τὰ πιστέψη τώρα αὐτοῦνα ; Δὲ μοῦ λές, σὰν εἶσαι ὁ ἐμαυτός σου ὁ Δερβέναγας, ὁ ἐμαυτός σου, πάει νὰ πῆ, ὁ ἀστυνόμος, πῶς μὲ προσκυνᾷ καὶ δὲ μὲ δέρνει ; Βρὲ μυστήριο καὶ τοῦτο ! Ἄλλαξε ὁ κόσμος ; Τί μὲ προσκυνᾷς, μωρέ, σοῦ λέω, τί μὲ προσκυνᾷς ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Εἶσαι ἀφέντης μου ! (Τοῦ κάνει τεμενᾷ). Ἀφέντης μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄφέντης σου ; Εἶπες, μωρέ, ἀφέντης σου ; Ἐγὼ ἀφέντης σου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Χέρια σου καὶ ποδάρια σου φιλῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ ! Κύριε ἐλέησον ! Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ ! Βρὲ Κολλητήρη, ὅποιος κι' ἂν εἶσαι κ' ἐσύ, ἔχει μυστήρια ὁ κόσμος τοῦτος, πὺν δὲν τὰ ὠνειρευτήκαμε ποτέ ! Θεούλη μου ! (Στὸ Βελῆ Γκέκα.) Πᾶψε, μωρέ, νὰ στέκης σκυφτός. Σήκω ἄπάνω. Δεῖρε με, σπάσε με στὸ ξύλο, βρῖσε με, τσάκισέ με, θέλω νὰ νοιώσω πὼς εἶμαι ἀκόμα ἐγώ. Δὲν κουνιέσαι ; Δὲ μιλᾷς ; Ἄν δὲ σὲ κάμω νὰ λυσσάξης, χάθηκα. Ὅρσε λοιπόν ! (Τοῦ δίνει μὰ σβερκιᾶ. Ὁ Δερβέναγας σαστίζει κάπως κι' ἀνασηκώνεται ἀλαφριά. Δὲ λέει ὅμως λέξη, καὶ ξανασκύβει.) Τί εἶναι τοῦτο ! Μαννούλα μου ! Τί μυστήριο ! Δὲ σειέται, δὲν κουνιέται, δὲ μιλᾷ. Λύσσαξε, οὔρλιασε, ἄφρισε, σοῦ λῆω ! (Τοῦ ξαναδίνει δευτέρη σβερκιᾶ. Ὁ Δερβέναγας στέκει ἀκίνητος.) Ὡχ, ὦχ, ἀλί μου ! Δὲ σταῖλεγα, Κολλητηράκη μου, πὼς εἶμαι ἐγώ ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Παράξενο ! Κι' ὅμως ποιὸς ἄλλος θᾶτρωγε σβερκιᾶς δίχως νὰ μιλᾷ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὡχ, ὦχ, μαννούλα μου ! Τί εἶναι τοῦτο ποῦπαθα ; Κρούς ἴδρωτας μὲ περεχᾶ. Τί κακὸ μοῦρθε ξαφνικά ; Ὡχ ! Μωρὲ γίνονται τοῦτα τὰ πράματα ; Χάνει, μωρέ, ἔτσι ἄξαφνα κανεὶς τὸν ἔμαντό του ; Ὡ, συφορά μου ! Μὰ ἂν δὲν ξέρω πιά πὼς εἶμαι κείνο πὺν ἤξερα πὼς εἶμαι, πὼς θὰ ξέρω τί διάλογος εἶμαι ; Τί εἶναι τοῦτα τὰ μυστήρια ; (Χτυ-

πόντας τὸ μερί του.) Ποιὸς εἶσαι, ρέ ; Ποιὸς εἶσαι ; *Ἄμ δέ ! Δίνει ποτὲς ἀπόκριση σωστή ὁ γερο-σατανᾶς πούχουμε μέσα μας ; *Ἄχ ! ἄχ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ὦρέ. *Ἐλα, ὦρέ ! Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὶ πρᾶ μοῦ ρουχαλίζεις τώρα, ἀνάθεμά σε κεῖ πὸν χῶθηκες, θεομπαίχτη, γάιδαρε, κοπρόσκυλε. Τὶ μοῦκαμες, μωρέ, καὶ μοῦφνγες, πὸν νὰ μὴ σ' εὔρη τ' αὔριο μασκαρᾶ, παλιάθρωπε, λεχρίτη.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μοῦ κάνεις καὶ τὸν ἔξυπνο ἀπὸ αὐτοῦ μέσα τώρα μὲ τὰ πρᾶ σου ; Βρὲ τίνος τὰ πουλᾶς αὐτά, κοπρίτη ; *Ἡ μὴ θαρρῆς, πῶς δὲ σὲ ξέρω τάχα ἀπόξω κι' ἀνακατωτὰ καὶ σένανε, καὶ τούτηνε τὴ μύξα ἐδῶ (δείχνοντας τὸν Κολλητήρη), τὸ γυιὸ σου ; Τί παστρικά κουμάσια μοῦσαστε κ' οἱ δυό, τὸ ξέρει ὁ κόσμος κι' ὁ ντουνιας. Κι' ἂν δὲν τὸ ξέρη, θὰ τὸ μάθῃ, βρῶμες, λέρες, τυφλοπόντικοι, λωποδυτᾶκοι, σουφραδόροι, ἀμακαδόροι. Καὶ νᾶσαστε, βρὲ παλιοτόμαρα, τίποτα παπατζῆδες κᾶνε, ἢ καὶ μανιταρτζῆδες ξακουστοί, τίποτα κολπαδόροι φῖνοι καὶ μὲ τ' ὄνομα ! *Ἄμ δέ ! *Ἡ σούφρα μόνο, ἢ μικροσούφρα σᾶς βαστᾶ, κᾶνα κρεμμύδι δῶ, κᾶνα αὐγουλάκι ἀπ' τὰ γειτονικά κοτέτσια, κᾶνα ξεροκόμματο ἀπ' τὰ καπελειά, καὶ σὰν πετύχετε ἓνα ψίχουλο, ξαπλώνεστε καὶ τραγουδάτε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τρελάθηκες, μωρὲ πατέρα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πατέρα ; "Αχ, μωρή μαϊμου, μωρή ψωραλεποῦ, μωρή γουστέρα, πού θά μὲ πῆς ἐμένα καὶ πατέρα ! Δὲ νοιώθω τὰ καμώματά σου, θάρρεψες ; Κουτός, νομίζεις, εἶναι ὁ κόσμος ; "Ἡ λές, πὼς εἶναι τάχα δύσκολο νὰ καταλάβῃ ὁ ἄλλος, πὼς κάνεις πάντα τὸ μισοκακόμοιρο, τὸ παλαλό, γιὰ νὰ σὲ λυπηθῇ κάθε διαβάτης καὶ νὰ σὲ φιλέψῃ στραγαλάκια ; Δὲ φταῖς ὅμως ἐσύ, φταίει ἐκείνη ἢ γιὰ μαϊμου (δείχνοντας τὸ Βελῆ Γκέκα), ὁ πατέρας σου. Αὐτὸς ὁ μοῦργος, ὁ ψωρόσκυλος, ὁ χιμπατζῆς, αὐτὸς πού — ἔχ ! ὡς ἐδῶ μ' εἶχε φερμένον, πνίγηκα !, τὸ κουτοπόνηρο ὄρνιο, ὁ ρεμπεσκές, τὸ σεραπετό, ὁ ἀχμάκης, ὁ κοπρίτης, ὁ χαμάλης, ὁ βρωμιᾶς, ὁ μπίρμπος, — ναί, μωρέ, θὰ βγάλω τώρα ὅλο τὸ ἄχτι μου — ναί μωρέ, ἐσὺ (μιλώντας ὀλοῖσα στὸ Βελῆ Γκέκα), πού κάθε τόσο μασκαρεύεσαι, βρε παλιοκαραγκιόζη, ψεύτη, λέρα, χάρβαλο, πού κάθε τόσο κλαῖς παπποῦδες, κουνιαδάκια, μπατζανάκηδες, πού μήτε γνώρισες, μήτε εἶχες, γιὰ νὰ βρεθοῦνε τὰ χαϊβάνια νὰ σὲ λυπηθοῦν, ψωριάρη, τεμπελόσκυλο, γοργόνα, πού κάνεις καὶ τὸν ἔξυπνο, γιατί εἶναι οἱ ἄλλοι καταδεχτικοί, καλόκαρδοι καὶ τοὺς γελάς — ἐσύ, μωρέ, σάν περπατᾶς ἐσὺ μὲ ἀτσάκιστο καὶ μὲ ἄσπαστο κεφάλι ἀκόμα μὲς στοὺς δρόμους, πὼς μωρέ, πὼς μπορεῖ νὰ δῆ κι' ὁ τόπος τοῦτος προκοπή ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρῶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὲ πρῶ θαρρεῖς θὰ μὲ ξαφνίσῃς, τῶρα, αὐτοῦ πού χώθηκες ; Πέτυχες ἄνθρωπο, γιὰ νὰ γελάσῃς. Φτοῦ ! Θὰ πάρω πιά τὰ μάτια μου, ὅποιος κι' ἂν εἶμαι, θὰ ρίξω πέτρα πίσω μου, νὰ φύγω δῶθε, ὅσο μακρύτερα μπορῶ, φτύνοντας τοῦτον τὸ βρωμότοπο. Φτοῦ ! Φτοῦ ! (Πάει νὰ φύγῃ).

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(Ἀρπάζει ἄξαφνα τὸν Καραγκιόζη ἀπὸ τὸ χέρι κι' ἀπ' τὸ πόδι καὶ τὸν φέρνει πίσω).

Πρᾶ, ὦρέ, πρᾶ, ποῦ πᾶς, ὦρέ, πώ, πώ, πώ! Μεγάλο Ἐμὶρ εἶπε νὰ σὲ φέρνῃς σβέλτα, σβέλτα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ᾠχ! ὦχ! Μὲ ξεκλείδωσε! Τί δύναμη εἶναι τούτη! Ἡμουνα ἔτσι δυνατός, ἢ μὲ ξανάχωσε μὲς στὸ πετσί μου ὁ Βερζεβούλης;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ὦρέ, τραύα, ὦρέ, τραύα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔχε χάρη, ποῦ μπορεῖ νᾶσαι ὁ ἔμαντός μου, ἀλλιῶς λογαριαζόμαστε.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὁμπρός, ντέ, ὀμπρός!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μυστήριο πρᾶμα. Τί βρωμόκοσμος κι' αὐτός. Δὲν ὑπάρχει Θεός, ὄχι! Πᾶς νὰ γίνῃς ἄνθρωπος, καὶ ξαναβρίσκεις πάλι ἐντός σου τὸν παλιὸ ἔμαντό σου! Βρὲ Κολλητήρη, ἂν εἶσαι ἀκόμα ὁ Κολλητήρης, κι' ἂν εἶμαι ἀκόμη ὁ πατεράκης σου, βρὲ σπλάχνο, ἂν εἶσαι ἀκόμα σπλάχνο καὶ παιδί μου, ἔλα μαζί μου.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(συγκινημένος)

Ἔρχουμαι.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὁμπρός ντέ. Τραύα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πήγαινε ἐσὺ μπροστά, πὺ ξέρεις καὶ τὸ δρόμο.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἐμὲ εἶπε : ἐσὺ ἀφέντης μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ δαίμονα, ἀγύριγο κεφάλι ἀρβανίτικο, ἂν εἶσαι ἀρβανίτικο κεφάλι, κι' ἂν εἶναι ἀκόμα ἀγύριγα τὰ κεφάλια τ' ἀρβανίτικα. ὦχ ! Γυρνᾶ σὰ σβούρα τὸ μυαλό μου. ὦχ ! (Προχωρᾶ συλλογισμένος λίγα βήματα, χαϊδεύοντας τὴν κούτρα του. Ὁ Βελῆ Γκέκας ἀκολουθᾷ.) Τούτη ἐδῶ ἡ κούτρα, εἶναι σίγουρα ἡ δική μου ἡ κούτρα, μὰ ἂν εἶμαι ὁ Βελῆ Γκέκας, μέσα ἀπ' αὐτὴν τὴν κούτρα μου θὰ κάνη τώρα ἡ κουφαηδόνα μου πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ ! Φτιοῦ ! — Κολλητήρη, Κολλητηράκη, ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς κ' εἶσαι ἀκόμα ὁ Κολλητηράκης μου, πές μου, τί στὸ δαίμονα ἔπαθε ὁ κόσμος κι' ἄλλαξε ρυθμό ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ξέρω τί τοῦρθε, πατεράκη ; — ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς κ' εἶσαι ἀκόμα ὁ πατεράκης μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄχ ! Νάξερα, πὼς εἶμαι ὁ ἔμμαντός μου, καὶ πὼς δὲ μὲ παίρνεις στὸ κορόιδο κ' ἐσύ ! Ἄχ νάξερα, πὼς ὅλα τοῦτα πὺ θαρρῶ πὼς λέω, δὲν τ' ἀκοῦν τ' αὐτιά σου σὰν πρᾶ, πρᾶ ! (Στέκει. Ὁ Βελῆ Γκέκας, πὺ τὸν ἀκολουθᾷ μὲ κεφάλι σκυφτό, σταματᾷ κ' ἐκεῖνος. Ὁ Καραγκιόζης γυρίζει καὶ τὸν προσέχει.) Μυστήριο. Ἄς εἶχα σιγουράδα μοναχά, πὼς εἶμαι τώρα τοῦτος ἢ ἄλλος τρίβολος, καὶ πὼς θὲ νᾶμαι ὁ ἴδιος πάντα, καὶ — στὸ διάολο — τὰ βουλευαμε. Μὰ κείνο πὺ μὲ σφάζει, Κολλητήρη, εἶναι πὺ δὲν ξέρω τί κου-

μάντο γίνεται ἐδῶ μέσα μου. Σὲ τί ἄκρη θὰ μὲ βγάλῃ ὁ
μασκαρᾶς μου ; Οὐ, οὐ, οὐ ! (Κλαίει.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μὴ μὲ σπαράξῃς, πατεράκη — ἂν εἶσαι ἀκόμα ὁ πα-
τεράκης μου. Κράτα τὰ δάκρυα σου. Κουράγιο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Ξεκινᾷ πάλι κλαίγοντας. Ὁ Βελῆ Γκέκας ἀκολουθᾷ)

Κουράγιο. Ναί. Οὐ, οὐ ! Μὰ τώρα ποὺ ζυγώνω στὸ
σαράϊ, ὁ νοῦς μου πιότερο μπερδεύεται. Εἶμαι, μωρέ, ἢ δὲν
εἶμαι ; Νά τὸ ζήτημα.

(Μπαίνουνε κ' οἱ τρεῖς στὸ παλάι.)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Στὸ παλάτι τοῦ Ἐμίρη.

Οἱ ἀρχόντοι ἔχουνε γείρει καὶ κοιμοῦνται στὴ θέση τους ρουχαλίζοντας. Μόνο ὁ Ἐμίρης ἀγρυπνᾷ, καθιστὸς στὸ θρόνο του καὶ καπνίζοντας τὸ τσιμποῦκι του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ σαραγιοῦ ἀκούγεται ἡ φωνή του,
ποῦ ὄλο καὶ ζυγώνει)

Ἄει στὸ δαίμονα, ἀρβανίτικο κεφάλι ἀγύριγο! Δές τον! Ὅλο πίσω μου ἔρχεται. Ποῦ, διάολο, θέλεις νὰ τὰ βρῶ ἐγὼ τὰ κατατόπια, ρὲ μπουφολέλεκα; Ἔ, ρὲ μυστήριο πρᾶμα καὶ τοῦτο. (Οἱ πατοῦσες τοῦ Καραγκιόζη ἀκούγονται δυνατώτερα στὸ πάτωμα τοῦ σαραγιοῦ.) Κατὰ ποῦ τρανοῦμε τώρα; Ἄμ δέ! Φτοῦ, νὰ πάρη ἡ ὀργή! Δὲ μοῦ λές, ρὲ Κολλητήρη, ποῦθε ἦρθε στοὺς ἀνθρώπους ἡ ἰδέα, πὼς ἄμα εἶσαι ἀφέντης πρέπει νὰ τὰ ξέρης ὅλα; (Μὲ τις τελευταῖες λέξεις ἔχει μπῆ πιά μὲς στὴ σάλα. Μὰ δὲν τὸ πρόσεξε, γιατί εἶναι γυρισμένος κατὰ τὸν Κολλητήρη καὶ τοῦ μιλά. Ὁ Βελῆ Γκέκας ἀκολουθᾷ. Ὁ Καραγκιόζης σκοντάφτει σ' ἓναν ἀπ' τοὺς κοιμισμένους καὶ πάει νὰ πέση.) Τύφλα! (Μόλις καταφέρει νὰ ξαναβρῆ τὴν ἰσορροπία, ἔχει φτάσει πιά μπρὸς στὸν Ἐμίρη. Τὸν κοιτᾷ καλά.) Μπαρδόν, κύριος! Τοῦ λόγου σου εἶσαι, μὲ τὸ συμπάθειο, ὁ Ἐμίρης;

ΕΜΙΡΗΣ

Ναί, παιδί μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶσαι δηλαδὴς σίγουρος;

ΕΜΙΡΗΣ

(χαμογελώντας)

Μην είσαι ὁ Καραγκιόζης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ξέρω γώ ; Ποιὸς ἤμουνα χτὲς ρώτα. Ποιὸς εἶμαι σήμερα θὰ τὸ μάθουμε αὔριο.

ΕΜΙΡΗΣ.

Λοιπὸν χτὲς ἤσουν ὁ Καραγκιόζης;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὅρκο παίρνω.

ΕΜΙΡΗΣ

Γιὰ σήμερα ὅμως ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὁ διάολος νὰ πάρη αὔριο αὐτὸν ποὺ θαρρῶ πὼς εἶμαι σήμερα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ἀφέντη, Καραγκιόζο εἶναι, Καραγκιόζο !

ΕΜΙΡΗΣ

Τὸν κατάλαβα, Βελῆ Γκέκα, ἀπὸ τὸ κέφι του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Σπουδαῖα πράματα καταλαβαίνεις κ' ἡ ἀφεντιά σου.

ΕΜΙΡΗΣ

(δείχνοντας τὸν Κολλητήρη)

Κι' αὐτὸς, παιδί μου, ποιὸς εἶναι ; Ὁ γιὸς σου ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄπάνω κάτω. Ἄν τὸν ἄφησε ἀτόφιο ὁ Βερζεβούλης, θὰ μὲ βρῖσκη ἀκόμα μέσα του. Ὅσο νᾶναι, (μυξοκλαίγοντας) πάντα ἕνας φτωχὸς φαμελίτης εἶμαι, ἀφέντη μου...

ΕΜΙΡΗΣ

Ξυπνᾶτε, ἀρχόντοι, κ' ἔφτασε ὁ σωτήρας μας.

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(Ξυπνοῦν)

Ὁ Καραγκιόζης ! (Πετιοῦνται ὄλοι ἀπάνω, ἐχτὸς ἀπ' τὸ Μουχτάρ, καὶ τότε τριγυρίζουν.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Ξαφνισμένος)

Ποῦ, στὸ δαίμονα, μὲ ξέρουν τοῦτοι ; (Ἀνοίγει πέρασμα μὲ τὸν Κολλητήρη κ' ἔρχεται μπροστά). Εἶμαι ξακουσμένος, Κολλητήρη. Ἄσκημη δουλειά.

(Οἱ ἀρχόντοι τὸν περιτριγυρίζουνε καὶ πάλι)

ΟΜΑΡ

Δέχουμαι τὸ ξάφνισμα καὶ τὸ θαυμασμό σας σάν τὴν πιὸ εὐγενικὴ ἀμοιβή μου. Λοιπόν; Δὲν εἶναι ὅπως σᾶς τὸν παράστησα ; Δὲν εἶναι ὅπως σᾶς τὸν εἶπα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Τί εἶπες, ποῦ κακὸ χρόνο νᾶλῃς, τί εἶπες ;

ΧΑΛΗΛ

Βρετίκι !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Πρωτότυπο ! Παράξενο ! Ἐξοχο !

ΟΜΑΡ

Κοιτάχτε ἐδῶ χαρακτηριστικά—ὄχι ψιλὰ, λιγνά, φτενά, ψόφια—ὄχι ! Ἄδρά, μεστά, χοντρά, βαριά, γεμᾶτα αὐτοπεποίθησι, δύναμη, βαρύτητα.

ΧΑΛΗΛ

Κ' ἡ μυτερή του ἡ κούτρα, τί σοῦ λέει ; Τί ὀξύτητα πὸν δείχνει στὴν ἀντίληψη !

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πὸν νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς οἱ πατοῦσες του φανερώνουν ἀτράνταχτη σταθερότητα στὶς ἀρχές του.

ΟΜΑΡ

(θριαμβεύοντας)

Κοιτάχτε τον ! Κοιτάχτε τον λοιπόν ! (Ὁ Καραγκιόζης σκύβει τρομαγμένος τὸ κεφάλι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Πλάνταξε, ὄρνιο ! Αὐτὸν τότε φοβοῦμαι πιότερο !

ΟΜΑΡ

Κρύβει ἡ μετριοφροσύνη τὸ φεγγοβόλημα τῆς ψυχῆς, ὅπως ἡ τραχειὰ κουρτίνα τὴ φωτισμένη κάμαρα. Κι' ὅμως δὲν μπορῶ τώρα ν' ἀρνηθῶ πὼς εἶμαι σπουδαῖος. Γιατί ἐγὼ τότε βρῆκα, ἐγὼ τότε φανέρωσα, ἐγὼ τὸν ἔπλασα —, τὸν ἔπλασα, ναί ! ὅταν ἡ ἐρημικὴ ψυχὴ μου, κυνηγώντας τ' ὄνειρο, σὲ ἀπόμερους, μακρυνοῦς περιπάτους ...

ΧΑΛΗΛ

Μὰ ἐδῶ κοντὰ δὲν εἶπες πὼς καθότανε ;

ΟΜΑΡ

Στὸ διάλογο, Χαλήλ ! Νοιώθε τὸ σύμβολο πὸν κρύβει

κάθε λόγος. Κίνα τὴ φαντασία σου πάνω ἀπ' τὸ σκέλε-
θρο τῆς λέξης. Ἡ μήπως θέλῃς νᾶσαι τάχα ταπεινὸς σὰ
σερπετό, φαρμακερὸς σὰν τὴν ὀχιά, χυδαῖος καὶ βρωμερὸς
σὰν τὸ σκαθάρι ;

ΧΑΛΗΛ

Ἦχι, ἀμάν ! Δὲ θέλω ! Ἦχι !

ΟΜΑΡ

Ἡ μήπως θέλῃς νᾶσαι ἐπίβουλος, στενόκαρδος καὶ
φτονερὸς καὶ λαοπλάνος, σὰν τοὺς ταπεινοὺς, ποὺ τὰ με-
τροῦνε μὲ τὴν πρόστυχη ψυχὴ τους ὅλα ; Γιατὶ — (γυρνᾷ
ἀπότομα καὶ μιᾷ στό Μουχτάρ) λέγε ἐσύ, μίλα τώρα ἂν τολ-
μᾷς ! Ξέχυσε, ἂν μπορῆς, τὴ λύσσα σου ! Στέκεις σαστι-
σμένος, χολιασμένος στὴ γωνιά σου καὶ δὲν τὸ μολογᾷς
πὼς λαθεύτηκες. Ὡς τόσο, πολύξερε, σὲ προκαλῶ ! Μίλα.
Ἦλοι ἐδῶ νοιῶσανε τί ἀξίζει τοῦτος (τραντάζει τὸν Καραγκιόζη).
Κοίτα τον κ' ἐσύ, κι' ἂν τολμᾷς, μίλα ! (Τραντάζει
ὀλοένα τὸν Καραγκιόζη καὶ τέλος τὸν πετᾷ στό Μουχτάρ.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του, καθὼς τρικλίζει πρὸς τὸ Μουχτάρ)

Ἦχι ! Μὲ ξεκλείδωσε, ὄχι !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(στό Μουχτάρ)

Ναί ! Μίλα ! Μίλα, ἂν τολμᾷς !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(Σὰν τοῦρχεται ὁ Καραγκιόζης ἀπάνω του σηκώνεται, καὶ
λέει ἀποφασιστικά.) Θὰ μιλήσω !

(Θύελλα. — Ὁ κάθε ἄρχοντας κάτι φωνάζει, γελώντας σαρκασ-
τικά : «Θὰ μιλήσῃ !» — «Δὲ μιλᾷς ;» — «Ἔχει καὶ μούτρα !» —
«Ντροπή !» — «Δὲν κοιτᾷ τὸ χάλι του !»)

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ἀφήνει νὰ πέση λίγο ὁ θόρυβος, κ' ὕστερα, ἔντονα)

Θὰ μιλήσω! ('Ησυχία. Συνεχίζει μὲ τόνο ἤρεμο.) *Ὅχι τώρα. *Ἄλλοτε! Κάποτε! *Ὑστερα ἀπὸ μέρες, μῆνες, χρόνια. Νωρίς, ἀργά; Δὲν ξέρω. Νύχτα; Μέρα; Πρωτὶ; Βράδυ; Μεσάνυχτα; *Ἄγνωστο! Μὰ — θὰ μιλήσω! Θὰ μιλήσω τὴν ὥρα πὸν πρέπει νὰ μιλήσω! Κι' ἅμα μιλήσω — (μὲ φωνὴ βροντερή) θὰ μιλήσω!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Ρε τὸ θερίο! Δὲς καὶ τᾶπε κιόλας τὰ μισά.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τώρα σ' ἀφήνω, *Ὁμάρ, νὰ καμαρώσης τὸ βρετίκι σου. Καὶ μαζί του, καμαρώστε το κ' ἔσεῖς οἱ ἄλλοι, πὸν δὲν τᾶξερα πὸς ἔχετε τόσο εὐκολοὺς τοὺς ἐνθουσιασμοὺς. Δὲ σᾶς φτονῶ, βέβαια, γιὰ τοῦτο. Ξαφνίζουμαι μονάχα. *Ὡς τόσο, ἀφοῦ εἶστε ἔτσι καλόβολοι καὶ πρόθυμοι — ἔμπρός! χάσκετε σὰ χάχηδες μπροστὰ στὴ γαιῖδουρίσια τούτη μούρη, πὸν θὰ τὴ ζήλευαν ζωντόβολα, μπροστὰ στὰ μάτια αὐτὰ τοῦ μπούφου, μπροστὰ στὴ βρωμερὴ αὐτὴν ὕπαρξη, πὸν σι-χασιὰ σοῦ φέρνει τ' ἄγγιγμά της.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Λέγε, γειά σου, τρίψ' τους τα ἀπὸ τὴν καλή.

ΜΟΥΧΤΑΡ

*Εγὼ πηγαίνω. Δὲ φεύγω μακριά. *Ὅχι! Νά, ἐδῶ ἀπ' ὄξω θὰ στέκω πάντα, πιστὸς φύλακας τοῦ *Ἐμίρη μου. Τί νὰ γίνῃ; Κάποιος πρέπει βάρδια νὰ φυλάῃ. Θὰ προσμένω νὰ μὲ κράξῃ πάλι, ὅταν ἡ φούρια θᾶξῃ πιά περάσει, κι' ὅταν ὁ χαμός, ὁ χαλασμός, ἡ συφορὰ, ὁ θρηῆνος κι' ὁ κλαυθμὸς κι'

ὁ κοπετός θ' ἀναταράζη τὸ σαράϊ, ὕστερα ἀπ' τὴν καταστροφή πού θὰ φέρῃ ἀσφαλτα ὁ ἐρχομὸς τοῦ ἀγύρτη τούτου. (Δίνει μιὰ σπρωξιὰ στὸν Καραγκιόζη καὶ τὸν ξαναρίχνει στὸν Ὀμάρ, ἐνῶ βγαίνει ἀργὰ καὶ μὲ μεγαλοπρέπεια, μέσα σὲ γενικὴ σιωπῇ.)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πού νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς παραβιαστήκαμε.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄς ὄψεται ὁ Ἀβδουλλάχ, πού μᾶς τᾶπε τόσο μπερδεμένα ! Δὲ μιλοῦσε καθαρότερα κι' αὐτὸς ὁ βλογιμένος !

ΧΑΛΗΛΑ

Ἦταν ἰδεολόγος, πῶλὸ ἰδεολόγος.

ΟΜΑΡ

Ὡστε εἶναι ἀληθινὰ ὅσα πίστευα ; Τί θλίψη ! Εἶναι σωστὸ λοιπὸν τὸ συμπέρασμα ἐκεῖνο, πού ἔβγαζι πάντα, σὰ μελετοῦσα τὸν κοινωνικὸ μας ἐκφυλισμὸ ; «Ραγιᾶδες, ραγιᾶδες !» ἔλεγα μέσα μου. «Εἶμαστε ραγιᾶδες. Σκλάβοι στὴν ψυχὴ, σκλάβοι τοῦ παρᾶ, σκλάβοι ἀκόμα καὶ τῆς λέξης !» Καί, νά ! δέστε τώρα ! Στέκεστε βαρύνθυμοι ὅλοι, ἀποχαυνωμένοι, μόλις ἀκούσατε νὰ ποῦν τὸν Καραγκιόζη ἀγύρτη ἢ βρωμερό. Καὶ δὲν ἀνοίγετε τὰ μάτια σας, ὄχι !, δὲν ἀνοίγετε τὸ νοῦ σας ! Κι' ὅμως κουνῆστε λίγο τὸ μυαλό σας, ἀνίδεοι ! Σκεφτῆτε ! Ποῦ τόνε ξέρεῖ ὁ Μουχτάρ γιὰ νὰ τὸν κρίνῃ ; Ποῦ τὸν εἶδε ; Ποῦ τόνε γνώρισε ; Γιατί τὸν ἔβρισε λοιπὸν ; — Χμ ! Γιατί ; Μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ δὲν ἔχει τοῦτος χρυσομέταξα σκουτιὰ καὶ χιλιοκεντημένα ροῦχα, σκλάβους νὰ τὸν ντύνουνε καὶ σκλάβες νὰ τὸν λού-

ζουν. Ἄλλ' στὴ φτώχεια. Ποῦ νὰ βρῆ δίκιο ἕνας φτωχός; Κ' εἶναι φτωχός ὁ δύστηνος, ἀπόκληρος, βασανισμένος, μαῦρος, ἀραχνος, ξεγυμνωμένος, δὲν ἔχει πόδημα νὰ ποδεθῆ, μήτε πουκάμισο ν' ἀλλάξῃ, δὲν ἔχει τρόπους καὶ θεωρία ἀρχοντική, γιατί — ποῖος ἔξερει! — εἶχε φτωχὸ πατέρα, ἀνήμερο, καὶ δύστηνη μαννούλα ταπεινή, ποῦ ἄλλο δὲν ἐνοιωθε παρὰ νὰ τὸν χιλιοβλογᾷ, σὰν ἐπαιρνε ἀπ' αὐτόν, τὸ βράδυ, τὸ γλυκό, ξερὸ ψωμί! (Ἀγκαλιάζει τὸν Καραγκιόζη)

ΣΕΛΗΜ

Ὁ φτωχός!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μυξοκλαίγοντας)

Οὐ, οὐ, οὐ!... ἕνας φτωχὸς φαμελίτης εἶμαι, μπάρμπα... (Μέσα του) Σὰν καλὸς ἄνθρωπος μοιάζει τοῦτος. Πῶς γελάστηκα;

ΟΜΑΡ

Ναί, κλαῖγε, κλαῖγε, κλαῖγε, ἄμοιρε! Δὲν ὑπάρχει ἐδῶ, σ' αὐτόν τὸν κόσμο, καλωσύνη. Δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη καὶ ἀγαθὴ καρδιά. Κλαῖγε, κλαῖγε, δύστηχε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Κλαῖγε, μωρέ, κ' ἐσύ, π' ἀνάθεμά σε!

ΟΜΑΡ

Κι' ὅμως ρωτῶ: Κλάμα εἶναι αὐτό;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Τὸ θέλει πιὸ τριζᾶτο, Κολλητήρη, πιὸ τριζᾶτο! (Κλαίει, δυνατώτερα.)

ΟΜΑΡ

Κλάμα εἶναι αὐτό, ἢ βρύση τῆς λαϊκῆς ἀρετῆς; Καὶ τί

εἶναι ἡ λαϊκὴ ἀρετὴ, παρὰ ἡ σοφία τοῦ κόσμου ; Καραγκιοζή, εἶσαι ὁ λαός, ὁ μέγας ὁ λαός ὁ ἀσύγκριτος, εἶσαι ὁ λαός ὁ καταλυτής, κι' ὁ λαός ὁ πλάστης, ὁ λαός ὁ δημιουργός, ὁ ποιητής.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Ρε μεγαλειό! Εἶτε ἐγώ, εἶτε ἄλλος, κάποιος μεγάλος διάολος κρύβεται μέσα μου.

ΟΜΑΡ

Συφορὰ ὅμως, συφορὰ, ἂν τὸ λιοντάρι νοιώση κάποτε τὴ δύναμή του. Συφορὰ, ἂν ὁ λαός, ἀντὶ νὰ κλαίῃ, ξεσηκωθῇ καὶ βγάλῃ μούγκρισμα θυμοῦ καὶ μίσους. Λάβα, λάβα πυρὴ θὰ γίνουν τό τὰ δάκρυα, ποτάμι λάβα ποῦ θὰ κάψῃ καὶ θὰ πνίξῃ μέσα στὸ ἀχνιστὸ τὸ κῦμα τῆς σαράγια καὶ παλάτια κι' ἀρχοντόσπιτα. Ἡ ἐκδίκηση, στυγνὴ, ξέστηθη, ἀναμαλλίαρα, μὲ τὸν πυρὸ καὶ τὸ πελέκι τῆς καταστροφῆς στὰ χέρια, θὰ τυναχτῇ μέσα ἀπ'τὰ φτωχικὰ σοκάκια, κι' ἀμάλαγη, ἄγρια, φοβερὴ—θὰ σᾶς ρημάξῃ. Ποῦ οἱ δόξες τότε, ποῦ τὰ πλούτη πιά κ' ἡ ἀρχοντιά, ποῦ τὰ χρυσὰ σαράγια ; Θὰ γέρνῃ ἡ ἀρχόντισσα νὰ κρύψῃ τὸ μονάχο τῆς παιδι κ' ἓνα δρεπάνι θὰ θερίξῃ καὶ τὶς δυὸ ζωᾶς ἀντάμα. Καὶ μὲς στὸ καπνισμένο του ρημάδι, τὸ λαβωμένο του κορμί θὰ σέρνῃ ὁ ἀρχοντας γιὰ νᾶβρῃ μιὰ σταλιά νερὸ νὰ βρέξῃ τὰ φοιμένα χεῖλη... Θέλετε ἐκεῖ νὰ φτάσουμε ; Θέλετε νᾶρθῃ τέτοια συφορὰ ;

ΧΑΛΗΛ

"Ὅχι, ἀμάν, ὄχι ! Δὲ θέλουμε ! "Ὅχι !

ΟΜΑΡ

Κι' ὅμως—θὰ ρθῇ. Σείστηκε τὸ λιοντάρι. Μόνοι σας τὸ νοιώσατε, πὼς ὁ λαός ἀρχισε τὴ μουρμούρα... Θὰ ρθῇ

λοιπόν ἢ σφοδρά, θὰ ρθῆ. Καὶ τότε, τί κι' ἂν πῆτε τάχα :
«Καλὰ μᾶς τᾶλεγε ἄλλοτε ὁ Ὅμαρ !» ;

ΧΑΛΗΛ

Βέβαια, τί κι' ἂν τὸ ποῦμε τότε ;

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πού νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς ὁ Ὅμαρ τὰ λέει σωστά.

ΧΑΪ-PENTIN

Κ' ἔπειτα, τί διάφορὸ ἔχει ὁ ἄνθρωπος ; Δὲν πάει νὰ γίνη αὐτὸς Βεζύρης.

ΟΜΑΡ

Ἐνῶ ὁ ἄλλος—πὲς το κι' αὐτό, Χαῖρεντίν—ὁ ἄλλος δὲ θέλει νὰ χάσῃ τὸ Βεζυρλίκι του—ὁ Μουχτάρ, ὁ μεγαλοπρεπέστατος

ΣΕΛΗΜ

Χά, χά ! Καλὰ τὸν εἶπες ! Ὁ μεγαλοπρεπέστατος !

ΧΑΛΗΛ

Ἦθελε νὰ τῶχῃ ἀποκοπὴ τὸ Βεζυρλίκι.

ΕΜΙΡΗΣ

Μὲ τὸ Μουχτάρ εἶναι ἀλήθεια, πὼς δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ συνεννοηθῆ σήμερα. Ὡς τόσο, παιδιὰ μου, εἶπαμε νὰ διορθώσουμε τὴν κατάστασι τῆς χώρας μας, ὄχι ὅμως καὶ νὰ γίνουμε ἄνω κάτω κι' ἀναμεταξὺ μας ! Δὲν μποροῦμε τάχα νὰ κάμουμε τίς δουλειές μας μονιασμένοι ; Μιὰ ἐλπίδα εἶχα κ' ἐγώ : πὼς θὰ τραυήξουμε εἰρηνικὰ πρὸς τὴν ἀναγέννησι. Πάει κι' αὐτή, κατὰ πού βλέπω !

ΣΕΛΗΜ

Μὴ χολοσκᾶς, Ἐμίρη μου. Τραυὰ μπροστά, κι' ὁ Ἄλλὰ βροηθὸς μας !

ΧΑΪΡΕΝΤΙΝ

Ἄν ἔχουμε δίκιο, θὰ τὸ δείξη ὁ χρόνος.

ΧΑΛΗΛ

Κ' ἡ ἱστορία, ἡ φοβερὴ θεὰ μὲ τὰ πύρινα μάτια καὶ τὸ σιδερένιο πάτημα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Κάτι θεοὺς ποὺ σοῦχουνε κ' οἱ Ἀγαρηνοί !

ΕΜΙΡΗΣ

(στὸν Καραγκιόζη)

Τὸ λοιπόν, παιδί μου, θ' ἀπορᾶς, βέβαια, γιατί σ' ἔκραξε ἔδῶ. Μὰ πῶς νὰ στὸ ξηγήσω κι' ὁ ἴδιος ; Δὲν εἶναι εὐκολο. Τοῦτο μόνο σοῦ λέω : ὅλοι μας ἔδῶ, ποὺ βλέπεις, ἀποφασίσαμε νὰ δώσουμε σ' ἐσένα τὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας. Μ' ἄλλα λόγια : θὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη.

(Σιωπὴ. Ὁ Καραγκιόζης στέκει ἀκίνητος.)

Ἄκους, Καραγκιόζη ; Σ' ἐσένα μίλησα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σ' ἐμένα ;— Ὅχι, δὲν ἄκουσα.

ΕΜΙΡΗΣ

Εἶπαμε κι' ἀποφασίσαμε, παιδί μου, νὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη.

(Νέα σιωπὴ. Ὁ Καραγκιόζης στέκει ἀκίνητος.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Βρὲ πατέρα, τί εἶναι τοῦτα ; Δὲν ἄκουσες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βουβάσου, μωρὲ ἄπραγο πρᾶμα. Δὲ νοιώθεις, πὼς εἶναι τρικλοποδιά ;

ΕΜΙΡΗΣ

Καραγκιόζη, δὲν ἄκουσες πάλι ; Εἶπα : ἀποφασίσαμε νὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλά, αὐτὸ τ' ἄκουσα. Κουφὸς δὲν εἶμαι. Τὰ πάρα κάτω περιμένω.

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ δὲν ἔχω τίποτα ἄλλο νὰ σοῦ πῶ, παιδί μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀνήσυχος)

Τί ; Αὐτοῦ σταματᾶ ἢ κουβέντα ; Δὲ σκάλωσε πουθενά ;

ΕΜΙΡΗΣ

Δὲν καταλαβαίνω...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν καταλαβαίνεις ; Ἐγὼ ὅμως ξέρεις πόσα καταλαβαίνω ; Οὔουουου ! Σωρὸ πρᾶματα ! Θεόρατα πρᾶματα καταλαβαίνει τὸ μυαλό μου. Χού, χού, χού !

ΧΑ·Ι ΡΕΝΤΙΝ

Τὸ φανταζόμαστε κ' ἐμεῖς. Γι' αὐτὸ ἴσια·ἴσια ἀποφασίσαμε νὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη μας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βεζύρη σας μονάχα, ἀδερφάκι ; Λίγο εἶναι. Δὲ μὲ ξέρετε. Ἐγὼ τρανῶ γιὰ Σεῖχουλισλάμης. Πῶς ; Τί λέτε τώρα ;

Σειχουλισλάμης ! (Μέσα του). Βρήκατε ἄνθρωπο νὰ πάρτε
γιὰ κορόϊδο.

ΕΜΙΡΗΣ

Σειχουλισλάμης ! Μά, παιδί μου, δὲ μᾶς χρειάζεται Σει-
χουλισλάμης !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τότες τὸ λοιπὸν δὲ σᾶς χρειάζομαι κ' ἐγώ. (Ξεκινᾷ νὰ
φύγῃ μὲ τὸν Κολλητήρη).

(Οἱ ἀρχόντοι ἀναταράσσονται. Φωνάζουνε : «Μή!» — «Ὅχι!» —
«Στάσου!» — «Σὲ θέλουμε!»)

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄμάν ! Μὴ φύγῃς, παιδί μου !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(πετιέται καὶ τοῦ φράζει τὴν ἔξοδο)

Πρᾶ, ὦρέ, μπεζεβεγκ' ! νὰ τὸ πιάκῃς, τὸ μπεζεβεγκ' !...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(καθὼς ἀνταμώνει μπροστά του τὸ Βελῆ Γκέκα, πηδᾷ
πίσω φωνάζοντας)

Ἄπ' τὴν ἄλλη μεριά, Κολλητήρη, ἄπ' τὴν κεῖθε πόρτα.
(Χυμᾷ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τρέχοντας.)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(παίρνοντάς τον στὸ κυνήγι)

Πῶ, πῶ, ὦρέ, τὸ σφαρδάκι, πῶ ! Νὰ τὸ πιάκῃς...
(Οἱ ἀρχόντοι πηγαινόχουνται καὶ τὸν ἀκολουθοῦνε σκούζον-
τας : «Στάσου!»)

ΕΜΙΡΗΣ

(σηκώνεται κι' αὐτὸς)

Ἄμάν ! Ποῦ πᾶς ! Στάσου, παιδί μου, στάσου.

(Μερικοὶ ἀρχόντοι προκάμανε καὶ τοῦ σφαλήσανε καὶ τὴν
ἄλλη πόρτα)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πίσω, Κολλητήρη, ἐδῶ ! (Βρίσκει μπροστά του τὸν Ἐμίρη, τὸν ἀρπάζει ἀπ' τὴ μέση καὶ κρύβεται πίσω του, σέροντάς τονε μαζί του).

ΕΜΙΡΗΣ

(ἀπελπισμένος, καθὼς τραυιέται δῶθε κεῖθε)

Ἔχ ! Μὰ, μὰ !, ἄχ, ἄχ !, παιδί μου !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(λυσσώντας)

Μπούφ ! Πρᾶ, πρᾶ, τὸ μπεζεβεγκ' ! Μπούφ !

ΕΜΙΡΗΣ

Σταθῆτε, σταθῆτε, ἐφέντες μου ! Στάσου, Δερβέναγα ! Ἦσυχάστε ! Ἀφῆστε τον ! (Στὸν Καραγκιόζη). Ἦσύχασε κ' ἐσύ, παιδί μου ! Ἄχ ! Ἄλλάχ ! Κ' ἐγὼ πὺ θαρροῦσα, πὺς θὰ γίνῃ εἰρηνικὰ ἢ ἀναγέννησὴ μας ! ("Ολοι ἠσυχάζουσε καὶ στέκουνται). Ἔχ ! τὰ νεφρὰ μου, ὦχ ! Ἀφῆστε, ἀφῆστε μιὰ στιγμὴ νὰ ξανασιάνω. (Στὸν Καραγκιόζη). Ἔλα δῶ, παιδί μου ! Ἔχ ! (Κάθεται στὸ θρόνο του, ἀποσταμένος). Δὲ θέλει κανεὶς τὸ κακό σου. Ἔχ ! Τί ἦταν τοῦτο ; Τί εὐκὴ θεοῦ ! Κ' ἐγὼ, πὺ ἔλεγα πὺς θὰ κάμουμε εἰρηνικὴ ἐπανάσταση ! Ἔχ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΕΜΙΡΗΣ

Πᾶψε κ' ἐσὺ μὲ τὰ πρᾶ σου ! Ἐσὺ τὰ φταῖς ὅλα ! Ἔχ ! Δὲ θέλω πιά νὰ κάνῃς κίχ ! Ἀκοῦς !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΕΜΙΡΗΣ

Κίχ, εἶπα ! Τ' ἄκουσε ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ δὲν ἀκοῦς τί λέω ; Κίχ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄκοῦς. Μὰ ὁγὼ δὲν κάνεις κίχ, κάνεις πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γιὰ νὰ μὴν κάνη, ἀφεντικό, μήτε τῶνα μήτε τ' ἄλλο,
καὶ γιὰ νὰ συνεννοηθοῦμε δηλαδῆς καλύτερα, δὲ λὲς τοῦ
ἄνθρώπου νὰ ξεφορτωθῆ τ' ἄρματά του ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ γιατί, παιδί μου ; Ὁ Βελῆ Γκέκας εἶναι πιστός.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάλλιο νᾶναι οἱ πιστοὶ μας ξαρμάτωτοι.

ΕΜΙΡΗΣ

Ὡχ, τὸ κεφάλι μου, ἡ καρδιά μου ! Ἄς γίνη κι' αὐτό !
Βελῆ Γκέκα, βάλε κάτω τ' ἄρματά σου.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πραπραΐζε ἴσαμε αὔριο. Ἐμπρός.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἐμπρός, Βελῆ Γκέκα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(καθὼς ἀπιθώνει κάτω μὲ συγκίνηση ἓνα ἓνα ὄπλο του)
Πῶ, πῶ, ὦρέ. Δὲς κουμπούρα, ὦρέ, θὰ μπόραε νὰ

σκοτώση ὀγδόντα κλέφτες. Πῶ, πῶ. Δὲς γιαταγάνι ὦρέ,
θὰ μπόρας νάκοβε ἑκατὸ κεφάλια. Προᾶ, προᾶ ! Δὲς καὶ
χανιζάρα, ὦρέ. Θὰ μπόρας νὰ ξεκοίλιαζε εἴκοσι λεβέντες.
Πῶ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Βούτα τα, ρὲ Κολλητήρη. (Ὁ Κολλητήρης παίρνει μὲ προ-
σοχὴ τ' ἄρματα καὶ φορᾶ μισὰ αὐτός, καὶ μισὰ ὁ Καραγκιόζης).
Ἄει, γειά σου, κι' ἀσφαλῆσαμε πέντε μερῶ φαγοπότι.

ΕΜΙΡΗΣ

Πιστεύω, παιδί μου, νὰ μὴν ἔχης πιά ἀμφιβολίες γιὰ
τὴν καλὴ μας τὴ διάθεση. Καὶ θὰ δεχτῆς νὰ γίνης Βεζύρης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάλι τὰ ἴδια ; (Ζυγώνοντας τὸν Ἐμίρη). Χού, χού, χού !
Ἐσὺ εἶσαι ὁ πιὸ φίνος τῆς παρέας, ἄς τα ! (Τοῦ δίνει μιὰ
ἀνάστροφη στὴν κοιλιά). Βλαμάκη ! Χωραταζῆ μου ! Γρηὰ
ἄλεποῦ ! Μπαμπόγερε ! Τί μοῦ εἶσαι, ἐσὺ ! Τί μοῦ εἶσαι !
(Τοῦ πιάνει τὰ γένεια καὶ τοῦ τὰ τραυᾶ). Γεροφουσέκα ! Χώ,
χώ, χῶ !

ΕΜΙΡΗΣ

(σ' ἀτελεισιά)

Μὰ—Ἄλλάχ ! Ἄλλάχ ! Μά...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄσε τὸν Ἄλλάχ στὴν μπάντα. (Θυμωμένα). Ἐγὼ δὲν
παίρνω ἀπὸ χωρατά. Κατῆλαβες ; Δὲν παίρνει ὁ Καραγκιό-
ζης ἀπὸ χωρατά. Καὶ νὰ τὸ ξέρετε.

ΕΜΙΡΗΣ

Χωρατά ; Μὰ ποιὸς μιᾶ γιὰ χωρατά ;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Χωρατά ;

ΟΜΑΡ

Θὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη. Δὲν εἶναι χωρατὰ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ξαφνισμένος)

Τί ; (Τραυώντας μιὰ κουμπούρα). Σταθῆτε κ' ἐγὼ δὲ γελῶ.
Σὰς τὴν ἀναψα. Μιλᾶτε ρέ. Χωρατὰ ἢ ἀλήθεια ;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(καθὼς ὑποχωροῦνε τρομαγμένοι)

*Αλήθεια, ἀλήθεια !

ΕΜΙΡΗΣ

*Αλήθεια, παιδί μου, στὴν ψυχὴ μου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τοὺς κοιτάζει καλὰ καὶ σιγά-σιγά κατεβάζει τὴν κουμπούρα. Χαϊ-
δεύει τὴν κούτρα του)

*Ε, ρέ, μυστήριο καὶ τοῦτο !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μᾶς τὴ φέρανε, πατέρα. Μᾶς πήρανε στὰ σοβαρά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στρίβει καὶ κοιτάζει λίγη ὥρα σιωπηλὸς τὸν Κολλητήρη)

Ρὲ φουκαριᾶκο !—Χώ, χώ, χώ, χώ, χώ, χώ ! (Τὸν πιάνει
ἀκράτητο γέλιο). Χωχωχωχωχωχώ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χωχωχωχωχωχωχώ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πηγαινόρχεται σπαραζόντως καὶ στέκει μπρὸς ἀπὸ κάθε ἄρχοντα
καὶ γελᾷ)

Χωχωχωχωχωχωχώ !

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄλλάχ! Τί εἶναι τοῦτο; Τί εἶναι τοῦτο πάλι;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χωχωχωχωχωχώ! (Ὁ Κολλητήρης τότε ζυγώνει, καὶ τότε σκουντᾶ, κάνοντάς του νόημα νὰ πάψη τὰ γέλοια). Χωχωχωχωχώ! Μωρὲ ἓνα σπειρὶ ποὺ πῆγε κ' ἔβγαλε ὁ Χασάν στὴ μύτη! Χωχωχωχωχωχώ! Εἶδες σπειρὶ, Κολλητήρη, σπειρὶ! Χωχωχωχώ!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χωχωχωχωχωχώ! — Τόση ἔγινε ἡ μύτη του, μελιτζάνα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καρποῦζι, κολοκύθα, ἀρεόστατο! — Χωχωχωχωχωχώ!

ΕΜΙΡΗΣ

Μά, παιδιά μου, δὲν πρόκειται γιὰ τὸ σπειρὶ τοῦ Χασάν, ἀλλὰ γιὰ τὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας.

ΟΜΑΡ

Μὴ σὲ ξαφνίζει, Ἐμίρη μου, ἡ παιχιδιάρικη διάθεσή του. Αὐτὴ ἴσια ἴσια δείχνει τὴ φρεσκάδα τῆς ἀθώας του ψυχῆς.

ΕΜΙΡΗΣ

Μπορεῖ νᾶναι ἔτσι, ὅπως τὰ λές, δὲν ξέρω. Τοῦτο μόνο ξέρω, πὼς ζαλίστηκα.

ΟΜΑΡ

(πηγαίνει στὸν Καραγκιόζη καὶ τότε χτυπᾶ φιλικὰ στὸν ὦμο)
Λοιπόν, παιδί μου; Ἡσύχασε πιά. Ἡσύχασε. Καιρὸς νὰ συνεφέρης καὶ ν' ἀναλάβης τὰ νέα χρέη σου. Γιατὶ βέβαια τὸ ξέρω πὼς δέχεσαι νὰ γίνης Βεζύρης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δέχουμαι ! Μόνο πὸν δὲ θέλω νὰ θαρρῆ κανεῖς σας, πὼς ξαφνίστηκα. Μοῦ ἦρθε λίγο ἀλλόκοτο τὸ πρᾶμα, ἐπειδὴ, βλέπεις, ἀνέκαθες πῆγαινα ντουγροῦ γιὰ Σεῖχουλισλάμης, μὲ κατάλαβες ; Δέχουμαι ! Γιατί δηλαδῆς νὰ μὴ δεχτῶ ; Δέχουμαι, εἶπα.

ΕΜΙΡΗΣ

Δόξα νᾶχη ὁ Κύριος ! Ἄνασαινω. Κάτι εἶναι κι' αὐτό. Ἔλα δῶ, παιδί μου, ἔλα κοντά μου.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Πάει καλά, ἀποφασίστηκε. Βρέθηκε κι' ὁ νέος Βεζύρης. Ὡ ; τόσο, Καραγκιόζη, δὲ μοῦ λές ; Ἐχεις σκαφιτῆ τίποτα ἀπ' αὐτὰ τὰ πράματα ; Ἐχεις, μ' ἄλλα λόγια, καμμιὰν ἰδέα στὸ νοῦ σου, πὼς θὰ κυβερνήσης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποῦθε τὸ φέρανε τοῦτο τ' ὄρνιο ; Στάσου, ἀδερφέ, νὰ γίνουμε πρῶτα Βεζύρηδες, κ' ὕστερα ὅλο θεόρατες ἰδέες θὰ σοῦ λέω.

ΟΜΑΡ

Σωστά. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη νὰ μελετήσῃ πρῶτα τὴν κατάσταση.

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πὸν νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς ὁ ἀγώνας σου θᾶναι βαρὺς, σκληρὸς, γιατί πρέπει νὰ φέρῃς ἐπανάσταση. Δὲ μοῦ λές τὸ λοιπὸν : ἔχεις κουράγιο νὰ τραυήξῃς μπρός ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί λές, ρὲ βλάμη ! Ἀπὸ κουράγιο, ἄλλο τίποτα ! Πέντε ντουζίνες σβερκιὲς ἔφαγα προχτὲς στὴν ἀγορὰ δίχως νὰ βγάλω κίχ.

ΧΑΛΗΛ

Πέντε ντουζίνες! (Βαρά μοναχός του τὸ σβέροκο του). Νὰ πάρῃ ἡ ὀργή, πονῶ! Λιγουλάκι πιὸ παχύδερμο νᾶμουνα, θὰ σοῦ γινόμουνα ἕνας ἐπαναστάτης θεόρατος.

ΕΜΙΡΗΣ

(σηκώνεται)

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μεγάλου Προφήτη τῶν πιστῶν, ἀποφασίζω ἐγώ, ὁ τρανὸς Ἐμίρης, νὰ δώσω τὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας μου στὸν Καραγκιόζη. Καλόβολος ἄς τοῦ εἶναι ὁ Ἀλλάχ, κι' ἄς φωτίσῃ τὸ νοῦ του, δίνοντάς του γνώση καὶ κρίση. (Κάθεται). Καὶ τώρα ὀδηγήστε, ἐφέντιες μου, τὸν Καραγκιόζη νὰ τοῦ φορέσουνε τὴ στολὴ πὺν ἀρμόζει στὸ ἀξίωμα του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί; Μόνο μασκαραλίκια δὲ χωνεύω! Ξηγημένα πράματα! Ἄλτ! Δὲ μασκαρεύουμαι!

ΕΜΙΡΗΣ

Μά, παιδί μου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμετε στὸ διάολο ὅλοι σας, πὺν καρτεράτε νὰ μὲ πάρτε στὸ κορόϊδο, σὰ θὰ μὲ δῆτε μὲ τὰ φαρδομάνικα καὶ μὲ σαρίκι.

ΟΜΑΡ

(στὸν Ἐμίρη)

Ἄφέντη, μὴ στενοχωριέσαι. Θὰ κάμῃ καλὴ ἐντύπωση στὸ λαὸ ἡ δημοκρατικὴ αὐτὴ ἐμφάνιση τοῦ νέου Βεζύρη.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἐμένα, παιδιά μου, τὸ κεφάλι μου γυρίζει. Ἄς τελειώνομε. Ἄρχοντες, προσφέρετε τὰ σέβη σας στὸ νέο Βεζύρη σας. (Οἱ ἀρχόντοι ἀρχίζουν νὰ περνοῦν μπρὸς ἀπ' τὸν Καραγκιόζη, κάνοντας τεμενᾶδες)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Στὴν ἀρχὴ ἔχει ἓνα βιασμένο χαμόγελο στὰ χεῖλη. Ὅσο οἱ ἀρχόντοι περνοῦν, τόσο τὸ χαμόγελό του χάνεται κ' ἡ ὄψη του σκοτεινιάζει. Τέλος ξεσπᾷ σὲ θυμό. Σ' ἐκείνους πού τότε χαιρετοῦνε, λέει τ' ἀκόλουθα :)

(Στὸν πρῶτο :) Ναί, ναί, καλά, εὐχαριστῶ. (Στὸ δεύτερο :) Ναί, ναί, βέβαια. (Στὸν τρίτο :) Παράτα, παράτα τα ! (Στὸν τέταρτο :) Γιατί, ρέ, δὲ σ' ἀρέσω ; (Στὸν πέμπτο :) Ἄει στὸ διάλογο, μαῖμοῦ. (Στὸν ἕκτο :) Τὸ δικό σου τὸν ψυχρό, ρέ ! Σκασμός, λέω ! Πᾶψτε ! Σταματᾶτε ! Ἀφῆστε με ἤσυχο ! Ἀφῆστε με ἤσυχο ! (Ξεφεύγει.)

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ ἡ ἐθιμοτυπία...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί θυμοτυπίες ρουχαλίζεις τοῦ λόγου σου ; Ἐγὼ μπερλίνα δὲ γίνουμαι, κατάλαβες ;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(ὄλοι μαζί)

Ζήτω, ζήτω ὁ νέος Βεζύρης !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός, περιδρομοῦ ! Μὴ γελᾶτε, μωρέ, καὶ σᾶς τὴν ἄναψα !

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ δὲ γελᾷ κανεὶς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάνουνε τὸν κατσούφη γιὰ νὰ κρύψουν χάχανα. Δὲ χαμπαρίζεις ἐσὺ ἀπ' τὰ τέτοια. Μὴ γελᾶτε, ρέ, ἀπὸ μέσα σας.

ΕΜΙΡΗΣ

(καθὼς σηκώνεται νὰ φύγει)

Ἔωχού ! τὸ κεφάλι μου γυρίζει. Τὸ χρέος μου ὡς τόσο

τῶκαμα, ὅσο μποροῦσα πιὸ καλύτερα. Πηγαίνω λίγο νὰ ἠσυχάσω. Βελῆ Γκέκι, σύρε νὰ τελαλήσης στὴ χώρα, πῶς ἀπὸ σήμερα εἶναι Βεζύρης ὁ Καραγκιοζής.— Ἄχ! Ἄβδουλ-λάχ! ἄς ὄψεσαι, πού μίλησες ἔτσι μπερδεμένα. (Φεύγει).

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

— (μονολογώντας, καθὼς βγαίνει κι' αὐτός)

Νὰ τὸ πιάκης, τὸ μπεζεβέγκη, νὰ τὸ στίβης τσιφ-τσούφ, χλόπ-χλόπ νὰ τοῦ ρουφᾶς τὸ γαῖμας. (Φεύγει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βούκινο μᾶς κάνουν, Κολλητήρη. Φόρα, τὸ λοιπόν, κι' ὅπου μᾶς βγάλη ἢ ἄκρη. (Ἀνεβαίνει μὲ τὸν Κολλητήρη καὶ κάθεται στὴ θέση τοῦ Ἐμίρη.) Τὸ λοιπόν, ἀδερφάκια, ἀρχόντοι, ἀφεντᾶδες, μασκαρᾶδες, πρασσαῖδες, λαχανᾶδες, πορτοφολᾶδες, παπατζῆδες, ντεκιτζῆδες, κασσαδόροι, κράχτες, διαρρηχτες, χασικλῆδες— βλέπετε, ἐγὼ εἶμαι ὅλος εἰλικρίνεια μαζί σας— μιλάτε μου. Ντόμπρα, ὅπως ἐγώ, καὶ τίμια. Τί θέλετε ἀπὸ μένα; Γιατί— μεταξύ μας τώρα, ποῦφυγε ὁ μπάμπας— ἀνάθεμά με ἂν ξέρω γιὰ ποιὸ σκόπο μ' ἔκραξε ἐδῶ.

ΟΜΑΡ

Πῶς νὰ τὸ ξέρης, βέβαια, ἐσύ, πού ὀλημέρα τραγουδᾷς ξέγνοιαστος σὰν τὸ τζιτζίκι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τραγουδῶ, δὲ λέω ὄχι. Καὶ σωστὰ μὲ εἶπες τζιτζίκι, γιατί τὸ τραγοῦδι μου βγαίνει ἀπ' τὴν κοιλιά μου. Καὶ γιατί, ἀδέρφια, νὰ μὴν τραγουδᾷ κι' ὁ ἔρμος ὁ ἄνθρωπος; Τί εἶναι ἡ ζωὴ του ὅλη ὅλη; Πεντέξη χιλιαδοῦλες μεσημέρια ξένοιαστα, πού τὰ σουφρώνεις ἀπὸ τὸ πουγγι τοῦ μπάμπαρα-Χρόνου. Τὴν τέχνη αὐτὴ σὰ δὲν κατέχης, πάει! βλαστήματα! Ἄμα τὰ χρέγια μελετᾷς κι' ἄμα ἀρχινᾷς τὰ βερεσέδια, χάθηκε πιά κ' ὕπνος κι' ὄρεξη.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἡ τέχνη αὐτὴ πού διαλαλεῖς, σὰ νὰ μὴν εἶναι, θαρρῶ,
κ' εὐκόλη γιὰ κάθε πλάσμα τοῦ Θεοῦ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάντα εἶναι εὐκολώτερη, παρὰ νὰ κρίνῃ αὐτὸ τὸ πλάσμα
τὸ Θεὸ κι' ὄλο τὸ ἐξάημερο ἔργο του. Τί νὰ σοῦ πῶ, ρε
ἀδέρφι. Ἔχω κ' ἐγὼ τὴ θεολογία μου. Κ' ἡ θεολογία τούτη
λέει, πὼς ὁ Θεὸς μας δὲν εἶναι ζευζέκης. Καὶ σὰ δὲν εἶναι,
πάει νὰ πῆ, πὼς εἶχε ἓνα σκοπὸ πού μ' ἔπλασε. Ὅποιος
λοιπὸν ἀρπάζει κάθε τόσο ἀπὸ τὸ σβέροκο του τὸν ἑμαυτό
του καὶ τοῦ λέει : «Τοῦτο μωρὸ δὲν τῶκαμες καλά, καὶ τοῦτο
νὰ τὸ κάμῃς πρέπει ἐνάντια ἀπὸ τὸ κέφι σου», κολάζεται.
Γιατὶ ἂν δὲν ξέρῃς ὁ ἴδιος τί εἶσαι, σίγουρα ὅμως τὸ ξέρει
αὐτὸς πού σ' ἔπλασε κ' ἐσένα καὶ τὰ κέφια σου.

ΧΑΛΗΛ

Ὁ λόγος του σοῦ φέρνει αὐτοπεποίθησι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔτσι τὸ λοιπὸν νὰ μὴ θαρρέψτε, πὼς ἐμένα μὲ τρομά-
ζει τίποτα. Τί νὰ φοβηθῆς, ἄμα πλακάκια τᾶχης κάμει κάθε
τόσο μὲ τὸν ἑμαυτό σου — ὅποιος κι' ἂν εἶναι ; Κ' ὕστερα, —
ἀπ' τὴν αὐγὴ ὡς στὸ λιόγευμα τόπος δὲν περισσεύει γιὰ
τρανὰ καμώματα. Μὲ πιθαμοῦλες-πιθαμοῦλες κι' ὁ ἥλιος
περπατεῖ ἀπ' τὴν ἀνατολὴ ὡς στὴ δύση. Κ' ἔρχεται τότε ὁ
ὑπνος, πού ὁ Πανάγαθός τὸν ἔδωσε γιὰ νὰ χωρίξῃ — χράπ ! —
μὲ μαχαιριά τὸ σήμερα ἀπ' τὸ χτές. Κοιμᾶσαι μὲ μπουρί-
νια, καὶ ξυπνᾶς καλόκεφος, ἢ πάλι ὁ ὑπνος σὲ βρῖσκει μὲς
στὸ γλέντι ἀπάνω καὶ ξυπνᾶς γρουσουζης. Φῶς φανερό, πὼς
δὲ θέλει ὁ Θεὸς νὰ χολοσκᾶς γιὰ χτεσινὰ ἢ γι' αὐριανὰ κα-
μώματα καὶ νὰ φουσκώνῃς τίς σημερινές σου ἀναποδιές μὲ
τίς προτητερονές. Βροντές κι' ἀστιροπελέκια καὶ φωνές κι'
οὐρλιάσματα, ὅλα μαζὶ κι' ἂν ρηθῶνε, δὲ ζαλίζουνε ποτὲ ὅσο

ὁ βρόντος πὺν τρανιάζει τὸ μυαλό, ἅμα χτυπᾷ με τῶνα
δαχτυλάκι σου τὴν κόκκα σου. — Ἐμπρὸς λοιπόν, λεύτερα!
Ἄκούω.

ΟΜΑΡ

Σὲ φέραμε ἐδῶ, παιδί μου, — ἔχω δικαίωμα, βέβαια, ἐγὼ
νὰ σὲ καλῶ μετὰ τὸ γλυκὸ τοῦτο ὄνομα, πὺν τόσο μετὰ
νὰ περηφανεύουμαι, — παιδί μου, ναί, σὲ φέραμε ἐδῶ, παιδί
μου, γιὰ νὰ μᾶς ξαναπλάσῃ. Φυσικά, σὲ τοῦτον τὸν ἀγῶνα
σου θᾶχης ἀπάνω ἀπ' ὅλα τὴ δική μας τὴ βοήθεια, γιὰτὶ ὅλοι
εἴμαστε ὀπαδοί σου φανατικοί. Παιδί μου, ναί! — ὁ κόσμος
πάσχει. Μουρμουρίζουν ὅλοι, βλαστημοῦν, γρινιάζουν, κλαί-
γουνται. Τᾶχουνε μετὰ τὴ διοίκηση, μετὰ τὸ κράτος, μετὰ τοὺς
ὑπαλλήλους, μετὰ τοὺς γειτόνους, μετὰ τοὺς ξένους, μετὰ τοὺς
νιόπιους, μετὰ τὴ μοῖρα τους. Ὅλα τοὺς φταῖνε καὶ τοὺς πει-
ράζουν. Ὑπάρχει ἐδῶ, στὸν τόπο μας, σαπίλα. Πίστεψέ
με ἐμένα πὺν στὸ λέω, πίστεψε ἕνα γέρο, πὺν τὰ μαλλιά
του ἀσπρίσανε ἀπ' τὴ σκέψη τὴν πολλή, καὶ πὺν ἄλλο δὲν
ποθεῖ, παρὰ νὰ σβήσῃ ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνίτσα, βλέποντας πὺς
προκόβει ἡ λατρευτὴ πατρίδα του. Λοιπόν, σὰ Βεζύρης
πὺν γίνηκες τώρα, εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφτῆς καὶ νὰ βοῆς
κάποιον τρόπο πὺν νὰ κάμῃς τοὺς ἀνθρώπους εὐτυχισμέ-
νους καὶ χαρούμενους. Θὰ στέκη δίπλα σου ἡ πεῖρα μας κ' ἡ
γνώση μας. Νὰ εἶσαι σίγουρος γι' αὐτό. Ὡ, στηρίξου
ἄφοβα σ' ἐμᾶς! Θέλουμε νὰ εἴμαστε ἡ δύναμή σου, τὸ δεξὶ
τὸ χέρι σου, θέλουμε ἐμεῖς νὰ ὀδηγήσουμε τὰ πρῶτα ἀβέ-
βαια βήματά σου στὸ δρόμο τὸν τραχὺ τῆς ἀναγέννησης.
Θὰ σὲ συντρέξουμε ὅλοι. Κι' ἂν εἶναι τὸ ἔργο σου νὰ φέρῃ
ἀκόμα γενικὴ ἀναστάτωση, ἄφοβοι, ἀτράνταχτοι, σίγουροι
γιὰ τὴ δουλειά μας, ἐμεῖς πρῶτοι θ' ἀναστατώσουμε τὸν
τόπο. Γιὰ τὸ καλὸ τῆς χώρας μας, ὅλοι ἐμεῖς ἐδῶ πὺν βλέ-
πεις, εἴμαστε πρόθυμοι νὰ κάμουμε κάθε κακό. Ζήτω λοι-
πόν τὸ ἔθνος!

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Ζήτω ὁ Ὅμαρ!

ΟΜΑΡ

(κάνοντάς τους νόημα νά πάνθουν τις ζητωκραυγές)
Παρακαλῶ, καλοί μου φίλοι..!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν Ὅμαρ)

Κατρακύλα τα τώρα, μπάρμπα, καὶ κατὰ μᾶς.

ΟΜΑΡ

(ξαφνισμένος καὶ μὲ ἀπότομη σκληράδα)

Πῶς ; Μὰ σὲ σένα δὲ μιλοῦσα τόσην ὄρα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Συμπάθα με, ἐφέντη μου. Λαθεύτηκα. Νόμιζα πὼς μι-
λοῦσες μοναχὸς σου.

ΣΕΛΗΜ

Λοιπὸν, Καραγκιόζη, τί λές ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ σᾶς πῶ, ρε ἀδέρφια ; Ἄλλη σωτηρία δὲ βρῖσκω,
παρὰ νὰ βγάλῃ κάτι τὸ ξερό μας Ἄειντε, τὸ λοιπὸν, παι-
διά, νὰ κάμουμε ὅλοι μαζί ὄρχη—ὁ Θεὸς βοηθὸς—καὶ νὰ
σκεφτοῦμε.

ΣΕΛΗΜ

Ἄς σκεφτοῦμε τὸ λοιπὸν, κι' ὁ Θεὸς βοηθός.

(Σιγῇ)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ἀδέρφια, πῶς τὰ πᾶτε ; Σκέφτεστε ;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Σκεφτόμαστε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο. (Σιωπῇ.) Οὐ, οὔ, οὔ ! (Κλαίει.)

ΧΑΛΗΛ

Τί είναι ; Κλαῖς ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν εἶναι τίποτα. Συλλογίστηκα τὴ μακαρίτισσα τὴ μάννα μου. (Στὸν Κολλητήρη) Τί ξύνεις μωρὸ τὴ μύτη σου, πὺ ἐδῶ ἔχουμε δουλειά ; (Νέα σιωπὴ) Κατεβάζει τίποτα τὸ ἔρμο, ρὲ Χαλήλ ;

ΧΑΛΗΛ

Κατεβάζει, κατεβάζει.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔ, ρέ, κοσμοχλασιά πού,βι νὰ γίνῃ ! — Ξέρετε τί σκέφτηκα, ρὲ ἀδέρφια ;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Τί ; τί ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκέφτηκα, πὺς ἂν τὴν εἶχαμε βρῆ, λέει, κι' ἄλας τὴ σκέψη τούτη πὺ γυρεύουμε, μπῶ, μπῶ, χαμός ! Θὰ κάναμε ἕνα φαγοπότι πὺ νὰ πάῃ καπνός ! Ἄνοιχτὴ θὰ κρατούσαμε ὅλη νύχτα τὴν ταβέρνα τοῦ Σταμάτη, γιὰ νὰ μᾶς φέρῃ κείθε ρετσιῶτο ὁ Κολλητήρης.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Σὲ γελάσανε. Ἄπ' τὰ ξενοδοχεῖα θὰ κουβαλοῦσα τὸ κρασί.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὴν ταβέρνα τοῦ Σταμάτη θὰ πῆγαινες, εἶλα. Τὸ διαλαλεῖ ὅλη ἡ γειτονιά πὺς καλύτερη ρετσιῶνα δὲ βρίσκεται στὴν οἰκουμένη.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Δὲν τρέχω ἐγὼ σὰ καπελειὰ τῶρα ποῦμαι Βεζυρόπουλο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρὲ μὴ μοῦ ἀντιγνωμεύης, γιατί σὲ τσακίζω.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μά, ἐφέντη μου, πρὶν ἀπ' τὴ ρετιόνα, ἄς βροῦμε τὴ σκέψη πὺ γυρεύουμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σωστά. Τὴ σκέψη! Θὰ τὴ βροῦμε, βέβαια, κι' αὐτή. Γιατί ὄχι; Μὰ ἂν δὲν τσινήσης καὶ τὴ φαντασία κομμάτι, γίνεται τίποτα, μωρὲς παιδιά; Σὰ δὲ φτιάνης κι' ἀπῶνα—δυσὸ γλυκὰ ὄνειρα τὴ μέρα, πῶς νὰ μὴ σὲ ξυνήση ἢ θλίβερη ἢ ζωή; Βάζε μὲ τὸ νοῦ σου ὅ,τι κι' ἂν σοῦρθη, καὶ μὴν πολυρωτᾶς τί λένε οἱ ἄλλοι. Γιατί πάντα ὁ γείτονάς σου ἔχει γιὰ σένα ὅποια ἰδέα ἔχεις κ' ἐσὺ γι' αὐτόν. Ὅλη ἡ δουλειὰ εἶναι ἀτός σου νὰ πιστέψης κάποτε πῶς εἶσαι σταυραῖτός, κ' ὕστερα πιά, φασκέλωνε τὴ γῆ μὲ τίς φτεροῦγες σου.

ΣΕΛΗΜ

Σωστά μιλάς, Καραγκιόζη ἐφέντη. Μόνο πὺ δὲν καταλαβαίνω τί σκέση ἔχουν αὐτὰ μὲ τὴ νέα πολιτικὴ μας. Δὲν τὸ χωρᾶ μαθὲς ὁ νοῦς μου, πῶς θὰ γιάνη ὁ τόπος τοῦτος, ἅμα ὄνειρευτοῦμε ἐμεῖς πῶς σήμερα εἶμαστε εἴτε; σταυραῖτοί, εἴτε; ἄλλα πετούμενα.

ΟΜΑΡ

Νὰ σοῦ ξηγήσω ἐγὼ, Καραγκιόζη, τί θέλει νὰ πῆ ὁ Σελήμ. Γιατί ἔχω ἐγὼ τὸ χάρισμα νὰ νοιώθω ἀμέσως τί κρύβει ὁ λόγος καθενὸς καὶ νὰ λέω τὴ σκέψη του καλύτερα κι' ἀπὸ τὸν ἴδιον. Σπυδαία σημασία δὲ δίνω, φυσικά, σὲ τοῦτο. Κι' ὅμως θαρρῶ, πῶς ὁ ἱστορικὸς πὺ θὰ σπου-

δάση κάποτε τὴν ἐποχὴ μας, θᾶπρεπε τὸ χάρισμά μου αὐτὸ νὰ τὸ προσέξῃ καὶ νὰ τὸ ἐχτιμήσῃ ὅπως τοῦ ἀξίζει. Γιατὶ ἂν ἔχω κάποια θέση κ' ἐγὼ στὴν ἱστορία τοῦ ἄμοιρου αὐτοῦ τόπου, πρέπει ἢ προσωπικότητά μου νὰ φωτιστῇ πλέρια. Τί λέγαμε; Ὑστερα, φρονῶ πὼς ἢ πολλὴ μετριοφροσύνη εἶναι βλαβερή. Ἄν ὄχι ἢ ἀξία μας — ἔστω! — σίγουρα ὁμως ἢ ταραγμένη κ' ἀνάστατη ἐποχὴ μας ἔξασφαλίζει σ' ὅλους μας τὴν ἀθανασία. Ὅποιος δὲν τὸ καταλαβαίνει εἶναι στραβὸς κ' ἀνόητος. Οἱ πρᾶξεις μας θὰ μελετηθοῦν ἀπ' τοὺς ἀπογόνους κ' ἀπὸ τίς μελλούμενες γενιές, ἀφοῦ τούτῃ τῇ στιγμή γράφονται σελίδες ἱστορίας. Πρέπει λοιπὸν νὰ μιλά κανεὶς γιὰ τὸν ἑαυτό του. Γιατὶ κάποιος θ' ἀκούσῃ τὰ λόγια σου, κάποιος θὰ τὰ γράψῃ στὸ τεφτέρι του, κάποιος θὰ τὰ φυλάξῃ μὲς στὸ νοῦ του, καὶ θὰ τὰ πῇ στὸ γυιό του, κ' ὁ γυιὸς του στὰ παιδιὰ του καὶ στὰ ἐγγόνια του, κ' ἔτσι ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος εὐκολύνεται στὴ δουλειά του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Πολὺ τίμιος ἄνθρωπος θᾶναι τοῦτος, Κολλητήρη, γιὰ νὰ θέλῃ νὰ τότε μελετοῦν κ' οἱ ἀπόγονοι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τὸ ἴδιο)

Κι' ἂν δὲν εἶναι τίμιος, ρὲ πατέρα, θᾶναι τὸ λιγώτερο ἔσκολημένος μασκαράς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κολλητηράκη, μὴν πηγαίνῃ ὁ νοῦς σου στὸ κακό! Τώρα ποὺ γινήκαμε ἀφενταδες, θᾶλω νᾶμει ὄλο σπλαχνιά, παιδί μου.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄς τῶχες καὶ γιὰ μιὰ στιγμούλα σίγουρο πὼς εἶσαι ἀλήθεια ἀφέντης καὶ τὰ λέγαμε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ. Φτοῦ, φτοῦ! Μωρὲ παλιό-
παιδο, τί εἶναι κι' ὁ δόλιος ὁ ἄνθρωπος, ἅμα δὲν ξεγελοῦ κομ-
μάτι καὶ τὸν ἑμαυτό του; Ἄν ὁ ἴδιος δὲν ἔχῃς καλὴ ἰδέα γιὰ
τὸ εἶναι σου, πῶς θέλεις νὰ τὴν πάθῃ ὁ γείτονάς σου καὶ νὰ
σ' ἐχτιμήσῃ; Στραβὸς εἶναι ὁ ἄλλος, καὶ δὲ βλέπει τὸ μου-
σοῦδι σου; Νᾶσουν τὸ λάχιστο σκορπιός, ἄσβός, ποντίκι,
κατσαρίδα, πρόβατο, νᾶσουν μαθὲς κανένα βλογημένο ζων-
τανό, ἢ καὶ σερπετό, ἢ πετούμενο, πού τ' ἄτιμα λὲς καὶ
πλαστήκαν μονοκοπανιά, κ' εἶναι ὅλα τὰ ἴδια! Μὰ στὸν κα-
θέναν ἀπὸ μᾶς κόλλησε ὁ Πλάστης κι' ἄλλη μούρη! Σκέρτσου
τοῦ Πανάγαθου ἢ κασσίδα μας. Καὶ πάλι, σὰ μᾶς ἔπλασε
ἔτσι ὁ Χριστιανός, νᾶταν τὸ λάχιστο νὰ μᾶς καλούπωνε
μονόπлатους! Νὰ παίρναμε ντουγροῦ τὸ δρόμο ὀμπρός
μας! Τίποτα! Ὁ καθένας ὁ ἄνθρωπος τὴ μούρη του τὴν ἔχει
μόνο, γιὰ νὰ στρίβῃ νὰ σὲ δῆ, κι' ὄν λαστιχένιος μοιάζῃ ὁ σβέρ-
κος του, εἶναι γιὰ νὰ σὲ βλέπῃ ἀπ' τὴν κορφὴ ὡς στὰ νύχια.
Καὶ τὰ ρουθούνια, πού τὸ κάθε τίμιο ζωντανό τᾶχει γιὰ
νὰ διαλέγῃ τὸ φαί του, ὁ γείτονάς σου, λὲς, τ' ἀπόχτησε
μόνο γιὰ νὰ μυρίζῃ τὴ δική σου τσίκνα. Φτοῦ, ἢ ἄτιμη
τύχη πού μᾶς ἔβγαλε ἄνθρωπους!

ΧΑΛΗΛ

(στοὺς ἄλλους, κοιτάζοντας τὸν Καραγκιοζὴ πού σιγομιλά)

Πόσο θᾶθελα νᾶκου-γα τί βαθιὰ λόγια λέει τώρα ἐκεῖ,
στό γυιό του.

ΟΜΑΡ

Θαρηῶ πὼς θᾶταν πιὸ σωστό νᾶθελε ν' ἄκουγε αὐτὸς
τί λόγια θὰ τοῦ ποῦμε ἐμεῖς. (Βήχοντας δυνατά.) Γκούχ,
γκούχ, γκούχ!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χριστός, Χριστός!... μὲ τὸ μπαρδόν, πηρίδρομος! Ξέ-
χασα πὼς δὲν εἶσαι χριστιανός. Λοιπόν, τί λέγαμε;

ΟΜΑΡ

Λέγαμε γιὰ κείνα πού ἔλεγε ὁ Σελήμ. Ἐλεγε λοιπὸν ὁ Σελήμ, πὼς πρέπει σύντομα νὰ κάμουμε κάποια μεταρρύθμιση στὴ διοίκηση. Γιατί—κατὰ πὼς ἔλεγε ὁ Σελήμ—ἀν δὲν ἀλλάξουμε σήμερα κίολας κάτι ἀπ' τὰ συνηθισμένα, ὁ κόσμος θ' ἀγριέψη. Καὶ θ' ἀχθῆ δίκιο ν' ἀγριέψη—ἔλεγε ὁ Σελήμ. Γιατί τοῦ τάξαμε, πὼς θὰ διορθώσουμε ὅλα τὰ στραβά, καὶ γι' αὐτὸ βάλουμε καὶ νέο Βεζύρη. Τοῦτος τὸ λοιπὸν ὁ νέος Βεζύρης—ἔλεγε ὁ Σελήμ—καλὰ θὰ κάμῃ νὰ φοβηθῆ τὴν ὀργὴ τοῦ λαοῦ. Καὶ θὰ κάμῃ ἀκόμη καλύτερα ὁ νέος Βεζύρης νὰ σπάσῃ τὸ ξερὸ του—ἔλεγε ὁ Σελήμ—καὶ νὰ βρῆ τρόπο νὰ σιάξῃ ὅπως—ὅπως τὰ πράματα, ἀλλιῶς ὁ διάολος θὰ τοῦ πάρῃ μάννα καὶ πατέρα—ἔλεγε ὁ Σελήμ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τοῦ νέου Βεζύρη μάννα καὶ πατέρα—ἔλεγε ὁ Σελήμ;

ΟΜΑΡ

Τοῦ νέου Βεζύρη, βέβαια, πὸν—κατὰ πὼς ἔλεγε ὁ Σελήμ—δὲν πρέπει νὰ φαντάζεται, πὼς θὰ μᾶς καθήσῃ καὶ στὸ σβέρκο, ἀλλιῶς θ' ἀναγκασθῶμε νὰ τὸν στείλουμε γοργὰ νὰ πάῃ νὰ βρῆ τὸν ἄλλο.—Ἔτσι δὲν ἔλεγε, Σελήμ;

ΣΕΛΗΜ

Τί νὰ σοῦ πῶ, ἐφέντη μου. Κάτι σὰ νᾶπα, ὅπως αὐτὰ πού λές, μόνο πὸν δὲ μίλησα τόση ὥρα. Ἐκεῖνο πὸν θυμοῦμαι ὡς τόσο, εἶναι πὼς εἶπα κάτι γιὰ τὸν τόπο, κάτι καὶ γιὰ τὴ γιαιτριά του καὶ κάτι ἀκόμα γιὰ πετούμενα.

ΟΜΑΡ

Ἐκεῖ λοιπὸν, μὲς στὰ «πετούμενα» ἦτανε κρυμμένα ὅλα τούτα.

ΣΕΛΗΜ

Ἔτσι; Ἀφοῦ τὸ λές, ἐκεῖ θ' ἄτανε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔλστε ἦταν καὶ τὸ κατευόδιο μὲς στὰ «πετούμενα»;

ΟΜΑΡ

(ἔντονα)

Σίγουρα ! Σίγουρα

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλά, ἀδερφέ μου, καλὰ. Φίλοι δὲν εἶμαστε, μαθές ; Μὴ φωνάζεις !

ΟΜΑΡ

Ἄν φωνάζω, τὸ κάνω γιὰ τὸ συμφέρο τῆς χώρας. Καὶ γιὰ τὸ συμφέρο τῆς χώρας εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφτῆς σοβαρά, νὰ βρῆς κάποια μεταρρύθμιση, κάποια σπουδαία τροποποίηση τῶν διοικητικῶν καὶ κυβερνητικῶν μας συστημάτων, πὺ νὰ μεταβάλῃ νομοθεσία, δίκαιο, ὑπαλληλικὸν κλάδο, δικαιοσύνη, δικονομία πολιτικὴ καὶ ποινικὴ, παιδεία, ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, καὶ τὶς οικονομικὲς ἀκόμη ἀρχές, πὺ μᾶς διέπουν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὦχ, γουργοῦρες μοῦρχουνται.

ΟΜΑΡ

Ἄς εἶναι. Ξέρουμε, πὺς πολλὰ πράματα δὲ νοιώθεις. Μὰ γιὰ τοῦτο εἶμαστε ἐμεῖς ἐδῶ νὰ σὲ βοηθήσουμε. Ἄπὸ σένα περιμένουμε μονάχα νὰ δώσης τὸν τόνο τῆς μεταρρύθμισης, τὴν κατεύθυνση. Τ' ἄλλα εἶναι δουλειὰ δική μας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρὲ ἀδέρφια, δὲ φτάνει, πὺς τ' ἀποφασίσαμε ὁμορφα-ὁμορφα ἀναμεταξὺν μας νᾶμαι ἐγὼ σπουδαῖος κ' ἐσεῖς οἱ διαλεχτοί ; Τί τὰ θέλουμε τὰ πάρα πάνω ;

ΣΕΛΗΜ

Μὴν πολυσεκλετίζεσαι, ἐφέντη μου. Πές κάτι καὶ θὰ τὰ βολεψουμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν τὰ βολεύουμε καλύτερα στὰ μουγγά ;

ΟΜΑΡ

Σοῦ εἶπα : ξέρουμε πὼς δὲν ἔχεις μεγάλη μόρφωση. Κι' οὔτε μᾶς χρειάζεται. Ζητοῦμε ἀπὸ σένα μόνο τὴ φρεσκάδα τοῦ μυαλοῦ. Συλλογίσου τὴν κατάντια τοῦ τόπου, μελέτησε τὸν ἑαυτό σου ἀπάνω ἀπ' ὄλα καὶ μίλα. Δὲν εἶναι δύσκολο. Δοκίμασε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ δὲν εἶναι δύσκολο, ἐφέντη μου, δοκιμάζω. Ναί. Σωστά. Καὶ τώρα, καθὼς μελετῶ, πὺν λὲς καὶ λόγου σου, τοῦτον τὸν ἑμαυτό μου, νοιώθω, βέβαια, πὼς θὰ ἤμωνα πολὺ σοφὸς ἄνθρωπος, ἂν τ' ἀποφάσιζα νωρίτερα. Στὴν ἀνάγκη, μπορῶ καὶ σήμερα νὰ σᾶς ἀραδιάσω ὅλες ἀπάνω-κάτω τὶς ἐντολές, πὺν λένε οἱ λογιῶ-λογιῶ προφήτες στοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ τοὺς κάμουν καλοὺς κ' εὐτυχισμένους. Ὡς τόσο, γιὰ νὰ μ' ἀκούση ὁ κόσμος, θᾶπρεπε, θαρρῶ, νᾶμῶνα προφήτης κ' ἐγώ. Ὅμως, ἀδέρφια, ἂν εἶναι καὶ τοῦτο χρειαζοῦμενο, πιστέψτε με μιὰ στιγμή γιὰ προφήτη καὶ σᾶς ξεμπερδεύω τὶς δουλειές σας μιὰ χαρά.

ΧΑΛΗΛ

Μιὰ ἰδέα εἶναι κι' αὐτή.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶναι, βέβαια. Γιατί, βρὲ ἀδέρφια, ὁ κάθε προφήτης τί λέει ; «Νὰ εἰστε καλοί. Νὰ μὴ σκοτώνετε τοὺς ἄλλους. Ν' ἀγαπᾶτε τὴ μάννα σας καὶ τὸν πατέρα σας». Τώρα

τὸ λοιπόν, πού μελετῶ τὸν ἑμαυτό μου, καταλαβαίνω πὼς θὰ μποροῦσα κ' ἐγὼ νάλεγα τὰ ἴδια.

ΟΜΑΡ

Φίλε μου, δὲ μᾶς χρειάζονται λόγια. Μᾶς χρειάζεται δράση, μὲ νοιώθεις ; Δράση ! Εἶναι ἀνάγκη μὲ ἔργα νὰ καταλάβῃ ὁ λαὸς πὼς δὲν πρέπει νὰ γκρινιάζῃ καὶ νὰ κλαίγεται. Μελέτησε βαθύτερα τὸν ἑαυτό σου καὶ θὰ βρῆς τὸ τί θὰ κάμῃς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πὼς νὰ μὴν γκρινιάζῃ ὁ ἔρμος, πὼς νὰ μὴν κλαφτῇ ; Ποῦ νάβρῃ μαθὲς κι' ὁ δόλιος ὁ ἄνθρωπος χαρὰ κι' ἀναπαμὸ στὸν πλάνο κόσμο ; Τώρα πού μελετῶ βαθύτερα, κατὰ πού λὲς καὶ λόγου σου, τὸν ἑμαυτό μου — τὰ μέσα μου καὶ τὰ ὄξω μου — βλέπω πὼς ἔχει πολλή, πάρα πολλή μιζέρια ἢ ἄραχνη ἢ ζωή. Κι' ἀπ' ὅλα τὸ πιὸ μίζερο τὸ πρῶμα εἶναι, ρὲ παιδιά, ὁ ἀνθρώπινός μας ὁ ἑμαυτός. Τὸ χρυσάφι εἶναι χρυσάφι, καὶ τ' ἀσῆμι, ἀσῆμι, καὶ μπακίρι τὸ μπακίρι. Τῶνα ζυγιάζει τ' ἄλλο κι' ὅλα τους βολεύονται. Μὰ τὸ δικό σου τὸ μονάκριβο τὸ ζύγι, τὸν ἑμαυτό σου, τάχατες τὸν ξέρεις τί βασιᾶ, τότε μέτρησες ; Κι' ἂν ἔτσι ἄδειο ἀπομένῃ τῶνα τὸ δισκάρι τῆς παλάντζας σου, μιᾶς καὶ τὰ ζύγια λείπουν, πὼς θάβρῃς τί βαραίνει ἀγνάντια σου τ' ἀσῆμι, τὸ χρυσάφι, τὸ μπακιρικό ; Δὲς, γιὰ παρηγοριά σου θλίβερη, πὼς εἶναι ἀσῆμι ὁ λόγος κ' ἡ σιωπὴ χρυσάφι. Κι' ὅμως μιᾶς καὶ χάνεσαι, βουβαίνεσαι καὶ βουλιᾶς ἄπατα. Καὶ πάλι, μὲς στὴ θάλασσα καὶ στ' ἀρμυρὸ νερό, τρώει τὸ μεγάλο ψάρι τὸ μικρό. Σὰ δῆ λαβράκι ὁ σπάρος κρύβεται. Μὰ ἐσύ, πού δὲν τὸ ξέρεις ἂν γεννήθηκες μαρίδα ἢ σκυλόψαρο, χυμᾶς νὰ φᾶς κεφάλους, παλαμίδες, χάπ ! καὶ βρῖσκεσαι μὲς στὴν κοιλιά τους. Ἄσε τὸν ἔρμο τὸ λαὸ νὰ κλαίγεται. Ὅσο ἂν κλαφτῇ, λίγο εἶναι.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἄν δὲ λαθεύουμαι, ἐφέντες μου, τὸν κράξαμε τὸν Καραγκιόζη, γιατί ὁ ἐξοχώτατος φίλος μας ὁ Ὅμαρ μᾶς τὸν παράσταινε ἄνθρωπο γελαστὸ καὶ χαρούμενο. Κατὰ πῶς βλέπω ὁμως τώρα, τοῦτος κλαίει τὰ τρία κακὰ τῆς μοίρας του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὸ διάολο ! Αὐτὸς ἐδῶ τὰ φταίει, ὁ Ὅμαρ. Μελέτα, λέει, τὸν ἐμαυτό σου. Ἄσε με ἤσυχο. Καλύτερα νὰ λείπη αὐτὴ ἡ σκοτοῦρα. Ὁ καπάτσος ὁ ἄνθρωπος φυλάγεται ἀπὸ τοῦτες τὶς κακοτοπιές. Νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ γιατί εἶναι μαύρη κι' ἄραξη ἡ ζωὴ ; Γιατί καθὼς κουρδίζει ὁ ἀφέντης ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους, τρανοῦν οἱ δόλιοι δλόισια μπρὸς τὸ δρόμο τους, κοιτάζοντας ἀντίκρου τους τὸ Χάρο, πὸν ἀσάλευτος στὴν ἄκρη τὸ στρατὶ τοὺς περιμένει. Καὶ βλέπουν οἱ ἄμοιροι ὄλο νὰ κονταίνει ὁ δρόμος τους, κι' ὄλο νὰ τοὺς ζυγώνη καὶ ν' ἀπλώνη, ν' ἀβγατᾶ ἡ παγερὴ κι' ἀμάλαγη ἐκείνη ὄψη. Μὰ ὅποιος γεννήθηκε καπάτσος, τρανᾶ τὸ δρόμο τῆς ζωῆς πισώραχα. Σβελτέτσα ἂν ἔχης, μόλις σὲ κουρδίση ὁ Θεός, παίρνεις γοργὰ-γοργὰ μισὴ βολτίτσα, κ' ἔτσι, ὅσο θὰ δουλεύη ἡ μηχανούλα σου, θὰ σέρνεσαι τοῦ κώλου-κώλου πρὸς τὸ Χάρο. Καὶ θὰ περνοῦν τὰ σήμερα γλυκιά, θ' ἀστράφτουν, θὰ γλυστροῦνε, θὰ κυλοῦν, καὶ θ' ἄχης μπρὸς σου τὸ ἓνα χτές, καὶ τ' ἄλλο χτές, καὶ τ' ἄλλο χτές, σιγαλοὺς κάμπους ἤσυχους, κι' ἀνάλλαχτους, γαλήνιους οὐρανοὺς μὲ σύννεφα μαρμαρωμένα.

ΟΜΑΡ

Τοῦτο ἢ ἄλλο ἂν εἶναι τὸ μυστικὸ σου, φανέρωσε το, δίνοντάς του ἀξία πολιτική.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔτσι, μάλιστα. Κάτι μπορεῖ νὰ γίνη.

ΣΕΛΗΜ

Πές μιάν ιδέα δυνατή.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τόχω κ' ἐγὼ πιὸ βολικὸ νὰ πῶ — ἔτσι — μιάν ιδέα
μεγάλη, πολὺ μεγάλη. *Ὅχι μίξερα πράματα. Σταθῆτε μο-
νάχα νὰ σκεφτῶ. (Σιγή.)

ΧΑΛΗΛ

Σκέφτεσαι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάτι μοῦρχεται, κάτι μοῦ ξεφεύγει. Σὰ νὰ θαρρῶ πὼς
σκέφτουμαι, παιδιά.

ΣΕΛΗΜ

Κουράγιο, κί' ὄλα θὰ πᾶν πρῦμα. Πρέπει ὁ ἄνθρωπος
νὰ εἶναι πάντα αἰσιόδοξος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σταθῆτε. Εἶπατε πὼς ὄλοι γκρινιάζουνε, ὄλοι κλαίγουν-
ται ; *Ὅλοι ;

ΟΜΑΡ

*Ὅλοι. Χωρὶς ἐξαίρεση.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τόσε τὸ λοιπὸν... μπρέ, μπρέ, μπρέ. Τί σοῦ εἶμαι τέλος
πάντω !

ΧΑΛΗΛ

Τί ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ἐ, ρὲ μυστήριο πρᾶμα, τί κρύβεται καμμιὰ φορὰ
μέσα σου !

ΟΜΑΡ

Βρῆκες ; Βρῆκες τίποτα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμ βρῆκα, βέβαια ! Τί σοῦ εἶμαι, ὁ δαίμονας

ΟΜΑΡ

Λέγε μας, λοιπόν, γιὰ τὸ Θεό !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μυστήριο ! Τ' ἀπάνω κάτω καὶ τὰ κάτω ἀπάνω. Μυστήριο !

ΣΕΛΗΜ

Ἐξηγήσου, παιδί μου, καθαρότερα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ τί νὰ ξηγηθῶ ; Ἐ, ρὲ κουταμάρα πού δέρνει τὸν κοσμάκη.

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Ἄμάν, Βεζύρη μου, μίλα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντω ! Ἀκοῦστε τὸ λοιπόν. Εἶπατε, πὼς ὄλο τὸ παλιάσκερο γκρινιάζει. Κανεῖς δὲν εἶναι εὐχαριστημένος μὲ τὴ μοῖρα του. Κανεῖς. Πάει καλά. Τὸ λοιπὸν ἀκοῦστε. Ἐ, ρὲ μυστήριο ! Ὅταν ὄλοι κλαῖν τὴ μοῖρα τους, πάει νὰ πῆ, πὼς ὄλοι τᾶχουν μὲ ὄλα. Κι' ὅταν ὄλοι τᾶχουν μὲ ὄλα, πάει νὰ πῆ, πὼς ὄλοι θέλουνε ν' ἀλλάξουν ὄλα. Ἐτσι δὲν εἶναι ;

ΣΕΛΗΜ

Ἐτσι θᾶναι, βέβαια.

ΟΜΑΡ

Τὸ κυριώτερο, πού χρειάζεται σὲ σκέψες τέτοιας λογῆς ὑπάρχει. Λογικὴ δηλαδὴ καὶ σαφήνεια.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σταθῆτε μωρὲ ν' ἀκούστε καὶ τὸ παρακάτω τὸ μυστή-
ριο. Τὸ λοιπὸν : Πῶς θ' ἀλλάξουν ὄλα, πῶς ; Τί σοῦ εἶμαι
τέλος πάντων ! Ἀλλάζουν ὄλα, ἅμα ἀλλάζουν ὄλοι. Γιατί σὰν
ἀλλάζουν ὄλοι, τὰ βλέπουν ὄλα ἄλλιως.

ΣΕΛΗΜ

Σωστά.

ΟΜΑΡ

Ἐπάρχει εἰρμός.

ΧΑΛΗΛ

Χέ, χέ, πρύμα τὰ πᾶμε.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Λοιπὸν ; Προχώρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Λοιπὸν, τὰ κάτω ἀπάνω, καὶ τ' ἀπάνω κάτω, καὶ τὰ
πίσω μπρός.

(Γενική σιωπή.)

ΣΕΛΗΜ

Πῶς τῶπες τοῦτο δηλαδή ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ κάτω ἀπάνω καὶ τ' ἀπάνω κάτω καὶ τὰ πίσω μπρός.

ΟΜΑΡ

Θααρῶ, πῶς εἰδικὰ στὸ σημεῖο τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἦσουν
κάπως πιὸ σαφής. Ὁχι, πῶς δὲν καταλαβαίνουμε. Μὰ ἡ
σαφήνεια χρειάζεται πάντα, γιὰ τὸ χατῆρι τῆς ἴδιας τῆς
σαφήνειας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ποῦ μοῦ χάνεστε ; Ἰδέα μεγάλη εἶπαμε πῶς θέ-
λουμε. Τὸ λοιπὸν τὸ πιὸ μεγάλο ἔργο ποῦχουμε νὰ κάμουμε,

εἶναι νὰ τ' ἀλλάξουμε ὅλα. Πέρα πέρα. Μεγαλύτερο ἔργο δὲ γίνεται. Θὰ τὰ φέρομε ὅλα ἀπάνω κάτω. Αὐτὸ θέλω νὰ πῶ. Γιὰ νὰ βλέπουν ὅλοι ἀλλιῶς, πρέπει νὰ κοιτοῦν τὸν κόσμον ἀνάποδα. Τ' ἀπάνω κάτω, τὸ λοιπὸν, τὰ κάτω ἀπάνω καὶ τὰ πίσω μπρός. Μυστήριον.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Θ' ἀλλάξης δηλαδὴ σύστημα διοικητικὸ, οἰκονομικὸ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄκοῦς ἐκεῖ ! Μισὲς δουλειᾶς περίμενες ;

ΣΕΛΗΜ

Ἐκπαιδευτικὸ, στρατιωτικὸ, ὑπαλληλικὸ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μυστήριον !

ΟΜΑΡ

Κοινωνικὸ, δημοσιονομικόν... ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πῶς τῶπες τοῦτο ; Μυστήριον ! Δημονομικὸ ; Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων ! Εἶδες, ρὲ Κολλητήρη, πόσα μοῦρθανε μὲ μιᾶς ; Καὶ νὰ δῆς, πὺν θὰ μοῦχουν ἔρθει κι' ἄλλα, κι' ἄλλα, πὺν οὔτε τὰ βάζει τώρα ὁ νοῦς μας. Δημονοσικόν... πῶς τῶπες ;

ΟΜΑΡ

Δημοσιονομικόν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων ! Ρὲ Κολλητήρη, καθὼς φαίνεται, ἡ σκέψη μου πῆρε μονομιᾶς τέτοιο φύσημα ἢ ἄτιμη, πὺν τρέχουν τοῦτοι ἀκόμα καὶ τὴν κυνηγοῦν. Χού, χού, χού, χού ! Ἄει γειά σας, ρὲ παιδιὰ, πέστε μου κ' ἐμένα τί ἄλλο σκέφτηκα ;

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μὰ αὐτὸ εἶναι ἀνατροπή. Τέλεια ἀνατροπή!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄκου, Κολλητήρη, καὶ θάμαξε! Ἄνατροπή, σοῦ λέει ὁ ἄλλος. Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων!

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μά, ἀνθρωπέ μου, σκέφτηκες καθόλου τί θὰ γίνῃ σὰν ἐφαρμοστῆ τὸ σύστημά σου;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γιὰ κάμε μου τὴ χάρη, λέω γώ! Ἄφηνέ με ἥσυχο! Πόσα θέλεις νὰ σκεφτῶ; Εἶπαμε: Θὰ βρῶ μιὰ ἰδέα μεγάλη. Τὴ βρῆκα. Τέλειωσε.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μὰ τῶχεις γιὰ εὐκολο, παιδί μου, νὰ γίνῃ κάθε ἀνθρώπος τ' ἀνάποδο ἀπὸ κείνο πού εἶναι τώρα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τῶχεις δηλαδῆς τοῦ λόγου σου γιὰ δύσκολο; Τί τοῦ κόστισε, βρέ, καθενὸς νὰ εἶναι μαθὲς ὅ,τι εἶναι τώρα; Μήπως ξέρει κι' ὁ ἴδιος γιατί σουλουπώθηκε ἔτσι, κι' ὄχι ἀλλιῶς; Πῶς θές νὰ τοῦ κοστῆ τὸ λοιπόν, σὰ γίνῃ μονομιᾶς τ' ἀνάποδο;

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πού νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς ὄχι μόνο δὲ θὰ τοῦ κοστῆ, μὰ καὶ μὲ χαρὰ θ' ἀλλάξῃ ὁ καθένας τὴν τύχη του. Ἄλλιῶς γιατί γκρινιάζουν;

ΟΜΑΡ

Δὲν πρέπει, ἐφέντες μου, ν' ἀρνηθοῦμε, πὼς ἡ σκέψη τοῦ νέου Βεζύρη μας εἶναι πρωτότυπη. Ἐχει κάτι μεγα-

λόπνοο, κάτι επιβλητικό, πού με συγκινεί βαθιά. Κι' αν λυποῦμαι για ἓνα πράμα, εἶναι πού ἐμεῖς ἐδῶ, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, θ' ἀναγκαστοῦμε νὰ μὴν ἀνατραποῦμε...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μεταξύ μας τώρα τέτοια σκέρτσα, ρε ἀδερφάκι!

ΟΜΑΡ

Ὅχι! Δὲν τὸ εἶπα γιατί δὲν τὸ θέλω τάχα. Καθόλου. Εἶναι δυστύχημα, πὼς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἐνεργήσουμε ἐμεῖς τὴν ἀνατροπή, κ' ἔτσι νὰ μείνουμε στὴ θέση μας. Αὐτὸ ἐννοῶ. Τίποτα ἄλλο.

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Κεῖνο πού με σκοτίζει ἐμένα, εἶναι πὼς θὰ καταφέρῃ νὰ γίνῃ ἓνας ψαρᾶς, στεριανός, κ' ἓνας στεριανός, θαλασσοπούλι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲ βαριέσαι! Ζωὴ νάχῃ ἡ γῆ μας, κ' ἔννοια σου! Θὰ παίρνῃ πάντα τοῦμπες γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο!

ΧΑΛΗΛ

Σωστά. Τί τὰ φιλοκοσκινίζετε, ἐφέντες μου; Μιὰ φορὰ εἶναι σίγουρο, πὼς ἡ ἱστορία θὰ κρίνῃ τὰ ἔργα μας. Σὰ θὰ μᾶς κρίνῃ τὸ λοιπὸν ἡ ἱστορία, δὲ νοιώθω τί λόγο ἔχει νὰ κρίνουμε κ' ἐμεῖς. Ἐμεῖς, ὀφείλουμε νὰ ἐνθουσιαστοῦμε. Ἐνθουσιαστῆτε τὸ λοιπὸν, ἐφέντες μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γειά σου, Χαλήλ. Ἐνθουσιαστῆτε, ρέ! Χώ, χώ, χώ, χώ! Ἴσια μπρός, βρὲ ἀδέρφια! Χωχωχώ!

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(σιγανὰ κ' ἐξακολουθητικά)

Ἐεεεεεεε! Ἐεεεεεεε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί ἔ, καὶ ἔξ, μωρὲ ; Πιὸ δυνατά ! Ἄει μπράβο ! Πιὸ πολὺ !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(κάπως δυνατώτερα)

Ἔεεεεεε ! Ἔεεεεε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Τζίφος, ρὲ πατέρα. Πῶς θὲς νὰ σοῦ γκαρίση ὁ κόσμος στὰ στεγνά ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δίκιο ἔχεις, μωρὲ σπλάχνο ! Φτοῦ, νὰ πάρη ἡ ὀργή !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(ἐξακολουθώντας σ' ὅλο τὸ διάστημα τὰ ἴδια)

Ἔεεεεεε ! Ἔεεεεεε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἔμπρός ! Πότισ' τους ὅσο βασιτᾶ τὸ ἴσο ! (Δυνατά).
Ἔεεεεε !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔεεεεε ! (Στὸν Κολλητήρη σιγὰ.) Βρὲ σπλάχνο, σοῦρχεται καμμιά λέξη στὸ νοῦ ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἔχω ἄλλη δουλειὰ τώρα. (Δυνατά.) Ἔεεεεεε ! Ὅλοι μαζί !
Ἔεεεεε ! (Στὸν Καραγκιόζη) Γρήγορα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γρήγορα ! Ὅχοῦ, γρήγορα ; Στάσου ! Μιὰ φορὰ ἄκουσα μιὰ λέξη ἀλλόκοτη, μὰ νόστιμη. Στάσου ! Σαρδανάπαλος. Ναί. Σαρδανάπαλος ! Δὲν ξέρω τί πάει νὰ πῆ, μὰ σοῦ γεμίζει τὸ στόμα. Σαρδανάπαλος.

ΤΑ ΠΑΡΑΜΑΓΕΡΑΚΙΑ

(πηδώντας ρυθμικά και χτυπώντας κουτάλες και τηγάνια)

Σαρδανάπαλος ! Σαρδέλλα κάπαρη ! Σαρδέλλα κάπαρη !

ΟΜΑΡ

(μὲς στὸ γενικὸ σούσουρο καὶ στὴ βοὴ ἀναγνωρίζει τὸ ὑπηρετικὸ)

Ποῦ βρεθήκατε ἔσεῖς ἐδῶ; Ξεκουμπηστήτε γρήγορα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

* Ἄς τους, μωρέ, νὰ βγάλουνε τὸ Σαρδανάπαλό τους !
Εἶναι γλυκὸς ὁ λαϊκὸς ἐνθουσιασμός. Κ' ἔφτυσα αἷμα ὡς
πὺρ νὰ σᾶς πείσω. Σαρδανάπαλος !

(* Ὅλοι, ἀρχόντοι κ' ὑπηρέτες, ξεφωνίζουν ἐξακολουθητικά.)

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Πάει καλά, μὰ δὲ μοῦ λές, Καραγκιόζη μου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ σοῦ πῶ; Σαρδανάπαλος ! Τοῦτο τὸ μυστήριό τὰ
λέει ὅλα. Σαρδανάπαλος !

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

* Ὁραῖα. Σαρδανάπαλος. Δὲ λέω ὄχι. Μὰ δὲ μοῦ ξη-
γᾶς, ἐφέντη μου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

* Ὁχ καὶ χάθηκα. Σαρδαναπάλαρος !

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

* Ὁς τόσο, ἐφέντη μου, τί πάει νὰ πῆ τοῦτο τὸ στρίγ-
γλισμά σας ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

* Ἄς ξύση ὁ διάολος τὸ κέρατό του νάβρη τί θὰ πῆ.
Τῶχει μωρὸς ἢ λέξη μέσα της νὰ σ' ἀνασταίνη. Σαρδανά-
παλος. Σὶ δὲ σὲ μερακῶνῃ τοῦτο τὸ μυστήριό, πάρε σα-
ποῦνι καὶ σκοινί, κρεμάσου ! Ἄμάν, μαννούλα μου !

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στο Γιουσουφ)

Δές τους πῶς σκούζουν και πηδοῦν. Ἔτσι δὲν πηλαλᾶ οὔτε δάσκαλος ἐργένης, πὸν βολεύτηκε μὲ σαραντάρια δοῦλα, οὔτε ἡ μαμάκα σὰ θωρῆ πῶς νοιώθει ὁ γνιόκας ἀπὸ μπιρμπαντιές, οὔτε ὁ ἀβοκάτος σὰν κερδίσει ὑπόθεση ἀδικη, κι' ὁ δίκιος ὁ κατῆς σὰν ἀναβάλλη δίκες.

ΟΛΟΙ

Σαρδανάπαλος !

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μὰ ἂν θέλετε νὰ δώσετε ὄνομα στὴ νέα πολιτικὴ μας, βρῆτε μιὰ λέξη πὸν νᾶχη κάποιο νόημα ! Σαρδανάπαλος ! Κύριε ἐλέησον ! Ὁ Σαρδανάπαλος ἦτανε ἄνθρωπος, ἦτανε βασιλιάς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βασιλιάς ; Ὅνομα πὸν πῆγε και στὸ βρῆκε ὁ δαίμονας ! Θερίο θᾶτανε μονάχο ! ὦχ, Σαρδαναπαλάρα μου ! Σκλάβος σου νᾶμουν γιὰ νὰ μὲ τσακίσης μὲ τὴ φτέρνα σου, ἄχ, νᾶμουν Ὑπουργός σου νὰ τρυπῶνω μὲς στὴ βράκα σου, κι' ἄχ, νᾶμωνα Βεζύρης σου, νᾶχω γιὰ μοναχὴ ἀξιωσύνη τ' ὄνομά σου ! Σαρδανάπαλος, παιδιά !

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χαλάλι στὴ βραχνάδα πὸν μᾶς ἐπνιξε. Ζήτω μας ! Τ' ἀξίζουμε !

ΟΛΟΙ

(πηδώντας και σκούζοντας δαιμονισμένα)

Ζήτω !

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Κάμαρα ἐπὶ παλάτι.

Μπαίνουν ὁ Χαλήλ, ὁ Καραγκιόζης κι' ὁ Κολλητήρης.

ΧΑΛΗΛ

Ἐδῶ μορεῖς νὰ ξεκουραστῆς, Καραγκιόζη ἐφέντη, τώρα πὸν οἱ ἀρχόντοι τοῦ παλατιοῦ βγήκανε νὰ διαλαλήσουν ἀπὸ τὴ χρυσῆ πόρτα στὸ λαὸ τὴ νέα πολιτικὴ σου. Ἐπειτα, κἀτὶ θὰ πρέπη, βέβαια, καὶ νὰ φᾶς. Πέρασε πιά μεσημέρι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ φάω ; (Σιγὰ, στὸν Κολλητήρη). Μιλᾶ στ' ἀληθινὰ τοῦτος, σπλάχνο, ἢ χωράτεύει ; Δὲν τὸ σκέφτηκα ποτὲ μὲ τὶ τρόπο μασσουλᾶ ἕνας Βεζύρης. Φοβοῦμαι μὴ θέλη νὰ μᾶς μπλέξη.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Κάλλιο νὰ μᾶς μπλέξη τοῦτος, πατρώακη, παρὰ νὰ τὰ μπλέξουμε μὲ τὴν κοιλιὰ μας.

ΧΑΛΗΛ

Νὰ σοῦ στείλω τὸ μάγερα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὸ μάγερα ; — Δὲν μπορούμε τόχα νὰ περάσουμε καὶ δίχως μάσσημα ;

ΧΑΛΗΛ

Θεὸς φυλάξοι ! Γίνεται νὰ μὴ φᾶς ; Πρέπει νὰ πάρῃς δύναμη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλά, ἀδερφέ μου. Δὲ θέλω νὰ σοῦ χαλάσω τὸ χατήρι.

Σὰν ἐπιμένῃς ἔται, τρώω. — Εἶναι ὁ μάγερας τῆς προκοπῆς ;

ΧΑΛΗΛ

Ὁ καλύτερος τῆς χώρας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάει καλά. Τρώω. — Κ' ὕστερα, βέβαια, θὰ πρέπει οἱ ἀρχόντοι νὰ φέρουνε καὶ βόλτα τὰ σοκάκια, νὰ στείλουνε καὶ μηνιτᾶδες σὲ χῶρες καὶ χωριά γιὰ νὰ τελαλήσουν τὴν ἀπόφασή μας. Δὲν πιστεύω ὡς τόσο νὰ μᾶς τὰ κάμῃ κάρβουνο τὰ σηκοτάκια ;

ΧΑΛΗΛ

Ἄν τύχη καὶ μιᾶς γιὰ τὸ μάγερα, εἶναι ὁ πιὸ τέλειος τῆς οἰκουμένης. Ἐγὼ εἶχα ὁμῶς τὴ γνώμη νὰ κάναμε μιὰ ἐπιτροπή.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί ψυχὴ ἔχουνε τὰ σηκοτάκια γιὰ νὰ τηγανιστοῦνε καὶ μ' ἐπιτροπή. Ἄς τὰ φτιάξῃ ὅπως ξέρει, κι' ἄς τὰ φέρῃ γρήγορα.

ΧΑΛΗΛ

Ἄν τύχη καὶ μιᾶς πάλι γιὰ τὸ μάγερα, ἔχω νὰ παρατηρήσω στὴν ἐξοχότητά σου, πὼς ἐγὼ εἶπα νὰ κάμουμε μιὰ ἐπιτροπή γιὰ νὰ ξεδιαλύνη τὴν πολιτικὴ σου σκέψη σ' ὅλο τὸ φάρδος καὶ τὸ μάκρος τῆς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρίσκω, πὼς εἶναι ἄπρεπο νὰ μπλέκω ἐγὼ μὲ τέτοια πράματα. Ἐχετε τὴ σκέψη μου, κάμετε καλὰ μὲ δαύτη. Γιατὶ λίγο τῶχεις νὰ μὴν ξέρεῖς νὰ ψουνίξῃς καὶ νὰ μοῦ ὀγοράσῃ τίποτα μαρίδες βρώμιες ;

ΧΑΛΗΛ

Ἄν μιᾶς καὶ τούτῃ τὴ φορὰ γιὰ τὸ μάγερα, σοῦ λέω πὼς ἄλλος σὰν κι' αὐτὸν δὲ βρίσκεται στὸν κόσμο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμε τὸ λοιπὸν καὶ μ' ἔσκασες ! Τρέχα ! Φέρε μού τον γρήγορα.

ΧΑΛΗΛ

Ἰσχυροῦ. Δὲν τρέχω ὁμῶς. Πηγαίνω μὲ βῆμα ἀργό, μὲ ἡρεμία καὶ μ' ἀξιοπρέπεια, ὅπως ἀρμόζει σ' ἓναν ἀνθρώπο πὸν ζῆ σὲ καιροῦς σοβαροῦς, ἱστορικούς, μεγάλους.

(Φεύγει πατώντας βαριά.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χί, χί, χί ! Φίνα τὰ κατάφραες, πατέρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός. Δὲ μ' ἀρέσει νὰ μιᾶς μὲ τέτοιον τρόπο. Εἶμαι συγκινημένος πατώκορφα ἀπὸ τὴν ἐχτίμηση τοῦ λαοῦ μου, κ' αὐτὸ θὰ πῆ πὸς εἶμαι καλύτερος ἀπ' ὅ,τι θαροῦσα. Ἄν μὲ ξαναπῆς καταφερτζῆ, θὰ σὲ δείρω.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τὸ κέφι πᾶς νὰ μοῦ χαλάσης, ρὲ πατέρα, τώρα πὸν θάχη μάσσημα ζεῖμπέκικο ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γλύφεται κι' ὅλας, λέρα, πὸν θὰ φᾶς κρεμμύδι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μήτε γιὰ λιχουδιά. Μπακαλιάρο γιαχνὶ θὰ παραγγεῖλω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κοίτα μὴν τὸν ἀρπάχνης μὲ τὰ δυὸ ξεράδια σου καὶ μὲ ντροπιάσης. Νὰ τὸν βουτᾶς μὲ τὸ ἓνα μόνο. Πρέπει νὰ κρατήσω ὑπόληψη.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μὴ μὲ βάζεις σ' ἔγνοιες, πατεράκη. Σοῖ θὰ δείξουμε τώρα ἡ κοιλιά ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός, σου λέω. Ἀνάγκη νὰ νοιώσης, πὸς ἀπὸ τώρα καὶ πέρα εἶμαστε πρόσωπα κ' ἑμεῖς τῆς ἱστορίας. Καὶ τοῦτο θὰ πῆ, πὸς πρέπει νὰ τρῶς ἀνόρεχτα.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄν δὲ μὲ γελοῦνε τ' ἄντερά μου, πατεράκη, νά τον ὀ μάγερας. Ἐκεῖνος θά'ναι, ποῦρχεται.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰν πολὺ τιγκιτάγκας μου φαίνεται. Ὅρσε κόρδωμα ! Καὶ μὲ τὸ πάσσο του ὁ ζευζέκης.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Νὰ τοῦ φωνάξω νὰ πάρῃ τὰ ποδάρια του ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός.

(Μπαίνει ὁ μάγερας οἰνήμενος, κουνάμενος. Κάνει τεμενᾶ καὶ στέκει.)

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Εἶμαι ὁ πρῶτος μάγερας τοῦ γαληνότατου Ἑμίρη μας, γυιὸς τοῦ διάσημου ὀψοποιοῦ τοῦ Χαλίφη τῆς Βαγδάτης, πὸν βρῆκε ἐνενηντα δυὸ καινούργιες σάλτσες κ' εἰκοσιτέσσερες μουστάρδες, ξεπερνώντας τὸν πατέρα του καὶ τὸν παπποῦ του πὸν φτιάσανε μόνο στὶς εἰκοσιδυὸ. Τί ὀρίζετε ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Φέρε μου ἑμένα..

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βουλώνοντάς του τὸ στόμα)

Σκασμός, λέω ! Φέρσου εὐγενικὰ μ' ἓναν ἀφεντιάνθρωπο, πὸν βασιτᾶ ἀπὸ τέτοιο οὐί μαγέρηδων. (Παίρνοντας ὕφος ἀδιάφορο.) Τί θὰ μπορούσες νὰ μᾶς ἔφερνες, φίλε ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Πολλά!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στον Κολλητήρη)

Βλέπεις τί κερδίζεις άμα φέρνεσαι μ' ευγένεια ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Μήπως επιθυμᾷ πρώτα ή εξοχότητά σας ζουμί με αυγό ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στον Κολλητήρη)

Ζουμί κι' αυγό ; Χτικιάρηδες λέει τοῦτος πὼς εἴμαστε, ή μᾶς παίρνει για μπάσσο πούπουλο και πάει να μᾶς ξεκάμη με λιανά ; (Δυνατά στο μάγερα.) Οί εξοχότητές μας θέλουνε ν' ακούσουν τίποτ' άλλο.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

*Επειτα ; Τί προτιμᾶτε ; Μους ντε λανγκούστ, κροκέτ, κασσολέτ φινανσιέρ, βὸλ-ῶ-βάν ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Σὰ να θαρρῶ, πὼς πρέπει να τὸν πάρη ὁ διάολος, τὸν μπεχλιβάν ! (Δυνατά.) Προχώρα ακόμα.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Πουσσέν ροτί, περντζὼ ροτί, κανειτὸν ροτί, βὼ ῶ πτι πουά, τουρνετὸ ή έσκαλόπ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στον Κολλητήρη)

Μπῆκες, Κολλητήρη ; Σοφία μαγέρικη πουλᾷ, ὁ έρίφης, και τῶρριξε στο σορολόπ. Να θυμώσουμε, βρε ραπανάκι ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

*Άσε ακόμα, πατεράκη.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

*Επειτα, πιζόν φαρσι ἄλ' Ἀλλμάντ, φιλέ μινιόν, φιλέ
νιέ μπέφ, πεντάντ τρουφφέ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸ ἴδιο)

Εἶναι πὸν ἔχω ὑπόληψη, π' ἀνάθεμά με, ἄλλιῶς στὸν
ἔκανα κεφτέ. Ὡς τόσο, βρῆκε ἄνθρωπο νὰ τοῦ κοκορευτῆ.
Ρε Κολλητήρη, ξέρεις τί λέω ; Γιὰ νὰ δείξουμε σοῖ κ' ἐμεῖς,
καὶ γιὰ νὰ μὴ μᾶς πάρη ὁ σάχλας τοῦτος γι' ἄμαθους ἀπὸ
καλὴ κουζίνα, ἄς παραγγείλουμε ὁ καθένας μας φαγιὰ πὸν
δὲν τὰ γουστάρουμε καθόλου. Τί νὰ γίνη ; Μὲ κατάλαβες ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Τέλος κρέμ μπρυλέ, ρι φραπέ, σαρλότ ρύς, ἀνανὰ ἄ λὰ
ρουαγιαίλ ; Τί ὀρίζετε ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ἡ ἐξοχώτατη κοιλιὰ μας θέλει πράματα πολὺ λεφτὰ
καὶ πολὺ φρίνα. Στὴ δική μου τὴν ἐξοχότητα νὰ φέρης τὸ
λοιπὸν ἓνα λαπᾶ καὶ μὲ χωρὶς λεμόνι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Καὶ στὴ δική μου, κάνα τριφύλλι ἐκεῖ μὲ ρετσινόλαδο.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

(σὰ νὰ τόνε χτύπησε ἀστροπελέκι)

Λαπᾶ... Τριφύλλι !...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Κόλπος τοῦρθε ! *Ὅχι τί ; Μ' ἐμένα θᾶπαιζες, ἐρίφη ;
Μωρὲ σὰν πῆγαινες ἐσύ, ἐγὼ γυρονοῦσα ! (Στὸ μάγερα).
*Εμπρός, λοιπὸν, γρήγορα. Τί κάθεσαι ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

(φεύγει μουρμουρίζοντας)

Τριφύλλι. Λαπαῖς. "Ω ! φρίκη ! Τὸ κράτος βαίνει κατὰ κρημνῶν. (Βγαίνει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χού, χού ! Τώρα, ρέ Κολλητήρη, νὰ μὲ πῆς καταφερο-
τζῆ, τὸ καταλαβαίνω. Εἶδες πῶς ἦρθε, καὶ πῶς ἔφυγε ; Ὡς
τόσο ἐσὺ πάλι, ρέ παιδί, τὰ παρᾶπες, π' ἀνάθεμά σε ! Τρι-
φύλλι μὲ ρετσινόλαδο ! Δὲν εὗρισκες ἄλλο τίποτα νὰ πῆς ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τί νὰ βρῶ, πατέρα, πὺ ὄλα τὰ τρωγούμενα μ' ἀρέ-
σουνε ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὸ τελευταῖα, δὲ βαριέσαι ; Αὐτὸς θὰ βγάλῃ τὰ μάτια
του. Τέλεια τοῦ τῆ φέραμε, δὲν εἶναι ζήτημα—κι' ὅμως σὰ
νὰ θαρρῶ πὺ ; ἀπομένουμε νηστικοί.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

"Εννοια σου, πατέρα. Τώρα τ' ἀπομεσίμερο, ὁ Βελῆς
παίρνει τρικύβεργο ὕπνο πλάϊ στὰ κοκορέτσια του. Ὁ
Βελῆς, τὸν ξέρεις, στὸν ἀπάνω μαχαλᾶ. Πάω λοιπὸν κρυφὰ
καὶ τοῦ βουτῶ μιὰ σούβλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γειά σου, σπλάχνο μου. Εἶδες ὡς τόσο ; Καὶ Βεζύρης νὰ
γενῆς, καλὸ εἶναι νὰ μὴν τὴν ξεχνᾶς τὴν πρώτη τέχνη σου.
Μά... τί εἶναι τοῦτο ;

(Στὸ ἀναμεταξὺ εἶχε μπῆ μέσα ἡ Χαϊριγιέ, σινάμενη, κουνάμενη,
κρατώντας μπαστουνάκι, καπνίζοντας καὶ σφυρίζοντας κά-
ποιο χορὸ τῆς μόδας.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὴν κοιτᾶ καλά, ἀνασηκώνεται, ξανακάθεται, ξεροκαταπίνει, πάει νὰ φωνάξῃ, μὰ ζαρώνει πάλι)

Οὐ... οὐ .. οὐχ !..

(Ἡ Χαίριγιέ φέρνει βόλτες, κάνοντας βήματα χορευτικά, προκλητικά, στριφογυρίζοντας τὸ μπαστουνάκι της.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πὺν ὄλο ξεροκαταπίνει, ἀνασηκώνεται καὶ ξαναπέφτει)

Κολλητήρη... Ἔ, ρὲ Κολλητήρη, ποῦ εἶσαι ; Δὲν ἀκοῦς ;
Μίλα μωρέ. Μάης εἶναι ; Μάης ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἦχι, πατέρα. Ἦχι τὴ βρῆς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἦχι τὴ βρῆς ; Πῶς διάολο νοιώθω τὸ λοιπὸν τέτοια κάψα ;
Ὦψφ ! Τί ἔχω, μωρέ, καὶ μοῦ σκαμπανεβαίνουνε τὰ σωθικά ; Ἦχι, ὦχι, φουρτούνα μου ! (Σιωπῆ.) Κολλητήρη. Ποῦ εἶσαι, Κολλητήρη ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἔδῶ εἶμαι, πατέρα. .

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν ξέρω, μὰ καλὸ θᾶτανε νᾶπαιρνε ὁ δαίμονας κ' ἔσένα κ' ὄλους τοὺς Καζαμίες μαζί σου. Κολλητήρη, Κολλητήρη, κάψωσα, σοῦ λέω ! Μάης εἶναι, Μάης, Μά...μά...μάης !

(Δίνει ἓνα σάλτο καὶ πετιέται κάτω, παίρνοντας ἀπὸ πίσω τὴ Χαίριγιέ. Φέρνουνε τώρα γύρους οἱ δύο τους. Μπροστά ἢ κόρη κουνάμενη, πίσω ὁ Καραγκιόζης.)

Οὐχ... οὐχ ! Μωρέ ὅλη ἡ οὐράνια σφαῖρα τρέμει ὀμπρὸς μου ! Σεισμός, μαννούλα μου, σεισμός ! Θελοῦρα μ' ἔζωσε. Μιὰ λάβα χοχλακᾶ μὲς στὴν κοιλιὰ μου. Ἦχι, νὰ μποροῦσα νὰ οὐρλιαζα. Ἦχι, νὰ μποροῦσα νὰ γκαρίσω σὰ διχρονίτι-

κος βαρβᾶτος γαΐδαρος. (Σὲ μιὰ στιγμή πέφτει ἀπάνω στὸν Κολλητήρη πὺ βρέθηκε πλαΐ του.) Τύφλα! Τί θὲς ἐσὺ ἐδῶ! Δὲν ἔχεις λίγο σεβασμὸ γιὰ τὸν πατέρα σου; Ἄμε στὸ διάολο δῶθε! Οὔστ! Δρόμο! Ξεκουμήσου!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πῶς ἀγρίειψες ἔτσι;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δρόμο, εἶπα! Οὔστ! (Ὁ Κολλητήρης τὸ σκάει τρομαγμένος). Δὲν ξέρω τί ἔχω, μὰ θαρρῶ πῶς εἶμαι ἀλάκερο τσουκάλι πὺ βράζει μέσα του ἀλυσίβα. Σὲ κάθε χόχλο νέος ἀχνὸς χυμᾶ στὴν κούτρα μου καὶ πάει νὰ μοῦ τινάζῃ τὸ καπάκι. (Βραχνά). Οὔχ! Θέλω νὰ φωνάξω. Νὰ οὐρλιάσω. Νὰ γκαρίσω!

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(σταματᾶ ἄξαφνα καὶ τὸν κοιτάζει)

Τί μὲ κυνηγᾶς; Ἐγὼ δὲν εἶμαι γυναίκα. Ἐγίνα ἄντρας.

ΚΑΡΑΓΔΙΟΖΗΣ

(σταματᾶ σαστισμένος)

Μίλα καλά.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σαρδαναπάλαρος!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πῶς τῶπες τοῦτο, δηλαδῆς;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τ' ἀπάνω κάτω καὶ τὰ κάτω ἀπάνω. Σαρδανάπαλος.

Ἡ νέα πολιτικὴ μας κάνει τίς γυναῖκες ἄντρας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ἄς τα αὐτὰ τὰ χωρατὰ κ' ἡ μπόμπα μου ἔσκασε!

(Χυμᾶ νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ.)

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(ξεφεύγει θυμωμένη)

Τολμᾶς ; Σαρδαναπάλαρος ! Ζήτω ὁ λυτρωμός. Εἶχαμε πιά τσακίσει μὲς σι' ἀβάσταχτα δεσμά μας, δείχνοντας τ' ἀνάποδο ἀπ' ὅ,τι ποθεῖ ἡ ψυχὴ μας. Ὁραία ζωὴ κ' ἐκείνη. Ὅλο καμώματα ! Νὰ ρίχνης χαμηλὰ τὰ βλέφαρα, κι' ὅμως τὸ ἀντρίκιο τὸ εἶναι σου νὰ λαχταρᾷ μάτσα νὰ βλέπη τοῦ Θεοῦ τὰ πλάσματα. Σαρδαναπάλαρος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποῦ πρόλαβες καὶ τὸν μυρίστηκες τὸ Σαρδανάπαλό σου ; Πρῶτες καὶ καλύτερες εἶστε οἱ γυναῖκες σ' ὅλα.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Γι' αὐτὸ ἴσια ἴσια ἦταν σωστὸ νὰ πάρουμε τὴ θέση τὴ δική σας. Δὲν πᾶμε νὰ ψαρέψουμε νὰ δῆς ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ μας θὰ σηκώσῃ πιότερα λαβράκια ; Σὲ τί μᾶς ξεπερνᾶτε τάχα ; Στὴν πονηριά, στὴ φαντασία, στὸ πείσμα, στὴν κατεργαριά, στὸ θράσος, στὴν ψευτιά, στὸ θεατρισμὸ καὶ στὴ φινέτσα τοῦ μυαλοῦ, σὲ ποιὸ ἀπὸ ὅσα προσόντα φανερῶνουν τὸν καλὸ πολιτικὸ, τὸν ἔμπορο, τὸ νομικὸ, τὸν τραπεζίτη, τὸν κάθε ἄνθρωπο μὲ μέλλον, σὲ ποιὸ, λέω, θὰ μᾶς παραβγῆτε ἐσεῖς οἱ ἄντρες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί...

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ἡ τάχα θὲς νὰ παραβγοῦμε ἐκεῖ, ποὺ ἐσεῖς οἱ ἄντρες θεμελιώνετε κάθε ἐξουσία σας, κάθε σκέψη, κρίση, δίκη, νόμο, ἀρχὴ κ' ἰδέα σας : σιὰ λόγια, σις παρλάτες, σιὴ ρητορικὴ ; Ν' ἀποφασίσῃ κ' ἡ δική μου ἢ γλῶσσα λιγούλακι νὰ σεισιῇ — γιὰ μιά, δυὸ, τρεῖς ὥρουδες μόνο — καὶ τότες βλέπουμε ποῦ θὰ μοῦ πᾶς νὰ μοῦ κρυφτῆς, πηλάλα τρέχοντας σιὰ τέσσερα. Ποιὸς ἄντρας ἔπεισε ποτὲ γυναῖκα,

ἢν ἡ ἴδια δὲ ζητοῦσε, πῶς καὶ τί, νὰ βρῇ ἕναν τρόπο νὰ πειστῇ ; Ποιὸ θηλυκὸ ἄλλαξε ποτέ του γνώμη γιατί τῷ-θελε ὁ ἄντρας της ; Πῶς θὲς νὰ χάρψουμε, οἱ γυναῖκες, λόγια σὰν κ' ἐσᾶς, ἄφου γιὰ κάθε τι πού βλέπουμε, ἔχουμε ἀμέσως τόσα λόγια, τόσα πράματα νὰ ποῦμε, τοῦ ἡ μόνη ἀνάσα μας εἶναι νὰ τὰ ξεροῦμε ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά...

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(χυμώντας ὀλοένα ἀπάνω του, ἐνῶ αὐτὸς τώρα ὑποχωρεῖ σιγά)

Τί ; Δὲ σ' ἀρέσει ἡ λέξη αὐτή ; Μὴ θὰ μοῦ πῆς, πὼς δὲν πιγαίνει σὲ γυναῖκεια χεῖλη ; Θ' ἀρχίσῃς νὰ κανοναρχᾶς γι' ἀβρόβητες, γιὰ τρυφερότητες, εὐαισθησίες, εὐπρέπειες καὶ φινέτσες ; ὦ, φάρα ὑποκριτῶν ! Μὰ ἂν γίνουμαι χυδαία ἐγώ, φταίει ἄλλος ἀπὸ σένα ; Ἐσὺ δὲ μ' ἀναγκάζεις νὰ λέω λόγια πὺν δὲ θᾶθελα νὰ τᾶλεγα ; Ἐσὺ, μὲ τὸ γαῖ-δουρινὸ σου πείσμα, τὴν ἐπιμονή σου, τίς εἰρωνικὲς ματιές, τὴν ξιππασιά, τὴ στενοκεφαλιά, τὸ βοῦρκο τῆς ψυχῆς, τ' ἀνατολίτικο μυαλό σου, τὸ πνιγμένο μὲς στὴν πρόληψη, στὴν τύφλα καὶ στὴν καταχνιά, ἐσὺ δὲ μὲ φέρνεις στὴν ἀνάγκη νὰ ζητῶ νὰ μετρηθῶ μαζί σου ὡς καὶ στὴν προ-στιχιά ; Ἡ μήπως θὰ μὲ μάθη καὶ τὸ μοῦτρο σου φινέ-τσα, θὰ μὲ δασκαλέψῃς τάχα εὐγένεια ἐσύ, ἐμένα — χά, χά, χά ! — ἐμένα, ἐσύ, ποιός ! ἕνας βάρβαρος ἀλήτης, πὺν δὲ νοιῶθει κᾶν νὰ ξεχωρίζῃ ποιά εἶναι αὐτὴ πὺν στέκει ἀντίκρου του, καὶ τῆς μιᾶ γιὰ τρόπους καὶ γιὰ εὐγένεια σὰ νᾶτανε καμμιὰ τοῦ δρόμου — ἐγώ, τοῦ δρόμου, ἐγώ ! μὰ ἔπρεπε, βέβαια, νὰ τὸ πρόσμενα ὡς κι' αὐτό, ἔπρεπε νὰ ἤξερα πὼς ὡς ἐκεῖ φτάνει τοῦ ἄντρος ἡ θλιβερὴ κατάντια, καὶ πὼς ἂν πέση μιὰ γυναῖκα μπρὸς στὴ μύτη του, αὐτὸς τὸ θηλυκὸ θὰ μυριστῇ μονάχα, καὶ ποτὲ δὲ θὰ ξετάσῃ ἂν εἶναι δούλα αὐτὴ πὺν τοῦ μιᾶ, ἢ βασίλισσα κ' Ἐμιροπούλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στέκοντας σαστισμένος)

Ἡ κόρη τοῦ Ἐμίρη εἶσα, πουλάκι μου ;

ΧΑΙΡΙΓΙΕ

(ξαναρχίζοντας νὰ τὸν κυνηγᾷ)

Τί σὲ νοιάζει ποιά εἶμαι ; Τί ρωτᾷς ; Δὲν μπορεῖς νὰ κρίνης ἕναν ἄνθρωπο σὸν ἄνθρωπο, παρὰ γυρεύεις τὰ περγαμηνά του ; Στενοκέφαλοι, χυδαῖοι, μικροί ! Σὰ δῆτε μιὰ γυναῖκα, θὰ ρωτήσετε εὐτὺς ἢ σκούφια της ποῦθε βασιᾶ, καὶ πόση προῖκα δίνει, πόσα χρόνια ἔχει στὴ ράχη της, τί ἔκαμε ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ γεννήθηκε, τί λέει, τί ξέρει, τί σκαμπάζει ἀπὸ νοικοκυριό, ἀπὸ πλύση, ἀπὸ κουζίνα, ἀπὸ μαντάρισμα, ἀπὸ κέντημα, ἀπὸ ράψιμο, πῶς ντύνεται, πῶς φέρνεται, πῶς σειέται, πῶς λυγιέται, πῶς μιᾶ, πῶς τρώει, πῶς τσιγαρίζει ἄρνάκι, πῶς κορδώνεται, κ' ὕστερα, σὰ θὰ μπουμπουνίστε τὸ μυαλό σας μὲ μιὰ δυὸ χιλιάδες πρόληψες, βγάξετε τὸ φετφᾶ σας. Δίγη ὅμως κρίση ἂν εἶχεσθε θᾶνοιωθεσ ἀμέσως πόσο καὶ σὲ τοῦτο ἀκόμα εἶμασθε ἀνώτερες, ἀγνότερες καὶ φυσικώτερες ἡμεῖς. Γιατὶ οἱ γυναῖκες, γιατί ἡμεῖς, σὰ δοῦμε ἄντρα μπροστά μας, δὲν ξετάζουμε ποτὲ καὶ δὲ ρωτοῦμε τίποτα. Μᾶς φτάνει μόνο πὼς εἶναι ἄντρας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δίκιο ἔχεις, βέβαια.

ΧΑΙΡΙΓΙΕ

Σούτ, τσιμουδιά ! Ποιὸς ρώτησε τὴ γνώμη σου ; Κράτα τὴ γλῶσσι σου, κι' ἂν θέλῃς νὰ μὴν τὰ βρῆς σκοῦρα, πᾶψε νὰ μὲ κυνηγᾷς— κατάλαβες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μ' ἀφήνεις νὰ σὲ καταλάβω, πούχω λαχανιάσει φεύγοντας ;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ἀηδία ! Τὸ συνηθισμένο καταφύγιο κάθε ἀντρός :
ἡ εἰρωνεία ! τὸ χωρατὸ ! τὸ ἄνοστο ἄστειο ! Ἄμα σᾶς
λείψη πιά κάθε ἐπιχείρημα, τὸ ρίχνετε στὴ νοστιμιά, στὴν
ἐξυπνάδα τῆ σαχλή. Λαχάνιασες καὶ φεύγεις ! Πούφ ! Δὲν
ἔχεις τίποτα ἐξυπνότερο νὰ πῆς ; Σὲ κυνηγῶ ! Σὲ κυνηγῶ,
γιατὶ μονάχη προσιατεύω τὸν ἑαυτό μου ἀπ' τὸ κυνηγητό
ποὺ μοῦστησες. Σὲ κυνηγῶ ! Καὶ δὲ μοῦ λὲς πῶς βρέθη-
κες ἐδῶ μὲς στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, τοῦ λόγου σου ;
Ποιὸς εἶσαι ; Τί ζητᾶς ; Ἐνας ξυπόλυτος ἀλήτης ! Τώρα
μόνο σὲ καλοκοιτάζω καὶ ξαφνίζουμαι. Ἄχ, Ἄλλάχ ! Ποιὸς
εἶναι τοῦτος ; Ὅξω γρήγορα ἀπὸ δῶ ! Τί σαμμαμίθι, τί
γουστέρα βρώμικη ! Δὲν ἄκουσες τί σοῦ εἶπα ; Φεύγα γρή-
γορα ! Φεύγα, ἢ φωνάζω τοὺς ἀνθρώπους μας καὶ σοῦ
τσακίζουν τὰ πλευρά. Κάθεσαι ἀκόμα; Καὶ γελᾶς; Βοήθεια!
(Χτυπᾷ τὰ χέρια.) Δὲν εἶναι ἐδῶ κανεὶς ; Ἄς ἔρθῃ κάποιος!
Γρήγορα !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μπαίνοντας ὀρηκτικά)

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πῶς ἄφησες, Δερβέναγα, νὰ μῆν μὲς στὸ σαράϊ ὁ ξέ-
νος τοῦτος ; Ποὺ τᾶχουν οἱ φρουροὶ τὰ μάτια τους ; Διῶξες
τον γρήγορα. Μὲ τίς κλωτσιές καὶ μέτρησέ του τὰ πλευρά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(στέκει ἀκίνητος)

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Δὲν ἄκουσες τί σοῦ εἶπα ; Τί στέκεσαι σὰν ξύλο καὶ δὲν
κάνεις βῆμα ; Ἄρπαξε αὐτὸ τὸ σίγαμα καὶ σπᾶς' του τὰ
νεφρά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τρελάθηκες ; Σοῦφυγε καὶ τὸ λίγο ποῦχες ; Δὲν ἀκοῦς ;
Θέλεις νὰ σοῦ τὸ πῶ κι' ἄλλη φορὰ ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Θὰ μοῦρθη λύσσα ! Δὲν κατάλαβες τί σοῦ εἶπα, βλάκα ;
Πιάσ' τον. Διῶξε τον !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὅγὼ βλάκας δὲν εἶσαι. Ὅγὼ νὰ τὸ πιάκης δὲν μπορᾶς.
Καρκαγκιόζο εἶναι. Καρκαγκιόζο !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τ' εἶπες ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο εἶναι. Βιζύρ. Βιζύρ.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πῶς ; Ἐξηγήσου καλύτερα !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο εἶναι. Πρᾶ ! Βιζύρ μπεζεβέγκ, Βιζύρ,
πρᾶ. Καρκαγκιόζο Βιζύρ.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ; Εἶναι ὁ Καρκαγκιόζης ; Ὁ νέος Βεζύρης μας ; Εἶ-
σαι ὁ Καρκαγκιόζης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶμαι, π' ἀνάθεμά με.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ἀλήθεια ; Ἐλα λοιπόν, ἔλα νὰ σὲ φιλήσω ! (Τοῦ ἀ-
νοίγει τὴν ἀγκαλιά της.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(χαμηλώνοντας σαστισμένος τὸ κεφάλι καὶ προσπαθώντας
νὰ κρυφτῆ)

Ντρέ...ντρέπουμε ! Χού ! Χού ! Ντρέ...ντρέπουμε !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(πηγαίνοντας ἀπάνω του κι' ἀγκαλιάζοντάς τον)

Τί ντρέπεσαι ; Σὲ φιλῶ σὰν ἄντρας. (Τόνς φιλεῖ.) Νά.
(Τὸν ξαναφιλεῖ.) Νά, νά !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Μπούφ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Φεύγα ἐοὺ ἀπὸ δῶ ! (Στὸν Καραγκιόζη, ξαναφιλώντας τον.)
Νά, κι' ἄλλο ἓνα. Συνήθισες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπᾶ ! Ποῦ νὰ συνηθίσω ! (Στὸ Βελῆ Γκέκα.) Ἄει σιὸ
δ' ἄολο ἐσὺ καὶ πάρα πέρα. Μάρς !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(φεύγοντας)

Πρᾶ, ὦρέ ! Νᾶμουνα χριστιανός. ὦρέ, νὰ κάμω ὀγδόν-
τα φορὲς τώρα τὸ σταυρό μου ! Μπούφ ! (Φεύγει.)

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πάρε κι' ἄλλο ἓνα. Νά. (Τόνς φιλεῖ.) Σὰν ἄντρας σὲ
ἄντρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου, γιὰ νὰ συνηθίσω. Μάτς ! (Τὴ φιλεῖ.) Χώ,χώ,χώ,
χώ ! Μάτς ! (Τὴν ξαναφιλεῖ.) Χώ,χώ,χώ !

ΧΑΪΡΙΓΙΕ

Δὲ μοῦ τῶλεγες τόση ὥρα πῶς ἦσουν ὁ Καραγκιόζης, ὁ νέος Βεζύρης, πὺν μὲ τὴν πολιτικὴ του κάνει τις γυναῖκες ἄντρες ; Ζήτω σου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὸν κακό μου τὸν καιρό, ὄχι ζήτω μου ! "Άσε τ' ἄστεϊά, πουλί μου, κ' ἔλα δῶ στὴν ἀγκαλιά μου, ἔλα, καὶ νοιώθω μέσα μου νὰ οὐρλιάζουν σκύλοι καὶ νὰ νιαουρίζουν μὲ καϊμὸ ἄσπροι γάτοι, μαῦροι γάτοι, ροῦσσοι, κίτρινοι, μὲ τεντωμένο τὸ λαιμό. "Έλα, περδικούλα μου, τί μόλις σὲ εἶδα ἄνοιξε μπρὸς μου ἡ φύση ἀλάκερη. Πότε εἶμαι ἀνάλαφρος σὰ σπούργιτας καὶ κελαϊδῶ, καὶ πότε σέρνομαι βαρὺς καὶ βγάζω ἄλο στριγγλιὰς ψιλὸβραχνες, σὰν τὴ χελώνα μιὰν αὐγὴ ἀγουστιάτικη, σιμὰ στὰ μουσκεμένα σκίνα. "Έχω τοῦ κόσμου μέσα μου ὅλη τὴ φωτιά κι' ὅλη τὴ λαύρα, καὶ γίνουμαι τὰ πάντα ἐγὼ γιὰ σέ : κούνελος ἄσπρος, τράγος μαῦρος, πόντικας σταχτὺς, βούβαλος, ταῦρος, γάϊδαρος, —ποιητής.

ΧΑΪΡΙΓΙΕ

Σῶπα. Δὲ θέλω λόγια τρυφερά, πὺν ἀναταράζουν τὴν καρδιά. (Ὁ Καραγκιόζης πάει νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ.) "Όχι ἐδῶ. "Όχι ἐδῶ. Κ' οἱ τοῖχοι ἔχουν αὐτιά. Νὰ μοῦ τὰ πῆς μιὰ νύχτα, στὴν ἐρμιά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί, φῶς μου, ναί, πουλάδα μου, μὲς στὴν ἐρμιά, τὴ νύχτα, ἅμα τ' ἀγιάζι ρίχνη σὲ μεθῦσι ἐρωτικὸ κάτω ἀπ' τις πέτρες τις μουςάκες, καὶ κυνηγιοῦνται οἱ σκνίπες στὰ βαλτόνερα, καὶ μὲς στὶς στέρνες τις παλιὰς βδέλλες καὶ κοψαντέρες συνεπαίρνονται ἀπὸ οὐράνιο κραδασμό. Σὰ βγαίνουν στὸ σεργιάνι οἱ καταρτίδες κ' οἱ ρωμαντικὲς κωλοφωτιές, καὶ στὶς σκισμάδες τῶν πανάρχαιων πύργων

ἡ κουκουβάγια μ' ἄγριο σκούξιμο καλεῖ τὸ ταῖρι της νὰ ρθῆ νὰ τὴ φιλέψῃ τυφλοπόντικους.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σιγά, σιγά ! "ὦ, ψυχὴ μου, βάσταξε. "Αχ, "Αλλάχ, βόηθα με νὰ κρατήσω τὴ συνειδησὴ μου ἀλύγιστη, βοήθα με, Θεέ μου, νὰ γενῶ τ' ἀνάποδο ἀπ' αὐτὸ πού μ' ἔπλασες. (Ὁρθώ-νεται ἀγέρωχη.) Βεζύρη μου, γελιέσαι. Μὴ μοῦ μιλᾷς ἐρωτικά, γιατί ἔγινα ἄντρας. Σαρδανάπαλος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

"Ἄσε, ἀδερφοῦλα, τοῦτον τὸν ψαλμὸ καὶ μοῦκοψες τὸν κραδασμό! Μεῖνε γιὰ μένα μόνο γυναικούλα.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ποτέ ! Νὰ ξαναπέσω στὴ σκλαβιά ; Ποτέ ! Πάλι θὰ μοῦ μιλᾷς γιὰ φερετζέδες καὶ καφάσια, κι' ὅλα τοῦτα τὰ ὄργανα τῆς τυραννίας, πού κάνουνε τὴν ἄμοιρη γυναῖκα νὰ βλέπῃ μόνο αὐτὴ τοὺς ἄντρας, κ' οἱ ἄντρας νὰ μὴν μποροῦνε νὰ τὴ δοῦν ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πέτα καφάσια, φερετζέδες καὶ πουκάμισα. Δεῖξε ὅσα θέλεις πόδια, μπράτσα, στήθια καὶ γοφούς. Σαρδαναπάλαρος ! "Ἄν ἦτανε γιὰ τοῦτο νὰ μοῦ γίνῃ; ἄντρας, γίνε μιὰ ὄρα ἀρχήτερα ! Τέτοια μιὰ πράξη εἶναι σωσιὰ ἀντρική, γιατί ἀντὶ νὰ σὲ γδύνη ὁ ἄντρας, γδύνεσαι μονάχη σου, φτάνει κουράγιο νᾶχης.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Γιὰ κουράγιο μὲ ρωτᾷς ; (Ξυλώνει τὸν φερετζέ της καὶ τοῦ τὸν πετᾷ.) Νά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τόσο μονάχα ;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

"Ὅσο θέλεις. Καὶ στὸ πείσμα σου. (Βγάζει τὸ κοντογοῦνι

της καὶ τὸ πετᾶ.) Πάρ' το καὶ τοῦτο. Θέλεις κι' ἄλλο ; (Σκί-
ζει τὰ μανίκια της καὶ φανερώνει τὰ μπράτσα της ὡς στὶς μασκάλες.)
Νά ! Θέλεις ἀκόμα κι' ἄλλο ; (Σκίζει τὸ σαλβάρι της, μένοντας
μόνο μὲ τὸ κοντό, ἀχνὸ ἀπανωφούστανο, ἔτσι πού τὰ πόδια της νὰ
φانوῦνε σχεδὸν ὡς στὰ γόνατα, σὲ τρόπο πού νὰ παρουσιάζεται τώρα
ὀλόκληρη ντυμένη ἀπάνω-κάτω σὰν τίς σημερινὲς γυναῖκες, δίχως
μανίκια, μὲ κοντὰ φουστάνια καὶ φαινομηρίδες.) Νά, νά, νά !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

"Ὁχ, ἀμάν, καὶ χάθηκα ! (Πάει νὰ χυμήση ἀπάνω της.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(μπαίνει ἄξαφνα τρεχάτος, κατάχλωμος, ἀνασαιίνοντας βαριά)

Πατέρα, πατέρα ! Κόσμος ! Κακό !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σιχτίρ ! Ποιὸς εἶναι ; Ἐσύ μωρέ ; Καὶ μούκοψες τὸν
οἴστρο μου !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

"Ἐρχεται κόσμος, πατέρα. Ἄκου φωνές ! Κακό !

ΧΑΪ-ΡΙΓΙΕ

Κόσμος ! Κόσμος ! (Ἀρπάζει ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Καραγκιόζη
τὰ κουρέλια τῆς φορεσιᾶς της καὶ βγαίνει τρέχοντας.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου ! Ἐμιροπούλα ! — Πάει, ἔφυγε ! — Τί λὲς
ἔσύ, μωρέ ; Τί μολογᾷς ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πατερᾶκη, δὲν ἀκοῦς ; Βοηὴ καὶ χαλασμός ! Ἐρχεται
φουστᾶτο κατὰ δῶθε οὐρλιάζοντας. Σφυρίζουνε, ρίχνουνε
κουμπουριές. Ἄλλ' σ' ἐμᾶς !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀφοκράζεται)

Μπώ, μπώ, μαννούλα μου ! Ὁ Θεὸς ξέρει τί ἔχω σκαρώ-
σει μὲ τὴ σκέψη μου. Σὰν τί φουρτούνα μούρχεται ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ὁπου νᾶναι ζυγώνουν. Τί θὰ κάμουμε ; Ἄμάν !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ πάρη ὁ δαίμονας τὸ Σαρδανάπαλό μου. (Τρέχοντας δεξιὰ κι' ἀριστερά.) Τί νὰ κατέβασε τοῦτο τὸ ἔρημο τὸ μυαλό ; Ποῦ θὰ κρυφτοῦμε, Κολλητήρη ; Ποῦ ; Ἄν κάμουνε πὼς μπαίνουν μέσα, πάει ! Μᾶς σκίσανε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄκου ! Τρέχουν τώρα κι' ἀπὸ δίπλα ! Ὁξω βουτίζει ὁ δρόμος ! Ἔρχονται. (Ὁξω ἢ βουή μεγαλώνει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάτω ἄπ' τὸ ντιβάνι ! Γρήγορα ! (Κρύβεται μὲ τὸν Κολλητήρη κάτω ἀπὸ ἓνα ντιβάνι.) Κάμε τόπο καὶ γιὰ μένα. Μάζεψε τὰ ξεράδια σου. Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου ! (Δὲ φαίνονται πιά.)

(Μπαίνουνε μέσα ὄρμητικοὶ ὁ Ὁμάρ, ὁ Χαλήλ, ὁ Σελήμ,
ὁ Χαϊρεντίν κλπ., ὅλοι οἱ ἀρχόντοι.)

ΟΜΑΡ

Ποῦναι τος ; Ποῦναι τος ; Καραγκιόζη ! Καραγκιόζη ! Ποῦναι ὁ Καραγκιόζης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πνιχτά, ἐνῶ τὸ ντιβάνι κουνιέται ἀπ' τὸ τρεμουλιασμά του)

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !

ΧΑΛΗΛ

Ποῦναι τος ! Καραγκιόζη ἐφέντη ! Ποῦσαι ; Καραγκιόζη ἐφέντη !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸ ἴδιο)

Τὸ Σαρδανάπαλό μου !... Παναγίτσα μου !

• ΟΜΑΡ

Ποῦ πῆγε π' ἀνάθεμά τον ! Καραγκιόζη ! Ψάξτε ὅλες
τις κάμαρες τοῦ σαραγιοῦ νὰ τόνε βρῆτε ἀμέσως. Γρήγορα!
(Φεύγουνε μερικοὶ νὰ βροῦν τὸν Καραγκιόζη. Τὸ ντιβάνι κουνιέται
ἀπ' τὸ τρεμοῦλιασμα ἀκόμα πιὸ δυνατά.) Διάολε ! Τώρα πῆγε
νὰ χαθῆῃ ; Τώρα, ποὺ τόνε γυρεύει ἡ χώρα ἀλάκερη ;
(Τὸ ντιβάνι σιγά-σιγά παύει νὰ κουνιέται.) *Ἄκου φωνές ! *Ἄκου
γιορτή, χαρά, τραγοῦδι !

ΣΕΛΗΜ

Μωρὸ εἶδες ἐνθουσιασμός ;

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Δὲν προκάμαμε καλὰ καλὰ νὰ τελαλήσουμε ἀπ' τὴ με-
γάλη πόρτα τοῦ σαραγιοῦ τὴ νέα πολιτικὴ μας, κι' ὁ κό-
σμος — σὰ νὰ τὴν περιμένε — πῆρε τὸ λόγο μας βαθιά, καὶ
δίχως νὰ προσμένῃ ἐπιτροπὲς καὶ διαῖτες, γύρισε μὲ χαρὰ
κι' ἀλαλαγμὸ τὰ κάτω ἀπάνω.

ΟΜΑΡ

Μὲ τί ἐξυπνάδα, μὲ τί κέφι, μὲ τί προθυμιὰ βρῆκε ὁ
καθένας μονομιᾶς τὸ Σαρδανάπαλό του ! Χυμῆσαν οἱ κα-
τσιοκλέφτες ἄξαφνα στὶς κοντινὲς τὶς στάνες νὰ γενοῦν
τσοπάνηδες. Καὶ γέμισε σὲ λίγο ἡ ἀγορὰ τραγιά καὶ γί-
δες. Μιλλιούνι οἱ λωποδῆτες μπῆκαν στὰ ψιλικατζίδικα καὶ
στάθηκαν σὲ μπάγκους καὶ τεζάγια· κι' ὅσοι δὲ χωρούσανε,
μοιράσαν τὶςπραμάτειες καὶ πιάσαν πόρτες καὶ παράθυρα
νὰ τὶς ξεκάμουν· κ' εἶναι παζάρι οἱ δρόμοι πέρα ὡς πέρα.

ΣΕΛΗΜ

*Ἦρθαν οἱ ληστοφυγῶδικοι ἀπὸ τὸ κλαρὶ καὶ γίνανε νοι-
κοκυραῖοι. Κ' οἱ ρεμπεσκέδες κ' οἱ ξεκάλτσωτοι, κι' ὅσοι
δὲν ξέρανε δουλειὰ καὶ τέχνη, βουτήξαν μπάγκες καὶ σα-
ράφικα καὶ κουνουνοῦνε λίρες.

ΟΜΑΡ *

Οἱ δουλευτᾶδες γίνανε γλεντιζέδες ξεκαπίστρωτοι, κ' οἱ μπακαλόγατοι ὅλοι ἀριστοκράτες, καὶ φτιάσαν τὰ σαλόνια οὐζάδικα, κ' ἔγιναν οἱ μονιὲς τῶν παπατζήδων λέσχεις. Καὶ φόρεσε ὁ μουεζίνης σκούφια φασουλῆ καὶ κήρυξε ἀπ' τὸ μιναρέ του : Ἀλλάχ ! ἡ μάσκα εἶναι ἡ ἀρετὴ ! Χαρὰ στὸν ποὺ σκεπάζει εὐτὺς τὴν ὄψη του μπρὸς στὶς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ ποὺ φέρνει ὁ δρόμος, χαρὰ στὸν ποῦχει φτώχεια στὴν ψυχὴ, τὶ αὐτὸς κληρονομᾷ τὴ βασιλεία τῆς γῆς.—Κι' ἄκουσε πέρα τὴ φωνὴ ὁ λαός, κ' ἔγινε γιὰ ὅλους ἀξαφνα γλυκεῖα ἡ ζωὴ, ἀλαφρὴ κ' ἀνάερη. Πᾶνε πιά οἱ μόχτοι, οἱ κόποι κ' ὁ ἴδρωτας, πᾶει τὸ σαράκι τῆς καρδιᾶς τὸ πλάνο, πᾶει τῆς συνείδησης ἡ γκρίνια κ' ἡ μιζέρια. Σπαρταρᾷ κάτω, πηλαλᾷ κόσμος ἀσκλάβωτος, γιορτάζει τὸ εὐκόλο τὸ κέρδος, τὸ μεθύσι, τὸ γλέντι, τὸ χουζοῦρι καὶ τὴν ξεγνοιασιά. Σαρδαναπάλαρος ! Κράζουν τὸν Καραγκιόζη νὰ τὸν δοῦν, νὰ τὸν λατρέψουνε. Ἀκοῦστε ! Ἀμάν ! Θὰ σπάσουνε τὶς πόρτες. Θὰ μποῦν μὲς στὸ σαράγι, ἀν δὲ βγῆ ἐκεῖνος στὸ παράθυρο νὰ χαιρετήσῃ. Ποῦναι τος ; Ἀκόμα νὰ ρθοῦν ὅσοι πήγανε νὰ τόνε βροῦν; (Κάτω ἀπ' τὸ ντιβάνι ἀκούγεται ἀξαφνα ρουχαλητὸ δυνατό.) Σταθῆτε. Σούτ ! Κάτι ἄκουσα. (Σωπαίνουν ὅλοι. Τὸ ρουχαλητὸ γίνεται μὲ μιᾶς δυνατώτερο.) Ἐδῶ εἶναι; Καὶ κοιμᾶται ! Ρουχαλίζει ; (Τρέχει στὸ ντιβάνι, τὸ παραμερίζει. Φαίνεται ὁ Καραγκιόζης ξαπλωμένος χάμω, νὰ κοιμᾶται δίπλα στὸν Κολλητήρη. Ὁ Ὀμάρ τὸν ταράζει.) Κοιμᾶσαι; ὦ, ἀγνή κ' ἀμόλευτη ψυχὴ ! Σήκω ! Ἡ δόξα σου σὲ καρτερεῖ. Νικήσαμε ! Σαρδαναπάλαρος πέρα καὶ πέρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀνακλαρίζεται καὶ τρίβει τὰ μάτια του)

Τί ἔχετε, βρὲ παιδιά, καὶ σκούζετε ; (Χασμουριέται.) Τί χαμπάρια ;

ΟΜΑΡ

(ταράζοντάς τον)

Μωρὲ σὲ κράζει ὁ κόσμ ος νὰ σὲ δῆ. Κατάλαβες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐμένα ; Καὶ γιατί, ρε ἀδέρφι ;

ΟΜΑΡ

Σαρδαναπάλαρος ! Ἄκους ; Νίκη πέρα καὶ πέρα. Ἡ πολιτική σου εἶναι θρίαμβος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ παραλές ! Θρίαμβος ! Τὰ παραλές.

ΟΜΑΡ

Ἄλλάχ ! Θὰ μὲ κάμης νὰ τρελαθῶ ! Ἄκου λοιπόν !
(Τρέχει κι' ἀνοίγει τὸ παραθυρόφυλλο. Ἀπὸ τὸ δρόμο κάτω χύνεται
στὴ σάλα ὁ ἀλαλαγμὸς τοῦ πλήθους.)

Ο ΛΑΟΣ

(ἀπ' ὄξω)

Ζήτω ὁ Καραγκιόζης ! Ζήτω ὁ μεγάλος μας Βεζύρης !
Ζήτω ὁ μεγάλος μας ὁ Καραγκιόζης ! Σαρδανάπαλος ! Κα-
ραγκιόζαρος ! Λόγο ! Λόγο !

ΟΜΑΡ

Ἄκους ; Μεθᾶ ὁ κόσμος ἀπὸ χαρὰ κ' ἐνθουσιασμό !
Ζητοῦνε νὰ σὲ δοῦν. Ἔβγα ! Ἔβγα νὰ τοὺς χαιρετίσης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σώπα, ρε ἀδερφέ. Καλὰ εἶμαι κι' ἀπὸ μέσα.

ΟΜΑΡ

Ἄδύνατο ! Πρέπει νὰ φανῆς. Πρέπει νὰ σὲ δοῦνε !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Πρέπει νὰ σὲ δοῦνε !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ μοῦ δοῦνε, μωρὲ ἀδέρφια ; Τί νὰ τοὺς δείξω ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(πού ειχε συρθη στο μεταξὺ ὡς στο παράθυρο και κοιτούσε ὄξω κρυφά, ἀνασηκωμένος ὡς στο περβάζι)

Γιὰ νὰ δοῦνε τὰ μούτρα μας μαζευτήκανε ὅλοι τοῦτοι, πατεράκη ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν-πάω πουθενά !

ΟΜΑΡ

Θὰ ρθῆς μὲ τὴ βιά. Ἐμπρός ! (Τὸν σπρώχνει.)

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Ἐμπρός ! Ἐμπρός ! (Τὸν σπρώχνουν ὅλοι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(προχωρᾷ σεργάμενος ὡς στο παράθυρο και κάθεται χαμηλά, δίπλα στὸν Κολλητήρη)

Μὴν ἀγριεύετε, μωρὲ παιδιὰ ! (Οἱ ἀρχόντοι σταθήκανε ὀρθοὶ μπρὸς στο παράθυρο, κοιτάζοντας ἀκίνητοι, ἀμίλητοι, σοβαροί, τὸν κόσμον ὄξω. Στέκουνε σὲ στάσεις θεατρικὲς, σὰν ἀγάλματα, μὲ χαμόγελο στὰ χεῖλη. Μπροστὰ τους ἔχουν ἀφήσει τόπο γιὰ νὰ παρυσιαστῇ ὁ Καραγκιόζης.) Ἐ, παιδιὰ ! Ἐσαῖς μιλῶ, ἀρχόντοι. Μυστήριο ! Κουφαθήκανε ὅλοι τους.

Ο ΛΑΟΣ

(ἀπ' ὄξω)

Ὁ Καραγκιόζης ! Νὰ βγῆ ὁ Καραγκιόζης !

ΟΜΑΡ

(ἐνῶ στέκει ἀκίνητος, δίνει κρυφά μιὰ κλωτσιὰ στὸν Καραγκιόζη)
Φανερώσου, μωρέ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ φανερώσω, ὁ ἔρμος ;

ΟΜΑΡ

(τὸ ἴδιο)

Ἐμπρός ! Γρήγορα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ὡχ ! (*Ανασηκώνεται λιγάκι.) Ντρέ... Ντρέπουμε ! Χού, χού ! Ντρέπουμε !

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

(δίνοντάς του μιὰ κλωτσιά)

Ἐμπρός ! Ἀκόμη ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ὡ ! ὦχ ! Μὴ βαρᾶς, μπάρμπα ! Μὴ βαρᾶς !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(κλωτσώντας τον ὅλοι τους)

Ἐμπρός !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ὡχ ! ὦχ ! (Προβάλλει λίγο τὸ κεφάλι του ὄξω. — Θύελλα ἀπὸ ζητωκραυγές. — Τὸ ξανακρῦβει. — Οἱ ἀρχόντοι τὸν ξανακλωτσοῦν ὅλοι.)

*Ὡχ ! *Ὡχ ! (Βγάζει πάλι τὸ κεφάλι του στὸ παράθυρο. — Νέα θύελλα ἀπὸ ζητωκραυγές.) Μυστήριο τί βλέπουν τοῦτοι, Κολλητήρη, κι' οὐρλιάζουν ἔτσι.

ΟΜΑΡ

(κλωτσώντας τον)

Πιὸ ψηλά ! (Οἱ ἀρχόντοι τὸν κλωτσοῦν ὅλοι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ὡχ ! Πιὸ ψηλά ; (*Ανασηκώνεται σιγά σιγά περισσότερο, ὡς ποὺ στέκει ὀρθός.) Δές, τὸ λοιπόν, ρὲ λαέ, δές ! (*Ὡξω οἱ ζητωκραυγές ἔχουνε φτάσει στὴ μεγαλύτερη ἔντασή τους.)

Ο ΛΑΟΣ

(ἀπ' ὄξω)

Νὰ μᾶς ζήσης, ἀφέντη ! Καραγκιόζαρος. (ἀναπά-

λαρος. Σαρδέλλα, κάπαρη. Ζήτηω ὁ μέγας Καραγκιόζης.
Νά μου ζήσης, θερίο μου!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί με εἶπε τοῦτος; Θερίο;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΒΡΑΧΝΗ

Νά μου ζήσης, μόστρα μου, γοργόνα μου!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νά σοῦ πάρη ὁ διάολος μάννα καὶ πατέρα, μούλαρε
λακινιάρικε, πού θά με πῆς γοργόνα! Νᾶμouνα κάτω, μωρέ,
νά σοῦδειχνα. (Δείχνει τὴ γροθιά του.)

Ο ΛΑΟΣ

(Ξεσπώντας σὲ ζητωκραυγές)

Γροθιά! Γροθιά καὶ δύναμη! Ζήτηω ἡ γροθιά! Σαρ-
δανάπαλος! Νά μᾶς ζήσης, δόξα τῆς οἰκουμένης. Γροθιά!

ΜΙΑ ΦΩΝΗ

Γειά σου, καρχαρία μου!

ΟΜΑΡ

(κλωτσώντας τον)

Ἐμπρός! (Οἱ ἀρχόντοι τὸν κλωτσοῦν καὶ πάλι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔχ! Τί ἄλλο θέλετε νά κάμω; Τί ἄλλο ζητοῦνε νά δοῦν;
Ἔρσε τὸ λοιπόν, σὰ σᾶς ἀρέση! (Βγάζει ἀπ' τὸ παράθυρο τὸ
ἓνα τὸ ποδάρι του καὶ τὸ δείχνει στοῦ λαοῦ. Ζητωκραυγές βροντερές.
Τὸ ξαναβάζει μέσα. Οἱ ζητωκραυγές παύουν. Οἱ ἀρχόντοι τὸν ξα-
νακλωτσοῦν.) Ἔρσε καὶ τοῦτο νά ἡσυχάσετε. (Βγάζει τὸ ἄλλο
τὸ ποδάρι του. Βροντερές ζητωκραυγές. Τὸ ξαναβάζει μέσα. Οἱ ζη-
τωκραυγές ξεθυμαίνουν.) Ἔ! Πάει πιὰ. Τέλειωσε. Ἐοφλήσαμε.
(Οἱ ἀρχόντοι τὸν ξανακλωτσοῦν. Ὁ Καραγκιόζης γυρίζει ἀπότομα
πρὸς αὐτούς.) Τί ἄλλο θέλετε καὶ μὲ κλωτσοῦτε; (Μόλις στρίβει

τῆ ράχη πρὸς τὸ παράθυρο, νέες βροντιερές ζητωκραυγές ξεσποῦν.
Ἄ Καραγκιόζης τὰ χάνει καὶ πιάνει τὰ πσινά του.) Φτοῦ! Ρεν-
τίκολο γινήκαμε. (Μπαίνει μέσα.) Κλειστε τὰ παράθυρα!
Ἄ Δειῶστε μου ὅλοι τὴ γωνιά. Φτοῦ!

ΟΜΑΡ

Μὰ πρέπει νὰ μείνης ἀκόμα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός! Ἄ Αφῆστε με ἴσχυο! Ρεντίκολο γινήκαμε.
Μάρς. Δρόμο. Ἄ Αφῆστε με, εἶπα! (Πάει καὶ κάθεται συλλο-
γισμένος στὸ ντιβάνι.)

ΣΕΛΗΜ

Μὴ σὲ ζαλίζην, παιδί μου, τοῦ λαοῦ ἡ λατρεία. Πρέπει
κανεὶς νὰ ὑποτάσσεται σιτὸν ἀθώους πόθους τοῦ ὄχλου.
Ἄ Ὡς τόσο ἐμεῖς σ' ἀφήνουμε νὰ ἡσυχάσης. Ἡ χώρα διαλαλεῖ
τούτη τὴ στιγμή τὴ δόξα σου.

ΧΑΛΗΛ

Τ' ὄνομά σου θὰ μείνη ἀθάνατο. Θὰ τὸ γράψῃ μὲ
χρυσᾶ γράμματα στὰς δέλτους τῆς ἡ ἱστορίας.

ΟΜΑΡ

Εὐτυχισμένε θνητέ! Μακαρισμένοι ὅσοι συμμαρτυροῦνται
τὴ δόξα σου.

ΧΑΪ-PENTIN

Ζήτω ὁ Καραγκιόζης!

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Ζήτω! (Καὶ φεύγουνε.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Ἄφοῦ τοὺς κοίταξε καλὰ καλὰ νὰ χάνονται)

Μυστήριό! Τί νὰ σοῦ πῶ, μωρὸ παιδί μου. Πότε θαρ-
ρῶ, πὼς ξεσηκώθηκε ὅλη ἡ χώρα νὰ μὲ πάρῃ μὲ τίς φά-
ρες, καὶ πότε πάλι τῶχῳ οἴγουρο πὼς εἶμαι μέγας.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Εἶσαι. Θέλει καὶ ρώτημα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δίκιο ἔχεις. Ἔτσι θάναι, ὅπως τὸ λές. Εἶμαι, κατὰ πὼς φαίνεται, μέγας. Εἶμαι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Εἶσαι. Σίγουρη δουλειά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χού, χού, χού, χού ! Ρέ μεγαλειό, νὰ βάζης μὲ τὸ νοῦ σου πὼς ὁ κόσμος τούτη τῇ στιγμῇ σ' ἔχει γιὰ θερίο. Χού, χού ! Ξέρεις τί σκέφτουμαι, ρέ Κολλητήρη, τώρα πούμαι μέγας ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τί ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔ, ρέ, καὶ τί μασκαρᾶδες πού θάτανε, ρέ σπλάχνο, ὁ Μεγαλέξαντρος, ὁ Περικλῆς, ὁ Σολομώντας, ὁ Μουχαμέτης, ὁ Ταμερλᾶνος, κι' ὅλοι οἱ ἀποδέλοιποι μεγάλοι ἀνθρώποι τῶν αἰώνων. Χού, χού, χού, χού ! Μπρὲ τὸ μπαγαλόντη τὸ Μεγαλέξαντρο ! Χού, χού, χού, χού ! Μπρὲ τὸ μπαγαλόντη τὸ Μεγαλέξαντρο !

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Στοά ἐπὶ παλάτι.

Ὁ Βεζύρης Μουχτάρ κάθεται σὲ μιὰ γωνιά, σ' ἓνα ντιβάνε χαμηλό, καπνίζοντας τὸ τσιμποῦκι του καὶ παίζοντας τὸ κομπολόγι του. Πότε-πότε σηκώνεται, φέρνει λίγες βόλτες καὶ ξανακάθεται. Ἄπ' ὄξω ἀκούγεται ἡ βουή τοῦ κόσμου, πού σκορπᾷ ζητωκραυγάζοντας.

ΕΝΑΣ ΦΡΟΥΡΟΣ

(μπαίνει πηλαλώντας ἀπ' τὴ μιὰ μεριά καὶ φεύγει ὑπὸ τὴν ἄλλη).

Σαρδαναπάλαρος !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(τινάζεται στὴ θέση του)

Σιχτίρ ! (Δίνει μιὰ γροθιά στὸ μερὶ του καὶ ἀναταράζεται στὸ κάθισμά του. Ξεφυσᾷ καὶ καπνίζει λυσσασμένα.)

ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΑΓΕΡΑΚΙ

(μπαίνει καὶ αὐτὸ χοροπηδώντας)

Σαρδέλλα, κάπαρη ! Σαρδέλλα, κάπαρη !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ξεπετιέται, παίρνει ἓνα μαξιλάρι ἀπ' τὸ ντιβάνι καὶ τοῦ τὸ πετᾷ στὰ μοῦτρα)

Στὸ διάολο, σκυλόδοϊ ! (Τὸ παραμαγεράκι βγαίνει ξεφωνίζοντας. Ὁ Μουχτάρ ξεφυσᾷ πάλι, χτυπᾷ τοὺς γρόθους του στὸ κάθισμά του καὶ τρίζει τὰ δόντια του.)

*Ἄξαφνα ἀπὸ μιὰ κόχη προβάλλει ἰσχνὸ κεφάλι μὲ γένεια.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(μπαίνει σιγά-σιγά μέσα κάνοντας ολοένα μετάνοιες)

Χαιρετῶ σας. (Ἐὸ Μουχτάρ δὲ στρίβει τὸ κεφάλι.) Χαιρετῶ σας. (Ἐὸ Μουχτάρ μένει πάντα ἀκίνητος, καπνίζοντας.) Χαιρετῶ σας, ἀφέντη μου τρανέ. (Ἐὸ Μουχτάρ τὸ ἴδιο.) Στέκει ὀμπρὸς σας τέτοια μούμια, τέτοια μπάμια σκοινιασμένη καὶ δὲν τὴν προσέξατε ἀκόμα; Χί, χί, χί! (Ἐὸ Μουχτάρ τοῦ ρίχνει μιὰ ματιά.) Χατζηβατίης, μὲ τὸ συμπάθειο. Ρωτήσατε, βέβαια, μέσα σας πῶς μὲ λένε. Χατζηβατίης, δοῦλος σας. (Ἐὸ Μουχτάρ ξεφυσᾷ.) Χί, χί! Σωστά! Τί μὲ νοιάζει πῶς σὲ λένε, βλάκα; Αὐτὸ εἶπατε μέσα σας. Καὶ προσθέσατε: Εἶσαι ἓνας γυμνοσάλιαγκας σιχαμερός. Χί, χί, χί, χί!

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δὲν πᾶς νὰ μοῦ χάνεσαι, ὅποιος κι' ἂν εἶσαι;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Διάννα ἔκαμα. Διάννα! Χί, χί! Ξέροτε τί εἶμαι ἢ μουτσούναρα μου! Χί, χί! Νὰ μὴν ἦταν ὁ μέγας μας ὁ Βεζύρης, θὰ τὸν εὔρισκα ἐγὼ τὸ Σαρδανάπαλο.

ΜΟΥΧΤΑΡ

*Ἀνθρωπέ μου, κάνεις λάθος. (Δείχνοντάς του πρὸς τὰ δεξιά.) Ἐκεῖ μέσα ἔπρεπε νὰ πᾶς νὰ κάμης τοὺς τεμενάδες σου. Ὅχι ἐδῶ.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(ἀνασηκώνεται μιὰ στιγμή, καὶ σὲ ἄλλο τόνο)

Τί; Δὲν εἶσαι ἄνθρωπος τοῦ σαραγιοῦ; (Ξανακάνει ἀμέσως τεμενά καὶ παίρνει ἀστραπιαῖα τὸ πρῶτο ὄψος του.) Χί, χί, χί! Τί μάννα, πού μοῦ εἶσαι, ἀφέντη μου, γιὰ χωρατά. Λίγο ἔλειψε νὰ χάσω τὰ πασκάλια μου. Χί, χί, χί. Λένε, ὁ βήχας κι' ὁ παρᾶς δὲν κρύβεται. Μὰ κρύβεται τάχα ἢ ἀρχοντιά, κρύβεται ἢ ἀφεντωσύνη; Ὅλα σου τὰ δυνατὰ κι' ἂν βάλης, ἀρχοντά μου, μπορεῖς ποτέ σου νὰ γενῆς ἀποβροχάρης σκούληκας, σὰν κ' ἐμένα;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Είσαι βλάκας. (Ὁ Χατζηβαβάτης χαιρετᾷ καὶ σωπαίνει.) Βρὲ κατάλαβες τί σοῦ λέω ; Ἐκεῖ μέσα πήγαινε νὰ κάμης τε-
μεναῖδες, ἐκεῖ μέσα. Ξεφόρτωνέ με γρήγορα, μὴ μὲ πιάσῃ
ὁ θυμὸς, καὶ τότες δὲ θὰ βγῆς γερός ἀπὸ δῶ.

ΧΑΤΖΗΒΑΘΗΣ

Ἡ φοβέρα σου εἶναι ἀληθινή, ἀφέντη. Τὸ νοιώθω. Μὰ
καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸ κουνῶ. Τί νὰ πάω μέσα, τί νὰ μείνω
ἐδῶ ; Τὸ ἴδιο κάνει.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Βρὲ γυμνοσάλιαγκα, ὅπως λὲς κι' ὁ ἴδιος τὴ μούρη σου,
ἦρθες ἐδῶ νὰ προσκυνήσῃς ; Σῦρε λοιπὸν νὰ κοψομεσα-
στῆς μπροστὰ στοὺς παλιαθρώπους, στοὺς ἀγύρτες, στὰ ζων-
τόβολα, στοὺς μασκαράδες, στ' ἄντερα τὰ φουσκωμένα.
Αὐτῶν εἶναι σήμερα ἡ βασιλεία. Ὅχι ἐμένα. Ἐμεῖς περά-
σαμε. Σβήσαμε. Ἦρθανε νέοι καιροί, νέοι ἄντρες. (Σηκώ-
νεται ἀπότομα.) Γιὰ νὰ τελειώνουμε, μάθε : εἶμαι ὁ Μουχτάρ.
Ὁ παλιὸς Βεζύρης. Λάθος ἔκαμες στὴν πόρτα. Πήγαινε.

ΧΑΤΖΗΒΑΘΗΣ

Μιλᾷς ἔτσι κοφτά, ἀφέντη μου, κ' ὕστερα λὲς πὼς πέ-
ρασες καὶ πὼς ἔχεις σβήσει ; Χί, χί, χί ! Ὅσο τὸ πιστεύεις,
ἢ ἔξοχότητά σου, τόσο τῶχαψα κ' ἐγώ. Χί, χί, χί, χί ! Ξέ-
ρεις τί λέρα σοῦ εἶμαι ; Χί, χί !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Κοντολογίς, τί θέλεις ; Λέγε ἐπὶ τέλους !

ΧΑΤΖΗΒΑΘΗΣ

Νὰ σὲ προσκυνήσω.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἐμένα ;

ΧΑΤΖΗΒΑΘΗΣ

Ἐσένα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

(Τόνε ζυγώνει απότομα, και τόν κοιτάζει στα μάτια. "Υστερα, από πάνω ως κάτω. "Επειτα φέρνει μιὰ βόλτα. Τόν ξαναζυγώνει ἄξαρνα ἀπειλητικά. "Ο Χατζηαβάτης μένει ἀκίνητος. "Ο Μουχτάρ τόν πιάνει ἀπ' τούς ὄμους και τόν τραντάζει. "Ο Χατζηαβάτης στέκει ἤσυχος. "Ο Βεζύρης ξαναφεύγει λέγοντάς του ἤρεμα)

"Αει στό διάολο.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Γιὰ τὸ δικό σου τὸ χατῆρι, ἀφέντη μου, πάω και πάρα πέρα. Μὲ κατάλαβες τώρα, δὲν εἶναι ἔτσι ; "Εμεῖς συνεννοούμαστε. Χί, χί, χί! Κ' ἔπειτα μοῦ λές, νὰ πάω μέσα ! "Αμ δέ ! Μὲ κατάλαβες, και σὲ κατάλαβα. Χί, χί ! "Εδῶ θὰ μείνω. Και γιὰ νὰ μιλήσουμε ντόμπρα, ἀφέντη μου, μεταξὺ μας : θὰ πήγαινα, βέβαια, μὰ ἔλα πὸν βρεθῆκες στό δρόμο ἢ ἀφεντιά σου ! Χί, χί, χί !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Πᾶψε νὰ ψωρογελαῖς, βρωμιάρη. Μίλα καθαρά. Τί θέλεις ;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Και ρωτᾶς, ἀφέντη ; "Ο,τι θέλεις κ' ἐοῦ. Πάει τώρα νὰ κρυβώμαστε μεταξύ μας ; Σὰ νὰ μὴν εἴμαστε, κ' οἱ δυό, πόντοι γεροί. Χί, χί ! Συγγνώμην ! Δοιπόν ; Θὰ τ' ἀφήσουμε και θὰ χάσκουμε ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί προᾶμα ;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

"Αχούχα ! "Αμ ἔτσι δὲ γίνεται δουλειά. Κι' ὅμως ἡ τύχη κάτι ἤξερε πὸν μᾶς ἔσμιξε.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δοιπόν ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Λοιπόν — τὴ μούρη του τὴν ξέρω ἐγὼ καλά. Καὶ μὲ ξέρει κι' αὐτός. Στὰ χαιβάνια ἄς κρύβεται ! Μὰ σὲ μένα ἢ μογοιὰ του δὲν περνᾷ. Τὸν ἔχω καταδώσει χίλιες δυὸ φορὲς στὴν ἀστυνομία, γιατί εἴμαστε γειτόνοι. Κ' ἔφαγε ξύλο, πού θὰ μοῦ τὸ χρωστᾷ καὶ στὴν ἄλλη τὴ ζωὴ. Εἶναι σουφρα-τζῆς, θεομπαίχτης, ἀμακαδόρος, λωποδύτης φίνος.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί βγαίνει ἀπ' ὄλα αὐτά ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Τίποτα. Τὸ ξέρω. Ἐμένα μοῦ τὸ λές ; Ποιὸς μὲ πιστεύει, βέβαια, τώρα ; Κι' ἂν βγῶ νὰ πῶ ἕνα-ἕνα τὰ καμώματά του, τὸ καὶ τό, δὲ θ' ἀπομείνω ζωντανὸς νὰ τ' ἀποσώσω.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ὡστε ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Ὡστε... φέρε ἕνα ἀπὸ τὰ μυρουδάτα σου. (Ὁ Μουχτάρ βγάζει μιὰ ταμπακέρα καὶ τοῦ δίνει ἕνα τσιγάρο.) Γάχεις καὶ μὲ φελό, βλέπω. Δός μου τὸ τσιμποῦκι σου ν' ἀνάψω. (Ὁ Μουχτάρ ὑπακούει.) Φίνα. Κ' εἶναι φρέσκα καὶ τρανοῦν καλά. Βεζυρλίτικα, κι' ἀπὸ σοῦ. Χί, χί ! Λοιπόν — κόπιασε τώρα ἐδῶ. (Παίρνει τὸ Μουχτάρ καὶ πάνε στὸ ντιβάνι καὶ κάθονται.) Ὡνας εἶναι, πού λές, ὁ λόγος. Ξεκομμένος : Ἀντιπολίτευση.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Πῶς ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Μὴν πολυρωτᾷς, κι' ἄκουγε. Ἀντιπολίτευση, μέσα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πολιτικὴ του. Κατάλαβες ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ἀναταράζεται)

Τί εἶναι τοῦτα πού μοῦ ψέλνεις ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Μὴν ἀνάβης κι' ἀκουγε, εἶπα ! Εἶσαι ἀψύς, βλέπω. Τα-
μαχιάρης. Τί εἶναι αὐτά ; — Μὴν τσινᾶς. Δὲ φελᾶ σὲ τί-
ποτα. Ἄλλη εἶναι ἡ ταχτική. Θέλει φινέτσα. Μέλι καὶ
κεντρί.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δὲν ἀκούω τίποτα !

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Θ' ἀκούσης. Σούτ ! Τάχα, θαρρεῖς, δὲν ξέρω τί λές τώρα
μέσα σου ; « Ποιὸς εἶναι τοῦτος πού μου πρόβαλε σά φάν-
της μπασιτούνης ! », λές. « Ποῦθε βαστᾶ ἡ σκούφια του ;
Σπιούνος εἶναι ; Σατανᾶς ; » Αὐτὰ δὲ λές ; Λέγε τα ! Καλὸ
κάνουν. Καὶ θέλω νὰ τὰ λές, γιατί τὸ δικό μου τ' αὐτὶ
ἀπὸ τέτοια δὲν ιδρώνει. Στέκω ἀπάνω ἀπὸ κάθε ὑποψία.
Λίγοι εἶναι οἱ Χατζηβαβᾶτηδες στὴ γῆς. Ἐοὺ δὲ μὲ ξέρεις.
Πάει καλά. Νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ ποιὸς εἶμαι. Ὅλα τὰ κάνω,
ὅλα, ἀκοῦς ; Ὅ—λα. Γιὰ τὴν ὥρα περνῶ μὲ δουλειῆς τοῦ
ποδαριοῦ.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δὲ σὲ ρώτησα.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Ἐκαμες καλά. Γιατὶ εἶναι πιὸ ταιριαστό, νὰ σοῦ τὰ πῶ
μονάχος μου. Λοιπόν : ντόμπρα καὶ τίμια : (Δείχνοντας δεξιά.)
Γιὰ κεῖ τρανοῦσα. Δὲ στὸ κρύβω. Πήγαινα νὰ τὸν προσ-
κυνήσω αὐτόν. Τὸν ἐβλαψα ἄλλοτε, θὰ πῆς. Κ' ὕστερα ;
Δὲ φοβοῦμαι ἐγὼ ἐκδίκησες. Ὁ Χατζηβαβᾶτης εἶναι μάστο-
ρης. Κ' ἔπειτα ἐκεῖνος—ὁ ἄλλος—ἔγινε Βεζύρης. Πάει νὰ
πῆ εἶναι τσίτσιδος. Ἐχει ἀποθέσει τὴν ἀρματωσιά του. Ρί-
χνεις καὶ πετυχαίνεις στὸ ψαχνό. Τὸν τραγανίζει ἡ μέγκλα
στὰ κρυφά. Κατάλαβες ; Τόσα γιὰ κείνον. Μὰ σὲ βρῆκα
ἐσένα—κ' ἔμεινα. Σοῦ κάνω, τὸ ξέρω. Ντόμπρα πράματα.
Σοῦ κάνω. Τόκα ἐδῶ !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(χωρίς νά τοῦ δίνει τὸ χέρι)

Ἐμπρός. Λέγε τί ἔχεις νά πῆς ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Τόκα, εἶπα ! Τὸ χέρι σου, πρώτα ! ἴσια πράματα ! Ἄει,
γειά σου. Φέρ' το δῶ. Ἐμπρός !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(δίνοντάς το)

Καλά, καλά...

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(βαστώντας το γερό)

Ἔτσι μπρόβο, μπαμπόγερε, φίδι κολοβό, θεομπαί-
χταρε, μπιρμπάνταρε τ' ἀνέμου ! Χί, χί, χί ! Μ' ἀρέσεις ! Ὅλα
κι' ὅλα ! Μ' ἀρέσεις, εἶπα ! Θὰ κάμουμε παρέα ἀσήκικη !
Χί, χί ! Θὰ καῖ τὸ πελεκουῖδι. Θὰ στόνε ροκανίσουμε ὡς
στό μεδουλι. Θὰ τὸν ἀρπάξουμε στὰ δίχτυα μας, κι' ἄμα
βρεθῆ λιταρωμένος, θὰ πέσουμε ἀπάνω του σὰν τὸ σφα-
λάγκι στὴν πιασμένη πεταλοῦδα, καὶ θὰ τοῦ ξυνοῦμε τὸ
λαιμὸ σιγὰ-σιγὰ κάτω ἀπὸ τὸ καρύδι του, ἐδῶ,—σὰν τὰ
σφαλάγκια—δαγκάνοντάς τον καὶ μασσώντας τον, μασσών-
τας τον ἐκεῖ πού γαργαλιέται, μασσώντας τον ἀργά, μὲ λύσσα
καὶ μ' ἐπιμονή, ὡς πού νά χωριστῆ τὸ κεφάλι ἀπ' τὸ κορμί
του.—Δὲς δόντια πού'χω ! Μὲ μιὰ δαγκωματιά χωρίζουν τὸ
πετσὶ ἀπ' τὸ καύκαλο... Θᾶρθη ὄρα—καὶ γοργὰ—θᾶρθη
ὄρα πού θὰ δείξη κι' ὁ Χατζηβαβάτης τί ἄτιμος σκύλος
εἶναι.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί ἔχεις μαζί του ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Ἐγώ ;... Μπιρμπάνταρε ! Μπαμπακοσφίχτη ! Ὅχεντρα !
Θὰ λὲς μὲ τὸ νοῦ σου : ποιὸς ξέρει τί τοῦχει σκαρώσει ὁ

Καραγκιόζης, τί δουλειές τοῦ χάλασε κ' ἔχει λυσσαῖξει! Ποιὸς ξέρει, ἂν δὲν τὸν ἔχει σπάσει καὶ στὸ ξύλο σὰν τὸν πέτυχε καμμιὰ φορὰ ὀλομόναχο! Γιατὶ τοῦτος ἐδῶ ὁ Χατζηαβάτης εἶναι σὰ σκουληκι, σὰν τσίρος, δὲν ἔχει καθόλου δύναμη.—Αὐτὰ θὰ λές, τὸ ξέρω. Ἔ! κ' ἂν ἦταν ἔτσι; Κι' ἂν τὸ πέτυχες; Εἶπαμε: κ' ἂν. . . —τί βγαίνει πάλι; Τί θὰ ποῦν ὅλα αὐτά; Πῶς ἡ βία νικᾷ καὶ βασιλεύει. Ἡ ὕλικὴ βία—στὸν αἰῶνα μας! Αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα, ὀλο-ὄλο. Ἄς τα τὸ λοιπὸν τοῦτα κ' ἄκου: Τὸν ξέρω, σοῦ λέω, τί μοῦργος εἶναι. Τὸ ἴδιο τερσέκι, πές, μᾶς κλώσσησε. Μὰ ἔχω, π' ἀνάθεμά με, καὶ κάποια ἰδέα τὸ τί εἶναι, τὸ τί πρέπει νᾶναι καὶ τὸ Βεζυρλίκι. Ἐσύ, νὰ ποῦμε, ἔκανες βέβαια γιὰ Βεζύρης. Σοῦ τὸ λέω δίχως νὰ σὲ κολακεύω. Γιατί νὰ σὲ κολακέψω; Προσμένω ἀπὸ σένα τίποτα; Εἶσαι ὅμως ἀφεντάνθρωπος. Εἶσαι ἄρχοντας καὶ φαίνεσαι. Ὁ ἄλλος ὅμως; Ποῦθε, πῶς; Μιὰ τύχη τὸν ἔφερε ἀπάνω. Τύχη στραβή, θεόστραβη. Ὅρσε τὸ λοιπὸν τὸ ζήτημα. Θ' ἀφήσουμε νὰ κἀνη ἐδῶ κουμάντο ἢ στραβὴ τύχη; Τοῦτο μάθουμε ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια λεύτερη ζωῇ; Νὰ τ' ἀφήνουμε στὴν τύχη ὅλα; Μὰ ὅπου κυβερνᾷ ἡ τύχη, δὲν προκόβει τίποτα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Σωστά.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΘΗΣ

Ἄμ, πές το τὸ «σωστά», καὶ μ' ἔσκασες! Μάλλιασε ἡ γλῶσσα μου νὰ σοῦ μιλῶ! Βράχνιασα! Λοιπόν, εἶπαμε: θὰ κάμουμε καλὴ παρέα. Μὰ θ' ἀκοῦς. Κι' ἄκου: Τοῦ λόγου του κήρυξε: «Τὰ γυρίζω ὅλα ἀπ' τὴν ἀνάποδη!» Πῶς θὰ τὸν ἀντιπολιτευτοῦμε τώρα ἐμεῖς; Πρόσσεχε. Θὰ πᾶμε λάου-λάου. Κατάλαβες; Θὰ ποῦμε: «Μπράβο! Γύρισ' τα!» Κ' ὕστερα θὰ οὐρλιάξουμε: «Τόσο μονάχα; Νὰ τὰ γυρίσης ὅλα ἀπ' τὴν ἀνάποδη δὲν εἶναι δὰ σπουδαία δουλειά. Πρέπει νᾶῃς κουράγιο νὰ τρανήξῃς πάρα πέρα. Ἡ προ-

κοπή δὲ βρίσκειται ποτὲ στὰ ἡμίμετρα. Ἡ δική μας ἡ πολιτική εἶναι ρηξικέλευθη. Κηρύχνει: "Ὅχι μόνο ἀπ' τὴν ἀνάποδη, μὰ ἀπ' τὴν ἀνάποδη καὶ κάτι πάρα πάνω. Σ' αὐτὸ τὸ «κάτι» δείχνεται ὁ ἄξιος ὁ πολιτικός!"

ΜΟΥΧΤΑΡ

Εἶσαι καλά, ἡ χωρατεύεις;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

"Αχούχα! Δὲ συνεννοοῦμαστε! Ὁρθόγραφία τώρα μοῦ ζητᾶς; Κύριε ἐλέησον. Τί κάθεται καὶ ψιλοκοσκινίζεις; Τὸ τί θὰ ποῦμε δὲν ἔχει ποτὲ σημασία. Τόσο ἄμνητος εἶσαι; Λόγια εἶναι ὅλα καὶ πᾶνε, χάνονται. Σημασία ἔχει νὰ φάη αὐτὸς τὸν κλωτσο του μὲ ὅ,τι θὰ ποῦμε καὶ θὰ κάμουμε. Κατάλαβες; Τί μὲ κοιτᾶς; Μωρὸ καλὰ σᾶς λένε τοὺς παλιούς, ντουβάρια. Δὲ σιέεται τὸ μυαλό σας, ντίπ Κοκκάλωσε. Ἄκου με ὡς τόσο, γιὰ καλό σου. Πρέπει ν' ἀλλάξῃς. Νὰ γίνῃς νέος ἄνθρωπος. Θέλεις νὰ κάμῃς ἀντιπολίτευση γιὰ νὰ τοῦ πάρῃς τὸ Βεζυρλίκι; Ἀνάγκη νὰ συχρονιστῆς. Γιὰ νὰ πετύχῃς τὴ δουλειά σου, ἄφησε τὸ παλιὸ τροπάρι σου καὶ κάμε ἀντιπολίτευση νόμιμη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Πᾶς στὸ διάολο καὶ πάρα πέρα; Πᾶς;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Δὲν πάω πουθενά. Ἀντιπολίτευση νόμιμη, εἶπα. Πρέπει νὰ βαρᾶς, μὰ νᾶσαι κι' ἀσφαλισμένος. Νὰ κάνῃς τὴ δουλίτσα σου καὶ νὰ σοῦ λένε καὶ χαλάλι. Τοῦτο εἶναι ἀντιπολίτευση νόμιμη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ἔπετιέται καὶ φέρνει βόλτες νευριασμένος)

Σοῦ εἶπα, ἄει στὸ διάολο. Ἄκους;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(σηκώνεται και τὸν ἀκολουθᾷ ὀλοένα)

Σοῦ εἶπα, δὲν ἀκούω τίποτα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Θὰ λυσσᾶξω.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Δεύτερα. Γιὰ νὰ χτυπήσης ἕναν μπαγαπόντη, φῶς φανερό πὸς πρέπει νὰ γενῆς πιὸ μπαγαπόνταρος ἐσὺ. Τούτη ἡ σταράτη ἀλήθεια λέγεται ἀντιπολίτευση νόμιμη. Κάθε μασκαράλικι τοῦ ἄλλου, κάθε του βρωμιᾶ, κάθε παλιαθρωπιὰ του πρέπει νὰ τὴ νοιώθης ἀσουλούπωτη, μισοφτιασμένη, στραβοδίβολη, καὶ νὰ κηρύχνης πὸς εἶναι ἀνάγκη νὰ σουλουπωθῇ. Τοῦτο εἶναι νόμιμη ἀντιπολίτευση.

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ποὺ καθὼς πηγαινόρχεται ἔχει φτάσει στὸ περιστύλιο καὶ σταματᾷ)

Πήγαινε ἀπὸ δῶ, σοῦ λέω ! "Αφησέ με, μὴ... Τί εἶναι τοῦτο ; (Σκύβει ἀπ' τὸ πεζοῦλι καὶ κοιτάζει ὄξω καλύτερα). "Αλλάχ ! Ἡ Γκιουλνάρ, ἡ Ἀϊσέ ! Τρελάθηκα ; Βλέπω καλά ; Ἡ Ἀϊσέ ; Ἡ Γκιουλνάρ ; Στὸ δρόμο ! Οἱ κόρες μου ! Γυμνές ! Χίλιοι διαβόλοι ! Ἀνάθεμά σας ὄλοι ! Τὸ ραβδί μου ! Τὴν πίστη σας, βρωμόσκυλα τοῦ κερατᾶ... (Ἀρπάζει τὸ ραβδί του καὶ χυμᾷ ὄξω).

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(κοιτάζοντας ἀπ' τὸ περιστύλιο στὸ δρόμο κάτω)

Τί ἔπαθε ; Τί τρέχει ; Μπρέ ! Χί, χί ! Τί εἶναι τοῦτο ; Ἐνα σωρὸ κοπελλοῦδες μισόγυμνες ; Κ' οἱ γριές τὸ ἴδιο !... Χί, χί, χί !... Πῶς ! Ποιὰ εἶναι αὐτή ; Ἡ... ἡ... ἡ γυναῖκα μου ; (Δείχνοντας τὴ γροθιά του). Μωρὴ ! Μωρὴ σκύλα ! Μωρὴ σκρόφα ! Μωρὴ γίδα, μωρὴ ! Δὲν ἀκούει ἡ ἄτιμη ! Μωρὴ !... (Ἀπὸ κάτω ἀκούγονται ἄξαφνα στριγγλιές γυναικειές).

"Α, ἄ ! μπράβο ! Βάρα τις, Μουχτάρ, ν' ἀγιάσουνε τὰ πε-
θαμένα σου ! "Ἐτσι, γειά σου ! Κι' ἄλλες, μπράβο ! Κι'
ἄλλες ! Δός τους ! Σάπισ' τες στὸ ξύλο. Καλὰ σᾶς κάνει,
βρωῶμες ! Τί ; Τοῦ ρίχνουνται οἱ ἄλλες ; "Ατιμο γυναικομάνι !
Κ' ἡ δική μου ἀπ' τὶς πρώτες ; Σκρόφα ! Μουλάρα ! "Ἐν-
νοια σου καὶ θὰ σοῦ τὸ μαυρίσω τὸ κρέας σου, ἀτιμη ! Τί ;
Μπαίνουνε μὲς στὸ σαράϊ ; Κι' ἀκολουθοῦν ὅλες ; Κ' ἡ
δική μου ; Σιχτίρ ! Τί ἤθελες, μωρὲ Μουχτάρ, νὰ τὶς φέ-
ρης μέσα ; "Αει στὸ διάολο. Τί ἤθελα ἐγὼ κ' ἦρθα ἐδῶ ;
Τί ἤθελα ;

(Μὲ στριγγλιές, ξεφωνητά, βλαστήμιες, σούσουρο, ἀνεβαίνει τὸ
γυναικολοῖ. Μπαίνει μέσα ὁ Μουχτάρ, σέρνοντας ἀπ' τὰ μαλλιά
τὶς δυὸ τὶς κόρες του, κι' ἀκολουθοῦν σωρὸ γυναῖκες, ντυμένες ὅλες
ὅπως ἡ Χαϊριγιέ στὸ τέλος τῆς σκηνῆς τῆς. Εἶναι κι' αὐτὴ μαζί
τους.)

ΜΟΥΧΤΑΡ

"Ατιμα κορμιά ! Σὲ σακκὶ θὰ σᾶς ράψω, νὰ σᾶς ρίξω
στὴ θάλασσα, ἀπόψε κι' ὅλας. "Ω, ποὺ πομπέψατε τὸ σπι-
τικό μου ! "Ω, συφορά μου κι' ἀτιμία μου ! (Τὶς δέρνει.)
Νά, μωρέ, νά, νά, νά !

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Φονιά ! Βάρβαρε ! (Τόνε χτυπᾶ, καὶ τόνε χτυποῦν κι' ὅλες οἱ
ἄλλες στριγγλίζοντας.)

ΜΟΥΧΤΑΡ

Βρὲ παλιοβρωῶμες, βρὲ ξεσκισμένες κρεββατοδουλεῦτρες,
νά, μωρέ, κ' ἐσεῖς, νά ! (Τὶς χτυπᾶ ὅλες μὲ τὸ ραβδί του.)

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(στριγγλίζοντας)

Θὰ μᾶς σκοτώση, ὁ κακοῦργος, ὁ στρίγγλος, ὁ ἀτιμος !

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(μέσα του)

Μωρὲ δὲν τῆς ἔρχεται καμμιά μαγκουριά καὶ τῆς δικῆς
μου ; Τύχη ἔχει ἡ σκρόφα ! (Χάνεται μὲς στὸ πληθὸς.)

ΜΟΥΧΤΑΡ

(στην 'Αϊσὲ καὶ σὴν Γκιουλνάρ)

Κόρες μου εἶστε ἐσεῖς, ἢ ντροπὴ μου ; Νά, μωρέ, νά !
(Τὶς δέρνει.) Σκεπαστῆτε, μὴ σᾶς βλέπω ! Σκεπαστῆτε καὶ
ρεξιλέψατε τὸ σοί μου ! ('Αρπάζει τὸ χαλί ἀπὸ τὸ ντιβάνι καὶ
τὸ ρίχνει ἀπάνω τους.)

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μπαίνουνε μέσα ὁ 'Εμίρης, ὁ Καραγκιόζης,
ὁ Κολλητήρης, ὁ 'Ομάρ, ὁ Χαλήλ, ὁ Σελήμ κι' ἄλλοι ἀρχόντοι.

ΕΜΙΡΗΣ

Τί τρέχει ; Τί φωνὲς εἶναι αὐτές ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Θάμαξε, 'Εμίρη μου, θάμαξε τὴ νέα πολιτικὴ σου. "Ω !
Δὲ ρίχνει ὁ 'Αλλάχ πύρινη βροχὴ νὰ σᾶς κάψῃ ὅλους ! Στά-
χτη νὰ γίνῃ τοῦτο τὸ βασίλειο !

ΕΜΙΡΗΣ

Δὲν καταλαβαίνω ἀκόμα τίποτα. (Στὶς γυναῖκες.) Σκεπα-
στῆτε, κορίτσια μου, σκεπαστῆτε, ντροπῆς !.. Λοιπὸν ; Τί
τρέχει ;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(πετιέται ἄξαφνα μπροστά)

Νὰ στὸ πῶ ἐγώ, πατέρα... Σαρδανάπαλος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Ρε Κολλητήρη, δὲν ψάχνεις νὰ δῆς ποῦθε βγαίνει κανεὶς
ἀπὸ δῶ γιὰ τὰ χωράφια ;

ΟΛΕΣ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Σαρδανάπαλος !

ΕΜΙΡΗΣ

Χαϊριγιέ μου, πουλάκι μου ! Ντροπής, παιδάκι μου, ντροπής !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

‘Η νέα πολιτική μας κάνει τις γυναίκες άντρες.

ΜΟΥΧΤΑΡ

‘Η νέα πολιτική σας κάνει τις γυναίκες πόρνες.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(στριγγλίζοντας)

Μᾶς βρίζει ! ‘Ο κακοῦργος !

ΕΜΙΡΗΣ

Μουχτάρ !... Μουχτάρ, τρελάθηκες ; Μάζεψε τὴ γλῶσσα σου ! Τί είναι αὐτά ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

‘Εμίρη μου ! Πνίγουμαι ! Πνίγουμαι ! Πέφτει ὁ οὐρανός ! Πνίγουμαι !

ΕΜΙΡΗΣ

Σὲ καλό σου ! Τί είναι αὐτά !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Βρωμιές, κοπριές, σκ... Πνίγουμαι !

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Φρίκη !

ΕΜΙΡΗΣ

Μουχτάρ, εἶσαι τρελός ! Συλλογίσου πὼς εἶναι ἔδῳ γυναίκες.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Γυναίκες ; Βρωμίες εἶναι, βρωμίες !

ΟΜΑΡ

Μὰ α τό εἶναι ἄνω ποταμῶν! Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς
πρέπει νὰ τιμωρηθῆ.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Βρὲ ἀγύρτη, βρὲ γεροπόρνο, βρὲ σίχμα, ὡς στὸ βράδυ
θὰ σοῦχω στρίψει τὸ καρύδι, ἄτιμε!

ΟΜΑΡ

Σᾶς παίρνω μάρτυρες ὅλους, πὼς μὲ φοβερίζει.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Φτοῦ σου, γαῖδαρε!

ΟΜΑΡ

Σᾶς παίρνω ὅλους σας μάρτυρες πὼς μ' ἔφτυσε.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Φτοῦ σου κι' ἄλλη μιὰ φορὰ! Φτοῦ σας ὀλοννῶν! Τίς
βλέπετε τοῦτες, πὸν κρατῶ ἐδῶ μέσα τυλιγμένες; Εἶναι οἱ
κόρες μου. Ὡς στὸ βράδυ θ' ἄχουνε θρέψει τὰ σκυλόψαρα.
(Στριγγλιές.)

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ξαναφέρνει πίσω τὸ μεσαιῶνα, ὁ ἀπολίτιστος.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ὡς στὸ βράδυ θὰ θρέψετε ψάρια καὶ κοράκια ὅλοι σας.
Θὰ ξεσηκώσω ὅλη τὴ χώρα. Ζοῦν ἀκόμα τίμιοι νοικοκυ-
ραῖοι. Ὡς στὸ βράδυ, ἢ θὰ μὲ δῆτε ἀφέντη σας, ἢ θὰ κλω-
τῆστε τὸ κουφάρι μου. (Φεύγει σέρνοντας κουκουλωμένες τίς
δύο τίς κόρες του.)

ΕΜΙΡΗΣ

Αὐτὸ εἶναι φοβερό.

ΧΑΛΗΛ

Μᾶς ἀπειλεῖ μεγάλος κίντυνος.

ΟΜΑΡ

Πρέπει νά συναχτοῦμε ὅλοι, ἔτοιμοι γι' ἀντίσταση. Νά συγκαλέσουμε συμβούλιο.

ΧΑΛΗΛ

*Εγὼ ἔστειλα κι' ὅλας νά φωνάξω ἀντιπρόσωπους ἀπ' ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, γιὰ νά υποβάλουνε τὰ σέβη τους στὸ νέο Βεζύρη. *Ὁπου νᾶναι θὰ ρθοῦν.

ΣΕΛΗΜ

Τοὺς κρατοῦμε καὶ κάνουμε συμβούλιο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί τὸ θέλετε τὸ συμβούλιο, ἐφέντες μου; Θαρρῶ, πὼς ὅλο τοῦτο τὸ πατιρντι τῶκαμε ὁ Μουχτάρ γιὰ νά σουφρώση τὸ χαλί τοῦ ντιβανιοῦ. Μάστορης, ὁ διάβολος! (*Ακούγεται ἄξαφνα ἀπὸ τὸ μέρος τῶν γυναικῶν μιὰ δυνατὴ στριγγλιά.)

ΕΜΙΡΗΣ

Τί εἶναι πάλι;

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

*Αχ! Μοῦ μαύρισε τὸ κρέας στὶς τσιμπιές, ὁ αἰμοβόρος.

ΟΛΟΙ

Ποιός;

· Η ΓΥΝΑΙΚΑ

*Ὁ ἄντρας μου. Νά, αὐτός! (Δείχνει τὸ Χατζηαβάτη.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ὁ Χατζηαβάτης; *Ὁ σκύλος; (Κλώθει γύρω του.) Τί ζητᾷς ἐδῶ, μούμια, λέρα, σκούληκα, λέγε! Ποῦθε φύτρωσες, τί μαγερεύεις; Πῶς ἤρθες; Μύλα ἦ σ' ἔσπασα!

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

*Ἦρθα, Καραγκιόζη μου, νά σοῦ πῶ τὸ σπολλάτη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στήν ἔφερα ! Μίλα τὴν ἀλήθεια, σαπιολοῦτσο, κάμπια, γυμνοσάλιαγκα, σκουληκαντέρα — μίλα παλιοτσάνακο ἢ σὲ τσάκισα.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Καλά. Ἦσούχασε. Θὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια. Ἦρθα νὰ κάμω νόμιμη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί προῶμα ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Νόμιμη !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸν ἀρπάζει ἀπ' τὸ γιακᾶ)

Βρὲ μούμια, μίλα ἀνθρωπινὰ ἢ χάθηκες.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Μὴ θυμώνης, ἀδερφέ. Στάσου ! Ἦουχα ! Εἶπα, καὶ τ' ἀκοῦσαν ὅλοι,.. εἶπα — τ' ἀκούσατε, ἐφέντες μου ; Εἶπα, πὼς ἦρθα νὰ κάμω νόμιμη. Νόμιμη. Στάσου ! Μὴ θυμώνης. Βάστα νὰ σοῦ πῶ καὶ τ' ἄλλο. Νά : νόμιμη — δηλαδὴ νόμιμη ἀντιπολίτευση. Ἦκοῦτε, ἀρχόντοι μου ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκύλε ! Ἦντιπολίτευση εἶπες ; Ἦντιπολίτευση ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Νόμιμη, εἶπα. Νόμιμη ! Δὲν τ' ἀκούσατε, ἀρχόντοι μου ; Νόμιμη !

ΕΜΙΡΗΣ

Ἦφησε, Καραγκιόζη, τὸν ἀνθρώπο. Δὲ βλάφτει κανέναν.

ΟΜΑΡ

Είναι μάλιστα κι' ὠφέλιμος. Τέτοια ἀντιπολίτευση εἶναι
κι' ἀναγκαία κι' ἀπαραίτητη.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Αὐτὸ λέω κ' ἐγώ. Ἀπαραίτητη.

ΣΕΛΗΜ

Καλά. Μὰ γιατί τσίμπησες τὴ γυναῖκα σου ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Ἐφέντες μου, ἀντιπολίτευση νόμιμη ἔκαμα. Τίποτ' ἄλλο.
Ἐγὼ τὰ παραδέχομαι ὅλα ὅσα κηρύξατε. Μὰ ἔχω καὶ τὴν
ιδέα πὼς δὲ φτάνουν μόνο αὐτὰ γιὰ νὰ προκόψουμε. Μέ-
νετε πίσω ἀκόμα. Δὲν εἴσαστε ὅσο πρέπει ἐπαναστατικοί.
Κι' ὄριστε ἢ ἀπόδειξη : Τοῦτες οἱ περδικούλες, μόλις τὶς
φοβέρισε ὁ παλιὸ Μουχτάρ, σκούξανε εὐτὺς σὰν τὰ παγώ-
νια ! Τρόμαξαν, σαστίσανε ! Μὰ ἰδρώνει ἑνὸς ἀντρός αὐτὴ
μὲ τέτοια ; Κ' ἐξάφαλμο ἂν μοῦ ψάλλης, δὲ μοῦ καίγεται
καρφί. Ὅσο γιὰ κλώτσους καὶ σβερκιές καὶ μπούφλους,
χίλιους δυὸ κι' ἂν τρῶς τὴ μέρα, — τὸ ἀντρίκιο τὸ τομάρι
εἶναι ἀργασμένο, καὶ δὲν παίρνει κάβο. Ὅχι, δὲν εἴσαστε
ὅσο πρέπει ἐπαναστατικοί. Κι' ἂν θέλετε νὰ φέρετε στ' ἀλή-
θειο, ὄχι στὰ ψέματα, τὸ κάτω ἄπάνω καὶ νὰ κάμετε ἄντρες
τὶς γυναῖκες, πρέπει νὰ τὶς συνηθίσετε νὰ μὴ φοβοῦνται τὶς
τσιμπιές καὶ τὶς βρυσιές καὶ τὶς βλαστήμιες. — Τοῦτο μαθαί-
νω ἐγὼ στὴ γυναικούλα μου καὶ πάω νὰ τῆς τὸ μάθω πιὸ
καλὰ στὸ σπῆτι μας. (Τὴν τραῦά καὶ βγαίνει.)

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ

(σκούζοντας λυπηρὰ)

Ἄχ ! ἄχ ! Σῶστε με (Βγαίνει οργισμένη.)

ΧΑΛΗΛ

Ἐμεῖς δὲν μπορούμε ν' ἀνακατωθοῦμε σ' αὐτά. Ὁ ἄν-
θρωπος ἔχει τὶς ιδέες του.

ΕΣΜΕ

(ζυγώνοντας ἄξαφνα τὸ Χαλήλ)

Μήπως ἔχει κ' ἡ ἀφεντιά σου τίς ἴδιες ιδέες ;

ΧΑΛΗΛ

Μπρέ ! Γυναικούλα μου ! Ἐσὺ εἶσαι ; Δὲ σὲ γνώρισα,
Ἐσμεούλα μου. Τί κάνεις, περιστεράκι μου ;

ΕΣΜΕ

Τὸ βλέπεις τί κάνω. Σὲ ρωτῶ : ἔχει κ' ἡ μούρη σου τίς
ἴδιες ιδέες ; (Τὸντσιμπᾷ.)

ΧΑΛΗΛ

᾽Ωχ, ὦχ ! ᾽Οχι, ψυχούλα μου, ὄχι. (Σιγά). Μὴ μὲ τσι-
μπᾶς μπροστὰ στοὺς ξένους.

ΕΣΜΕ

Θὰ κάμω ὅ,τι μοῦ γουστάρει. (Τὸν ξανατσιμπᾷ.) Σαρδανα-
νάπαλος !

ΧΑΛΗΛ

᾽Ω ! ὦχ ! Μὰ ἂν εἶναι τοῦτος ὁ Σαρδανάπαλος, ἐσὺ
τότε βρῆκες ἅπ' τὴν πρώτη μέρα ποὺ ζευγαρωθήκαμε.

ΕΣΜΕ

Βλάκα ! (*Αποτρανιέται.)

ΣΕΛΗΜ

(βλέποντας ἄξαφνα μπροστὰ του τὴ γυναῖκα του)

Βρέ, γριά, ἐσὺ εἶσαι ; Κοίτα κεῖ ! Χά, χά, χά, χά !

ΦΑΤΙΜΕ

Ἄμ ἐγὼ εἶμαι, γέρο μου. Χά, χά ! Εἶδες μασκάρωμα ;
Τῶθελὲ καλά καὶ σώνει ἡ Λατιφούλα μας. Ἐλα, μοῦλεγε,
μαννούλα, ἔλα κ' ἐσὺ μαζί μου. Μπρέ κοκώνα μου, εἶμαι
ἐγὼ γιὰ τέτοια ρεζιλίκια τώρα στὸ γεράματα ; ᾽Οχι, ἔλα,
τί ἂν δὲ ρθῆς ἐσὺ, δὲ βγαίνω. Τί νὰ κάμης ; Πῆγα. Γιὰ
δὲς την, δὲς την τὴ μονακριβούλα μας. Σὰν ἀγγελοῦδι εἶναι.

Ὅ,τι ροῦχο βάλῃ τῆς πηγαίνει. Στεκόταν ὁ κόσμος καὶ τήνε καμάρωνε καθὼς περνοῦσε.

ΣΕΛΗΜ

Ὅμορφη πού εἶναι ! Μὴν τῆς δείχνῃς ὅμως πὼς τὴν καμαρώνεις. (Στρίβει πρὸς τὴ γυναίκα του τὸ κεφάλι.) Μὰ ἐσύ, μπρὲ γυναίκα, χά, χά, χά !

ΦΑΤΙΜΕ

(γελώντας πνιχτά)

Σὲ καλό μου ! Ἐχω χύσει δάκρυα ἀπὸ τὰ γέλια πού θολώσανε τὰ μάτια μου. Ποιὸς νὰ μοῦ τῶλεγε, πὼς θὰ μασκαρευόμουν καὶ στὰ γεράματα.

ΣΕΛΗΜ

Εἶναι ὥρα πιά, θαρρῶ, νὰ γυρίστε πίσω.

ΦΑΤΙΜΕ

Σωστά. (Φωνάζει.) Λατιφέ. (Ἡ Λατιφέ σιμώνει καὶ βλέπει τὸν πατέρα της.)

ΛΑΤΙΦΕ

Μπαμπάκα ! (Τὸν ἀγκαλιάζει καὶ τότε φιλεῖ.)

ΦΑΤΙΜΕ

Ἐλα, παιδάκι μου. Σώνει πιά. Πᾶμε. (Φεύγουν.)

ΟΜΑΡ

Πηγαίνετε, κυρίες, κ' ἐμεῖς θὰ ὑποστηρίξουμε τὰ δικάιά σας.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(φεύγοντας)

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στὸν Κολλητήρη)

Δὲν εἶναι ζήτημα, ρε σπλάχνο, πὼς ὁ Μουχτάρ ἔχει ὅλο τ' ἄδικο, κι' ὅλο τὸ δίκιο ἐμεῖς. Ὡς τόσο, ἄς βλογοῦμε οἱ

δυό μας τὸ Θεό, πὺ μήτε ἐσὺ ἔχεις ἀδερφή, μήτε ἐγὼ γυναίκα.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(φιλώντας τὸν Ἐμίρη)

Πατεράκη, πῶς σοῦ φαίνουμαι ;

ΕΜΙΡΗΣ

Πῶς νὰ μοῦ φανῆς, διαβολάκι ; Πήγαινε τώρα, ἔχω νὰ σκεφτῶ πολλὰ μὲ τοὺς ἀρχόντους.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ; Μὲ διώχνεις ; Λοιπὸν, ὄχι ! Δὲ φεύγω. Δὲ φεύγω . Δὲ θὰ σκεφτῆς τίποτα χωρὶς ἐμένα.

ΕΜΙΡΗΣ

(γελώντας)

*Ἐγινες σπουδαία τώρα, ἔ ; Χά, χά ! *Ἐγινες ἄντρας.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σωστός. Δὲν τὸ παραδέχεσαι ;

ΕΜΙΡΗΣ

(γελώντας πάντα)

Πῶς ! Τὸ παραδέχομαι ! (Στοὺς ἀρχόντους.) Εἶναι ἀκόμα σὰ μωρὸ παιδί. (Στὴ Χαϊριγιέ.) *Ἐλα, μπράβο, πήγαινε.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σοῦ εἶπα : δὲ φεύγω ! Ἐχτός ἄν...

ΕΜΙΡΗΣ

(πάντα γελαστά)

*Ἐχτός ἄν...;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

*Ἄν ἐρθῆς κ' ἐσὺ μαζί μου... Για μιὰ στιγμούλα, πατεράκη. Ἐχω ἓνα μικρὸ παρακάλιο νὰ σοῦ κάμω. Ἐνα τίποτα. Μὰ πρέπει καὶ μόνος σου νὰ δῆς. (Κρυφά.) *Ὅλες οἱ νταντέλλες μου εἶναι σκισμένες. Καὶ τώρα, μ' αὐτὰ τὰ ροῦχα

φραίνονται. Ντρέλουμε. Ἔλα νὰ σοῦ τὰ δείξω τ' ἀσπρόρ-
ρουχά μου...

ΕΜΙΡΗΣ

Τώρα, παιδάκι μου ;

ΧΑΪΡΙΓΙΕ

Μιά στιγμούλα, θ' ἀνεβοῦμε στὴν κάμαρά μου. Κ'
ἔπειτα, σ' ἀφήνω γιὰ ὄρες ἤσυχον, πατεράκη, πατεράκη μου
χρυσέ. (Τόνη φιλᾶ πολλές φορές.)

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄς εἶναι...γιὰ μιὰ στιγμή ὅμως μόνο. (Στοὺς ἀρχόντους).
Σὲ λίγο ἔρχομαι. Μπορεῖς νὰ τῆς χαλάσης τὸ χατῆρι ;
(Βγαίνει μὲ τὴ Χαϊριγιέ.)

ΟΜΑΡ

Σέβουμαι τὸν Ἐμίρη μου, τὸν ἀγαπῶ, τὸν ἐχτιμῶ βα-
θιά. Σέβουμαι, ἀγαπῶ, ἐχτιμῶ τὸν Ἐμίρη μου καὶ τώρα
ἀκόμα, πὺν φεύγει καὶ μᾶς ἀφήνει σὲ ὄρες τόσο κρίσιμες.

ΣΕΛΗΜ

Πατέρας εἶναι κι' αὐτὸς ὅπως ὅλοι μας. «Σὰν τοῦ παι-
διοῦ τῆ μυρουδιά δέντρον κλωνὶ δὲν ἔχει...»

ΟΜΑΡ

Σωστά. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τὸν ἐχτιμῶ, τὸν ἀγαπῶ, τότε
σέβουμαι. — Πᾶμε. — Καραγκιόζη, ἔμπρός.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Προχωρᾶτε κ' ἔφτασα. Κατὰ ποῦ τραυᾶτε ;

ΟΜΑΡ

Ἄπὸ τῆ δῶθε τῆ μεριά. Θὰ μᾶς βρῆς στὴ σάλα τοῦ θρόνου.
(Βγαίνουν ὅλοι οἱ ἀρχόντοι ἀριστερά.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κολλητήρη, καιρὸς νὰ τρανοῦμε ἐμεῖς ἀπ' τῆ μεριά
τὴν κεῖθε.

(Βγαίνει μὲ τὸν Κολλητήρη ἀπὸ τὰ δεξιὰ.)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Κάμαρα δεῖο παλάτι.

Ὁ Καραγκιόζης ἀνοίγει μιὰ πόρτα, κοιτάζει μέσα καὶ μπαίνει, κάνοντας νόημα στὸν Κολλητήρη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν εἶναι κανεῖς. Ἄπο δῶ, θαρρῶ, πὼς βγαίνουμε. Θὰ κατεβοῦμε τὴ σάλα, κ' εἴμαστε ὅξω. Ἄς μὲ περιμένουνε ἐκεῖνοι στὴ σάλα τοῦ θρόνου ἴσαμε αὔριο τὸ πρωὶ.... Βρὲ Κολλητήρη, κανένα μπογαλάκι δὲν ετοίμασες;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πότε νὰ προφτάσω; Τζίφος βγῆκε καὶ τὸ Βεζυρλίκι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σῶπα, καὶ χορτάσαμὲ μεγαλεῖο.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄργεῖ νὰ κατεβῆ ὡς στ' ἄντερά μου, καὶ τ' ἀκούω νὰ γουργουρίζουνε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὶς χαντζάρες τοῦ Βελῆ Γκέκα ποῦ τὶς ἄφησες;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μπρέ! Θαρρῶ πὼς τὶς πετάξαμε κάτω ἀπ' τὸ ντιβάνι, ποὺ εἴχαμε κρυφτῆ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὸ διάολο! Πᾶμε τώρα, κ' ἄς μὴ χάνουμε καιρό. (Τραποῦνε νὰ βγοῦν, ὅταν ἄξαφνα κάποιος χτυπᾷ τὴν πόρτα. Ὁ Καραγκιόζης κ' ὁ Κολλητήρης δίνουν ἓνα σαλτο πίσω.) Ποιὸς διάολος εἶναι; Ἀνάθεμά τονε! Ποῦθε θὰ σκαπουλάρουμε τώρα;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

(Άνοίγει μόνος του τὴν πόρτα καὶ μπαίνει μέσα πρόσχαρος. Είναι χοντρός, φορᾶ σκούφια, ρόμπα καὶ παντοῦφλες, καὶ κρατεῖ στὸ ἓνα τὸ χέρι νταργιλὲ καὶ στ' ἄλλο ἓνα σακμνάκι γιὰ νὰ κάθεται. Χαιρετᾷ, ἀπιθώνει τὸ σακμνί, κάθεται, βάζει τὸ νταργιλὲ κοντὰ του, τῶνα πόδι ἀπάνω στ' ἄλλο, κι' ἀρχίζει νὰ φουμαίρῃ.)

Χαιρετῶ σας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Ποιὸς εἶναι τοῦτος, ρὲ παιδί ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Κάπου τὸν ἔχω δῆ... Ποῦ ;... Ποῦ ;... Ἄ! Εἶναι ὁ Μπεκήρ, ὁ τσοχατζῆς, ὁ μεγαλέμπορος τοῦ κάτω μαχαλᾶ...

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Εἶσαι ὁ Καραγκιόζης, ὁ νέος Βεζύρης ; Πάει καλά. Κ' ἐγὼ εἶμαι ὁ Μπεκὴρ Χιλμῆ Μαγκούφογλου καὶ Σία. Πρὶ φίξ. Καὶ προσκυνῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χαίρω πολὺ.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Κ' ἐγώ. Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί πάρα κάτω ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Πῶς ; Σὰ δὲν ἔχη πάρα κάτω τί ἦρθα ; Νὰ βρῆς τί θέλεις, γιατί ἀλλιῶς δὲν τὸ κουνῶ. Ὅπου κάθησα, μένω. Εἶναι ἡ ἀρχή μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶσαι, βέβαια, κ' ἔγγομος ἄνθρωπος.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Είμαι. Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ ὄλο πάρα κάτω θὰ ζητᾷς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Σὰ δὲν ἔχη διάφορο, τί κουβαλήθηκα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸς σοῦ κε, βρε ἄνθρωπέ μου, νὰ κουβαληθῆς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ποιός ; Τοῦ λόγου σας ἀπ' τὸ σαράϊ. Καλέσατε ἀντιπρόσωπους ἀπ' ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Α, ναί. Δίκιο ἔχεις.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Δὲν ἔχω ἄδικο ποτέ. Πρὶ φίξ. Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶσαι τσοχατζῆς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Σαρδανάπαλος. Εἶμαι καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

*Ωχ ! κεραμύδα ! (Στὸν ξένο.) *Ὡστε λοιπὸν καθηγητῆς, σὰ νὰ λέμε, τοῦ Πανεπιστημίου. Χαίρουμαι πολὺ. Πῶς τὰ περνᾷς ; Τί κάνεις ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τί ἔκανα, ρώτα. Νὰ στὸ πῶ: Πρὶ φίξ. Πουλοῦσα ἀνέκαθες τοῖς μετρητοῖς. Δίνεις ; Δίνω. Δὲν ἔχεις νὰ δώσης ; Δὲ θὰ λάβης. Πρῶτα τὸ ἔμβασμα κ' ὕστερα ἡ ἀποστολή. Τούτη εἶναι ὅλη ἡ σοφία τῆς οἰκουμένης. —Γιὰ νὰ ρθοῦν οἱ

πραμάτειες ἀπ' Εὐρώπη κι' ἀπ' Ἀμέρεια, πλέρωσα. Τόσα τόπια, τόσες λίρες. Ντάν, ντάν. Ἄρζάν κοντάν. Τὸ ἴδιο κ' ἐσύ. Γιὰ νάχης, θὰ πλερώσης. Ντάν, ντάν. Ὅχι βερσέδι. Μὰ κράτος εἶσαι, μὰ νοικοκύρης εἶσαι, δὲν πουλῶ... (Φουμαίρνει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τσόχες ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ὅχι, σοφία. Δὲν πουλῶ σοφία δίχως διάφορο. Τὸ τίμο κέρδος, δηλαδῆς. Μόχτησα, κιντύνεψα, παράγγειλα στὴ Φραγκιά, νὰ ποῦμε, τόσα τόπια χασὲ — σοφία θέλω νὰ πῶ. Παράγγειλα τόσα τόπια σοφία. Σὰ μὲ γέλασε ἀπὸ κεῖθε ἡ φάμπρικα, τί γινοῦμαστε ; Ἔρχεσαι λόγου σου καὶ λές : ὁ ἀμερικάνικος χασὲς εἶναι καλύτερος — ἡ ἀμερικάνικη σοφία, διάολε, εἶναι καλύτερη. Ποιὸς πλερώνει τὴ ζημιὰ μου; Πρέπει νάχω περιθώριο, κατάλαβες; Ἡ μηγόρις φταίω ἐγώ, πὺ μὲ γέλασε ὁ Φράγκος ; Φταίω ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὅχι.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Δὲ φταίω βέβαια. Κοντὰ στὸ νοῦ. Τὸ λοιπόν, πρέπει νὰ πάω μὲ τ' ἀζημίωτο. Περὶ φίξ. Ντάν, ντάν. Τοῖς μετρητοῖς. Ἄλλιῶς χανούμαστε. Τί διάολο ; Γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ καππούλη μας δουλεύουμε, πάει νὰ πῆ ; Κατάλαβες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κατάλαβα.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Πάρα κάτω. Τί μῶς θέλεις ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ... τίποτα.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τί ἔκαμε, λέει ; Πῶς τίποτα ; Γιὰ κοίταξε καλά. Δὲ χάνω
ἐγὼ τίς ὥρες μου δίχως ὠφέλεια.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ δὲ σοῦ φτάνει πὺ βρῆκες τὸ Σαρδανάπαλό σου κ'
ἔγινες καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

"Ἡμωνα πλασμένος γιὰ τέτοιος. Δὲ ρωτᾶς, ποιὸς τὴ
φρούσκωσε αὐτὴ τὴν κοιλιὰ ; Ἡ γνώση μου ! Ἡ πιὸ με-
γάλη πιστῆμη εἶναι τούτη : νὰ κάνης, ὅταν εἶσαι νιός, κα-
λοὺς λογαριασμούς, κ' ὕστερα νὰ ξαπλώνης τὴν ἀρίδα σου
καὶ νὰ δουλεύῃ τὸ κατάστημα. "Ἄν ἔγινε καθηγητὴς, βρῆκα
στὸ Σαρδανάπαλο τὸ δίκιο μου. Τί μὲ θέλεις ; Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά...

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

"Ἄσε τὰ μά. Δὲν τὸ κουνῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

"Ἄσκημα μπλέκουμε, Κολλητήρη. Πῶς νὰ τόνε φανε-
ρώσω στοὺς ἄλλους τώρα, πὺ θὰ μὲ σπιάσουνε στὶς σβερ-
κιές ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Κρύψ' τον κάπου, ὡς πὺ νὰ τοῦ δίνουμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν ξένο)

"Ὡς νὰ ρθοῦνε κ' οἱ ἄλλοι πὺ προσμένουμε, δὲν περ-
νάς, παρακαλῶ, ἀπὸ κεῖθε (δείχνει μιὰ πόρτα), νὰ καθήσης ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Αὐτὸ μάλιστα. Συνεννοοῦμαστε. (Παίρνει σακμινὶ καὶ ναργιλὲ καὶ σηκώνεται.) Κατὰ ποῦ νὰ πάω ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ ἐκεῖ, σ' αὐτὴν τὴν πόρτα.

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(φτωχοντυμένος, γλωμός, κουρελιάρης, μὲ μιὰ μαγκούρα κ' ἕνα βιολὶ στὸ χέρι, ἀνοίγει τὴν πόρτα ἀπ' ὅπου μῆκε πρὶν ὁ ἄλλος κ' ἀπλώνει τὴν παλάμη του)

Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποῖος εἶναι τοῦτος πάλι ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό. (Τραγουδώντας ζητιάνικα.)

Ἀφέντες μου πολύχρονοι, κάντε τὸ ψυχικό σας,
νᾶναι ψωμὶ στὴν τάβλα σας, χαρὰ στὸ σπιτικό σας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ διάολο. Ποῖος σ' ἄφησε νὰ μῆς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Μὴν τοὺς δίνης τίποτα, π' ἀνάθεμά τους τοὺς τεμπελχανᾶδες.—Τὸ λοιπόν, ἐδῶ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί, αὐτοῦ.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Καλά, θὰ περιμένω. (Βγαίνει.)

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(τραγουδώντας πάντα)

Ἀφέντες μου πολύχρονοι, κάντε τὸ ψυχικό σας...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρὲ πήγαινε στὸ διάολο, εἶπα. Ποῦθε φύτρωσες, μωρέ ;
Ποῖδς σ' ἄφησε νὰ μπῆς ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐσὺ μ' ἔκραξες, πολυχρονεμένε μου ἀφέντη, Θιὸς σχω-
ρὲς τὰ πεθαμένα σου. (Κρεμᾶ στὸ χέρι τὸ ραβδί του, πιάνει
τὴ λύρα καὶ τὸ δοξάρι κ' ἀρχίζει νὰ παίξει καὶ νὰ τραγουδᾷ ζη-
τιάνικα.)

Μαννούλα μου, μὲ γέννησες σακάτη κι' ἀρρωστιάρη...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ τραύα ἀπὸ δῶ, εἶπα !

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐσὺ μ' ἔκραξες νὰ ρθῶ, ἀφέντη μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐγὼ σ' ἔκραξα ; Εἶσαι μωρὲ καλὰ ἢ σοῦστριψε ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Δὲ μοῦστριψε, ἀφέντη μου. Σαρδανάπαλος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὦχ ! — Μωρὲ παιδί, τοῦτος ὁ Σαρδανάπαλος εἶναι ἀχώ-
νευτος. Ἄσκημα μπλέκουμε, εἶπα. (Στὸ Ζητιάνο.) Καὶ τί
διάολος εἶσαι ἐσύ ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Φτωχὸς διάολος. Εἶμαι ποιητής.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιητής ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλέησέ με, ἀφέντη μου, κ' εἶμαι φτωχὸς, ἔρημος, ἀρρω-
στιάρης. Μὲ πάθιασαν τὰ ξεροκόμματα πού ἐπαιρνα ἀπὸ
τὸν ἕνα κι' ἀπ' τὸν ἄλλο. Νοιώθω μὲς στὴν κοιλιά μου κατα-
κάθια κακομύριστα, μαῦρα, γλυστερά. Μέσα μου κάποια

βάθια, πάθια, ἀγκάθια, μέσα μου... ὦ δυστυχία μου, ὦ δυστυχία ! Ἐρμο παιδί, ποιὸς μ' ἔρριξε ἔδῳ πέρα ; Ὁ λογισμὸς μου ἀρρώστεια. Δὲν μπορῶ ! Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας μου ; Ποῦ εἶσαι, μητέρα ; Ἐλεῆστε με τὸν ἀμαρτωλό.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Συφοριασμένε μου, σὲ λυποῦμαι. Θὰ σοῦδινα μετὰ χαρᾶς κάνα ξεροκόμματο, μὰ ἔλα πού δὲν ἔφαγα κ' ἐγὼ τίποτα ἀκόμα.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Δὲν πειράζει, ἀφέντη, ἡ καλωσύνη σου. (Πιάνει πάλι τὴ λύρα καὶ τραγουδᾷ.)

Μαννούλα μου, μὲ γέννησες σακάτη κι' ἀρρωστιάρη, γιὰ νὰ θρηγῶ, νὰ δέρνουμε, μὲ γήλιο μὲ φεγγάρι...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ μοῦ παραδέχεσαι τὴν καλωσύνη μου, κάμε κ' ἐσὺ τοῦτο τὸ καλό : ἄφησε, συφοριασμένε μου, τὸ Σαρδανάπαλό σου. Κατὰ πὼς ξέρω, οἱ τραγουδιστάδες εἶναι ἄλλο σὺν ἀνθρώποι. Κελαῖδουνε καὶ λὲς πὼς σοῦ χαρίζουνε μὲ τὸ τραγοῦδι τους παλάτια. Ἐσὺ τραγουδᾷς, καὶ μᾶς πιάνει κλημαντήρα... Κοίτα, τὸ λοιπόν, βλογημένε μου, τὸ χάλι σου, κι' ἄφησε τὸ Σαρδανάπαλό σου.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(ὀρθώνεται ἄξαφνα)

Τί ; Πᾶς νὰ μοῦ ἀρνηθῆς τὸ εἶναι μου, (δείχνοντας τὸ βιολί του) τὴν τέχνη μου ; Σαρδαναπαλιουμπάρους ! Μὴ λὲς δεύτερο λόγο, ἦ, τὴ βλέπεις τούτη τὴ μαγκούρα ; Σοῦ κάνω τὸ κεφάλι θρύψαλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλά, ἀδερφούλη μου, μὴν ἀγορεύης ! Δὲν τῶξερα πὼς πήρανε τόσο στὰ σέρια οἱ ἀνθρώποι τὴν πολιτική μου. (Ἀκούγεται χτύπημα στὴν πόρτα.) Ὡχ ! Ἄλλος ! Ἀμάν ! Ποῦ

θά τότε κρύψω τούτον ; (Στό Ζητιᾶνο.) "Ελα, ἀδερφέ μου, ἔλα ἀπὸ δῶ.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Δὲν πάω πουθενά ! 'Ακοῖς ἐκεῖ, νὰ μοῦ πῆς νὰ δῶ τὸ χάλι μου ! Μωρέ, σιὸ σπᾶω τὸ κεφάλι, ἀκοῦς ; Στὸ σπᾶώ ! (Σηκώνει τὴ μαγκούρα του. Ξαναχτυποῦν τὴν πόρτα.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀπελπισμένος)

Βρὲ μὴ φωνάζῃς ! "Αει στὸ διάολο ! (Τοῦ παίρνει τὴ μαγκούρα, τὴν πιάνει ἀπὸ τὶς δυὸ τὶς ἄκρες τῆς καὶ τὴ σπάζει ἀπάνω στὸ μερί του.) Θρύψαλα θὰ σοῦ τὴ κάμω τὴ μαγκ..

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(μπήγοντας κλαψιάρικες φωνές)

"Α ! ἄου, ἄου ! Μοῦσπασε τὸ ραβδί μου ! "Αου, συφορά μου, ἄου ! Τί θὰ γενῶ ὁ φτωχὸς τώρα ; Πῶς θὰ περπατῶ, ὁ ἔρμος ; "Αου, ἄου, ἄου, συφορά μου ! Δὲ λυπήθηκε ἓνα γέρο σακάτη...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βουλώνοντάς του τὸ στόμα)

Σώπαινε, μωρέ, ἀνάθεμά σε ! Σώπαινε !

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(μπήγοντας φωνές ἀκόμα πιὸ κλαψιάρικες)

"Ω ! 'Ωχοῦ, ὦχοῦ, συφορούλα μου ! Μὲ χτυπᾶ. Μὲ δέρνει, τὸν ἄμοιρο τὸ γέρο ! 'Ωχοῦ, ὦχοῦ, συφορούλα μου !

(Ξαναχτυποῦν στὴν πόρτα.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ξαναχτυποῦν ! 'Αμάν ! (Στό Ζητιᾶνο) Σώπαινε ! Δὲ σοῦ ἔκαμα τίποτα. Νά, τραῦα ἀπὸ κεῖ. Εἶναι τὸ κελλάρι ἐκεῖθε.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(παύοντας τὰ κλάματα)

Τὸ κελλάρι, εἶπες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί, γειά σου! Κελλάρι θεόγεμο! (Τοῦ ἀνοίγει μιὰ πόρτα.)
Νά! Θὰ τρανήξης ἴσια μπρός, ὕστερα δεξιά, ὕστερα ζερβά,
ὕστερα ἀπάνω, ὕστερα κάτω, ψάξε, θὰ τὸ βρῆς.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Τὸ κελλάρι, ἔ;

(Φεύγει τραγουδώντας ζητιάνικα)

*Αφέντες μου πολύχρονοι, κάντε τὸ ψυχικό σας...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(κλείνοντάς του τὴν πόρτα καὶ πετώντας σὲ μιὰ γωνιά τὰ κομμάτια
τῆς μαγκούρας του)

Οὐφ! — Καὶ τώρα, τί ἄλλο μᾶς προσμένει τάχα; (Ξανα-
χτυποῦν.) *Ανοιξε, Κολλητήρη — στὴν ὁργή!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(ἀνοίγοντας τὴν πόρτα)

Μπᾶ! Ὁ Μορφονιός!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Αὐτὸς ἦτανε; *Ὦχ! Πῆγε ἡ καρδιά μου στὸν τόπο της!
(Στὸ Μορφονιό.) Τί μοῦ γίνεσαι, μωρὸ παιδί; Τί νέα ἀπὸ
τὴ γειτονιά μας;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(μπαίνει, κουνώντας δῶθε κεῖθε τὴ μεγάλη τὴν κεφάλα του, ποὺ
μοιάζει μὲ κολοκύθα. Μιλᾶ μὲ φωνὴ ψιλή, σὰ γυναίκα.)

Σαρδανάπαλος!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κ' ἐκεῖ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Κ' ἐδῶ. (Μὲ αὐτοευχαρίστηση.) *Ἐγώ! Σαρδαναπάλαρος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί; Κ' ἐσύ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Σαρδαναπαλοσρούμπαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ μὲ πάρουνε χίλιοι διαβόλοι, ἄν δὲ βγάλω σὲ σένα τὸ ἄχτι μου. *Ὅρσε σου ! (Τοῦ δίνει μιὰ κατραπακιά)

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(μόλις τούρχεται ἡ κατραπακιά, λυγὰ τὰ γόνατα, κ' ὕστερα ἀνασηκώνεται πάλι σάν ἀπὸ ἐλατήριο. Κ' ἐξακολουθεῖ ρυθμικὰ αὐτὸ τὸ παιχνίδι, λέγοντας :)

Κοῦπε-πέ, κοῦπε πέ,
πάει μπαμπᾶς του στὸ Γεντζέ,
νὰ τοῦ φέρη κάτι τὶ
κουραμπιὲ μὲς στὸ χαρτί
καὶ χαλβᾶ μὲς στὸ κουτί.
Κοῦπε-πέ, κοῦπε-πέ...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀρπάζοντάς τον καὶ στηλώνοντάς τον ἴσια)

Βιάστα τὸ φρένο, μωρέ ! Σταμάτα ! Τί ἔπαθες ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

*Ἐγίνα παγκόσμια διανόηση.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ἀνάθεμα τὸ Σαρδανάπαλό σου ! *Ὅστε, μ' ἄλλα λόγια, ἤρθες κ' ἐσὺ νὰ πάρης μέρος στὸ συμβούλιο ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Εἶμαι νέος μὲ μεγάλο μέλλον. Εἶμαι ἀντιπρόσωπος τῆς καινούργιας γενιᾶς καὶ τῆς ἐλπίδας τοῦ ἔθνους.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Ὅρσε καὶ γιὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἔθνους. (Τοῦ δίνει ἄλλη κατραπακιά.)

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(Ξαναρχίζοντας τὸ ἴδιο παιχνίδι του)

Κοῦπε λέ, κοῦπε πέ,
πάει μπαμπᾶς του στὸ Γεντζέ,
νὰ τοῦ φέρη κάτι τί...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στηλώνοντάς τον πάλι ὀρθὸ)

Μωρὲ βάστα τὸ φρένο, εἶπα ! Τί ἔπαθες, ρὲ παιδί ;
Ἔλα στὰ συγκαλά σου !

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(σὰ ζαλισμένος)

Στὰ συγκαλά μου, ναί... Μὴ μοῦ βαρᾶς ὅμως, Καραγ-
κιόζη, κατραπακίς, γιατί οὐ κάθε κατραπακιά μοῦρχεται
κραδασμός, βλέπω τὸν οὐρανὸ σφοντίλι καὶ τὰ χεῖλια μου
κελαῖδοῦνε χρησμοὺς σὰν τὴν Πυθία.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ τί λές ; Καὶ τί εἶναι τοῦτο πὸν παθαίνεις ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Ἔμπνευση. Κάθε κατραπακιά καὶ μιὰ ἔμπνευση. Ζῶ
στὸ μέλλον.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ τί χαμπάρια ἀπὸ τὸ μέλλον ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Γιὰ νὰ μὲ νοιώσης, πρέπει νὰ πεθάνης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κουνήσου ἀπὸ τὸν τόπο σου, μποῦφο, βλάκα, κουτο-
μόγια.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Μπορεῖ νᾶμαι, κατὰ τὴν ἰδέα σου, μποῦφος, βλάκας

καὶ κοντομόγιας. Μὰ στὸ μέλλον θᾶμαι πάνσοφος. Ὅ,τι λέω, κι' ὅ,τι φτιάνω τώρα, δὲν μπορεῖ νὰ κριθῆ παρὰ ὕστερα ἀπὸ γενεὲς δεκατέσσερες. Σὰ φτιάσω ἀργότερα τὰ σπουδαῖα τὰ ἔργα μου, οἱ σοφοὶ τοῦ μέλλοντος θὰ ποῦνε, πὼς ὁ σπόρος τῶν ἔργων ἐκείνων τῆς μεγαλοφυΐας βρισκότανε μὲς στὰ ἔργα τῆς βλακειᾶς μου τῆς τωρινῆς. Ἔτσι, κι' ἂν εἶμαι βλάκας τώρα, δὲν ἔχει σημασία. Γιὰ νὰ νοιώσης τὴν παγκόσμια διανοήσῃ μου, πρέπει πρῶτα νὰ πεθάνῃς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποὺ νὰ φᾶς τὴ γλῶσσα σου, γεγέ. Ὅρσε καὶ μὲ τρώει ἢ φούχτα μου. (Τὸν καπελλώνει.)

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(ὅπως πρίν)

Κοῦπε-πέ, κοῦπε-πέ...

ΜΠΟΓΙΑΣ

(μπαινοντας ἀπ' τὴν πόρτα μὲ μιὰ θεόρατη τανάλια καὶ χιμώντας ἀπάνω στὸ Μορφονιό)

Χράπ ! Καὶ τὸν πέτυχα !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ὁ μπόγιας, πατερούλη, ὁ μπόγιας ! (Τὸ σκάει καὶ κρύβεται κάπου.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν Μπόγια, ὑπερασπίζοντας τὸ Μορφονιό)

Ἄλτ, κύριος ! Τί ἔχεις μὲ τὸ παιδί ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(τρέμοντας σύγκορμος)

Σῶσε με, Καραγκιόζη, σῶσε με !

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ὅρσε τὸ κυνηγῶ καὶ μοῦ ξεφεύγει.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ἄς το, σοῦ λέω, τὸ παιδί ! (Σιγὰ στὸ Μορφονιό.)
Δίνε του ! (Ὁ Μορφονιὸς χώνεται στὴν κάμαρα ἀπ' ὅπου βγῆκε
ὁ Ζητιᾶνος.) Γειτονάκι μου εἶναι. Λιψό. Ἄς το.

ΜΠΟΓΙΑΣ

Μοῦφυγε, τὸ ἄτιμο ! (Δαγκάνοντας τὴ γροθιά του.) Ἄχ !
Ξέρεις πόσα ἀπὸ δαῦτα μοῦ ξεφεύγουν κάθε μέρα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Παιδιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Σκυλιά. Τ' ἀναθεματισμένα ! Χίλιους διαβόλους ἔχουν
μέσα τους. Ἀνοίγεις τὴν τσιμπίδα, πᾶς σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ πίσω
τους, καὶ χράπ ! Μὰ ἓνα σωρὸ φορὲς γλυστροῦν καὶ
φεύγουν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ σκυλιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ὅχι, τὰ παιδιά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ τί ἔχεις νὰ κάμης, ἢ ἀφεντιά σου, μὲ παιδιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Καὶ ρωτᾶς, μωρὲ κοπρίτη, ξύλο κούτσουρο ; Σαρδα-
ναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τρικλίζοντας)

ὦχ !

ΜΠΟΓΙΑΣ

Κόλπος ! Σὰ δὲν κουνιέται τὸ ξερό σου, κάλλιο νὰ σὲ
φᾶνε μιὰ ὥρα ἀρχήτερα τὰ σκουλήκια, μούλαρε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὦχ! π' ἀνέθεμά με!

ΜΠΟΓΙΑΣ

Τσιμουδιά, ἦ σοῦ τὴν ἀνοιξα τὴν κολοκύθα σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά, κύριε...

ΜΠΟΓΙΑΣ

Κερί καὶ λιβάνι. Δὲ σ' ἔστειλε ὁ πατέρας σου νὰ κόβῃς ξύλα στὸ βουνό, μόνο ἤθελε νὰ σὲ κάμῃ ἄνθρωπο, γαῖ-
δαρε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶδες πείσμα πὺν τῶχε; Μὰ ὡς τόσο τοῦ λόγου σου
τί χαλνᾷς τὸ σκότι σου γιὰ ξένες ἔγνοιες;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Καὶ ρωτᾷς, μωρέ, ρωτᾷς; Σαρδαναπάλαρος! Εἶμαι
δάσκαλος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δάσκαλος;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Δὲ σ' ἀρέσω, σοφολογιώτατε;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶπα τέτοιο πρᾶμα;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ἔχετε χάρη, πὺν ἄλλαξαν τὰ πράματα. Πᾶνε οἱ καιροὶ
τοῦ φάλαγγα, πᾶνε οἱ καιροὶ τοῦ Καπουκεχαγιᾶ, πὺν μ' ἔνα
ρόπαλο στὸ χέρι, ἀνοιγε τὰ κεφάλια τους σὲ δυὸ καὶ ψό-
φαιναν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιά; Τὰ παιδιά;

ΜΠΟΓΙΑΣ

"Οχι, τὰ σκυλιά. Σκότωσ' τα πριν λυσαῖξουνε. Τί τὰ φυλάς ; "Οχι, σοῦ λένε τώρα. Νὰ πᾶς σιγά, μὲ τὴν τσιμπίδα, μὲ τέχνη, λένε, καὶ πιστήμη νὰ τ' ἀρπάξης ἀπὸ τὸ γιαικά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιά ; Τὰ σκυλιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

"Οχι, τὰ παιδιά. "Αρπα τα, χράπ, ἀπ' τὸ λαιμό. Ποῦ θὰ σοῦ πᾶν ; Σκουίζουν, στριγγλίζουν, δέρνονται. "Αμ δέ ! Πνίξ' τα, τὰ κερατένια. Εἶναι μυλλιοῦνι ἀπὸ δαῦτα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Παιδιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Σκυλιά. Μυλλιοῦνι. Κ' ὕστερα, χῶσ' τα μὲς στὴν κλούβα, σέρνε τα. Ποῦναι οἱ στριγγλιές τους πιά ; Ποῦ τὰ σκουξίματα ; Στέκουν βουβὰ καὶ θλιβερά, καὶ τραμπολίζονται ὅλα τους μαζί, πότε ἀπὸ δῶ,* πότε ἀπὸ κεῖ, σὰν ποῦ χοροπηδᾷ τ' ἀμάξι. Κι' ἄχνα δὲ βγάζουν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ σκυλιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

"Οχι, τὰ παιδιά. Σκυλιά, παιδιά, βρὲ τί μωρολογᾶς ; Χάσαν πιά τὸν ἀφέντη τους καὶ λούφαξαν. "Η πείνα τὰ θερίζει. Σὲ βλέπουνε παρακαλεστικά γιὰ κᾶνα κόκκαλο, καὶ γλύφουνε τὸ χέρι σου ποῦ τὰ φιλεύει φόλες.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τ' ἄραχνα !

ΜΠΟΓΙΑΣ

Τί ; Τὰ λυπᾶσαι ; Δὲν εἶσαι καλά. Εἰκόνημα ἔπρεπε νὰ μοῦχετε στημένα, ποῦσσωσα κ' ἐσένα κι' ὅλους ἀπ' τὴ

λύσσα τους. Ένας είναι ο ήρωας τῆ σήμερον ἡμέρα. Ὁ
μπόγιας !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὁ μπόγιας ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Σαρδανάπαλος. Ὁ δάσκαλος ! (*Άξαφνα ὑποχωρεῖ σιγά-σιγά
μὲ κάποιον τρόπο.) Ὁ δάσκαλος...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί ἔπαθες ; Τί γουρλώσανε τὰ μάτια σου ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Τὰ δικά σου μπῆκαν μέσα, καὶ βλέπεις τὰ δικά μου
γουρλωτά. (Φτάνει σὲ μιὰ πόρτα, τὴν ἀνοίγει καὶ χάνεται.)

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(Λαδικὸ λιγνὸ καὶ κακοφτιασμένο. Ἔχει μπῆ κρυφά, στὶς μύ-
τες τῶν ποδαριῶν της, ἀπὸ τὴ στιγμή πού τρόμαξε ὁ μπόγιας, καὶ
γελᾷ πνιχτά.)

Μπρί, μπρί, μπρί, μπρί !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀναπηδώντας καὶ γυρνώντας νὰ τὴ δῆ)

Τί εἶναι ; Ποιὰ εἶσαι ἐσύ ;

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(γελώντας πάντα)

Μπρί, μπρί !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(βγαίνοντας ἀπ' τὸν κρυφὸν του)

Ποιὰ εἶναι τεύτη ἢ μπαμπόγρια, πατεράκη ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πούχες κρυφτῆ, ρε σπλάχνο ; Σκυλί εἶσαι καὶ φοβήθη-
κες τὸ μπόγια ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Σὰ φρόνιμος καὶ τειραπερασμένος ἄνθρωπος, βάζω μὲ τὸ νοῦ μου, πὼς μπορεῖ νᾶμαι καὶ σκύλος.

ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μπρί, μπρί ! Θέλεις νὰ μάθης γιατί τῶσκασε ὁ μπόγιας ; Τὸ ξέρεῖ πὼς κατέχω τίς πομπές του. Μιά καὶ μιὰ. Κι' αὐτοῦ καὶ τῆς φτιασιδοῦς τῆς γυναίκας του, καὶ τῆς ἀδερ-φῆς του τῆς γεροντοκόρης—μπα ! ποιὸς θὰ τὴν πῆ γεροντοκόρη, τὴν καλόμοιρη, πὺν οὐναὶ κοριτσάκι σὰν τὸ κρῦο νερό, πενήντα δυὸ χρονῶ κ' ἑφτά μηνῶ. Σωστά. Μῆτε μιὰ μέρα πάρα κάτω. Πλάϊ-πλάϊ εἶναι οἱ αὐλές μας—κι' ὄχι πὼς μ' ἀρέσουνε τὰ λόγια, μὰ πὼς νὰ κρύψης τὴν ἀλήθεια, πὺν χιπλᾶ στὰ μάτια ; Πῶς ; Δὲ λέω γὼ τίποτα ποτὲς ἀπὸ ἔμαντοῦ μου, μὰ πάει, σὰν τῶχει τούμπανο ὄλη ἡ γειτονιά, νὰ τῶχη αὐτὸς κρουφὸ καμάρι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸ πρᾶμα ;

ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Τὸ ἀνάστα ὄλης τῆς γειτονιάς. Μπρί, μπρί ! Προχτές, πὺν λές, ὁ Νουρεντίν—τὸν ξέρεις δὰ τὸ Νουρεντίν, τὸ γυιὸ τοῦ Ἐτὲμ τοῦ ψευτοθόδωρου καὶ τῆς τσιγγάνας, πὺν οὔτε αὐτὴ τὸ καλοξέρεῖ ἀπὸ τί σπόρο πιάστη μέσα της, τὸ Νουρεντίν, καλέ, τὸ χασικλῆ, τὸν μίριμπο, πὺν γυρνᾶ μ' ἕνα γαρούφαλλο στ' αὐτὶ καὶ μὲς στὰ σκοτεινὰ τσιμπᾶ τίς δοῦλες, καὶ πὺν ἡ κόρη, ἡ σουσουράδα, τοῦ Σουκρῆ τοῦ κούρταβλου καμώθηκε τίς προάλλες πὼς κουβαλᾶ νερὸ ἀπ' τὴ βρύση, κ' ἔκαμε τὴν ψυχοπαίδα γιὰ νὰ φάη κι' αὐτὴ τὸν τσίμπο του—δὲν τότε ξέρεις ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸν ἀπ' ὄλους ; Τὸ Νουρεντίν ; Ὅχι !

ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μὰ τί ξέρεις τότε, μάτια μου ; Ποῦ ζῆς ! Νὰ σοῦ πῶ

ἐγὼ πράματα καὶ θάματα, πού νὰ σηκωθῆ ἡ τρίχα σου, νὰ κλαῖς καὶ νὰ γελάς γιὰ χρόνους. Τὸ λοιπὸν ἡ φτιασιδοῦ, ἡ καμωματοῦ, ἡ ξεβράκωτη, ἡ ναζοῦ, ἡ φραχιαπήδα, ἡ γυναίκα τοῦ μλόγια, ντέ !, κατὰ πὸς εἶπαμε, τὴ ρέχτηκε κ' ἐκεῖνη τὴν τσιμπιὰ τοῦ Νουρεντίν, καὶ στέκει ἀπὸ βραδύς, προχτές, μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς αὐλῆς της σὰν ξυλόκοττα, καὶ σειέται καὶ λυγιέται καὶ τὸν καρτερεῖ πού θὰ περάση, καὶ μόλις ξεπροβάλλει αὐτὸς ἀπ' τὸ τερσέκι — νά, μὰ τὸ Σταυρό !, ἔτσι πού σοῦ τὰ λέω — πετᾷ τὴν μπόλλια της καὶ σκίζει τὸ μπλουζάκι της — ποῦτανε δὲ ἀπὸ τσίτι, τῶχε ἀγορασμένο στὸ παζάρι ἀπὸ Ὀβριοῦς—τὸ σκίζει καὶ μουγγὰ τὸν κράζει ἡ σάρκα της. «Ἐχ, σμιχτοφρύδα μου, γαλανομάτα !», τῆς λέει αὐτὸς — κ' ἔτσι τῆς τῶπε, τὸ παιδί, ἀπὸ καλωσύνη, γιατί πού τῶβρε αὐτὴ τὸ γαλανὸ τὸ μάτι, πούναι σὰ γάτας τὸ δικό της σταχτοκίτρινο —, λοιπὸν ἔτσι τῆς λέει, κ' ἐκεῖνη σκούζει : «Ἐλα μαζί μου, βλάμη μου, καὶ κἀκα !» Καὶ τὸν τραυᾶ — νὰ μὴν ξημερωθῶ ἂν σοῦ λέω μιὰ λέξη φέματα ! — καὶ τὸν τραυᾶ σὰ λυσσασμένη στὴν αὐλὴ της κ' ἀπὸ κεῖθε στὸ μπουδροῦμι της. Καὶ νά σου καὶ μπουκάρει στὸ σοκάκι ὁ μλόγιας, ὁ ἄντρας της, καὶ βλέπει σούσουρο στὴ γειτονιά, κάτι μυρίζεται, κάτι παίρνει τ' αὐτί του, καὶ τὸ φῶς του μαύρισε. Χυμᾶ μὲς στὴν αὐλὴ, δίνει κλωτσιὰ στὴ σκεβρωμένη πόρτα του, μταίνει στὴν κάμαρα καὶ τί νὰ δῆ ! Ἄς μὴ στὸ πῶ, πούναι κ' ἐδῶ μικρὸ παιδί κ' ἀκούει. Μά, μὴ δὲ θὰ τὸ μάθη ἀπ' ἄλλους κ' ἂν τὸ κρύψω ἐγώ ; Νά ! Στὸ κρεββάτι ἀπάνω ! Μὲ κατάλαβες ! Κι' ἀκοῦμε ἐμεῖς φωνές, στριγγλιές, σκουξίματα καὶ βλέπουμε ἄξαφνα τὸ Νουρεντίν νὰ ξεπετιέται ἀπ' τὴν αὐλὴ — μπῶ, μπῶ, ντροπῆς ! ἔφριξε πέρα πέρα ἡ γειτονιά ! — νὰ ξεπετιέται τσίτσιδος ! — μπρί, μπρί, — καὶ μέσα σπάζαν τζάμια, πιᾶτα, γυαλικά, τραπέζια, ἄγγειά, μπουκάλια καὶ λεκάνες. Τοῦτος εἶναι ὁ μλόγιας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάει νὰ πῆ, ἡ γυναίκα του.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Βρέ, ποιὰ γυναίκα του; Ἴδιος αὐτός κι' ἀλάκερος. Πῶς θὲς νὰ μυριστῆς τὸ τί εἶναι αὐτός, ἅμα τῆ μύτη σου δὲ χώσης στ' ἄπλυτα τῆς φαμελιᾶς του; Σὰ ζητᾶς νὰ μάθης τί εἶναι ὁ μπόγιας, πρέπει νὰ σοῦ δεῖξω ἐγὼ τί εἶναι ἡ γυναίκα του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά, χριστιανή μου, δὲ σοῦ ζήτησα νὰ μάθω τίποτα.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μὴν τὸ λὲς τοῦτο καὶ σ' ἀκούσῃ καὶ κανεῖς! Χάθηκες. Πῶς κυβερνᾶς ἅμα δὲν ξέρῃς τίς πομπές τοῦ καθενός; Γιατί μὲ γύρεψες λοιπόν;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὲ γύρεψα;

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σαρδαναπάλαρος. Τὰ κάτω ἅπάνω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

᾽Ωχ! ᾽Αμάν! (Πειτιέται καὶ τρέχει δῶθε-κεῖθε.) Πάει, Κολλητήρη, χάθηκα!

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(κυνηγώντας τον)

Ποῦ πᾶς; Πές! Τί μὲ γύρεψες; Τί τρέχεις; Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ καὶ τίς δικές σου τίς πομπές;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Φεύγα, Κολλητήρη, φύγα.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(κυνηγώντας τους καὶ τοὺς δύο, καὶ φράζοντάς τους κάθε ἔξοδο)

Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ καὶ τίς πομπές τοῦ γυιοῦ σου;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πατεράκη, φύγα, πατεράκη.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ τίς πομπές ὅλης σου τῆς φαμε-
λιας ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμάν, πῶς θὰ γλυτώσουμε κ' οἱ δυὸ ἀπὸ τοῦτο δῶ τὸ
λαδικό ;

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Ἐμένα μ' εἶπες λαδικό, ξεβράκωτε, σουρτούκη, κακο-
μούτσουνε ; Σαρδαναπάλαρος μωρέ ! Τὰ κάτω ἀπάνω !
Μῆτε γριὰ εἶμαι τώρα ἐγώ, μήτε γυναίκα, παρὰ εἶμαι νιὸς
καὶ μορφονιός. Σὰ μὲ κοιτάζης, πές πὼς βλέπεις τὸν Ἀπόλ-
λώνα, καὶ σὰ μ' ἀκοῦς, πές πὼς σοῦ κρένουνε νεραΐδες,
μοῦσες. Γιατὶ ἔχει μέλι ἐμένα ἢ γλῶσσα μου. Σ' αὐλή ἢ
σὲ μάντρα, σὰ μὲ νοιώσουν, τὸ βραδάκι, νοικοκύρηδες, κυ-
ράδες, κοπελλιές σωρό, μαζεύονται ὅλοι γύρω μου καὶ μὲ
θωροῦν καὶ χάσκουν πὸν μ' ἀκοῦνε. Παραλογή, ρομάντσο,
παραμῦθι, θέατρο,—τί πρᾶμα βγαίνει μπρὸς στή γλύκα τῆς
δικῆς μου τῆς λαλιᾶς ; Κ' εἶπες ἐμένα λαδικό, παλιάθρωπε ;
Σαρδαναπάλαρος ! Μωρὲ μοῦ πρέπει ἐμένα νὰ μὲ στήσης
σὲ ἀψηλὴ κολῶνα ἀπάνω, καὶ νὰ μὲ βάλῃς καὶ σ' Ἀκαδη-
μίες μπροστά, σὰν τὸν Ἀπόλλωνα, νὰ βλέπῃ ὁ κόσμος κ' ἢ
οἰκουμένη νιᾶτα ἀθάνατα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μαννούλα σου; Νὰ σοῦ τὸ μάθω ἐγὼ τί ἦτανε κ' ἢ μαν-
νούλα σου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄπὸ δῶ, Κολλητήρη, ἀπὸ δῶ ! (Ἄνοιγει μιὰ πόρτα καὶ
βγαίνει μὲ τὸν Κολλητήρη.)

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Φεύγεις ; Καὶ θαρρεῖς τὴ γλῶσσα μου πὼς θὰ κρατή-

σης ; Θὰ κόψη καὶ θὰ ράψη, θὰ τσακίση κόκκαλα.

Ἄπ' τὴν πόρτα τῆς εἰσόδου μπαίνουν ὁ Σαλομών κι' ὁ Θεατρῖνος.

ΣΑΛΟΜΩΝ

(σφαλώντας τ' αὐτιά του)

Τί στριγγλιές ! Δὲν μπορῶ ν' ἀκούω. Ζαλίζουμαι.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(στρίβει καὶ τὸν βλέπει)

Μπᾶ, κὺρ τσιφούτη ; Σοῦ μπερδέψαμε τοὺς λογαρια-
μοὺς καὶ τὰ τεφτέρια σου ;

ΣΑΛΟΜΩΝ

Τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ τεφτέρια μου ! Κάτι εἶπες !
Μπορεῖ ἓνας φτωχὸς ἄνθρωπος νὰ μὴ βαστᾶ τεφτέρια καὶ
λογαριασμοὺς ; Ἡ μήπως ἔχουμε τὰ μεταλλεῖα !...

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Ἄμ λένε, κὺρ Σαλομών, πὼς καὶ μεταλλεῖα ἔχεις, ἢ
ἀφεντιά σου, καὶ σακκιὰ χρυσάφι ἀμέτρητα.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Λένε ! (Στὸ Θεατρῖνο.) Λόγια τοῦ κοσμάκη ! — Μὰ τί
λέει καὶ τὸ τεφτέρι μου ; Ἄμ πῶς ; Ποιὸς εἶδε ; Ποιὸς ;
Φτιάνουνε μὲ τὴ φαντασία τους ! Μεταλλεῖα ! Σακκιὰ χρυ-
σάφι ! Κίχ, κίχ ! Μακάρι νὰ τᾶχα, κηρὰ Θανάσαινα, μα-
κάρι. Νά, ἐδῶ παιδεύουμαι μὲ τὰ τεφτέρια μου, ἰδρώνον-
τας νὰ φέρω τίς δυὸ ἄκρες ἴσια. Τὰ μεταλλεῖα εἶναι λόγια
τοῦ ἀέρα. Ἡ μόνη ἀλήθεια εἶναι τούτη : τὸ τεφτέρι μου.
Σοῦρχεται ὁ ἓνας καὶ γυρεύει δάνειο. Ἄμάν, χάνουμαι,
λέει. Δὸς μου νὰ συνεφέρω, καὶ θὰ βγάλῃ χρυσάφι τὸ χω-
ράφι μου. Δὸς μου ! Πῶς νὰ σοῦ δώσω, βρεῖ παιδί ; Στά-
σου νὰ δοῦμε. Ἐδῶ εἶναι τὸ τεφτέρι μου. Νά, κοίτα κι'
ὁ ἴδιος. Τόσο μόνο δύνεμαι. Τόσα μοῦ περσεύουν. Εἶναι
λίγα ; Τί σοῦ φταίω ἐγώ ; Βάλ' τα μὲ τὸ τεφτέρι μου.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Τὸ ξέρουμε, κῆρ Σαλομών, πὼς στὸ τεφτέρι σου τὰ ρίχνεις ὅλα. Κι' ὅμως, ὅ,τι δάνειο σοῦ γυρέψουνε, μικρὸ μεγάλο, δὲν τ' ἀρνιέσαι, μόνο πού τὸ πετσοκόβεις πάντα, γιὰ νὰ δώσης λίγα μετρητά, καὶ γιὰ νὰ γράψης ἔπειτα πὼς ἔδωσες ἀλάκερο ἓνα βιός.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Τί φρίκη ! Τί εἶναι κ' ἡ κακογλωσσιὰ τοῦ κόσμου ! Μ' ἀφήνεις ἡσυχο ; Τί ἀνακατώνεσαι ὅπου δὲ σὲ σπέρνουν ;

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σὰ νὰ μὴν ξέρη ὁ κόσμος κι' ὁ ντουνιαῖς τί λυσσασμένος τσιγκούνης κ' ἔξηνταβελόνης εἶσαι !

ΣΑΛΟΜΩΝ

Νὰ φᾶς τὴ γλῶσσα σου ! Τσιγκούνης ! Ἐξηνταβελόνης. Μίλα μὲ σεβασμὸ γιὰ μένα, ἀλλιῶς σὲ στέλνω φυλακή.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σὲ ποιὸν τὰ λὲς αὐτὶ, παλιοτσιφούτη ;

ΣΑΛΟΜΩΝ

Πρόσεχε, κι' ἀπὸ σήμερα ἔγινε κατῆς.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Κύριε ἐλέησον.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Σαρδανάπαλος. Ναί. Κατῆς. Ἐχω ἔξουσία. Δικάζω.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Τί λέει, αὐτός, βρὲ θεατρῖνε ;

Ο ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Κάθαμα. Πῶς τολμᾶς νὰ λὲς ἐμένα θεατρῖνο ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βγάζει ἀπὸ μιὰ πόρτα τὸ κεφάλι του καὶ κοιτάζει)

*Ἐδῶ εἶναι ἀκόμη ἡ γριά. (Τὸ ξαναβάζει. Σὲ λίγο τὸ βγά-

ζει πάλι.) Κ' ἦρθαν κι' ἄλλοι. Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !
(Τὸ ξαναβάζει μέσα.)

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σῶσον ἐλέησον ! Καὶ πῶς νὰ σὲ πῶ, μωρὲ, πὺν κάθε
βράδου σκούζεις μὲς στὴ μάντρα τοῦ Χουρσίτ κἀνόνας
τὸν Ἀχιλλέα, κ' ἔρχεται ὁ κόσμος καὶ σὲ βλέπει ;

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Ἔρχεται ὁ κόσμος πρὸς ἐμένα, γιατί ἔχω ἀρπάξει τὴν
ψυχὴ τοῦ ἐγώ, τὸν κἀνω νὰ ὀλολύξῃ καὶ νὰ χαίρεται. Εἶμαι
τὸ πᾶν ἐγώ, κι' ἂν λείψω ἐγώ, θα σέρνεται ἡ ζωὴ σας μὲς
στὸ βοῦρκο. Στενὸ τὸ πολκοσένικο, κ' εἶναι σκηνὴ γιὰ μὲ
ἀπὸ σήμερα ὅλη ἡ χώρα. Σαρδανάπαλος. Στρατιωτικὸ μὲ
θέλεις ; Νά με ! (Κατεβάζει τὸ μαλλί του στὸ μέτωπο, βάζει τὸ
χέρι τὸ δεξιὸ μὲς στὸ γιλέκι του καὶ στέκει ἀκίνητος.) Ναπολέον-
τας ! Ἀπ' τὸ ὕψος τῶν ματιῶν μου αὐτῶν οἷς βλέπουν χί-
λιοι αἰῶνες δόξας μου μελλούμενης. — Πολιτικὸ ζητᾶς ;
Ἐδῶ εἶναι ὁ Περικλῆς. (Ἀρπάζει τὸ σκουφὶ τοῦ Σαλομώντα
καὶ τὸ βάζει στὸ κεφάλι του σὰν περικεφαλαία.) Τοῦ ἔθνους μας
ἡ τέχνη μου εἶναι χτῆμα αἰώνιο.

ΣΑΛΟΜΩΝ

(Ἀρπάζοντάς του τὴ σκούφια του)

Μὰ τὸ σκουφὶ μου εἶναι δικό μου αἰώνιο χτῆμα.
(Τὸ φορᾷ.)

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

(σὲ κάθε πρόσωπο, πὺν ἀναφέρει, κάνει σχήματα καὶ παίρ-
νει ὕψος ἀνάλογο)

Ἐπαναστάτῃ θέλεις ; Εἶμαι ὁ Βροῦτος, εἶμαι ὁ Γράκ-
χος, εἶμαι ὁ Σπάρτακος, εἶμαι ὁ Δαντόν. (Στὸ Σαλομών.)
Σὲ σέρνω πίσωθὲ μου, Ροβεσπιέρε, στὴν καρμανιόλα πὺν
ἔστησε γιὰ μένα ἡ βρωμερὴ ψυχὴ σου, σίγαμα. Φτοῦ σου !
(Τὸν φέρνει.)

ΣΑΛΟΜΩΝ

(καθώς σκουπίζεται με ἀηδία)

Ἔεεε ! Μ' ἔφτυσες στ' ἀληθινά ! Ἔεεε !

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Ἐπρεπε νὰ παίξῃ κάποιος ρόλο Ροβεσπιέρου. — Διχτά-
τορα γυρεύεις ; Ἴδου ἔμπρός σου ὁ Κιγκινᾶτος — νὰ κι' ὁ
Κρόμουελλ. Πάρε καὶ διάλεξε. — Ζητᾶς προφήτη ; Εἶμαι ὁ
Μωυσῆς, εἶμαι ὁ Ἡλίας, εἶμαι ὁ Ἰερεμίας. — Θέλεις ὄμους
γερούς ; Ἴδου, εἶμαι ὁ Ἀτλαντας. Στὶς πλάτες μου κρατῶ
τὸν οὐρανὸ σας. — Σοῦ χρειάζεται ἡρωας ; Εἶμαι ὁ Ἡρα-
κλῆς. (Ἀρπάζοντας τὴ κυρὰ Θανάσαινα ἀπὸ τὸ λαιμό.) Κι' ἀπ'
τὸ λαιμὸ σὲ πιάνω, κάπρε, λιόνταινα, ὕδρα τῆς Λέρνας
καὶ σὲ πνίγω στὴ στιγμή.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(σκούζοντας)

Μ' ἔπνιξε ! Βοήθεια !

ΣΑΛΟΜΩΝ

Βοήθεια !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(προβάλλοντας τὸ κεφάλι του ἀπ' τὴν πόρτα)

Τί εἶναι δῶ ; Μπῶ, μπῶ, μαννουῦλα μου ! (Τὸ ξαναβάζει
μέσα.)

ΜΠΟΓΙΑΣ

(ξαναμπαινόντας ἀπὸ κεῖ ποῦ εἶχε φύγει)

Γειὰ στὰ χέρια σου. Πνίξε τὴν, τὴ σκρόφα !

ΧΟΥΣΕ-Ι-Ν ΑΓΑΣ

(Μπαίνει καμαρωτός, παίζοντας τὸ κομπολόγι του. Τὸν ἀκολου-
θοῦνε τὰ τρία παιδιὰ του, τρία ἀγόπουλα, ἀπὸ δεκατέσσερων ὡς
ἔντεκα χρονῶν, τὸ ἓνα πίσω ἀπ' τ' ἄλλο, τὸ ἓνα τρία δάχτυλα κον-
τῆτερο ἀπὸ τ' ἄλλο, ντυμένα καὶ τὰ τρία ὅμοια με τὸν ἀγᾶ, κά-

νοντας τὰ ἴδια κινήματα μ' ἐκείνον, καὶ παίζοντας κι' ἀπὸ ἓνα κομπολόγι τὸ καθένα τους.)

Σιγά, σιγά ! Τί ἄπρεπη χλαλοὴ εἶναι αὐτή ; Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

(κουνώντας ὁμοια δῶθε·κεῖθε τὸ κεφάλι)

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

(Κάθονται κ' οἱ τέσσερες στανροπόδι χάμω σύχρονα.)

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Σὰν μπαίνη ὁ Χουσεῖν ἀγᾶς, σβήνει κάθε ἄλλος μπρός του.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

(δλα μαζί)

Καὶ μένουνε τ' ἀγόπουλα, τὰ μοσκαναθρεμμένα.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(ζυγώνοντας τὸν ἀγᾶ μὲ τεμενάδες)

Ἄφέντη μου, Χουσεῖν ἀγᾶ μου, τοῦτος ὁ μουρλὸς (δείχνει τὸ Θεατρῖο) πῆγε νὰ μὲ πνίξῃ.

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Νὰ σὲ πνίξῃ ; Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΣΑΛΟΜΩΝ

(κάνοντας κι' αὐτὸς τεμενάδες)

Ὁ Σαρδανάπαλός του τότε μούρλανε !

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Εἶπες, ὁ Σαρδανάπαλος ;— Καθόλου δὲ μ' ἀρέσει.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Ὅπως δρίζῃς, ἀφέντη μου !

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Πῶς νὰ μ' ἀρέση ; Πῶς, λέω ; Πῶς ; Ἐβγάλα σήμερα τὸ μεσημέρι ἀπ' τὸ κονάκι μου πεντέξη παλιομόμπιλα, παλιοτεντζέρια, παλιομπρούντζους, ποὺ τᾶχα ἀπ' τὸν καιρὸ τῆς μακαρίτισσας τῆς μάννας μου κ' εἶπα νὰ τὰ ξεκάμω, — κι' ἄξαφνα, μπρέ ! συνάζονται μὲς στὴν αὐλὴ τοῦ ἀρχοντικοῦ μου χίλιοι δυὸ ξεκάλτσωτοι διαβόλοι, μπήγοντας φωνές : « Σαρδαναπάλαρος ! Ὁ Χουσεῖν ἀγάς μας ἔγινε ἔμπορος ! » Πῶς ; Πῶς ; Ἐγὼ δὲν ἔγινα ἔμπορος. Ἐγὼ εἶμαι ἀγάς ! Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Πουλῶ τὰ πράματά μου γιατί ἔτσι μ' ἀρέσει. Πῶς ; Κάνω ὅ,τι μοῦ γουστᾶρει. Πῶς ; Γιατί εἶμαι ἀγάς ! Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Ρωτῶ τάχα ποιὸς θέλει νὰ τὰ πάρῃ ; Πῶς ; Μὲ νοιάζει ὄν φύγη ὁ ἀγοραστής κι' ἂν πῶη στὰ χίλια δυὸ κομμάτια ; Πῶς ; Τόσο πουλῶ τὸ πρᾶμα μου. Ἄν σ' ἀρέση ! Πῶς ; Σὰ δὲ σ' ἀρέση, μάρι, καὶ δίνε του ! Τὶ ἐγὼ ἔμπορος δὲν εἶμαι. Ἐγὼ εἶμαι ἀγάς ! Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

(Ὁξω ἀκούγεται ἄξαφνα μουσικὴ στριγγιὰ καὶ βρόντος ἀπὸ νταούλια.)

Ο ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(Μπαίνει παίζοντας τὰ ὄργανά του. Εἶναι ὀρχήστρα ἀλάκερη. Κρατᾶ μὲ τ' ἀριστερὸ χέρι του μπρὸς ἀπ' τὸ στόμα του πολύαυλο

—σά σύριγγα Πανός— και φρεσά μέσα βγάζοντας ήχους σουβλε-
ρούς. Έχει σπειρωμένο στην κοιλιά του ένα μικρό όργανέττο και
μέ τὸ δεξιὸ τὸ χέρι του γυρίζει τὴ μανιβέλλα ἀδιάκοπα. Φορᾶ
ψηλὸ σκουφί, στολισμένο με κουδούνια, πὸν χτυποῦν ὄλα μαζί
καθὼς κουνᾶ δῶθε-κειθε τὸ κεφάλι. Στὴ ράχη του ἔχει φορτωμένη
μιὰ γκράν κάσσα, καὶ τινάζοντας τὸ δεξιὸ τὸ πόδι του τραυᾶ ἕνα
λουρι πὸν ἀνοίγοκλει τὸν τύμπανου τὰ κρόταλα καὶ τοὺς μπρούν-
τζινους δίσκους.)

Τζοῦμ τᾶ, τᾶ, τζοῦμ τᾶ, τᾶ, τζοῦμτα, τζοῦμτα, τζοῦμ
τᾶ, τᾶ...

ΟΛΟΙ

(σφαλώντας τ' αὐτιά τους)

ὦχ! Μᾶς ξεκούφανες!

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ποιὸς εἶσαι ἐσύ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βγάζοντας τρομαγμένα τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὴν πόρτα)

Μαννούλα μου! Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντω... (Μένει χά-
σκοντας στὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας. Κάτω ἀπ' τὸ κεφάλι του προβάλ-
λει καὶ τὸ κεφάλι τοῦ Κολλητήρη.)

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Μπᾶ! Μπᾶ! Μπᾶ! Πᾶψε πιά! Ποιὸς εἶσαι ἐσύ, διάολε;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(τραυᾶ μιὰ στιγμή τὴ σύριγγα ἀπ' τὸ στόμα του καὶ λέει γρήγορα)

Σαρδαναπάλαρος! (Κι' ἀρχίζει πάλι νὰ παίξει) Τζοῦμ τᾶ,
τᾶ, τζοῦμ τᾶ, τᾶ...

ΣΑΛΟΜΩΝ

Ὅλοι Σαρδανάπαλοι εἴμαστε. (Φωνάζοντας δυνατὰ στὸ Μου-
ζικάντη γιὰ ν' ἀκούσῃ.) Μὰ γιὰ νὰ μὴν πέσουμε ὄξω κι' ἀνα-
μεταξύ μας, ξεκαθάρισέ μας, ἀδερφέ, ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς τί
λογῆς Σαρδανάπαλος εἶσαι τοῦ λόγου σου, νὰ σοῦχομε τὴν
ἐχτίμηση πὸν σοῦ πρέπει.

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(τραυώντας πάλι τὴ σύριγγα ἀπ' τὸ στόμα του, γοργά)

Προκριτοδημογέροντας.—Τζοὺμ τά, τά, τζοὺμ τά, τά, τζοὺμα, τζοὺμα, τζοὺμ τά, τά...

ΣΑΛΟΜΩΝ

Ἄ, μπράβο ! Εἶσαι δηλαδὴ ὁ ἐκλεχτὸς τοῦ λαοῦ μας ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του σὰ νὰ παίξῃ γι' αὐτὸν μονάχα)

Τζοὺμ τά, τά, τζοὺμ τά, τά, τζοὺμα, τζοὺμα, τζοὺμ τά, τά... (Ὁ Σαλομών σηκώνει ἄθελά του τὸ ποδάρι του κι' ἀρχίζει νὰ τὸ κουνᾷ μὲ τὸ ρυθμὸ, χορεύοντας ἐλιφρά.—Τὰ κεφάλια τοῦ Καραγκιόζη καὶ τοῦ Κολλητήρη ἀνεβοκατεβαίνουνε κ' ἐκεῖνα ρυθμικά.)

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Εἶσαι ἢ φωνὴ κι' ὁ λόγος ὀλουνῶνε μας ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος της)

Τζοὺμ τά, τά, τζοὺμ τά, τά, τζοὺμα, τζοὺμα, τζοὺμ τά, τά... (Ἡ κυρὰ Θανάσαινα σηκώνει τὴ φούστα της καὶ τῶνα τὸ ποδάρι κι' ἀρχίζει νὰ χορεύῃ μὲ τὸ ρυθμὸ.)

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ἐσὺ θὰ φτιάγῃς τώρα δρόμους γιὰ καρρότσια καὶ πλατέες ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του)

Τζοὺμ τά, τά, τζοὺμ τά, τά, τζοὺμα, τζοὺμα, τζοὺμ τά, τά... (Ὁ μπόγιας τινάζει σύφωνα μὲ τὸ ρυθμὸ τῶνα καὶ τ' ἄλλο πόδι του.)

ΧΟΥΣΕ-ΙΝ ΑΓΑΣ

Ἐσὺ θὰ νοιάζεσαι νὰ μὴ μᾶς κλέβουν τὰ κονάκια μας ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του)

Τζούμ τά, τά, τζούμ τά τά, τζούμτα, τζούμτα, τζούμ τά, τά... (Ὁ Χουσεῖν ἀγᾶς καὶ τὰ τρία παιδιὰ του χοροπηδοῦν.)

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Καὶ τί ἄλλα πράματα καὶ θάματα θὰ κάμης ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του)

Τζούμ τά, τά, τζούμ τά, τά, τζούμτα, τζούμτα, τζούμ τά, τά... (Ὁ Θεατρίνος ἀρχίζει νὰ παίρνῃ σάλτους σύμφωνα μὲ τὸ ρυθμὸ τῆς μουσικῆς.)

ΕΜΙΡΗΣ

(μπαίνοντας ξαφνισμένος)

Τί τρέχει ; Τί εἶναι ἐδῶ ; Τί κακὸ εἶναι τοῦτο ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(μπαίνοντας κι' αὐτός)

Δὲ βρῆκα ποιθενὰ κελλόρι. Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό.

ΕΜΙΡΗΣ

Ποιοὶ εἶστε ὅλοι ἐσεῖς ; Ἀπὸ ποῦ μῆκατε ; (Στὸ Μουζικάντη.) Πᾶψε ἐσύ, μὲ ζούρλανες ! Σᾶς μιᾶ ὁ Ἐμίρης σας, δὲν ἀκοῦτε ; (Ὁ Μουζικάντης παύει νὰ παίξῃ. Ὁ χορὸς σταματᾶ.) Τί εἶναι ἐδῶ μέσα ; (Χτυπώντας τὰ χέρια του.) Δερβέναγα, Δερβέναγα ! (Τὰ κεφάλια τοῦ Καραγκιόζη καὶ τοῦ Κολλητήρη παύουν ἄξαφνα νὰ κουνιοῦνται καὶ χάνονται.)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μπαίνοντας)

Πρᾶ !

ΕΜΙΡΗΣ

Ποιοὶ εἶναι τοῦτοι, Δερβέναγα ; Πῶς τοὺς ἀφησες νὰμποῦνε ; Ποῦ τᾶχες τὰ μάτια σου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, τὸ μπεζεβέγκ' ! Καρκαγκιόζο μπεζεβέγκ' !

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Σαρδαναπάλαρος !

ΟΛΟΙ

(σκούζοντας δυνατά)

Σαρδαναπάλαρος !

ΕΜΙΡΗΣ

Τρέξε, Δερβέναγα, φέρε μου ἐδῶ τὸν Καρκαγκιόζη, ὅπου
κι' ἂν εἶναι.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, τὸ μπεζεβέγκ' !... (Βγαίνει.)

ΕΜΙΡΗΣ

Σαράγι εἶναι ἐδῶ, ἢ ἀγορά ;

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Θέατρο. Παντοῦ εἶναι θέατρο. Παντοῦ τόπος δόξας γιὰ
μένα.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(μπαίνοντας κατάχλωμος)

Τί κυνηγητὸ ἐκεῖ μέσα. Θέ μου ! Τί κακό !

ΕΜΙΡΗΣ

Ποῦθε ἔρχεσαι ἐσύ ; Ποιὸς εἶσαι ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Ἡ παγκόσμια διανόηση .. Μά, ἐκεῖ μέσα ! Ἄκουστε !
(Ἔολοι ἀφοκράζονται. Ἀκούγονται ἀπὸ μέσα τρεξίματα καὶ τὰ
«πρᾶ, πρᾶ» τοῦ Βελῆ Γκέκι.)

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

(μπαίνοντας καὶ καθούμενος σὲ μιὰν ἄκρη)

Δὲν εἶπαμε νὰ μοῦ σπάσουνε, στὰ τελευταῖα, καὶ τὸ
ναργιλέ !

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄλλάχ! Ποῦθε φνιτρώνουν ὄλοι τοῦτοι; Τί εἶναι ἐδῶ;
Ἄχ, Ἄλλάχ!

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μπαίνει κρατώντας μὲ τὸ ἓνα χέρι ἀπ' τὸ γιακᾶ τὸν Καραγκιόζη
καὶ μὲ τ' ἄλλο τὸν Κολλητήρη)

Πρᾶ, πρᾶ, τῶλιακα τὸ μπεζεβέγκ'! Δὲν ξεφεύγεις, ὦρέ,
πῶ, πῶ, πῶ!

ΕΜΙΡΗΣ

(θυμωμένος)

Δερβέναγα, τί κάνεις; Τὸ Βεζύρη σου κρατᾶς ἀπ' τὸ
γιακᾶ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν Κολλητήρη)

Σῶπα, σπλάγνο, κ' εἶμαστε ἀκόμα, κατὰ πὼς φαίνεται,
Βεζύρηδες.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀφήνοντας τὸν Καραγκιόζη)

Εἶπες νὰ τὸ φέρνης, πρᾶ!

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄς τον! (Στὸν Καραγκιόζη.) Βεζύρη μου, σὲ φώναξα νὰ
δῆς τοῦτα τὰ καμώματα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἢ καλωσύνη σου, ἀφέντη μου.—Πάει καλά. Τὰ εἶδα.
Καὶ πηγαίνω τώρα. (Κάνει νὰ φύγη.)

ΕΜΙΡΗΣ

Στάσου. Ἄλλο θέλω νὰ σοῦ πῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στὸν Κολλητήρη)

Πῶς θὰ ξεμπλέξουμε, μωρὸ παιδί;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγά στὸν Καραγκιόζη)

Μὲς στὰ ὄλα. Κι' ἄφοβα !

ΕΜΙΡΗΣ

Πῶς μαζευτῆκαν ὄλοι τοῦτοι ; Τί εἶναι ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Εἴμαστε ἀντιπρόσωποι, θαρρῶ, ἀπ' ὄλα τὰ ἐπαγγέλματα.
Σαρδανάπαλος.

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Ὦχ ! Δὲν πέφτει κάλλιο κεραυνός . . . νὰ τοὺς κάψῃ
ὄλους.

ΕΜΙΡΗΣ

Βεζύρη μου, πολὺ παράξενη ὄψη ἔχει τὸ βασίλειό μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲ βαριέσαι. Ἰδέα σου. (Κοιτάζοντάς τους ὄλους.— Μέσα
του) Μωρὲ ὄλοι Σαρδανάπαλοι εἶναι ; Ὦχ ! Φουρτούνα μου !

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό.

ΕΜΙΡΗΣ

Αὐτὸς ὁ διακονιάρης τί ἐπάγγελμα ἔχει ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ποιητὴς εἶμαι, ἀφέντη μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στὸ Ζητιᾶνο)

Σκάσε ! (Δυνατά.) Βέβαια, ποιητὴς. Ζητιᾶ ἔλεος, καλω-
σύνη. Γυρεύει ἀγάπη, ἀγάπη ἀπ' ὄλους μας. Γιατὶ εἶναι

παθιασμένος, ἄρρωστος, βλέπει ὄλο ἀερικά, δαμόνια καὶ στοιχειὰ ἀπ' τὴν κακοστομαχιά, κ' ἔχει μὲς στὴν κοιλιά του αὐγά, καλάθια, κατακάθια, πάθια, λάθια, βάρθια καὶ γαϊδουραγκάθια. Ὁ λογισμὸς του ἄρρώστεια, ἀνάκατος, ἢ σκέψη του γουργουρητό, κ' εἶναι ἡ μιλιὰ του ξερατό.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Σύστησέ με κ' ἐμένα, Καραγκιόζη.

ΕΜΙΡΗΣ

Τοῦτος ποιὸς εἶναι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἡ νέα γενιά, ἡ ἐλπίδα τοῦ ἔθνους.

ΕΜΙΡΗΣ

Βρὲ παιδί μου, τοῦτος φαίνεται ἀπὸ ντιπ ἠλίθιος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γι' αὐτὸ εἶναι κ' ἡ ἐλπίδα τοῦ ἔθνους. Ἄν ἦτανε ξυπνός, θὰ τῶχαμε γιὰ σίγουρο, πὼς θὰ προκόψη. Τώρα ἔχουμε μιὰ ἐλπίδα πὼς μπορεῖ καὶ νὰ ξυπνήση. (Ὁ Μπόγιας πάει κοντά του γιὰ νὰ συστηθῆ) Ἄ, ναί, τοῦτος ; Τοῦτος εἶναι δάσκαλος.

ΕΜΙΡΗΣ

Ὁ μπόγιας, δάσκαλος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπόγιας, δάσκαλος, παιδιό, σκυλιά, τὸ ἴδιο κάνει. Ξεπάστρεμα θένε τὰ λυσσασμένα. Νὰ χαθοῦν ! Μιὰ φορὰ ἦταν ὁ σφάριδακλας (στὸν Μπόγια)—πὼς τῶπες ; (δυνατὰ)—ναί, ὁ φάλαγγας, χράπ ! τῶρα εἶναι τὸ μπογιλίκι τέχνη καὶ πιστήμη, χρούπ !

Ο ΜΑΓΟΣ

(μπαίνει ἀπ' τὴν εἴσοδο, μὲ φορεσιὰ παράξενη, καὶ μουρμουρίζει κάνοντας μαγικά σχήματα στὸν ἀέρα)

Ὁ τζίντζιρας, ὁ μίντζιρας, ὁ χόντζιρας, ὁ τζιντζιμιντζι-χόντζιρας...

ΟΛΟΙ

(ὕποχωροῦν καὶ μαζεύονται τρομαγμένοι σὲ μιὰ γωνιά)
Ὁ στρίγγλος ! Ὁ μάγος !

ΜΑΓΟΣ

(τὸ ἴδιο)

Στὴ τζιντζιριά, στὴ μιντζιριά, στὴ χοντζιριά, στὴ τζιντζιμιντζιχοντζιριά κλώθουν καλοῦδες, ἀνεροῦσες, ἀτζουμπᾶδες, στρίγγλες, λάμιες, νέραῖδοι, ξωνέρια, ἀνασκελᾶδες, ἀερικά, ξωθιές, πομπές, καλλικανιζάρες, λίμες κι' ἀνεμοκουβάρες, καὶ κόβουνε τὰ τζίντζιρα, τὰ μίντζιρα, τὰ χόντζιρα, τὰ τζιντζιμιντζιχόντζιρα...

ΟΛΟΙ

Ἄμάν

ΜΑΓΟΣ

(τὸ ἴδιο)

Δαιμονικά, πλανηταρούδια, βερβελοῦδες, φόρες, κήδες, μαντρακοῦκοι καὶ γιαλλοῦδες, τελώνια, λυκοκάντζαροι, καλοκυράδες καὶ σμερδάκια, δρακονέρες, πατρινέλλες, χαμοδράκια, γήταυροι, ντελεσίμια, περγαλιό, ζούδια καὶ πνέματα μπλεγμένα σὰν τρελλῆς μιλλιά, καλησπερίζουν ὅλα τους καὶ προσκυνοῦν τὸ τζίντζιρα, τὸ μίντζιρα, τὸ χόντζιρα, τὸ τζιντζιμιντζιχόντζιρα.

ΟΛΟΙ

(μὲ φρίκη)

Ὁ μάγος ! Ὁ μάγος ! Ὁ στρίγγλος !

ΜΑΓΟΣ

Ναί, ὁ στρίγγλος μὲ τὰ μάγια, ὁ τζίντζιρας, ὁ τζιντζιμιντζιχόντζιρας, πούχει στὸ χέρι γκόλφια καὶ βοτάνια καὶ νεραῖδοσφόντυλα καὶ κυβερνᾶ κατεβατούς, ἀνεμοξούρια καὶ σεισμούς, ἀνεμοστρίφουλες, σαγάνια καὶ νεροσυρμούς, μὲ

λέξεις ἀπ' τῆ σολομωνική κι' ἀπὸ τὰ ἑπτὰ μυστήρια, μ' ἕνα
μιλλιοῦνι λόγια, λόγια, λόγια, πού κίνουν νεραϊδόπαρτο τὸν
κάθε κουτομύγια.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄμάν ! Τὸ κεφάλι μου γυρίζει... Ζαλίστηκα. Τί ζητᾶς ;

ΜΑΓΟΣ

Νὰ σᾶς γητέψω !

ΕΜΙΡΗΣ

Ἐμᾶς ; Καὶ γιατί, βρὲ παιδί μου ;

ΜΑΓΟΣ

Γιατί ἔχω σολομωνική, τὴ γλῶσσα τὴ δαιμονική. Γιατί
εἶμαι ὁ τζίντζιρας, ὁ μίντζιρας, ὁ χόντζιρας.

ΕΜΙΡΗΣ

Τί πράμα εἶσαι ;

ΜΑΓΟΣ

Ὅλοι μας Σαρδανάπαλοι, κ' ἐγὼ γαζετατζῆς.

ΕΜΙΡΗΣ

Γαζετατζῆς εἶσαι ; Δημοσιογράφος δηλαδή ;

ΜΑΓΟΣ

Σαρδανάπαλος ! (Κάνοντας σχήματα στὸν ἀέρα.) Ἐμπρός !
Κόπιᾶστε ἐδῶ δαιμόνια μὲ διαβολοφάναρα, μαῦρες γου-
ροῦνες, ἄσπρες κλῶσσες καὶ φιδόσπιτα, κάλισα κριάρια καὶ
φυρρότραγοι ! Σᾶς κράζω ἐγὼ, ὁ ἀφέντης σας, σᾶς κράζει
ὁ τζίντζιρας, ὁ μίντζιρας, ὁ χόντζιρας, ὁ τζιντζιμιντζιχόν-
τζιρας.

Ἀκούγεται βροντὴ καὶ σκοτεινιάζει μὲ μιᾶς. Ἄξαφνα, προβάλλει
στὸ βάθος ἕνα φῶς ἀχνό, πού φωτίζει τὴν περίλυπη ὄψη τῆς
Γυναίκας τοῦ Λῶτ.

ΜΑΓΟΣ

(μέσα του)

Τί στοιχειό είναι αυτό ; Πρώτη φορά προβάλλει αντί-
κρυ μου. Πώς θα τὸ κάμω νὰ μ' ἀκούσῃ ; Τί ἤθελα νὰ τὰ
κράξω ὅλα μαζί τ' αἰερικά γιὰ νὰ σφαντάξω ; Μὲ τούτῃ τῇ
δαιμονικῇ μορφῇ ἄσκημα τᾶμπλεξα. Κάλλιο ὡς τὸ σκάσω.

(Φεύγει κρυφά.)

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τί τρέμετε ὅλοι σας σὰν τὰ καλόμια ; Μωρὲ ἐμένα
κανένα στοιχειό δὲ μὲ τρόμαξε ποτέ. Πρὶ φίξ. Βρὲ μάγο,
στρίγγλο, τζίντζιρα. Τί εἶναι τοῦτο τὸ πσοκέσι πού μᾶς
ἔφερες ; (Καμμιά ἀπόκριση.) Τί διάολο ; Βουβάθηκε κι' αὐ-
τός ; Ἡ μήπως ἔγινε καπνὸς καὶ χάθηκε ; Ἄς εἶναι !
Πάρα κάτω ! (Στὸ φάντασμα:) Δὲ μοῦ λές, κυρὰ γοργόνα,
ποιὰ εἶσαι τοῦ λόγου σου, πού τάραξες τοὺς ἀνθρώπους ;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΛΩΤ

(μὲ φωνὴ λυπητερῆ)

Εἶμαι ἡ γυναίκα τοῦ Λώτ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Μωρὲ παιδί, ἔχει καὶ τούτῃ σκέψη μὲ τὸ Σαρδανάπαλο ;
Ὡς καὶ στὰ τάρταρα πῆγε καὶ χώθη ἡ σκέψη μου. Μυ-
στήριο.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ἡ γυναίκα τοῦ Λώτ ; Σὲ εἶχαμε ἀπὸ ντίπ ξεχάσει.
Πάει καλά. Πάρα κάτω. Τί μᾶς μολογᾶς ;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΛΩΤ

Πνοή, πρόσταγμα, μοῦρα,
ὁ ἀπάτητος δρόμος.—

Μαυρίλα, τρόμος
κι' ἄχνα ἐρμιᾶς ὀλογύρα.

Πόθος σώζει τὴν τάξιν τῶν ἄστρον,
φέγγει ἢ μνήμη μονάχῃ στὰ στήθια.—
Βοήθεια !

Ἄγγελου χρυσόφτερου ὄψη
τὰ σκοτάδια ἄς διώξῃ πέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

Πῶς μὲ μιᾶς ἀναριεῦει
τὸ πλάνο μου βῆμα ;
Σὰ νύχτιο κῦμα,
ποῦ ἀπ' τὴν πρύμνῃ ἀλαργεῖ
μ' ἀφροβόστρυχῃ χαίτη, στὰ σκότη
χάνονται ἤσκιοι βουβοί, οἱ σύντροφοί μου.
Ἄλί μου !—

Ξάφνου θείας γιορτῆς ἀνταύγεια
τρεμοπαίζει στὸν αἰθέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

Ἔ, τῆς φλόγας ἢ βρύση !
Χοχλᾶ ἀπ' ἄγιο πάθος
ἢ γῆ ὡς στὸ βάθος.
Σμίγει ἀνάλαφρῃ ἢ χτίση
σὲ θερμὸ σφιχταγκάλιασμα ἀγάπης.
Ὅλο ὄρμᾶ μὲ λαχτάρα τὸ πνέμα
στὸ βλέμμα.
Κι' ἀνοίγει ἄπειρῃ ἢ μορφῇ σου
στὸν πυρόφλογον ἀγέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

Μά, ὦ ! κρῦο νεῦμα ! Ἡ σταγόνα
τοῦ αἵματός μου παγώνει
καὶ κρουσταλλώνει.
Σβεῖ στὰ μάτια μου ἢ εἰκόνα,
μὰ στὴν ὄψη μου — δλόστερνη χάρη—

τῆς ψυχῆς ἢ ἄλλα ἔκστασι μένει
δεμένη.

Στέκω τῆς λατρείας σου στήλη,
ὡς στῆς δίκης τὴν ἡμέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

Νέα βροντὴ καὶ σκοτάδι πηχτό. Ὅταν ξαναφέγγῃ πάλι, τὸ
φάντασμα ἔχει χαθῆ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου ! Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων.

ΕΜΙΡΗΣ

Τοῦτο τὸ στοιχειὸ μούφερε δάκρυα στὰ μάτια. Ἄμποτε
νὰ περάσῃ ὁ πόνος του.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό.

(*Ακούγεται ἄξαφνα φοβερὸ χτύπημα στὴν δξώπορτα τοῦ σαραγιοῦ.)

ΟΛΟΙ

Τί τρέχει ; Τί εἶναι τοῦτο πάλι ;

(Τὸ χτύπημα ξαναρχίζει πιὸ δυνατό.)

ΕΜΙΡΗΣ

Κάποιος πάει νὰ σπάσῃ τὴν δξώπορτα τοῦ σαραγιοῦ.
Δερβέναγα, ποῦ εἶναι ἡ φρουρά μου ;

ΟΜΑΡ

(χουᾶ μέσα ἀλαφιασμένως, καὶ τὸν ἀκολουθοῦν ὄλοι οἱ ἀρχόντοι)

Ἄλί μας ! Κόσμος κάτω ! Οὐρλιάζει ! Φοβερίζει ! Δὲν
πῆρε κανεὶς σας εἶδηση ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μᾶς εἶχε ζαλίσει ὁ στρίγγλος. Τί τρέχει ; Λέγε !

ΟΜΑΡ

Ζυγῶστε ἐδῶ, στὸ παράθυρο, κρυφά. Κοιτᾶτε !

ΕΜΙΡΗΣ

(κοιτάζοντας)

Τί είναι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀγριάνθρωποι ; Ληστές ; Τσοπάνηδες ;

ΟΜΑΡ

Ξέρω κ' ἐγώ ;

(Βροντοῦν πάλι στὴν ὀξώπορτα. Ἄπ' ὄξω ἀκούγεται βουὴ ἀπειλητική.)

ΜΙΑ ΦΩΝΗ

(ἀπὸ κάτω)

Κάψτε τους, σὰ δὲν ἀνοίγουνε ! Θὰ τοὺς παλουκώσουμε ὅλους ! (Βουή).

ΕΜΙΡΗΣ

Ποῦ εἶναι ἡ φρουρά μου, Δερβέναγα ; Ποῦ ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πώ, πώ, πώ, πώ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τοῦτο δὲ μοιάζει μὲ Σαρδανάπαλο, ρε σπλάχνο.

(Νέο βρόντημα στὴν ὀξώπορτα κ' ἄξαφνο τριξίμο καὶ σπάσιμο.)

ΟΜΑΡ

Ἢ ὀξώπορτα ἔσπασε ! Ἄνεβαίνουν !

ΟΛΟΙ

Ἄμάν, χαθήκαμε ! Φεύγατε !

(Ἄλλοι ὁρμοῦν στὶς πόρτες γιὰ νὰ φύγουν. Ὁ Καραγκιόζης μαζί τους.)

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τὸ ναργιλέ μου, βρέ, τὸ ναργιλέ μου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ποῦ τὸν εἶχε ἀρπάξει στὴν ἀναμπουμπούλα)

Τόνε βαστῶ ἐγώ, γιατί εἶσαι κ' ἔγγομος.

ΟΜΑΡ

(στὸν Καραγκιόζη)

Πίσω ἐσύ ! Θὰ μείνης ἐδῶ. Ἄν γυρεύουν κάποιον ὄλοι αὐτοί, γυρεύουν ἐσένα. Ὁ Βεζύρης εἶσαι ἐσύ ! (Στὸ Βελῆ Γκέκα.) Φύλαγέ τονε, Δερβέναγα. Μὴ σοῦ ξεφύγη ! (Χάνονται ὄλοι.)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μᾶς παραπήρανε στὰ σοβαρά, μωρὲ παιδί μου, καὶ χιθήκαμε.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τοῦτο δὲ μοῦ εἶχε περάσει ὡς τώρα ἀπὸ τὸ νοῦ : πὼς θὲ νὰ μοῦρθη ἀπὸ τὴ σοβαρότη μου καὶ συφορά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀποτραυηγμένος σὲ μιὰ γωνιά)

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ νὰ μοῦ μυρίζεται, ρὲ Κολλητήρη, πὼς ὁ ἀγᾶς μας δὲν τὰ βγάζει πιά τὰ πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ του ἀπὸ τὸ στόμα. (Ἦξε ὁ θόρυβος ζυγώνει.) Ὡχ ! Πλακώσανε ! (Ἀποτραυιέται σὲ μιὰ γωνιά γιὰ νὰ κρυφτῆ.)

Μ. ΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(μπαίνει μανιασμένος, καὶ πίσω του ἀκολουθοῦνε μερικοὶ τσοπάνηδες)

Ποῦ' νι τους ; Ποῦ' νι τους, οὔρῃ ; Οὔρῃ καὶ ποῦ θὰ μᾶς πᾶν, πᾶν, πᾶν, πὺν θὰ νὰ τοὺς σουγλίσουμι οὔλους σὰ μανάρια ;

(Ὁ Βελῆ Γκέκας τὸ σιάζει κρυφά.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

‘Ο μπάρμπας μου ! ‘Ο μπάρμπα-Γιωῶργος ; Σωθήκαμε-
(Ζυγώνοντας). Μπάρμπα. Μπαρμπούλη μου !

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(βλέποντάς τον)

Τί χαλιεύ’ς ιδῶ, οὐρὲ γιέρμου ; Μπῆκ’ς νὰ διαουμί-
σης ; Χά ! Τρουκάνια καὶ φαλκάνια ἄκ’σες καὶ ρουβόλ’σις.
Χά ! Μὰ ποῦ’ νι τους, οὐρέ, ποῦ’ νι τους ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸν γυρεύεις, μπάρμπα ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ποιόν ; Καὶ ρουτᾶς ; Τοῦ σούρτ’ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸ σούρτη ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Τοῦ σούρτη ντέ, τοῦ πρώτου τοῦ τραῖ, τοῦ σούρτ’ ! Κεῖο
ποῦχει τοῦ ρουμπί, ντραγκ-ντρούγκ, καὶ σέρνει τὰ πρᾶτα
τ’ ἄπραγα. Κεῖο τὸ σούρτ’ ἤρθαμι νὰ συγλίσουμι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ ποιὸν λὲς σούρτη ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

‘Αχοῦ ! Τί κάν’ς πού δὲ νουγαῆς, οὐρέ ; Τοῦ Βιζύρ’, οὐρέ
γιέρμου, τοῦ νιὸ Βιζύρ’.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Αὐτὸς εἶναι, μαθῆς, ὁ σούρτης, πού θὰ σουβλίσετε ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Αὐτούνους, γιά !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ γιὰτί θὰ τόνε σουβλίσετε, τὸν ἄνθρωπο ;

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Χά ! Ρουτᾶς ; Γι' ἀκοῦτι, οὐρὲ ἀδέρφια ! Τ' ἀνιψιοῦδι
μ', ρουτᾶ γιατί θὰ νὰ σουγλίσουμι τοῦ σούρτ'. Χά !

ΟΙ ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

(μὲ βροντερὸ γέλοιο)

Χά, χά, χά, χά !

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

'Αμ σ' ἤξιρα, οὐρὲ γιέρμου, γι' ἀχμάκ', — μὰ μὴ μὲ ντρο-
πιάζης οὐρὲ καὶ μπρὸς στοὺς ἀθρώπ'ς ! Σὰν εἶνι οὐ σούρτης
παλαλός, καὶ κάνει τοῦ κιφαλιοῦ τ', σὰν τί θές, οὐρὲ, νὰ
γέν' ; νὰ τούνη τηράζουμι στοῦ μούσ' ; Τούνη σουγλᾶμ' καὶ
πάει καλλιὰ τ' !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(κρυφὰ σὶνὸν Καραγκιόζη)

Πατέρα, πάω νὰ κοιτάξω πῶς θὰ σκαπουλάρουμε, κ' ἔρ-
χουμαι καὶ σοῦ λέω. (Φεύγει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάει καλλιὰ του ὁ σούρτης, ὁ Βεζύρης ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Αὐτούνους, γιά. Οὐ μιχλιβάν'ς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ τί ἔκαμε, μπάρμπα-Γιῶργο, αὐτὸς ὁ μιχλιβάνης ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Τί ἔκαμι ; Χά, χά ! Μὴ μὲ ντροπιάζης, οὐρὲ γιέρμου,
μπρὸς στοὺς ἀθρώπ'ς ! Τ' ἀνιψιοῦδι μ', ρουτᾶ τί ἔκαμι
οὐ μιχλιβάν'ς ! Χά !

ΟΙ ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

(γελώντας βροντερὰ)

Χά, χά, χά, χά !

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ἄμ σὰ θὰ πῆς στοὺ κριάρ' νὰ στέκη μὲ τοῦ κιφάλι
καταῆς, καὶ μὲ τὰ πουδάρια στοὺν ἀγέρα, σ' ἀκούει, οὐρέ ;
Δὲ σ' ἀκούει ! Γιατὶ οὐ Θιός του τοῦπι νάχη τοῦ κεφάλι
ἅπán' καὶ τὰ πουδάρια κάτ'.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐχει Θεὸ καὶ τὸ κριάρι ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ἐχει καὶ Θιό, καὶ διάουλου. Καὶ τοῦ κριάρ', καὶ τοῦ
κατσικ', καὶ τοῦ ζαγάρ'. Οὐλα προυσκυνᾶν κ' ἓνα Θιό ! Μό-
νου οὐ μπιχλιβάν'ς αὐτούνους, οὐ Ἀρμπαρλιάπαλους—πῶς
τούνι λέν, οὐρέ; δὲν τούνι παίρν' ἢ ἔρμη γλῶσσα!—αὐτού-
νους οὐ νιός Βιζύρ'ς μαθές, μόνου αὐτούνους οὐ διάουλους
Θιὸ δὲ λατρεύει. Ἔστειλι τοὺς κατσικουκλέφτις νὰ ρθοῦν
νὰ γένουσι τσουμπαναραῖοι ! Ἀκοῆς, οὐρέ, οὐ ἀντίχριστους ;
Ἀκοῆς ; Τσουμπαναραῖοι ! Καὶ πρόκαμαν μερικοὶ ἀπὸ δαύ-
τους καὶ ξιγέλασαν κάτι χαϊβάνια μπιστικούς,—ἀπὸ κειοὺς
ποῦνι στὴν ὥρα πὺ κρένει τ' ἀθρώπου ὄχι τοῦ ξιρὸ τ',
μὰ τ' ἀχαμνό τ',—καὶ τοὺς ἀρπάξανι τὰ γίδια καὶ τὰ τραϊά.
Παίρνονυμ' ἔμεῖς χαμπέρ'. Τί τρέχει, οὐρέ ; Τούτου καὶ κεί-
νου ! Ἀρμπαρλιάπαλους !—Στοῦ διάουλου ! Δὲν τούνι παίρ-
νει ἢ ἔρμη γλῶσσα !—Μπρὲ ἀμάν ! Ἀρμπαρλιάπαλους, σοῦ
λέν. Τᾶφιρι τ' ἀπάνου, κάτ' ! Πάει ἢ χῶρα, γιόμ'σι πα-
λαβούς ! Φλίου ! (Σφουεᾶ.) Σφουεᾶμ', πὺν λές, καὶ τρέχουν οἱ
τσουμπάνηδης ἀπ' οὐλοῦθι. « Πλάκ'σι λύκους; » λέν, « λύκους; »
Μπρὲ τί λύκους ! Κάτ' χερότιρον ! Πλάκ'σι Ἀρμπαρλιάπα-
λους !—Στοῦ διάουλου ! Δὲν τούνι παίρνει ἢ γλῶσσα !—Πᾶμ'
στὴ χῶρα ;—Πᾶμ' !—Νὰ τοῦ σουγλίσ'μι τοῦ τραῖ ;—Νὰ τοῦ
σουγλίσ'μι.—Κ' ἤρθαμι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σωστό, μπάρμπα, σωστά...

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Μπαῦς καὶ θαρρεῖς, πὼς καρτέραγα ἰσένα, οὐρέ, νὰ μ' πῆς σουστά ; Σουστά εἶνι, βέβια ! Τοῦ ξέρου ! Μὰ ποῦ 'νι τους, οὐ Σατανᾶς, ποῦ 'νι τους ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Θὰ τότε σουβλίσετε λοιπόν, σίγουρα ;

ΜΠΑΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

'Αμ τί θὰ νὰ κάμουμι ; Θὰ τούνι τηρᾶμ' ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί ἀφέλεια ποῦχετε ! Βρὲ μπάριμπα, ἂν τότε σουβλίσετε, πάει, ψόφησε ! Δὲ βγαίνει τίποτα. "Αν εἴσατε ἔξυπνοι, πρέπει νὰ τότε βασανίσετε. Καὶ ξέρεις ποῖο θὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερο τὸ βάσανό του ; Νὰ τὸν ἀφήσετε, τὸν μπεχλιβάνη, νὰ ζήση, μὲ τὸ Βεζυρλίκι του, κοιτάζοντας τὰ χάλια ποῦ ἔφερε. Νὰ τὸν ἀφήσετε νὰ ξεροψήνεται ἔτσι ἀπὸ τὴ θλίψη, κ' ἔσεῖς νὰ τὸν κοιτᾶτε καὶ νὰ χαχανίζετε.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Μπρὲ πᾶς στοῦ γέρου-διάουλου καὶ πάρα πέρα ; Κροῖμας, οὐρέ, ποῦσι καὶ γιὸς τῆς μακαρίτισσας τῆς ἀδερφῆς μ' ! 'Αποῦ ντίπ χαϊμένους εἶσι, γιέρμου ! (Στοὺς τσοπάνηδες.) Τί καθούμαστι, οὐρὲ ἀδέρφια ; Τριχᾶτ' οὐλοῦθι στοῦν σαράϊ καὶ πιάστι ὅποιονι βρῆτι ! "Αει, γειά σας, καὶ κάτου οἱ ἄλλοι σκούζουни ! (Οἱ τσοπάνηδες βγαίνουν ἀπὸ διάφορες πόρτες. Ὁ μπαρμπα-Γιῶργος πάει στὸ παράθυρο καὶ μιλά στοὺς ἄλλους κάτω.) Καρτιρᾶτ', οὐρὲ ἀδέρφια, καρτιρᾶτ' !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(μπαίνει τρεχᾶτος καὶ λέει στὸν Καραγκιόζη κρυφά)

Κεῖθε, κατὰ τὴν ἀνατολή, δὲν εἶναι ζωσμένο τὸ σαράϊ. Δὲν ἔχει πόρτα. Θὰ πηδήξουμε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Πᾶμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πᾶμε. Μυστήριο πρᾶμα ! "Όσο ἤμουνα μέγας, δὲν τῶχα

σίγουρο πὼς εἶμαι ἐγώ. Τώρα ποὺ τὸ σκάω, ξέρω πὼς στὰ δικά μου τὰ ποδάρια θὰ ξεσπάσῃ τὸ μεγαλεῖο τὸ βεζυρλίτικο. (Φεύγει κρυφὰ μὲ τὸν Κολλητήρη.)

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(μιλώντας στοὺς κάτω τσοπάνηδες)

Ἄμ ποῦ θὰ πάει, ποῦ; Καριραῖτ' ἀδέρφια! Ἄκουϊστι τίς χαντζάρ'ς, φέρτι καὶ τὴ σούγλα, καὶ ποῦ θὰ μᾶς πάη;

Ἄκούγονται σφυρίγματα καὶ θόρυβος καὶ μπαίνουν οἱ τσοπάνηδες σπρώχνοντας μπρὸς τους, σὰν κοπάδια, τὸν Ἐμίρη, τὸν Ὅμαρ, τὸ Σελήμ κλπ., ὅλους. Κάποιος ἔχει πάρει στὸν ὄμο τὸ Χαλήλ, ὅπως βαστοῦν οἱ βοσκοὶ τὰ κουρασμένα προβατάκια.

ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

Τοὺς πιάσαμε, μπάρμπα-Γιῶργο! Τοὺς πιάσαμε οὐλοὺς!

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(φεύγοντας ἀπ' τὸ παράθυρο)

Γειὰ σιὰ χέρια σας, λιβέντ'ς! Καὶ ποιὸς ἀπ' οὐλα τοῦτα τὰ κριάρια εἶνι οὐ σούρτ'ς; Οὐλοὶ τίς ἴδιες φάτσες ἔχουνι. Ποιὸς οὐρὲ εἶνι οὐ Ἄρμπαρλιάπαλους; Μιλᾶτ', ἦ σᾶς σου-γλᾶμ' οὐλοὺς!

ΟΜΑΡ

Ἄπορῶ, κύριε, πὼς τᾶχετε μὲ μᾶς. Δὲ φταῖμε σὲ τίποτα. Ἔνας εἶναι ὁ φταίχτης. Ὁ Βεζύρης.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Κ' ἔσεῖς, οὐρὲ ζαγάρια, ποὺ τούνη βάλαι στοὺ σβέρκου σας, δὲ φταῖτε, γιά; Σὲ ποιὸν τὰ λὲς αὐτοῦνα;

ΟΜΑΡ

Ἐχουμε κ' ἐμεῖς τὸ φταίξιμό μας, σὰν ἄνθρωποι. Τί νὰ

γίνη; Γελαστήκαμε! Μὰ ἐκεῖνος, ἐκεῖνος ὁ ἀχρεῖος, ὁ τίποτένιος...

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Οὐ Ἀρμπαρλιάπαλους;

ΟΜΑΡ

Ναί, αὐτός, ὁ Καραγκιόζης.

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Τί εἶπες; Ποιός; Ποιός; Τί; Πῶς τῶπις αὐτούνου;
Οὐ... οὐ...

ΟΜΑΡ

Ὁ Καραγκιόζης,

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Ποιὸς Καραγκιόζ'ς;

ΟΜΑΡ

Ὁ νέος Βεζύρης. Αὐτὸς τὰ φταίει ὅλα. Αὐτός.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Οὐ Καραγκιόζ'ς; Βιζύρ'ς! Αὐτούνους πὺν ἦταν ἰδῶ;

ΟΜΑΡ

Ναί, αὐτὸν νὰ πιάσης. Αὐτὸν νὰ σουβλίσης.

ΧΑΛΗΛ

(ἀπὸ πάνω ἀπὸ τοὺς ὄμους τοῦ τσοπάνη)

Ἐφυγε. Τὸν εἶδα πὺν πηδοῦσε μὲ τὸ γυιό του, τὸν Κολλητήρη, ἀπὸ ἓνα παράθυρο. Τώρα θὰ βρῖσκεται μακριά.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Οὐρὲ τὸν Καραγκιόζ', τ' ἀνιψιοῦδι μ', αὐτούνουν κάματι Βιζύρ'ς;

ΕΜΙΡΗΣ

Ναί, ναί, αὐτόν! Ἄς ὄψεται ὁ Ἀβδουλλάχ.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(σκάζοντας σὲ βροντερὸ γέλοιο)

Χά, χά, χά! Οὐρὲ τ' ἀνιψιοῦδι μ' ; Οὐρὲ κείνους οὐ
ἀχμάκ'ς σᾶς ξιγέλασι κ' ἔγινι Βιζύρ'ς ; Χά, χά, χά! Οὐρὲ
τ' ἀνιψιοῦδι μ' ! Χά, χά! Ἄκοῦτι, μουρὲ ἀδέρφια, οὐ Κα-
ραγκιόζ'ς Βιζύρ'ς ! (Οἱ τσοπάνηδες ξεσποῦνε σὲ βροντερὰ γέλοια.)
Οὐ Καραγκιόζ'ς Βιζύρ'ς ! (Τρέχει στὸ παράθυρο καὶ φανάζει
στοὺς ὄξω.) Ἄκοῦτι, ἀδέρφια. Τὸν Καραγκιόζ', τ' ἀνιψιοῦδι
μ', εἴχανι κάμει τοῦτοι ἰδῶ Βιζύρ' ! Αὐτούνους ἦταν οὐ Ἄρ-
μπαρλιάπαλους. Τοὺς ξιγέλασ' καὶ τοὺν πήρανε γιὰ τρανό.
Τὸν Καραγκιόζ' ! Τὸν Καραγκιόζ' ! (Ἀπὸ κάτω ἀκούγονται
τὰ βροντερὰ γέλοια τῶν βοσκῶν, πὺ κρατοῦν ὡς στὸ τέλος τῆς πρά-
ξης.) Μουρὲ τοῦ κατάφιρι κι' αὐτόννου οὐ ἱρίφ'ς, οὐ διαού-
λους; Χαλάλι τ', γιὰ! Χαλάλι τὰ γίδια πὺ χάσαμι.
Χαλάλι!

ΟΙ ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

Χαλάλι!

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(σκούζοντας ἀπ' τὸ παράθυρο)

Χαλάλι οὔλα, ρὲ πιδιά, χαλάλι! (Ἀπὸ κάτω γέλοια καὶ
φωνές : Χαλάλι !) Οὐ Καραγκιόζ'ς, Βιζύρ'ς ! Χά, χά, χά, χά!
Γιλᾶστι, οὐρὲ σταυραδερφοί ! Οὐ Πανάγαθους εἶνι μαζί
μας. Ἦρθαμι νὰ σφάξουμι καὶ φεύγουμι γιλώντας ! Γι-
λᾶστι, οὐρὲ σταυραδερφοί ! Χά, χά, χά, χά!

Οἱ τσοπάνηδες ὅλοι, ἀπὸ μέσα κι' ἀπ' ὄξω ξεσποῦν σὲ γέλοια
βροντερά.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΛΑΘΗ

Σελ. 10, στίχ. 23 αντί παρασμένων γράφε περασμένων
» 23, » 2 » Καγκιόζης » Καραγκιόζης
» 65, » 5 » ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ » ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

10/11/23

